

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ກະຊວງການເງິນ

ເລກທີ.....0819...../ກງ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 10 ກຸມພາ 2021

ຄໍາແນະນໍາ
ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້

- ອີງຕາມກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງສ່ວຍສາອາກອນ ສະບັບເລກທີ 66/ສພຊ, ລົງວັນທີ 17 ມິຖຸນາ 2019;
- ອີງຕາມກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ອາກອນລາຍໄດ້ ສະບັບເລກທີ 67/ສພຊ, ລົງວັນທີ 18 ມິຖຸນາ 2019;
- ອີງຕາມດໍາລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 144ນຍ/, ລົງວັນທີ 8 ພຶດສະພາ 2017 ວ່າດ້ວຍ ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງກະຊວງການເງິນ.

ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງການເງິນ ອອກຄໍາແນະນໍາ ດັ່ງນີ້ :

ພາກທີ I
ບົດບັນຍັດທົ່ວໄປ

ມາດຕາ 1 ຈຸດປະສົງ

ຄໍາແນະນໍາສະບັບນີ້ ແມ່ນການຜັນຂະຫຍາຍ ບັນດາຫຼັກການ, ລະບຽບການ, ວິທີການ ແລະ ມາດຕະການ ກ່ຽວກັບ ການຄິດໄລ່, ການເກັບ, ການແຈ້ງ, ການມອບ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມ-ກວດກາ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ອາກອນກໍາໄລ, ອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ບຸກຄົນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ສະບັບເລກທີ 67/ສພຊ, ລົງວັນທີ 18 ມິຖຸນາ 2019 ເພື່ອໃຫ້ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທຸກພາກສ່ວນ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ປະກອບ ອາຊີບຕ່າງໆ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເປັນເອກະພາບໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ທັງໃຫ້ສອດຄ່ອງ ກັບລະບຽບຫຼັກການ ຂອງ ສ່ວຍສາອາກອນຂອງສາກົນ.

ມາດຕາ 2 ອະທິບາຍຄຳສັບ

ບັນດາຄຳສັບ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຢູ່ໃນຄຳແນະນຳສະບັບນີ້ ມີຄວາມໝາຍ ດັ່ງນັ້ນ:

1. ແບບພິມທີ່ຖືກຮັບຮອງ ມີຄວາມໝາຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງສ່ວຍສາອາກອນ.
2. ຊັບສິນທຸລະກິດ ໝາຍເຖິງ ສິນຄ້າໃນສາງ, ຊັບສິນທີ່ບໍ່ມີຕົວຕົນ, ຊັບສິນທີ່ໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼືຍ້າງ ຫຼື ຊັບສິນອື່ນ ທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນເຂົ້າໃນບັນຊີຊັບສິນຂອງວິສາຫະກິດຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ໂດຍກົງເຂົ້າໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ ປະກອບມີ :
 - ຊັບສິນທີ່ຕ້ອງຫັກຄ່າຫຼືຍ້າງ ແມ່ນຊັບສິມບັດຄົງທີ່ ;
 - ຊັບສິນໝູນວຽນ ໝາຍເຖິງ ສິນຄ້າ, ໜີ້ຕ້ອງຮັບອື່ນໆ;
 - ໜີ້ສິນໝູນວຽນ ໝາຍເຖິງ ໜີ້ຕ້ອງສົ່ງ;
 - ຊັບສິນທີ່ບໍ່ມີຕົວຕົນ ແມ່ນບັນດາຄ່າຄວາມນິຍົມ, ການຮັບຮູ້ຍີ່ຫໍ້, ສິດດ້ານອຸດສາຫະກຳ ແລະ ສິດຕໍ່ຊັບສິນທາງປັນຍາ ເຊັ່ນ : ສິດທິບັດ, ເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ ແລະ ລິຂະສິດ;
3. ວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ໝາຍເຖິງ ຮູບການວິສາຫະກິດໜຶ່ງ ຊຶ່ງບຸກຄົນເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ, ວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ດຳເນີນທຸລະກິດໃນນາມສ່ວນຕົວຂອງເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດ ແລະ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນທັງໝົດໂດຍບໍ່ຈຳກັດ, ວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນບໍ່ມີການປັນຜົນກຳໄລ ແລະ ເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ບໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຈາກວິສາຫະກິດຂອງຕົນ;
4. ວິສາຫະກິດ ນິຕິບຸກຄົນ ໝາຍເຖິງ ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ, ບໍລິສັດ, ບໍລິສັດຈຳກັດຜູ້ດຽວ, ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ແລະ ບໍລິສັດມະຫາຊົນ ລວມທັງ ວິສາຫະກິດ ຂອງລັດຕ່າງໆ;
5. ວິສາຫະກິດ ຮຸ້ນສ່ວນໝາຍເຖິງຮູບການວິສາຫະກິດໜຶ່ງຊຶ່ງສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນບົນພື້ນຖານສັນຍາຂອງຜູ້ປະກອບທຶນນັບແຕ່ 2 ຄົນຂຶ້ນໄປ ເພື່ອນຳເອົາທຶນມາດຳເນີນທຸລະກິດຮ່ວມກັນ ແນໃສ່ແບ່ງປັນຜົນກຳໄລ ໃຫ້ແກ່ຂາຮຸ້ນ; ຂາຮຸ້ນທີ່ມີຕຳແໜ່ງງານ ຫຼື ໄດ້ເຮັດວຽກ ຢູ່ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ສາມາດໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຈາກວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ;
6. ບໍລິສັດ ໝາຍເຖິງ ຮູບການວິສາຫະກິດໜຶ່ງ ຊຶ່ງສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນດ້ວຍການແບ່ງທຶນເປັນຮຸ້ນ ແຕ່ລະຮຸ້ນມີຄ່າເທົ່າກັນ, ຜູ້ຖືຮຸ້ນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໜີ້ສິນຂອງບໍລິສັດບໍ່ເກີນມູນຄ່າຮຸ້ນ ທີ່ຕົນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຖອກເທົ່ານັ້ນ, ບໍລິສັດມີການແບ່ງປັນຜົນກຳໄລໃຫ້ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ຕາມຈຳນວນຮຸ້ນທີ່ຕົນຖື;
7. ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ໝາຍເຖິງ ຮູບແບບວິສາຫະກິດໜຶ່ງ ຊຶ່ງມີຜູ້ຖືຮຸ້ນແຕ່ 2 ຄົນ ຂຶ້ນໄປ ແລະ ສູງສຸດບໍ່ໃຫ້ເກີນ 30 ຄົນ, ບໍລິສັດຈຳກັດມີການແບ່ງປັນຜົນກຳໄລ ຕາມການຕົກລົງເປັນເອກະສັນຢູ່ໃນກອງປະຊຸມຜູ້ຖືຮຸ້ນ.
8. ບໍລິສັດ ຈຳກັດຜູ້ດຽວ ແມ່ນມີຜູ້ຖືຮຸ້ນພຽງຄົນດຽວ, ຜູ້ຖືຮຸ້ນມີສິດນຳໃຊ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລໄດ້ ແລະ ຖືວ່າມີການແບ່ງປັນຜົນກຳໄລຄືກັບບໍລິສັດຈຳກັດ ;
9. ບໍລິສັດ ມະຫາຊົນ ໝາຍເຖິງ ຮູບແບບບໍລິສັດໜຶ່ງ ຊຶ່ງມີຜູ້ຖືຮຸ້ນທີ່ເປັນຜູ້ກໍ່ຕັ້ງຢ່າງໜ້ອຍ 9 ຄົນຂຶ້ນໄປ, ບໍລິສັດມະຫາຊົນ ບໍ່ຈຳກັດຈຳນວນຜູ້ຖືຮຸ້ນ, ສາມາດໂອນຮຸ້ນຢ່າງເສລີ ແລະ ສະເໜີຂາຍຮຸ້ນຢ່າງເປີດເຜີຍຕໍ່ມວນຊົນ, ບໍລິສັດມະຫາຊົນມີການແບ່ງປັນຜົນກຳໄລແຕ່ລະປີໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືຮຸ້ນໃນກໍລະນີມີກຳໄລ;
10. ລິຂະສິດ ໝາຍເຖິງ ສິດຂອງບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ຕໍ່ຜົນງານປະດິດ ຄິດແຕ່ງຂອງຕົນເອງ ທາງດ້ານສິນລະປະກຳ ແລະ ວັນນະກຳ ລວມທັງຜົນງານທາງດ້ານວິທະຍາສາດ;

11. ສິດທິບັດ ໝາຍເຖິງ ເອກະສານຢັ້ງຢືນ ທີ່ເປັນທາງການຈາກການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອປົກປ້ອງການປະດິດສ້າງ ທີ່ເປັນອັນໃໝ່ ມີຂັ້ນຕອນການປະດິດສ້າງ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າສູ່ການຜະລິດອຸດສາຫະກຳໄດ້;
12. ເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ ໝາຍເຖິງ ສັນຍາລັກໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍສັນຍາລັກລວມກັນ ເພື່ອສາມາດຈຳແນກສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການ ຂອງບໍລິສັດໃດໜຶ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັບບໍລິສັດອື່ນ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍເພື່ອນຳໃຊ້ກັບສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການ;
13. ການບັນເທີງ ໝາຍເຖິງ:
 - ການສະໜອງ ອາຫານ, ເຄື່ອງດື່ມ ຫຼື ການພັກຜ່ອນ;
 - ການສະໜອງທີ່ພັກ ຫຼື ການເດີນທາງ ທີ່ຕິດພັນກັບການສະໜອງອາຫານ,ເຄື່ອງດື່ມ ຫຼືການພັກຜ່ອນ;
 - ການສະໜອງກ່ຽວກັບໂຮງເຕັ້ນລຳ,ຄາຣາໂອເກະ,ການສະແດງດົນຕີ (ງານຄອນເສີດ), ໂຮງລະຄອນ ແລະ ອື່ນໆທີ່ຄ້າຍຄຽງ;
14. ການພັກຜ່ອນ ໝາຍເຖິງ ການເຮັດກິດຈະກຳກ່ຽວກັບການພັກຜ່ອນ ເຊັ່ນ : ກິດຈະກຳທ່ອງທ່ຽວ, ກິດຈະກຳແຂ່ງຂັນຕົກເບັດ, ແຂ່ງຂັນຂີ່ມ້າ, ກິດຈະກຳກິລາ-ກາຍຍະກຳ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການພັກຜ່ອນ ໃນວັນພັກລັດຖະການ, ວັນພັກວຽກທ້າຍອາທິດ ຫຼື ວັນພັກວຽກເປັນອັນສະເພາະ ຂອງຜູ້ຕ້ອງການພັກຜ່ອນ ຫຼື ຜູ້ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ພັກຜ່ອນ ໃນກໍລະນີຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກວັນເສົາ ແລະ ວັນອາທິດ ແຕ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ພັກວັນງານພາຍໃນອາທິດ;
15. ມູນຄ່າຕະຫຼາດທີ່ຍຸຕິທຳ ໝາຍເຖິງ ລາຄາ ຂອງຊັບສິນ (ສິນຄ້າ), ການບໍລິການ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດອື່ນ ທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ໂດຍອີງໃສ່ລາຄາໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼື ຄຸນປະໂຫຍດນຳໃຊ້ໃນເວລານັ້ນ ຊຶ່ງຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຂາຍ ຕົກລົງຊື້-ຂາຍ ຫຼື ແລກປ່ຽນກັນ ດ້ວຍຄວາມເຕັມໃຈ ແລະ ເອົາໃຫ້ລ້າ; ກໍລະນີບໍ່ສາມາດກຳນົດລາຄາຕະຫຼາດທີ່ຍຸຕິທຳຂອງຊັບສິນ (ສິນຄ້າ), ການບໍລິການ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດອື່ນໄດ້ລັດຖະບານ (ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ)ຈະເປັນຜູ້ກຳນົດ ໂດຍອີງໃສ່ຫຼັກການ ຂອງການຕີມູນຄ່າທີ່ຖືກຮັບຮອງທົ່ວໄປຕາມທ້ອງຕະຫຼາດຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ ແລະ ໃນເວລານັ້ນ;
16. ຜູ້ອອກແຮງງານ ຫຼື ລູກຈ້າງ ໝາຍເຖິງ ພະນັກງານລັດຖະກອນ ແລະ ກຳມະກອນ ທີ່ອອກແຮງງານດ້ວຍສະຕິປັນຍາ ແລະ ດ້ວຍກຳລັງກາຍ;
17. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໝາຍເຖິງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ສະບັບເລກທີ 67/ສພຊ,ລົງວັນທີ 18 ມິຖຸນາ 2019 ທີ່ໃຊ້ອ້າງອີງສຳລັບຄຳແນະນຳສະບັບນີ້;
18. ນະວັດຕະກຳໃໝ່ ໝາຍເຖິງ ການນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ, ກຳມະວິທີການຜະລິດ ແລະ ປະສົບການດ້ານວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອຄົ້ນຄ້ວາ, ປະດິດສ້າງ, ບໍລິການ, ການພັດທະນາຜະລິດຕະພັນ,ສິນຄ້າທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງໃນຮູບແບບໃໝ່ ອອກສູ່ສັງຄົມ;
19. ປົອາກອນ ໝາຍເຖິງ ປົປະຕິທິນ ຫຼື ປົອາກອນທີ່ທົດແທນກັນ, ປົອາກອນທົດແທນກວມເອົາຊ່ວງເວລາໃນລະຫວ່າງ 2 ປີ ເຊື່ອມຕໍ່ກັນ ແຕ່ຕ້ອງຢູ່ໃນຮອບວຽນ 12 ເດືອນຄືກັນກັບປົປະຕິທິນ ;
20. ອາກອນ ໝາຍເຖິງ ອາກອນກຳໄລ, ອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ບຸກຄົນ ທີ່ກຳນົດຢູ່ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ;
21. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສ່ວຍສາອາກອນ ໝາຍເຖິງ ສັນຍາ ລະຫວ່າງ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ລັດຖະບານຂອງຕ່າງປະເທດ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ການເກັບອາກອນ ຊ້ຳຊ້ອນ ແລະ ສະກັດກັ້ນ ການຫຼີກຫຼີກເສຍອາກອນ ຈາກການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ ຈຸດປະສົງຫຼີກ ແມ່ນ:

- ບໍ່ໃຫ້ມີຊ່ອງຫວ່າງ ການຫຼົບຫຼີກ ແລະການບໍ່ໄດ້ເສຍອາກອນ ຂອງຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ມີການດຳເນີນທຸລະກິດ ຫຼື ອອກແຮງງານ ຢູ່ໃນປະເທດຄູ່ສັນຍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
- ບໍ່ໃຫ້ມີກໍລະນີການເກັບອາກອນຊ້ຳຊ້ອນ ຫຼື ມີການເສຍຫຼາຍເທື່ອ ຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ ຊຶ່ງຖ້າຜູ້ເສຍອາກອນຫາກໄດ້ເສຍອາກອນ ຢູ່ປະເທດຄູ່ສັນຍາໜຶ່ງແລ້ວ ອາດຈະໄດ້ເສຍອາກອນຢູ່ສປປລາວ ຕາມກົດໝາຍໃນສ່ວນຜິດດ່ຽງຂອງອັດຕາອາກອນ.

ປະຈຸບັນ ສປປ ລາວ ໄດ້ລົງນາມສັນທິສັນຍາ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການເກັບອາກອນຊ້ຳຊ້ອນ ແລະ ສະກັດກັ້ນການຫຼົບຫຼີກເສຍອາກອນຈາກການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ ຮ່ວມກັບຕ່າງປະເທດ ຈຳນວນ 11 ປະເທດຄື : ຫວຽດນາມ, ໄທ, ສິງຄະໂປ, ມາເລເຊຍ, ອິນໂດເນເຊຍ, ມຽນມາ, ບຣູໄນ, ຈີນ, ເກົາຫຼີໃຕ້, ລຸກຊຳບວກ ແລະ ເບລາຣຸດ;

22. ການໂອນລາຄາ ໃຫ້ເບິ່ງຢູ່ໃນຄູ່ມືການໂອນລາຄາ ສຳລັບບໍລິສັດຂ້າມຊາດ ຕາມການຮັບຮອງຂອງຄະນະກຳມະການຂອງອົງການຮ່ວມມືດ້ານ ເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາ ຊຶ່ງຈະມີການເພີ່ມເຕີມ ແລະ ປັບປຸງເປັນແຕ່ລະໄລຍະ.

ຄຳສັບອື່ນໆທີ່ຖືກນຳໃຊ້ ແຕ່ບໍ່ມີການອະທິບາຍຄຳສັບ ຢູ່ໃນຄຳແນະນຳສະບັບນີ້ ແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍຄຳສັບຢູ່ໃນມາດຕາ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ແລ້ວ.

ມາດຕາ 3 ຄຸນລັກສະນະ ແລະ ອົງປະກອບຂອງອາກອນລາຍໄດ້

ອາກອນລາຍໄດ້ ແມ່ນປະເພດອາກອນທາງກົງ ເກັບນຳ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີລາຍໄດ້ ຈາກການດຳເນີນທຸລະກິດ, ຈາກກິດຈະກຳທີ່ບໍ່ແມ່ນທຸລະກິດ ແລະ ການປະກອບວິຊາອາຊີບຕ່າງໆ; ອາກອນລາຍໄດ້ປະກອບມີ ອາກອນລາຍໄດ້ວິສາຫະກິດ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ບຸກຄົນ ດັ່ງນີ້ :

1. ອາກອນລາຍໄດ້ວິສາຫະກິດ ປະກອບມີ ອາກອນກຳໄລ ຊຶ່ງເກັບຈາກກຳໄລສຸດທິ ຂອງວິສາຫະກິດ ລວມທັງຜູ້ປະກອບອາຊີບອິສະຫຼະ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ/ຫຼື ຢູ່ຕ່າງປະເທດຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 9, 10 ແລະ 11 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້;
2. ອາກອນລາຍໄດ້ບຸກຄົນ ປະກອບມີ ຫຼາຍປະເພດອາກອນລາຍໄດ້ ຊຶ່ງເກັບຈາກ ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ທີ່ມີລາຍໄດ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຫຼື ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 34 ແລະ 46 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ອາກອນລາຍໄດ້ບຸກຄົນ ບໍ່ມີການໄລ່ລຽງຕົ້ນທຶນຂອງຜູ້ມີລາຍໄດ້ ຍົກເວັ້ນອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຊຶ່ງອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກເງິນຫຼຸດຜ່ອນພື້ນຖານ ແລະ ເງິນລ້ຽງດູສະມາຊິກຄອບຄົວ ຜູ້ທີ່ບໍ່ສາມາດອອກແຮງງານ ແລະ ບໍ່ມີລາຍໄດ້ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກຂອງຂວັນ ລາງວັນເປັນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸ ຊຶ່ງໃຫ້ຫັກເງິນຫຼຸດຜ່ອນພື້ນຖານອອກ ກ່ອນການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້.

ຕົວຢ່າງ ກໍລະນີບໍ່ມີການໄລ່ລຽງຕົ້ນທຶນ ຂອງຜູ້ມີລາຍໄດ້ : ສົມມຸດວ່າ ນາງ ກ ມີເຮືອນ 1 ຫຼັງໃຫ້ ທ້າວ ຂ ເຊົ່າ ໄລຍະເວລາເຊົ່າ 3 ປີ, ຄ່າເຊົ່າ 50.000.00 ກີບຕໍ່ປີ, ກ່ອນຜູ້ເຊົ່າຈະເຂົ້າມາຢູ່ເຮືອນ ໃນປີທຳອິດ ນາງ ກ ໄດ້ຈ່າຍຄ່າສ້ອມແປງເຮືອນ ເປັນຈຳນວນເງິນທັງໝົດ : 20.000.000 ກີບ. ຈຳນວນເງິນລາຍຈ່າຍຄ່າສ້ອມແປງເຮືອນ 20.000.000 ກີບ ນາງ ກ ບໍ່ສາມາດນຳມາໄລ່ລຽງ ຫຼື ຫັກເປັນລາຍຈ່າຍກ່ອນການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ.

ມາດຕາ 4 ປົອາກອນ

ຕາມປົກກະຕິ ປົອາກອນ ສໍາລັບອາກອນກໍາໄລແມ່ນປົປະຕິທິນ ຫຼື ປົການບັນຊີ ຊຶ່ງຈະເລີ່ມຕົ້ນ ແຕ່ວັນທີ 1 ມັງກອນ ເຖິງວັນທີ 31 ທັນວາ ຂອງທຸກປີ. ໂດຍອີງຕາມຈຸດປະສົງຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ ຫຼື ບໍລິສັດບາງກຸ່ມຂອງຕ່າງປະເທດທີ່ມາລົງທຶນຢູ່ ສປປ ລາວ ຕ້ອງການນໍາໃຊ້ປົອາກອນຂອງຕົນບໍ່ໄປຕາມປົປະຕິທິນຍ້ອນວ່າກຸ່ມບໍລິສັດດັ່ງກ່າວ ອາດຈະຕ້ອງລາຍງານການເງິນຂອງຕົນຕາມກຸ່ມບໍລິສັດຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຫຼື ຍ້ອນເຫດຜົນຂອງການຜະລິດຂອງບາງບໍລິສັດທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດໄປຕາມລະດູການ. ສະນັ້ນ, ກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ມາດຕາ 24 ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ປະຕິບັດບັນຊີບໍ່ໄປຕາມປົປະຕິທິນ ຫຼື ໃຫ້ນໍາໃຊ້ປົອາກອນບໍ່ໄປຕາມປົປະຕິທິນ ເອີ້ນວ່າປົອາກອນທົດແທນ ແຕ່ຕ້ອງຢູ່ໃນຮອບວຽນ 12 ເດືອນຄືກັນກັບປົປະຕິທິນ ດັ່ງນີ້ :

- ປົອາກອນຕາມປົປະຕິທິນ ຈະເລີ່ມຕົ້ນວັນທີ 1 ມັງກອນ ແລະ ສິ້ນສຸດລົງວັນທີ 31 ທັນວາ ຂອງທຸກປີ ເຖິງວ່າຈະເລີ່ມດໍາເນີນທຸລະກິດຢູ່ໃນຊ່ວງໄລຍະກາງປີ ຫຼື ທ້າຍປີນັ້ນກໍຕາມ ຜູ້ເສຍອາກອນກໍຈະຕ້ອງປິດບັນຊີການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດຂອງຕົນ ໃນວັນທີ 31 ທັນວາ ຂອງປີດຽວກັນ;

ຕົວຢ່າງ : ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ ເລີ່ມເປີດກິດຈະການ ຂອງຕົນ (ເລີ່ມເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດ) ຢ່າງເປັນທາງການໃນວັນທີ 30 ສິງຫາ 2020 ແລະ ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງປິດບັນຊີ ໃນວັນທີ 31 ທັນວາ ຂອງປີ 2020 (ປີດຽວກັນ) ຖືວ່າໄດ້ເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດໃນປີທໍາອິດພຽງ 5 ເດືອນ ນີ້ແມ່ນປົອາກອນແບບປົກກະຕິຕາມປົປະຕິທິນ;

- ປົອາກອນບໍ່ໄປຕາມປົປະຕິທິນ ຫຼື ປົອາກອນທົດແທນ ແມ່ນໄລຍະ 12 ເດືອນ ທີ່ຜູ້ເສຍອາກອນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາໃຊ້ເປັນປົອາກອນຂອງຕົນ ສໍາລັບຈຸດປະສົງຂອງອາກອນກໍາໄລ, ລັດຖະມົນຕີກະຊວງການເງິນ ເປັນຜູ້ອອກອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາໃຊ້ປົອາກອນທົດແທນ ໃຫ້ແກ່ເປົ້າໝາຍທີ່ມີຈຸດປະສົງນໍາໃຊ້. ຂັ້ນຕອນກ່ຽວກັບການຂໍນໍາໃຊ້ປົອາກອນທົດແທນນັ້ນ ຜູ້ເສຍອາກອນຕ້ອງຍື່ນໃບສະເໜີ ຕໍ່ກົມສ່ວຍສາອາກອນ ເພື່ອຢັ້ງຢືນວ່າການດໍາເນີນທຸລະກິດດັ່ງກ່າວແມ່ນມີເງື່ອນໄຂຄົບຖ້ວນ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ຕ້ອງໄປຜ່ານກົມບັນຊີ ກະຊວງການເງິນ ພິຈາລະນາຂັ້ນຕອນສຸດທ້າຍ ເພື່ອຮ່າງຂໍ້ຕົກລົງ ນໍາສະເໜີທ່ານລັດຖະມົນອະນຸມັດ. ພາຍຫຼັງ ທີ່ໄດ້ຮັບໃບອະນຸຍາດນໍາໃຊ້ປົອາກອນທົດແທນແລ້ວ ຜູ້ເສຍອາກອນຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ອາດຈະຖືກກໍານົດມາພ້ອມກັບການອະນຸມັດດັ່ງກ່າວ ແລະ ບໍ່ສາມາດປ່ຽນແປງປົອາກອນຂອງຕົນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດເປັນລາຍລັກອັກສອນລ່ວງໜ້າ ຈາກກະຊວງການເງິນ.

ຕົວຢ່າງ : ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດຂອງຕ່າງປະເທດມາລົງທຶນ ກ ເລີ່ມຕົ້ນການເຄື່ອນໄຫວຢ່າງເປັນທາງການ ຢູ່ ສປປ ລາວ ວັນທີ 1 ເມສາ 2020. ໄລຍະລາຍງານການເງິນ ຫຼື ປົອາກອນ ຂອງບໍລິສັດນີ້ ແມ່ນ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາໃຊ້ປົອາກອນທົດແທນ ຊຶ່ງເລີ່ມຕົ້ນວັນທີ 1 ກໍລະກົດປີ N ຫາ ວັນທີ 30 ມິຖຸນາ ຂອງປີ N+1 . ເພາະສະນັ້ນ; ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງປິດບັນຊີຂອງຕົນໃນວັນທີ 30 ມິຖຸນາ 2020 ຖືວ່າໄລຍະການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດໃນປີເລີ່ມຕົ້ນ (ປີ 2020) ມີພຽງ 3 ເດືອນເທົ່ານັ້ນ;

ພາກທີ II
ອາກອນລາຍໄດ້ວິສາຫະກິດ

ໝວດທີ 1
ອາກອນກຳໄລ

ມາດຕາ 5 ຜູ້ທີ່ຕ້ອງເສຍອາກອນກຳໄລ

ຜູ້ທີ່ຕ້ອງເສຍອາກອນກຳໄລ ແມ່ນຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ ທີ່ມີພູມລຳເນົາສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ; ຜູ້ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ທີ່ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີລາຍຮັບ ຈາກການສະໜອງສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການ ຢູ່ ສປປ ລາວ;

ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ ທີ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບ ອະນຸຍາດເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດ-ການຜະລິດຈາກຂະແໜງກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດນຳ ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ຫຼື ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດລົງທຶນຈາກຂະແໜງສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ຢ່າງ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ; ສຳລັບຜູ້ລົງທຶນຢູ່ໃນເຂດເສດຖະກິດເສດ ແມ່ນຄະນະບໍລິຫານ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ເປັນຜູ້ອອກອະນຸຍາດໃຫ້;

ຜູ້ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ທີ່ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປລາວ ແຕ່ມີລາຍຮັບຈາກການສະໜອງ ສິນຄ້າ ແລະ/ຫຼື ການສະໜອງການບໍລິການ ຢູ່ ສປປລາວ. ພາກສ່ວນນີ້ມີ 2 ປະເພດຄື: ປະເພດທີ່ມີ ແລະ ບໍ່ມີ ສິນທິສັນຍາກັບ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກ່ຽວກັບ ການຫຼີກເວັ້ນ ການເກັບອາກອນຊ້ຳຊ້ອນ ແລະ ສະກັດກັ້ນການຫຼົບຫຼີກເສຍອາກອນຈາກການເກັບອາກອນລາຍໄດ້;

ບັນດາກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳທີ່ເປັນບ່ອນອີງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອາກອນກຳໄລປະກອບມີ :

- 1) ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຄຸ້ມຄອງສ່ວຍສາອາກອນ;
- 2) ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້;
- 3) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ;
- 4) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງຢາສຸບ;
- 5) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຫຼັກຊັບ;
- 6) ດຳລັດວ່າດ້ວຍເຂດເສດຖະກິດພິເສດ;
- 7) ສິນທິສັນຍາ ລະຫວ່າງ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ລັດຖະບານຂອງຕ່າງປະເທດ ເພື່ອ ຫຼີກເວັ້ນ ການເກັບອາກອນຊ້ຳຊ້ອນ ແລະ ສະກັດກັ້ນການຫຼົບຫຼີກເສຍອາກອນຈາກການເກັບ ອາກອນລາຍໄດ້;
- 8) ສັນຍາ ລະຫວ່າງ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ບໍລິສັດຕ່າງໆ ທີ່ເຂົ້າມາລົງທຶນ ຢູ່ ສປປ ລາວ.

ມາດຕາ 6 ການຄິດໄລ່ອາກອນກຳໄລ

ການຄິດໄລ່ອາກອນກຳໄລ ແມ່ນໃຫ້ເອົາພື້ນຖານຄິດໄລ່ ຄຸນກັບ ອັດຕາອາກອນກຳໄລ ແຕ່ລະ ປະເພດກິດຈະການເຄື່ອນໄຫວຂອງວິສາຫະກິດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 14, ມາດຕາ 15 ແລະ

ມາດຕາ 16 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ການຄິດໄລ່ອາກອນກຳໄລ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ 2 ຮູບແບບ ດັ່ງນີ້ :

- **ຮູບແບບທີ 1.** ຄິດໄລ່ຈາກກຳໄລຕົວຈິງ ສຳລັບກໍລະນີຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ປະຕິບັດຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານ ລາຍງານການເງິນ ແລະ ການບັນຊີ ຂອງ ສປປ ລາວ ຫຼື ຕາມມາດຕະຖານສາກົນດ້ານການລາຍງານການເງິນ (IFRS) ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 13 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້:
 - (1) ວິສາຫະກິດ ຮັບໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດສາທາລະນະ ແມ່ນວິສາຫະກິດທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບຜົນປະໂຫຍດອັນສຳຄັນ ດຳເນີນທຸລະກິດຕົ້ນຕໍ ໃນການຄຸ້ມຄອງຮັກສາຊັບສິນ ຂອງບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນ ເຊັ່ນ ວິສາຫະກິດທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນໃນຕະຫຼາດຫຼັກຊັບ, ທະນາຄານ, ບໍລິສັດປະກັນໄພ ແລະ ບໍລິສັດໃນກຸ່ມຂອງບໍລິສັດທີ່ບໍ່ມີພູມລຳເນົາຢູ່ ສປປ ລາວ ແຕ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນສາມາດນຳໃຊ້ເອກະສານລາຍງານການເງິນຕາມມາດຕະຖານສາກົນດ້ານການລາຍງານການເງິນ (IFRS);
 - (2) ວິສາຫະກິດອື່ນໆ ແມ່ນໃຫ້ກະກຽມເອກະສານລາຍງານການເງິນ ຕາມມາດຕະຖານລາຍງານການເງິນ ທີ່ກຳນົດໂດຍກະຊວງການເງິນ ຂອງ ສປປລາວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ, ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ, ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຜູ້ດຽວ ແລະ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຈຳນວນໜຶ່ງ.
- **ຮູບແບບທີ 2.** ຄິດໄລ່ຈາກກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ ສຳລັບກໍລະນີ ເອກະສານລາຍງານການເງິນ ແລະ ເອກະສານບັນຊີ ຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ ບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຕາມມາດຕະຖານການບັນຊີ ແລະ ສຳລັບ ຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ທີ່ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແຕ່ມີການເຄື່ອນໄຫວມີລາຍຮັບ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຕາມອັດຕາສ່ວນກຳໄລລວມ ຂອງແຕ່ລະກິດຈະການ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 14 ຂໍ້ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້ :
 - (1) ການຜະລິດດ້ານກະສິກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳ ກຳນົດ 7% ຂອງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີ;
 - (2) ການຜະລິດອຸດສາຫະກຳ ແລະ ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ ກຳນົດ 10% ຂອງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳ ປີ;
 - (3) ການສະໜອງສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ ກຳນົດ 15% ຂອງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີ;
 - (4) ສຳລັບການເຄື່ອນໄຫວຫຼາຍກິດຈະການ ທີ່ບໍ່ສາມາດແຍກລາຍຮັບທຸລະກິດໄດ້ ແມ່ນໃຫ້ນຳໃຊ້ອັດຕາສ່ວນກຳໄລລວມ ຂອງກິດຈະການຕົ້ນຕໍ.

ມາດຕາ 7 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນກຳໄລ

- 1. ສຳລັບຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຖືບັນຊີຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານການບັນຊີ:
 - ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນກຳໄລ ສຳລັບຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຖືບັນຊີຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານລາຍງານການເງິນ ແມ່ນກຳໄລຕົວຈິງ; ກຳໄລຕົວຈິງ ແມ່ນກຳໄລສຸດທິ ກ່ອນການເສຍອາກອນກຳໄລ ຈາກການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດພາຍໃນປີອາກອນ ຕາມປີປະຕິທິນ ຫຼື ຕາມປີອາກອນທົດແທນ ສຳລັບຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ປະຕິບັດບັນຊີບໍ່ໄປຕາມປີປະຕິທິນ ແຕ່ກໍຕ້ອງຢູ່ໃນຮອບວຽນ 12 ເດືອນ ຄືກັນ;
 - ກຳໄລສຸດທິກ່ອນການເສຍອາກອນກຳໄລ ທີ່ຖືວ່າເປັນກຳໄລດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ ແມ່ນສ່ວນຜິດດ່ຽງລະຫວ່າງລາຍຮັບທີ່ຖືເປັນລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີ ລົບໃຫ້ລາຍຈ່າຍທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເປັນ

ລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ ຫຼື ກຳໄລດ້ານການບັນຊີ ບວກ ລາຍຈ່າຍທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ;

2. ສຳລັບຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານການບັນຊີ ແລະ ຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ລວມທັງຜູ້ທີ່ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດຢູ່ເຂດເສດຖະກິດພິເສດທີ່ໄດ້ສະໜອງຢູ່ນອກເຂດໃນ ສປປ ລາວ;
 - ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນກຳໄລ ສຳລັບຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານການບັນຊີ ແມ່ນກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ; ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ ໄດ້ມາຈາກລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີ ຄຸນກັບອັດຕາສ່ວນກຳໄລລວມຂອງແຕ່ລະກິດຈະການ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນມາດຕາ 14 ຂໍ້ທີ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ມາດຕາ 6 ຮູບແບບທີ 2 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້, ວິທີຊອກຫາກຳໄລລວມແບບບັງຄັບໃນກໍລະນີຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານການບັນຊີ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ ທີ່ໄດ້ແນະນຳຢູ່ໃນມາດຕາ 8 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້;
 - ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນກຳໄລ ແລະບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີການເຄື່ອນໄຫວ ແລະມີລາຍຮັບ ຢູ່ສປປ ລາວ ໃຫ້ຖືເອົາມູນຄ່າການສະໜອງຕົວຈິງ ໃນແຕ່ລະຄັ້ງເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 14 ຂໍ້ ຄ ວັກສຸດທ້າຍ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ຕາມມາດຕາ 6 ຮູບແບບທີ 2 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້.

ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ ໃນກໍລະນີການຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານການບັນຊີ ແມ່ນໝາຍເຖິງເອກະສານຢັ້ງຢືນດ້ານ ລາຍຮັບທຸລະກິດ ແລະ ລາຍຈ່າຍທຸລະກິດ ບໍ່ຄົບຖ້ວນ, ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມເອກະສານລາຍງານການເງິນຂອງຜູ້ກ່ຽວ ເຊັ່ນວ່າ: ການຂຽນໃບເກັບເງິນຈາກການຂາຍສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຂຽນມູນຄ່າຕໍ່າກ່ວາຕົວຈິງ, ຈຳນວນນຳໃຊ້ໃບເກັບເງິນຈາກການຂາຍຫຼາຍ ແຕ່ບັນທຶກເຂົ້າໃນເອກະສານລາຍງານການເງິນເບື້ອງລາຍຮັບບໍ່ຄົບ ແລະ ອື່ນໆ ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ; ເອກະສານຢັ້ງຢືນດ້ານລາຍຈ່າຍທຸລະກິດ ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ມີໜ້ອຍ ແຕ່ບັນທຶກເຂົ້າໃນພາກລາຍຈ່າຍຂອງເອກະສານລາຍງານການເງິນຫຼາຍ ຫຼື ບໍ່ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນເລີຍ ແລະ ອື່ນໆທີ່ສ່ອງແສງໃຫ້ເຫັນວ່າບໍ່ຖືກຕ້ອງ.

ການນຳໃຊ້ ອັດຕາສ່ວນກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ ສຳລັບ ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ ທີ່ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດຕາມກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງຖືບັນຊີ ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຫຼື ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ປະຕິບັດໄລຍະເວລາພຽງ 1 ປີເທົ່ານັ້ນ ຫຼັງຈາກນັ້ນຕ້ອງປະຕິບັດການຖືບັນຊີໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານການຂອງການບັນຊີວິສາຫະກິດ. ຖ້າບໍ່ປະຕິບັດການຖືບັນຊີທີ່ຖືກຕ້ອງ ຖືວ່າລະເມີດ ແມ່ນຈະຖືກປະຕິບັດມາດຕະການ ເຊັ່ນ: ສຶກສາອົບຮົມ, ກ່າວເຕືອນ, ລົງວິໄນ, ປັບໃໝ ແລະ ອື່ນໆຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນ ມາດຕາ 72 ແລະ ມາດຕາ 73 ຂອງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້, ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງສ່ວຍສາອາກອນ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການບັນຊີວິສາຫະກິດ ແລະ ກົດໝາຍອື່ນໆກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 8 ວິທີຊອກລາຍຮັບທຸລະກິດ ເພື່ອກຳນົດກຳໄລລວມ ສຳລັບການຄິດໄລ່ ອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບ.

1. ສຳລັບຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງບໍ່ຄົບຖ້ວນຕາມມາດຕະຖານລາຍງານການເງິນ ແລະ ການບັນຊີ

ລາຍຮັບທຸລະກິດເປັນປັດໄຈຕັດສິນສຳລັບການຄິດໄລ່ ທຸກປະເພດອາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດໃດໜຶ່ງ. ສະນັ້ນ, ເມື່ອໃດຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ ຫາກປະຕິບັດການບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງ,

ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ແມ່ນຈະບໍ່ມີຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນ ສໍາລັບການຄິດໄລ່ອາກອນປະເພດຕ່າງໆທີ່ຕິດພັນກັບທຸລະກິດ ດັ່ງກ່າວ ໃນນັ້ນ ລວມທັງອາກອນກໍາໄລ; ອີງໃສ່ ມາດຕາ 13 ຂໍ້ທີ 2 ແລະ ມາດຕາ 14 ຂອງກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຄິດໄລ່ອາກອນກໍາໄລແບບບັງຄັບ ໂດຍນຳໃຊ້ລາຄາຍຸຕິທຳ ຊຶ່ງ ແມ່ນລາຄາປະກົດຕົວຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼື ລາຄາທີ່ສະໜອງໂດຍວິສາຫະກິດອື່ນ ຂອງສິນຄ້າ ຫຼື ການ ບໍລິການປະເພດດຽວກັນ ໃນເວລານັ້ນ ແລະ ໃນສະຖານທີ່ນັ້ນ.

ຕົວຢ່າງທີ 1. ກໍລະນີ ວິສາຫະກິດ ສ່ວນບຸກຄົນ

ສົມມຸດວ່າວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ກ ໄດ້ສະຫຼຸບບັນຊີການເຄື່ອນໄຫວພາຍໃນປີ N ຂອງຕົນ ຢູ່ ໃນປີອາກອນປົກກະຕິຕາມປີປະຕິທິນ ໄດ້ແຈ້ງລາຍຮັບບໍ່ລວມມີອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ຈາກການຂຽນໃບ ເກັບເງິນທັງໝົດຈໍານວນ 15.000 ຊຸດ ເປັນເງິນ 500.000.000 ກີບ, ແຈ້ງລາຍຈ່າຍທັງໝົດ 550.000.000 ກີບ, ສະແດງວ່າວິສາຫະກິດໄດ້ແຈ້ງຫຼຸບທຶນ 50.000.000 ກີບ; ຜ່ານການກວດກາເບິ່ງ ເຫັນວ່າ ການແຈ້ງແຕ່ລະລາຍການກ່ຽວກັບລາຍຮັບທຸລະກິດ ທຽບໃສ່ບໍລິສັດອື່ນ ແລະ ທຽບໃສ່ລາຄາ ຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ແມ່ນບໍ່ມີກໍລະນີແຕກຕ່າງກັນ ແຕ່ການແຈ້ງລາຍຈ່າຍຈໍານວນໜຶ່ງບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມ ເອກະສານ ແລະ ຈໍານວນໜຶ່ງບໍ່ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ກໍຖືວ່າບໍລິສັດນັ້ນອນຢູ່ໃນກໍລະນີ ທຸລະກິດຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນຕາມມາດຕະຖານລາຍງານການເງິນ ແລະ ມາດຕະຖານການບັນຊີ ຄືກັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຄິດໄລ່ອາກອນກໍາໄລແບບບັງຄັບ. ແຕ່ເນື່ອງຈາກວ່າດ້ານລາຍຮັບບໍ່ມີການປ່ຽນ ແປງຈາກລາຄາໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ແລະ ທຽບໃສ່ບໍລິສັດອື່ນກໍບໍ່ມີອັນແຕກຕ່າງ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບຮອງເອົາລາຍຮັບ ທຸລະກິດຕາມການສະຫຼຸບຈໍານວນ 500.000.000 ກີບ ເພື່ອຄິດໄລ່ອາກອນກໍາໄລແບບບັງຄັບ ໂດຍບໍ່ ໃຫ້ຖືສໍາຄັນ ຕໍ່ກັບການແຈ້ງລາຍຈ່າຍທີ່ສູງກ່ວາລາຍຮັບຂອງວິສາຫະກິດ ແລະ ໃຫ້ດໍາເນີນການຄິດໄລ່ ດັ່ງນີ້:

1. ກໍາໄລລວມແບບບັງຄັບ ຫຼື ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນກໍາໄລ : $500.000.000 \times 15\% = 75.000.000$ ກີບ;
2. ອາກອນກໍາໄລແບບບັງຄັບ : $75.000.000 \times 20\% = 15.000.000$ ກີບ.

ເນື່ອງຈາກວ່າວິສາຫະກິດນີ້ ດໍາເນີນທຸລະກິດຂະແໜງການຄ້າທົ່ວໄປ ຈຶ່ງຕ້ອງປະຕິບັດອັດຕາ ສ່ວນກໍາໄລລວມແບບບັງຄັບ 15% ແລະ ອັດຕາອາກອນກໍາໄລ 20% ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 14 ຂໍ້ 2(ຄ) ແລະ ມາດຕາ 15 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ຕົວຢ່າງທີ 2. ກໍລະນີ ວິສາຫະກິດ ຮຸ້ນສ່ວນ

ສົມມຸດວ່າ ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ກ ໄດ້ສະຫຼຸບບັນຊີການເຄື່ອນໄຫວພາຍໃນປີ N ຂອງຕົນ ຢູ່ໃນ ປີອາກອນປົກກະຕິຕາມປີປະຕິທິນ ໂດຍໄດ້ແຈ້ງລາຍຮັບທຸລະກິດບໍ່ລວມມີອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມຈາກ ການຂຽນໃບເກັບເງິນທັງໝົດ 50 ຊຸດ ເປັນເງິນ 50.000.000 ກີບ, ແຈ້ງລາຍຈ່າຍທັງໝົດ 55.000.000 ກີບ, ສະແດງວ່າວິສາຫະກິດແຈ້ງຫຼຸບທຶນ 5.000.000 ກີບ; ຜ່ານການກວດກາເບິ່ງ ເຫັນວ່າ ການຂຽນລາຄາຂາຍສິນຄ້າຢູ່ໃນໃບເກັບເງິນຈໍານວນໜຶ່ງ ທຽບໃສ່ບໍລິສັດອື່ນ ແລະ ທຽບໃສ່ ລາຄາຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ແມ່ນຕໍ່າກວ່າ, ການແຈ້ງລາຍຈ່າຍຈໍານວນໜຶ່ງບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມເອກະສານ ແລະ ຈໍານວນໜຶ່ງບໍ່ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ຖືວ່າບໍລິສັດນັ້ນອນຢູ່ໃນກໍລະນີ ທຸລະກິດຖືບັນ ຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນຕາມມາດຕະຖານລາຍງານການເງິນ ແລະ ມາດຕະຖານການບັນຊີ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງ

ຕ້ອງໄດ້ຄິດໄລ່ ອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບ ໂດຍໃຫ້ກຳນົດເອົາລາຄາຂາຍສິນຄ້າຢູ່ໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼື ອີງຕາມລາຄາຂາຍສິນຄ້າປະເພດດຽວກັນຂອງວິສາຫະກິດອື່ນ ເພື່ອຄິດໄລ່ລາຍຮັບທຸລະກິດຄືນໃໝ່ ແລະ ໃຫ້ດຳເນີນການຕາມຂັ້ນຕອນ ດັ່ງນີ້ :

1. ເອົາລາຍການສິນຄ້າຢູ່ໃນຈຳນວນໃບເກັບເງິນຈາກການຂາຍທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ x ລາຄາຕົວຈິງໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼື ຕາມລາຄາຂາຍຂອງວິສາຫະກິດອື່ນໆຂອງປະເພດສິນຄ້າດຽວກັນ = ລາຄາຂາຍທີ່ຄິດໄລ່ໄດ້ທັງໝົດຈາກໃບເກັບເງິນດັ່ງກ່າວ (ລາຄາຕົວຈິງ);
2. ລາຄາຂາຍທີ່ຄິດໄລ່ໄດ້ທັງໝົດ (ລາຄາຕົວຈິງ) - ຈຳນວນເງິນທີ່ໄດ້ຂຽນຢູ່ໃນຈຳນວນໃບເກັບເງິນທີ່ຕໍ່າກວ່າລາຄາຍຸຕິທຳ = ຈຳນວນເງິນພຸດລາຍຮັບທີ່ເປັນສ່ວນເພີ່ມຂຶ້ນ;
3. ເອົາຈຳນວນເງິນພຸດລາຍຮັບທີ່ເປັນສ່ວນເພີ່ມຂຶ້ນ + ລາຍຮັບທີ່ໄດ້ແຈ້ງຢູ່ໃນບັນຊີ = ລາຍຮັບທຸລະກິດທັງໝົດ (ລາຄາຕົວຈິງຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼື ຕາມລາຄາຂາຍຂອງວິສາຫະກິດອື່ນ);
4. ເອົາລາຍຮັບທຸລະກິດທັງໝົດດັ່ງກ່າວ x 15% = ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບ;
5. ເອົາພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນກຳໄລ ແບບບັງຄັບ x 20% = ອາກອນກຳໄລທີ່ຕ້ອງມອບ.

ສົມມຸດວ່າ ຜ່ານການກວດກາ ການຂຽນໃບເກັບເງິນຈາກການສະໜອງສິນຄ້າ ທັງໝົດ 50 ຊຸດນັ້ນ ພົບເຫັນ ໃບເກັບເງິນ ທີ່ຂຽນບໍ່ຕ້ອງ, ຂຽນລາຄາຂາຍຕໍ່າກວ່າ ລາຄາຕົວຈິງ 5 ຊຸດ ດັ່ງຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້:

ຊຸດໃບເກັບເງິນທີ່ຂາຍ	ຂຽນບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລາຄາຕົວຈິງ	ລາຄາຕົວຈິງ (ລາຄາຍຸຕິທຳ)	ຜິດດ່ຽງ (ລາຍຮັບສ່ວນເພີ່ມ)
1	500.000	1.500.000	1.000.000
2	700.000	1.600.000	900.000
3	6.000.000	14.500.000	8.500.000
4	600.000	2.000.000	1.400.000
5	1.200.000	2.200.000	1.000.000
ລວມຍອດ	9.000.000	21.800.000	12.800.000

ວິທີ ໄລ່ລຽງ ອາກອນ ກຳໄລໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

1. ຈຳນວນເງິນພຸດສ່ວນເພີ່ມຂຶ້ນ : $21.800.000 - 9.000.000 = 12.800.000$ ກີບ;
2. ລາຍຮັບທີ່ຖືກຕ້ອງທັງໝົດ : $50.000.000 + 12.800.000 = 62.800.000$ ກີບ;
3. ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ(ພື້ນຖານຄິດໄລ່) : $62.800.000 \times 15\% = 9.420.000$ ກີບ;
4. ອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບ : $9.420.000 \times 20\% = 1.884.000$ ກີບ.

ນອກຈາກຈະຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບແລ້ວ ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ກ ຍັງຈະຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນເງິນປັນຜົນກຳໄລຕາມກົດໝາຍອີກ.

ເນື່ອງຈາກວ່າວິສາຫະກິດນີ້ ດຳເນີນທຸລະກິດຂະແໜງການຄ້າທົ່ວໄປ ຈຶ່ງຕ້ອງປະຕິບັດອັດຕາສ່ວນກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ 15% ແລະ ອັດຕາອາກອນກຳໄລ 20% ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ

14 ຂໍ້ 2(ຄ) ແລະ ມາດຕາ 15 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. (ການນຳໃຊ້ ການສົມມຸດ ຂອງ ຕົວຢ່າງເທິງນີ້ດ້ວຍ ຕົວເລກທີ່ຕໍ່າ ແມ່ນເພື່ອບໍ່ໃຫ້ສັບສົນ ແລະ ໃຫ້ເຂົ້າໃນງ່າຍ)

ຕົວຢ່າງ ທີ່ 3 ກໍລະນີສິນຄ້າຜ່ານແດນ

ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດ ການຄ້າ ຂາອອກ-ຂາເຂົ້າ ຈຳກັດ ເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດ ສິນຄ້າຜ່ານແດນ ໄດ້ ສະຫຼຸບບັນຊີປະຈຳປີ N ໂດຍມີການແຈ້ງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີທັງໝົດ 3.500.000.000 ກີບ; ແຕ່ ວ່າ ດ້ານລາຍຈ່າຍບໍ່ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຈຶ່ງຈະຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ອາກອນກຳໄລ ແບບບັງຄັບ ດັ່ງນີ້ :

- ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ : $3.500.000.000 \times 15\% = 525.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນກຳໄລ : $525.000.000 \times 20\% = 105.000.000$ ກີບ.

ວິສາຫະກິດ ຫຼື ບໍລິສັດ ດຳເນີນທຸລະກິດການຄ້າຜ່ານແດນ ທີ່ຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຈະຖືກຄິດໄລ່ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບໃນອັດຕາ 15% ຂອງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີ ແລະ ອາກອນກຳໄລໃນອັດຕາ 20% ຂອງກຳໄລລວມ ແບບບັງຄັບ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 14 ຂໍ້ 2(ຄ) ແລະ ມາດຕາ 15 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ສະນັ້ນ, ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນຄວາມໄດ້ປຽບ ແລະ ເສຍປຽບ ຈາກການນຳໃຊ້ມາດຕະການດ້ວຍວິທີຄິດໄລ່ອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບນັ້ນ ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດຈະຕ້ອງສະຫຼຸບການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດປະຈຳປີ ຂອງຕົນ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານ ຂອງການບັນຊີ ແລະ ລາຍງານການເງິນເທົ່ານັ້ນ.

ໝາຍເຫດ : ວິສາຫະກິດ ທີ່ຢູ່ໃນຮູບແບບ ວິສາຫະກິດຮຸ່ນສ່ວນ, ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ແລະ ບໍລິສັດ ມະຫາຊົນ ທີ່ປະຕິບັດບັນຊີ ບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ນອກຈາກຈະຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບ ແລ້ວ ຍັງຈະຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ຕາມເງື່ອນໄຂແບບບັງຄັບ ຄືກັບອາກອນກຳໄລ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 34 ຂໍ້ທີ 4 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

2. ສຳລັບຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ລວມທັງຜູ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ເຂດເສດຖະດິເພິເສດ ທີ່ມີການເຄື່ອນໄຫວ ມີລາຍຮັບ ຢູ່ ສປປ ລາວ .

ການຄຸ້ມຄອງ ຕິດຕາມ ແລະ ການເກັບອາກອນ ສຳລັບການສະໜອງສິນຄ້າ ແລະ ສະໜອງການບໍລິການ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ສັບສົນຫຼາຍ ເພາະວ່າການເຄື່ອນໄຫວດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ ວິສາຫະກິດ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ໝາຍຄວາມວ່າຜູ້ກ່ຽວບໍ່ຢູ່ໃນລະບົບການຄຸ້ມຄອງຜູ້ເສຍອາກອນຂອງ ສປປ ລາວ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ເຖິງປະຈຸບັນ ການສະໜອງ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ທີ່ມີມູນຄ່າສູງ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນການສະໜອງ ການບໍລິການລ້ວນໆ ແລະ ການບໍລິການສົມທົບກັບສິນຄ້າ ເຊັ່ນວ່າ: ການຮັບເໝົາໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ການກໍ່ສ້າງທາງ ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ແຮງງານ, ພາຫະນະ, ສິນຄ້າ ຫຼື ວັດຖຸ ເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍເພື່ອສະໜັບສະໜູນໂຄງການໃຫ້ສຳເລັດ; ສຳລັບການສະໜອງສິນຄ້າລ້ວນໆ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະແມ່ນສິນຄ້າປະເພດນ້ອຍ, ມີຈຳນວນ ຈຳກັດ ອາດຈະມີພຽງລາຍການດຽວ ຫຼື 2-3 ລາຍການເທົ່ານັ້ນ ແລະ ສະດວກສຳລັບການຂົນສົ່ງດ້ວຍທາງເຮືອບິນ ຜ່ານລະບົບໄປສະນີ. ກໍລະນີ ການສະໜອງ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໃຫ້ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະ

ໜອງນັ້ນ ເປັນຜູ້ເຮັດໜ້າທີ່ຄິດໄລ່ເກັບອາກອນກຳໄລ ຕາມມູນຄ່າຂອງການສະໜອງຕົວຈິງໃນແຕ່ລະຄັ້ງ ແລ້ວນຳມາມອບແທນຜູ້ກ່ຽວພາຍໃນ 15 ວັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ຕົນໄດ້ຈ່າຍເງິນ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ສະໜອງເປັນຕົ້ນ ໄປ. ແຕ່ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ການເກັບພັນທະອາກອນປະເພດຕ່າງໆ ຈາກກໍລະນີ ດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມຕົວຈິງ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຈະຕ້ອງດຳເນີນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະຄິດໄລ່ເກັບອາກອນ ດັ່ງນີ້:

- 1) ເກັບກຳຂໍ້ມູນນຳຜູ້ໄດ້ຮັບການສະໜອງ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ໝາຍຄວາມວ່າ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ຕ້ອງລາຍງານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການສະໜອງສິນຄ້າ ຫຼື ສະໜອງການບໍລິການແຕ່ລະຄັ້ງຕໍ່ ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ, ຄົບຖ້ວນ ຕາມຕົວຈິງ ແລະ ທັນເວລາ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນກົດໝາຍ;
- 2) ທະນາຄານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງລາຍງານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຊຳລະຄ່າສິນຄ້າ ຫຼື ຄ່າບໍລິການ ຂອງບຸກຄົນ ,ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜອງ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ໃນ ກໍລະນີທີ່ມີການຊຳລະຜ່ານລະບົບທະນາຄານ;

ຕົວຢ່າງທີ 1. ກໍລະນີ ການສະໜອງການບໍລິການ ໃຫ້ແກ່ ບຸກຄົນ,ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ໂຄງການ ຕ່າງໆຂອງລັດ :

ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດຂອງຕ່າງປະເທດ ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ຊະນະການປະມຸນໂຄງການ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ແຫ່ງໜຶ່ງ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ໄດ້ເຂົ້າມາ ປະຕິບັດໂຄງການກໍ່ສ້າງ ໂດຍແມ່ນບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດ ທີ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ຈົດທະບຽນສ້າງຕັ້ງວິສາຫະ ກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ເປັນເຈົ້າຂອງໂຄງການ ມູນຄ່າຂອງໂຄງການ ທີ່ຕ້ອງຊຳລະ ໂດຍຜູ້ຮັບການສະໜອງ (ຢູ່ ສປປ ລາວ) ທັງໝົດເປັນຈຳນວນເງິນ 3.000.000 ໂດລາສະຫະລັດ ຊຶ່ງບໍລິສັດມະຫາຊົນ ດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງ ໄດ້ຊຳລະເງິນຄ່າກໍ່ສ້າງ ຜ່ານລະບົບທະນາຄານໃຫ້ແກ່ຜູ້ສະໜອງ ທີ່ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ຢູ່ຕ່າງປະເທດ. ກ່ອນ ການຊຳລະເງິນຄ່າການບໍລິການກໍ່ສ້າງ ບໍລິສັດມະຫາຊົນ ຕ້ອງຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບ ແລ້ວນຳມາມອບເຂົ້າງົບປະມານແຫ່ງລັດ ດັ່ງນີ້: (ສົມມຸດອັດຕາແລກປ່ຽນໃນມື້ຊຳລະ1 \$ = 9.800 ກີບ;

1. ມູນຄ່າການບໍລິການເປັນເງິນກີບ : $3.000.000 \$ \times 9.800 = 29.400.000.000$ ກີບ;
2. ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ ຫຼື ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນກຳໄລ : $29.400.000.000 \times 15\% = 4.410.000.000$ ກີບ;
3. ອາກອນກຳໄລ : $4.410.000.000 \times 20\% = 882.000.000$ ກີບ.

ເນື່ອງຈາກວ່າ ການກໍ່ສ້າງ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ເປັນ ການດຳເນີນ ທຸລະກິດຂະແໜງການບໍລິການ ຈຶ່ງຕ້ອງປະຕິບັດອັດຕາສ່ວນກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ 15% ແລະ ອັດຕາອາກອນກຳໄລ 20% ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 14 ຂໍ້ 2. ຄ ແລະ ມາດຕາ 15 ຂອງກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ບໍລິສັດ ມະຫາຊົນ ຕ້ອງນຳເງິນອາກອນກຳໄລ ທີ່ຕົນໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກໄວ້ ນັ້ນ ມາແຈ້ງມອບ ແທນບໍລິສັດ ຂອງຕ່າງປະເທດ ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງອາກອນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ຊຳລະເງິນ ເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 20 ຂໍ້ທີ 2 ຂອງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ໝາຍເຫດ : ບໍລິສັດ ຂອງຕ່າງປະເທດທີ່ເຂົ້າມາກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ຫຼື ຜູ້ຮັບຜິດຊອບໂຄງການ ດັ່ງກ່າວ ຍັງ ຕ້ອງໄດ້ເສຍຄ່າພາສີ ຂາເຂົ້າ, ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ແລະ ອາກອນຊົມໃຊ້(ຖ້າມີ) ຢູ່ໃນຂອດນໍາເຂົ້າສິນຄ້າ ຫຼື ວັດຖຸກໍ່ສ້າງ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍພາສີ,ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ແລະ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ອາກອນຊົມໃຊ້,ຖ້າວ່າບໍ່ມີການກຳນົດໃຫ້ຢົກເວັ້ນ ພາສີຂາເຂົ້າ, ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ແລະ ອາກອນຊົມໃຊ້ (ຖ້າມີ) ເປັນອັນສະເພາະ.

ຕົວຢ່າງທີ 2. ກໍລະນີ ການສະໜອງສິນຄ້າສົມທົບກັບການບໍລິການໃຫ້ແກ່ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ:

ສົມມຸດ ຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາໄດ້ນຳເອົາລົບໄຟຟ້າຈຳນວນ 2 ເຄື່ອງ ພ້ອມດ້ວຍນາຍຊ່າງເຕັກນິກ ເຂົ້າມາຕິດຕັ້ງລົບດັ່ງກ່າວໃຫ້ໂຮງແຮມແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ເປັນວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໃຫ້ສຳເລັດ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້; ມູນຄ່າ ຂອງລົບ ແລະ ຄ່າບໍລິການແຮງງານຕິດຕັ້ງ ສຳເລັດສົມບູນຢູ່ສະຖານທີ່ຂອງຜູ້ຮັບການສະໜອງ (ຢູ່ສປປ ລາວ) ລວມທັງໝົດ ແມ່ນ 34.500 \$ (ອັດຕາແລກປ່ຽນໃນມື້ຊຳລະ 1 \$ = 9.800 ກີບ). ກໍລະນີ ການຕິດຕັ້ງລົບໄຟຟ້າຄັ້ງນີ້ ຖືວ່າເປັນການສະໜອງ ສິນຄ້າ ສົມທົບກັບ ການສະໜອງການບໍລິການ ແລະ ມູນຄ່າການສະໜອງດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ສາມາດແຍກໄດ້ວ່າ ມູນຄ່າສິນຄ້າ (ລົບ) ແລະ ມູນການບໍລິການ (ຄ່າແຮງງານຕິດຕັ້ງ) ແຕ່ລະຢ່າງເປັນຈຳນວນເງິນເທົ່າໃດ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ,ອີງໃສ່ມາດຕາ 14 ຂໍ້ 2. ຄ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ອີງໃສ່ ມາດຕາ 6 ຮູບແບບທີ 2 ຂໍ້ທີ 3 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້ ໄດ້ກຳນົດອັດຕາສ່ວນກຳໄລລວມແບບບັງຄັບຂອງການສະໜອງ ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ 15% ຂອງລາຍຮັບທຸລະກິດ. ການຄິດໄລ່ອາກອນກຳໄລໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

1. ມູນຄ່າຂອງການສະໜອງທັງໝົດເປັນເງິນກີບ: $34.500 \$ \times 9.800 = 338.100.000$ ກີບ;
2. ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ: $338.100.000 \times 15\% = 50.715.000$ ກີບ;
3. ອາກອນກຳໄລ : $50.715.000 \times 20\% = 10.143.000$ ກີບ.

ໂຮງແຮມ ທີ່ເປັນວິສາຫະກິດ ສ່ວນບຸກຄົນ ມີໜ້າທີ່ ຄິດໄລ່,ຫັກ ແລະ ມາແຈ້ງມອບ ອາກອນກຳໄລ ດັ່ງກ່າວແທນຜູ້ສະໜອງທີ່ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງອາກອນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ຊຳລະເງິນ ຄ່າສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການຕິດຕັ້ງປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 20 ຂໍ້ທີ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ໝາຍເຫດ : ກໍລະນີ ຜູ້ສະໜອງ ທີ່ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ນຳສິນຄ້າ ພ້ອມດ້ວຍ ນາຍຊ່າງເຕັກນິກ ເຂົ້າມາ ຕິດຕັ້ງ ຫຼື ກະທຳບາງຢ່າງ ເພື່ອສະໜອງໃຫ້ ຜູ້ຊື້ ຫຼື ຜູ້ຊົມໃຊ້ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ສຳເຫຼັດສົມບູນ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ຊຶ່ງຜູ້ຮັບການສະໜອງໄດ້ຊຳລະ ຕາມມູນຄ່າທັງໝົດທີ່ຜູ້ສະໜອງ ສະເໜີມາ ດັ່ງຕົວຢ່າງເທິງນີ້. ສະນັ້ນ, ໃຫ້ຖືວ່າ ມູນຄ່າທີ່ຜູ້ຮັບການສະໜອງໄດ້ຊຳລະທັງໝົດຢູ່ສະຖານທີ່ຂອງຜູ້ກ່ຽວ ແມ່ນເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ. ກໍລະນີ ສິນຄ້າທີ່ໄດ້ເສຍອາກອນກຳໄລຢູ່ບ່ອນນຳເຂົ້າແລ້ວ ແມ່ນຈະບໍ່ຖືກຄິດໄລ່ ໃຫ້ເສຍອາກອນກຳໄລອີກ.

ຕົວຢ່າງ 3. ກໍລະນີ ການສະໜອງສິນຄ້າ ໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນທົ່ວໄປ ທີ່ບໍ່ດຳເນີນທຸລະກິດ :

ສົມມຸດບຸກຄົນທົ່ວໄປ ທີ່ບໍ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ໄດ້ຮັບສິນຄ້າ (ໂນດບຸກ)ທີ່ຕົນໄດ້ສັ່ງຊື້ຜ່ານລະບົບອິນເຕີແນັດ (ການຊື້-ຂາຍອອນລາຍ) ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ມູນຄ່າຂອງສິນຄ້າ ທີ່ຜູ້ສັ່ງຊື້ຕ້ອງໄດ້ຊຳລະເງິນຜ່ານລະບົບທະນາຄານໃຫ້ຜູ້ສະໜອງຢູ່ຕ່າງປະເທດຢ່າງຄົບຖ້ວນ

ກ່ອນໜ້ານີ້ ແລ້ວປະມານ 1 ເດືອນ ຈຳນວນ 1.300 \$ ຫຼື ເທົ່າກັບ 2.940.000 ກີບ (ອັດແລກປ່ຽນ 1 \$ = 9.800 ກີບ). ໝາຍຄວາມວ່າໃນກໍລະນີ ທີ່ບຸກຄົນທົ່ວໄປສັ່ງຊື້ສິນຄ້າ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາຢູ່ຕ່າງປະເທດ ກ່ອນອື່ນຜູ້ກ່ຽວຈະຕ້ອງໄດ້ຊຳລະເງິນຄ່າສິນຄ້າຕາມລາຄາທີ່ຜູ້ສະໜອງແຈ້ງມາ ແລະ ເມື່ອໃດຜູ້ສະໜອງໄດ້ ຮັບເງິນຄົບຖ້ວນແລ້ວ ຈິ່ງດຳເນີນການນຳສິນຄ້າມາໃຫ້ຜູ້ສັ່ງຊື້ຜ່ານລະບົບໄປສະນີ ຫຼື ຜ່ານຫ້ອງການພາສີຢູ່ ສະໜາມບິນສາກົນ. ເມື່ອ ເວລາຜູ້ກ່ຽວໄປຮັບເອົາສິນຄ້າ ຢູ່ຫ້ອງການໄປສະນີ ຫຼື ຫ້ອງການພາສີ ສະໜາມ ບິນສາກົນ ຜູ້ກ່ຽວ ຈະຕ້ອງໄດ້ເສຍ ພາສີ ແລະ ອາກອນທຸກປະເພດ ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ຈິ່ງສາມາດຮັບສິນຄ້ານັ້ນ ໄດ້. ສະນັ້ນ, ການຈ່າຍອາກອນກຳໄລໃນກໍລະນີ ດັ່ງກ່າວນີ້ ຖືວ່າເປັນພາະລະໜ້າທີ່ຂອງຜູ້ຮັບການສະໜອງ ສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ; ການຄິດໄລ່ ຄ່າພາສີ ແລະ ອາກອນ ທີ່ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຈ່າຍ ດັ່ງນີ້ :

(ສົມມຸດອັດຕາພາສີ 5%);

1. ຄ່າພາສີ : 2.940.000 x 5% = 147.000 ກີບ;
2. ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ : (2.940.000 + 147.000) x 15% = 463.050 ກີບ;
3. ອາກອນກຳໄລ ແບບບັງຄັບ : 463.050 x 20% = 92.610 ກີບ;
4. ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ : (2.940.000 + 147.000 + 463.050) x 10% = 355.005 ກີບ;
5. ລວມຄ່າສິນຄ້າ ບວກ ຄ່າພາສີ ແລະ ອາກອນ ທີ່ຕ້ອງຈ່າຍທັງໝົດ : 3.534.615 ກີບ.

ກໍລະນີ ສິນຄ້າທີ່ນຳເຂົ້າຖືກເສຍ ອາກອນຊົມໃຊ້ ແມ່ນຈະຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນຊົມໃຊ້ ຕື່ມອີກ.

ສຳລັບການເຄື່ອນໄຫວຫຼາຍກິດຈະການ ທີ່ບໍ່ສາມາດແຍກລາຍຮັບທຸລະກິດ ຂອງແຕ່ລະກິດຈະ ການໄດ້ນັ້ນ ແມ່ນ ໃຫ້ນຳໃຊ້ອັດຕາກຳໄລລວມ ຂອງກິດຈະການຕົ້ນຕໍ, ກິດຈະການຕົ້ນຕໍ ແມ່ນກິດຈະການ ທີ່ຖືກກຳນົດຢູ່ໃນໃບທະບຽນວິສາຫະກິດ.

ຕົວຢ່າງທີ 4 : ກໍລະນີ ການສະໜອງແຮງງານ ໃຫ້ແກ່ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ມີພູມລຳເນົາ ຫຼື ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແຕ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ (ການສະໜອງການ ບໍລິການລ້ວນໆ)

ການສະໜອງແຮງງານ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ອາດ ຈະແມ່ນບໍລິສັດ ຂອງຕ່າງປະເທດ ທີ່ມີຄວາມຊຳນານວິຊາການສະເພາະດ້ານ ໄດ້ນຳແຮງງານມາໃຫ້ ບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນທີ່ມີພູມລຳເນົາ ຫຼື ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຕາມ ສັນຍາ ຫຼື ຂໍ້ຜູກພັນ ຮ່ວມກັນ ຊຶ່ງອາດຈະເປັນ ນັກວິສາວະກອນ, ນັກວິຊາການ ຫຼື ກຳມະກອນ ໂດຍໄດ້ ຮັບຄ່າຕອບແທນ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ. ສຳລັບວິສາຫະກິດທີ່ເຂົ້າມາສະໜອງແຮງງານ ຖືວ່າເປັນ ການເຄື່ອນໄຫວຂະແໜງການບໍລິການ ແມ່ນຈະຖືກຄິດໄລ່ ໃຫ້ເສຍອາກອນກຳໄລ ແບບບັງຄັບ ຕາມ ມາດຕາ 14 ຂໍ້ທີ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ສຳລັບຜູ້ອອກແຮງງານ ອາດຈະຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ ເສຍ ຫຼື ອາດຈະຖືກຍົກເວັ້ນອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຕາມແຕ່ລະເງື່ອນໄຂ ດັ່ງນີ້ :

❖ ສຳລັບວິສາຫະກິດ ທີ່ສະໜອງແຮງງານ :

ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ດຳເນີນທຸລະກິດ ຕິດຕັ້ງເສົາໄຟ ແລະ ສາຍໄຟຟ້າແຮງສູງ ໄດ້ເຊັນ ສັນຍາ ກັບ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຂອງປະເທດ ສະວິດເຊີແລນ ເພື່ອຮັບເອົາກຳມະກອນ ທີ່ຊຳນານງານຂອງ ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວ ຈຳນວນ 30 ຄົນ ໃຫ້ມາເຮັດວຽກ ໄລຍະ 1 ປີ ດ້ວຍມູນຄ່າຕອບແທນ ທັງໝົດ ຊຶ່ງລວມ ມີຄ່າແຮງງານ, ຄ່າປະກັນໄພ ແລະ ຄ່າບໍລິການອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບແຮງງານຈຳນວນທີ່ສົ່ງມາ ແມ່ນ

1.260.000 \$; ສໍາລັບເງິນເດືອນ ຂອງ ກໍາມະກອນ 30 ຄົນ ແມ່ນໄດ້ຮັບຢູ່ຕ່າງປະເທດ ໂດຍ ບໍລິສັດ ຕ່າງປະເທດ ເປັນຜູ້ເບິກຈ່າຍໃຫ້; ການຄິດໄລ່ອາກອນກໍາໄລແບບບັງຄັບໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້: (ສົມມຸດ ອັດຕາແລກປ່ຽນ 1 \$ = 9.800 ກີບ);

- ມູນຄ່າເປັນເງິນກີບ : $1.260.000 \times 9.800 = 12.348.000.000$ ກີບ;
- ກໍາໄລລວມແບບບັງຄັບ : $12.348.000.000 \times 15\% = 1.852.200.000$ ກີບ;
- ອາກອນກໍາໄລ : $1.852.200.000 \times 20\% = 370.440.000$ ກີບ;
- ເງິນທີ່ຕ້ອງສົ່ງໄປຕ່າງປະເທດ : $12.348.000.000 - 370.440.000 = 11.977.560.000$ ກີບ.

ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ ມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ນໍາເງິນອາກອນກໍາໄລ ດັ່ງກ່າວ ມາແຈ້ງມອບແທນຜູ້ ສະໜອງທີ່ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງມອບ ອາກອນແບບປົກກະຕິ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີຊໍາລະເງິນ ຫຼື ມື້ທີ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ໝາຍເຫດ : ກໍລະນີການສະໜອງການບໍລິການດ້ານແຮງງານ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ທີ່ບໍ່ເປັນການປະກອບທຶນໃນຖານະຜູ້ຖືຮຸ້ນ ຈຶ່ງໃຫ້ເສຍແຕ່ອາກອນກໍາໄລ ສ່ວນອາກອນລາຍໄດ້ເງິນບັນຜົນກໍາໄລ ແມ່ນບໍ່ຖືກເສຍ.

❖ ສໍາລັບຜູ້ອອກແຮງງານ ຫຼື ກໍາມະກອນ :

- ກໍລະນີຜູ້ອອກແຮງງານຕ່າງປະເທດ ຈໍານວນ 30 ຄົນດັ່ງກ່າວ ມາປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຕາມການມອບໝາຍຂອງນາຍຈ້າງ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຕ້ອງແຈ້ງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກ ເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຖ້າວ່າພວກກ່ຽວຫາກໍາລັງຊີວິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຕໍ່ເນື່ອງ ຫຼື ບໍ່ຕໍ່ ເນື່ອງ ລວມກັນເກີນ 183 ວັນ ພາຍໃນ 1 ປີ ອາກອນ ໃນນັ້ນຕ້ອງລວມເອົາມື້ທໍາອິດທີ່ເຂົ້າມາ ແລະ ມື້ສຸດ ທ້າຍທີ່ເດີນທາງອອກຈາກ ສປປ ລາວ ເຂົ້ານໍາ ; ແຕ່ຖ້າຫາກມີສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການຫຼີກເວັ້ນການ ເກັບອາກອນ ຊໍ້າຊ້ອນ ແລະ ສະກັດກັ້ນການຫຼົບຫຼີກການເສຍອາກອນຈາກການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ ລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບ ປະເທດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ຫຼື ຖ້າມີການ ກໍານົດຢູ່ໃນຂໍ້ຕົກລົງສະເພາະ ລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ກັບປະເທດກ່ຽວຂ້ອງ ກໍໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ຕົກລົງ ດັ່ງກ່າວ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 33 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້;

ໝາຍເຫດ : ສໍາລັບກໍລະນີ ຕົວຢ່າງເທິງນີ້ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນມີສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການຫຼີກເວັ້ນ ການເກັບອາກອນ ຊໍ້າຊ້ອນ ແລະ ສະກັດກັ້ນການຫຼົບຫຼີກການເສຍອາກອນຈາກການເກັບອາກອນລາຍ ໄດ້ ກັບປະເທດ ສະວິດເຊີແລນເທື່ອ ແລະ ພວກກ່ຽວກໍມີໜ້າຢູ່ ສປປ ລາວ ເປັນເວລາ 1 ປີເຕັມ ຕາມ ສັນຍາ. ສະນັ້ນ, ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມເນື້ອໃນຂອງ ຂີດໜ້າທີ 1 ເທິງນີ້ ຖືວ່າໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ;

ອ້າງອີງໃສ່ຜູ້ອອກແຮງງານຕ່າງປະເທດ ຈໍານວນ 30 ຄົນດັ່ງກ່າວ ທີ່ມາເຮັດວຽກ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ຫາກວ່າໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນຈະຖືກຄິດໄລ່ ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍ ໄດ້ ຈາກເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 47, ມາດຕາ 48

ແລະ ມາດຕາ 49 ຂໍ້ທີ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ກໍລະນີ ເຮັດວຽກຢູ່ລາວ ບໍ່ເຕັມເດືອນ ກໍຈະຖືກຄິດໄລ່ ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຕາມວັນງານທີ່ໄດ້ເຮັດວຽກຕົວຈິງພາຍໃນເດືອນ ຖ້າວ່າຈໍານວນ ລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ກ່ຽວ ສະເລ່ຍເຕັມເດືອນຫາກເກີນ 1.300.000 ກີບ. ວິທີຄິດໄລ່ອາກອນ ໃຫ້ເບິ່ງ ຕົວຢ່າງ ທີ 3 ມາດຕາ 34 ແລະ ຕົວຢ່າງທີ 1 ມາດຕາ 84 ຂອງຄໍາແນະນໍາສະບັບນີ້;

ບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ມີພູມລໍາເນົາ ຫຼື ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ທີ່ເປັນນາຍຈ້າງ ມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ນໍາເງິນອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວມາແຈ້ງມອບຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍ ສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງອາກອນ ພາຍໃນ 15 ລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ ໄດ້ເບີກຈ່າຍເງິນໃຫ້ພວກກ່ຽວ ເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 50 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ອາກອນລາຍໄດ້.

ໝາຍເຫດ : ການຄິດໄລ່ ອາກອນກໍາໄລ ແບບບັງຄັບ ສໍາລັບກໍລະນີ ການສະໜອງສິນຄ້າ ຈາກຜູ້ບໍ່ ມີພູມລໍາເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນໃຫ້ຄິດໄລ່ທຸກຄັ້ງທີ່ມີການສະໜອງເກີດ ຂຶ້ນຕົວຈິງ. ສໍາລັບພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນກໍາໄລ ໃນກໍລະນີຜູ້ຮັບການສະໜອງຢູ່ ພາຍໃນປະເທດໄດ້ຊໍາ ລະຄ່າສິນຄ້າໃຫ້ຜູ້ສະໜອງຄົບຖ້ວນ ກ່ອນໜ້ານີ້ແລ້ວ ແມ່ນໃຫ້ຖືເອົາ ມູນຄ່າສຸດທິ ຂອງສິນຄ້າທີ່ໄດ້ຈ່າຍ ໃຫ້ຜູ້ສະໜອງຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຄຸນກັບອັດຕາກໍາໄລລວມແບບບັງຄັບ ແລ້ວຈຶ່ງຄຸນໃຫ້ອັດຕາອາກອນກໍາໄລ. ຍ້ອນວ່າຫຼັກການໃນການເກັບອາກອນກໍາໄລແບບບັງຄັບ ແມ່ນເປັນການຫັກເອົາອາກອນກໍາໄລ ນໍາຜູ້ສະ ໜອງທີ່ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ.

ມາດຕາ 9 ອັດຕາອາກອນກໍາໄລ

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການປະຕິບັດເສຍພັນທະອາກອນກໍາໄລ ຂອງແຕ່ລະກິດຈະການທີ່ມີຄວາມແຕກ ຕ່າງກັນທາງດ້ານການດໍາເນີນທຸລະກິດ ເປັນທໍາ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບແຜນນະໂຍບາຍຄຸ້ມຄອງລັດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງລັດຖະບານ ຊຶ່ງບາງກິດຈະການ ມີລັກສະນະສິ່ງເສີມ, ບາງ ກິດຈະການ ມີລັກສະນະຍຸດທະສາດ ແລະ ນອນຢູ່ໃນກິດຈະການຄວບຄຸມຂອງລັດ. ສະນັ້ນ, ມາດຕາ 15 ແລະ ມາດຕາ 16 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບເລກທີ 67/ສພຊ, ລົງ ວັນທີ 18 ມິຖຸນາ 2019 ໄດ້ມີການກໍານົດອັດຕາອາກອນກໍາໄລຫຼາຍອັດຕາແຕກຕ່າງກັນ ປະກອບມີ ອັດຕາປົກກະຕິ, ອັດຕາເພີ່ມ ແລະ ອັດຕາຫຼຸດ ອີງຕາມກິດຈະການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງທຸລະກິດ. ອັດຕາ ອາກອນກໍາໄລທີ່ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕານີ້ ແມ່ນໃຫ້ນໍາໃຊ້ຕໍ່ທຸກຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດທີ່ຕ້ອງເສຍອາກອນ ກໍາໄລ ຊຶ່ງໃນນັ້ນມີ ທຸລະກິດທີ່ຖືບັນຊີຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານລາຍງານການເງິນ ແລະ ການບັນຊີ, ທຸລະກິດທີ່ຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງບໍ່ຄົບຖ້ວນຕາມມາດຕະຖານລາຍງານການເງິນ ແລະ ການບັນຊີ ແລະ ຜູ້ບໍ່ມີ ພູມລໍາເນົາ ທັງບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ ແຕ່ມີການເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ມີລາຍຮັບ ຢູ່ ສປປ ລາວ ດັ່ງນີ້:

1. ອັດຕາອາກອນກໍາໄລປົກກະຕິ : ອັດຕາ 20% ສໍາລັບວິສາຫະກິດທີ່ດໍາເນີນທຸລະກິດທົ່ວໄປ;

2. ອັດຕາອາກອນກໍາໄລເພີ່ມ :

- ອັດຕາ 22% ສໍາລັບວິສາຫະກິດທີ່ຜະລິດ, ນໍາເຂົ້າ ແລະ ຂາຍຜະລິດຕະພັນຢາສຸບ. ໝາຍເຖິງ ໂຮງງານຜະລິດຢາສຸບ, ຜູ້ນໍາເຂົ້າຜະລິດຕະພັນຢາສຸບ (ຢາສຸບສໍາເລັດຮູບ) ຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ຜູ້ຈໍາໜ່າຍຜະລິດຕະພັນຢາສຸບຢູ່ພາຍໃນປະເທດ. ໃນນັ້ນ, 20% ມອບເຂົ້າງົບປະມານແຫ່ງລັດ, 2% ມອບເຂົ້າກອງທຶນຄວບຄຸມຢາສຸບ. ສ່ວນວິສາຫະກິດທີ່ບຸກຕົ້ນຢາສຸບ ແລະ ເຕົາບໍ່ມຢາສຸບເພື່ອ ສະໜອງໃຫ້ໂຮງງານຜະລິດຢາສຸບ ແມ່ນໃຫ້ນໍາໃຊ້ອັດຕາອາກອນກໍາໄລທົ່ວໄປ;

- **ອັດຕາ 35%** ສໍາລັບກິດຈະການສໍາປະທານຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ. ໝາຍເຖິງທຸກກິດຈະການກ່ຽວກັບ ແຮ່ທາດ ເຊັ່ນ : ການຊອກຄົ້ນ, ການສໍາຫຼວດ, ການຂຸດຄົ້ນ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຊື້-ຂາຍແຮ່ ທາດ;

3. ອັດຕາອາກອນກໍາໄລທູດ :

- **ອັດຕາ 5%** ສໍາລັບການດໍາເນີນທຸລະກິດ ຕິດພັນກັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດເຊັ່ນ: ໂຮງຮຽນ, ສູນຝຶກອົບຮົມ, ການຄົ້ນຄ້ວານະວັດຕະກໍາ ແລະ ກິດຈະການສຶກສາອື່ນ, ການດໍາເນີນ ທຸລະກິດຕິດພັນກັບ ການສ້າງໂຮງໝໍທັນສະໄໝ, ໂຮງງານຜະລິດຢາປົວພະຍາດ ແລະ ອຸປະກອນ ການແພດ, ການຜະລິດ ແລະ ບິນປົວດ້ວຍຢາພື້ນເມືອງ. ສໍາລັບຜູ້ທີ່ດໍາເນີນທຸລະກິດໃນຂະແໜງ ການດັ່ງກ່າວນີ້ ຫາກໄດ້ຮັບການຍົກເວັ້ນອາກອນກໍາໄລ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການ ລົງທຶນ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດອັດຕາອາກອນກໍາໄລຫລຸດ ພາຍຫຼັງສິ້ນສຸດໄລຍະຍົກເວັ້ນອາກອນກໍາໄລ;
- **ອັດຕາ 7%** ສໍາລັບການດໍາເນີນທຸລະກິດທີ່ນໍາໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ໄດ້ຈາກນະວັດຕະກໍາ, ເປັນມິດຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ປະຍັດຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ພະລັງງານສະອາດ ເຂົ້າໃນການຜະລິດ ພາຍຫຼັງສິ້ນສຸດໄລຍະຍົກເວັ້ນອາກອນກໍາໄລ ຕາມກົດໝາຍສົ່ງເສີມການລົງທຶນ;
- **ອັດຕາ 13%** ສໍາລັບບໍລິສັດທີ່ຈົດທະບຽນເຂົ້າໃນຕະຫຼາດຫຼັກຊັບ ເປັນໄລຍະເວລາ 4 ປີ ນັບແຕ່ມີ ຈົດທະບຽນເປັນຕົ້ນໄປ ຫຼັງຈາກຄົບກໍານົດເວລາ 4 ປີແລ້ວ ຕ້ອງປະຕິບັດອັດຕາ 20%.

ສໍາລັບກິດຈະການທີ່ປະຕິບັດ ອັດຕາ ອາກອນກໍາໄລເພີ່ມ ເຊັ່ນ: ການຜະລິດ, ການນໍາເຂົ້າ ແລະ ຂາຍຜະລິດຕະພັນຢາສຸບ ແລະ ກິດຈະການ ສໍາປະທານຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ ເຖິງວ່າຈະໄດ້ຈົດທະບຽນເຂົ້າໃນ ຕະຫຼາດຫຼັກຊັບກໍຕາມ ຕ້ອງປະຕິບັດອັດຕາອາກອນກໍາໄລເພີ່ມ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 16 ຂໍ້ ທີ 1 ຂິດໜ້າ 1 ແລະ ຂິດໜ້າ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້, ສໍາລັບກິດຈະການທີ່ປະຕິບັດ ອັດຕາອາກອນກໍາໄລທູດ ຕາມມາດຕາ 16 ຂໍ້ທີ 2 ຂິດໜ້າ 1 ແລະ ຂິດໜ້າ 2 ຖ້າຫາກໄດ້ຈົດທະບຽນ ເຂົ້າໃນຕະຫຼາດຫຼັກຊັບນັ້ນ ກໍໃຫ້ປະຕິບັດອັດຕາອາກອນກໍາໄລທູດ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ການກໍານົດອັດຕາ ອາກອນກໍາໄລ 13% ໃນໄລຍະ 4 ປີ ສໍາລັບບໍລິສັດທີ່ຈົດທະບຽນເຂົ້າໃນຕະຫຼາດຫຼັກຊັບ ນັ້ນ ແມ່ນເປັນ ການກໍານົດໃຫ້ສະເພາະແຕ່ວິສາຫະກິດທົ່ວໄປ ທີ່ປະຕິບັດອັດຕາ ອາກອນກໍາໄລ 20% ຕາມມາດຕາ 15 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ເທົ່ານັ້ນ.

ໝາຍເຫດ : ກໍລະນີຜູ້ດໍາເນີນທຸລະກິດ ທີ່ຖືກເສຍອາກອນກໍາໄລ ໃນອັດຕາທົ່ວໄປ, ອັດຕາເພີ່ມ ແລະ ອັດຕາທູດ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 15 ແລະ 16 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ລວມ ທັງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງໄດ້ຖືຮຸ້ນກັບ ບໍລິສັດມະຫາຊົນ ທີ່ສ້າງຕັ້ງວິ ສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ໄດ້ຈົດທະບຽນເຂົ້າໃນຕະຫຼາດຫຼັກຊັບ ຖ້າຫາກມີການ ຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ຫຼື ມີການແບ່ງປັນຜົນກໍາໄລ ແມ່ນຈະໄດ້ຮັບການຍົກເວັ້ນ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກໍາໄລ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 35 ຂໍ້ທີ 4 ຂອງກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ .

ອັດຕາອາກອນກໍາໄລ ນອກຈາກທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ແລ້ວ ຍັງ ມີອັດຕາອາກອນກໍາໄລນະໂຍບາຍ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ, ຕາມສັນຍາ ລະຫວ່າງ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກັບ ຜູ້ລົງທຶນ ແລະ ຕາມສັນຍາລະຫວ່າງລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ

ກັບ ລັດຖະບານຕ່າງປະເທດເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ການເກັບອາກອນຊໍ້າຊ້ອນ ແລະ ສະກັດກັ້ນການຫຼົບຫຼີກເສຍອາກອນຈາກການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້ :

- ອັດຕາອາກອນກຳໄລ ສຳລັບວິສາຫະກິດທີ່ປະຕິບັດກິດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ສະບັບທີ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ ເຊັ່ນ : ອັດຕາ 10%, 15% ແລະ 20% ແມ່ນສະບັບປີ 1994;
- ສຳລັບ ອັດຕາອາກອນກຳໄລ ຕາມສັນຍາລະຫວ່າງລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກັບ ຜູ້ລົງທຶນ ຂອງ ຕ່າງປະເທດ ແລະ ຕາມສັນຍາລະຫວ່າງລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກັບ ລັດຖະບານ ຕ່າງປະເທດ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ການເກັບອາກອນຊໍ້າຊ້ອນ ແລະ ສະກັດກັ້ນ ການຫຼົບຫຼີກເສຍອາກອນ ຈາກການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ນັ້ນ ໃຫ້ອີງໃສ່ ສັນຍາ, ສັນຍາສັນຍາ ທີ່ມີການກຳນົດສະເພາະ ກັບຜູ້ລົງທຶນເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ ແລະ ກັບແຕ່ລະປະເທດ ທີ່ໄດ້ລົງນາມໃນສັນຍາສັນຍາກັບ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

ຕົວຢ່າງ ການຄິດໄລ່ຕາມອັດຕາອາກອນກຳໄລທູດ ສຳລັບໂຮງຮຽນເອກະຊົນ:

ມາດຕາ 16 ຂໍ້ 2 ຂິດໜ້າ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກຳນົດອັດຕາອາກອນກຳໄລ ທູດ ໃນອັດຕາ 5% ສຳລັບການດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຕິດພັນກັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.

ສົມມຸດໃນສົກສິກສາ ປີ 2020 ໂຮງຮຽນຊັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມຕົ້ນ ຂອງເອກະຊົນແຫ່ງໜຶ່ງ ມີນັກຮຽນຊັ້ນປະຖົມເຂົ້າມາຮຽນ ຈຳນວນ 250 ຄົນ, ນັກຮຽນມັດທະຍົມ 200 ຄົນ. ໃນນັ້ນ ມີການເກັບຄ່າຮຽນ ສຳລັບຊັ້ນປະຖົມ ແມ່ນ 1.000.000 ກີບ ຕໍ່ຄົນຕໍ່ເດືອນ, ຊັ້ນມັດທະຍົມ ເກັບຄ່າຮຽນ 1.200.000 ກີບ ຕໍ່ຄົນຕໍ່ເດືອນ; ໂຮງຮຽນເປີດສອນປີໜຶ່ງ 9 ເດືອນ; ແຕ່ກໍໃຫ້ຖືວ່າເປັນປີການບັນຊີປະຈຳປີ ຂອງທຸລະກິດໂຮງຮຽນເອກະຊົນ

ດ້ານລາຍຮັບທຸລະກິດ :

- ຮັບຈາກນັກຮຽນຊັ້ນປະຖົມຕໍ່ເດືອນ : $750 \times 1.000.000 = 750.000.000$ ກີບ;
- ຮັບຈາກນັກຮຽນມັດທະຍົມຕໍ່ເດືອນ : $600 \times 1.200.000 = 720.000.000$ ກີບ;
- ລວມຍອດລາຍຮັບຕໍ່ເດືອນທັງໝົດ : $1.470.000.000$ ກີບ;
- ລວມຍອດລາຍຮັບປະຈຳສົກຮຽນ : $1.470.000.000 \times 9 = 13.230.000.000$ ກີບ;

ດ້ານລາຍຈ່າຍທຸລະກິດ:

- ປະກອບມີເງິນເດືອນ ຂອງຄູອາຈານ, ຄ່າໄຟຟ້າ, ຄ່ານໍ້າປະປາ, ຄ່າໂທລະສັບຕັ້ງໂຕະ, ຄ່າໜັງສືພິມ ແລະ ຄ່າບໍລິຫານອື່ນໆສົມມຸດ ລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ ທັງໝົດຈຳນວນ 12.700.000.000 ກີບ;
- ກຳໄລ ດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ: $13.230.000.000 - 12.700.000.000 = 530.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນກຳໄລ : $530.000.000 \times 5\% = 26.500.000$ ກີບ.

ມາດຕາ 10 ລາຍຮັບທີ່ຖືເປັນລາຍຮັບທຸລະກິດ

1. ລາຍຮັບຕົ້ນຕໍ ແມ່ນບັນດາລາຍຮັບຈາກກິດຈະການເຄື່ອນໄຫວ ທີ່ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ຫຼື ຂະແໜງການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນໃບທະບຽນວິສາຫະກິດ ຫຼື ໃບທະບຽນສຳປະທານ (ໃບອະນຸຍາດລົງທຶນ);
2. ລາຍຮັບສຳຮອງ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກກິດຈະການອື່ນ ເຊັ່ນ : ການໃຫ້ເຊົ່າພາຫະນະ, ຕົກອາຄານ, ວັດຖຸອຸປະກອນຮັບໃຊ້ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ເປັນຊັບສິນຂອງວິສາຫະກິດ, ການເປັນທີ່ປຶກສາ ຫຼື ການສະໜອງແຮງງານ ໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ;

ບັນດາປະເພດລາຍຮັບຫຼັກຈາກການດຳເນີນທຸລະກິດ ດັ່ງນີ້ :

- ການສະໜອງສິນຄ້າທີ່ຖືກເສຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ໃນອັດຕາ 10%;
- ການສົ່ງອອກສິນຄ້າໄປຕ່າງປະເທດ ແລະ ໄປເຂດເສດຖະກິດພິເສດທີ່ຖືກຄິດໄລ່ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມໃນອັດຕາ 0%;
- ການສະໜອງສິນຄ້າທີ່ຖືກຍົກເວັ້ນອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ສົ່ງອອກໄປຕ່າງປະເທດ ລວມທັງໄປເຂດເສດຖະກິດພິເສດ;
- ການສະໜອງສິນຄ້າ ທີ່ບໍ່ຖືກເສຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ.

ມາດຕາ 11 ລາຍຈ່າຍທີ່ຖືເປັນລາຍຈ່າຍທຸລະກິດ

ບັນດາລາຍຈ່າຍທຸລະກິດລຸ່ມນີ້ ແມ່ນເປັນລາຍຈ່າຍປົກກະຕິທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃນການດຳເນີນທຸລະກິດຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ ດັ່ງນີ້ :

- ການນຳເຂົ້າສິນຄ້າ ທີ່ມີເອກະສານການນຳເຂົ້າຜ່ານການຍັງຢືນຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ພາສີ, ມີຫຼັກຖານການຊຳລະ ຄ່າພາສີ, ອາກອນ ແລະ ຄ່າທຳນຽມຕ່າງໆຢ່າງຖືກຕ້ອງ;
- ການຊື້ ຫຼື ການຮັບການສະໜອງສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການຈາກບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ທີ່ມີໃບເກັບເງິນທີ່ຖືກຕ້ອງ ຫຼື ເອກະສານຢັ້ງຢືນທາງລັດຖະການ ເຊັ່ນ: ສັນຍາເຊົ່າ ແລະ ອື່ນໆ;
- ການຊື້ ຫຼື ຮັບການສະໜອງສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການຈາກຜູ້ທີ່ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງຕ້ອງມີເອກະສານສັນຍາ ຊື້-ຂາຍ ແລະ ຫຼັກຖານການຈ່າຍອາກອນປະເພດຕ່າງໆທີ່ຕິດພັນ;
- ການຊື້ ຫຼື ຮັບການສະໜອງຈາກຜູ້ມີລາຍໄດ້ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ທີ່ມີສັນຍາ ແລະ ຫຼັກຖານການມອບອາກອນປະເພດຕ່າງໆທີ່ຕິດພັນ.

ມາດຕາ 12 ລາຍການທີ່ບໍ່ໃຫ້ຖືເປັນລາຍຮັບທຸລະກິດ

ອີງຕາມມາດຕາ 17 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກຳນົດລາຍການຕ່າງໆ ຊຶ່ງບໍ່ໃຫ້ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດຈົດເປັນລາຍຮັບທຸລະກິດຂອງຕົນ ດັ່ງນີ້ :

1. ການເກັບຄືນເງິນແຮທຸກປະເພດ ຍົກເວັ້ນທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ; ສຳລັບທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຖືເປັນລາຍຮັບທຸລະກິດ ແມ່ນສະເພາະເງິນແຮທີ່ຕິດພັນກັບໜີ້ ຫຼື ສິນເຊື່ອ ຈາກເງິນກູ້ຢືມ ແລະ ພາລະຜູກພັນທາງດ້ານການເງິນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນກົດລະບຽບ ຂອງທະນາຄານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍການຈັດຊື້ໜີ້ ແລະ ການຫັກເງິນແຮໜີ້ ທີ່ຖືກຈັດຊື້ຂອງທະນາຄານ);
2. ໜີ້ທວງຍາກທີ່ເກັບຄືນມາໄດ້ ຊຶ່ງໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ແຈ້ງເສຍອາກອນໃນປີຜ່ານມາແລ້ວ;
3. ລາຍຮັບອາກອນເຍື້ອນຊາລະ;
4. ກຳໄລຈາກອັດຕາແລກປ່ຽນ ທີ່ເກີດຈາກການຕີມູນຄ່າຊັບສິນ ແລະ ໜີ້ສິນທີ່ເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ໃນວັນປິດບັນຊີທ້າຍປີ; ເຫດຜົນ ກໍຄືບໍ່ໃຫ້ເປັນທັງລາຍຮັບ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ເປັນທັງລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ;
5. ມູນຄ່າສ່ວນເກີນ ທີ່ເກີດຈາກການຕີມູນຄ່າຄືນໃໝ່ ຂອງຊັບສິນທີ່ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ແລະ ວັດຖຸມີຄ່າ.

ມາດຕາ 13. ລາຍຈ່າຍທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຖືເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ

ອີງຕາມມາດຕາ 18 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກຳນົດລາຍຈ່າຍຕ່າງໆ ຊຶ່ງຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດບໍ່ສາມາດຈົດເປັນລາຍຈ່າຍທາງທຸລະກິດ ຂອງຕົນ ຫຼື ບໍ່ອະນຸຍາດ ໃຫ້ຖືເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ ດັ່ງນີ້ :

1. ອາກອນກຳໄລ ລວມທັງ ອາກອນກຳໄລ ທີ່ຖືກເກັບຢູ່ຕ່າງປະເທດ (ຖ້າມີ) ;
2. ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມສິນເຂົ້າຂອງຊັບສິມບັດຄົງທີ່ ທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍກົງເຂົ້າໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ, ຍ້ອນວ່າ ຈຳນວນອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກກັບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມສິນອອກໄດ້ ຍົກເວັ້ນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເສຍອາກອນບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກສິນເຊື່ອ ອາກອນສິນເຂົ້າ ຂອງຊັບສິມບັດຄົງທີ່ ເຊັ່ນວ່າ ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຢູ່ໃນລະບົບການສະໜອງສິນຄ້າທີ່ຍົກເວັ້ນອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມສິນອອກ ແລະ ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ບໍ່ຢູ່ໃນລະບົບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ;
3. ຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນທີ່ຫັກເກີນອັດຕາ ຫຼື ອາຍຸການນຳໃຊ້ ຕາມມາດຕາ 19 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ບໍ່ ຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ, ສົມມຸດວ່າຜູ້ເສຍອາກອນມີຊັບສິມບັດຄົງທີ່ ທີ່ຕ້ອງຫັກຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນໃນໄລຍະ 5 ປີ ຫຼື 20% ຕໍ່ປີ. ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຫັກຕົວຈິງພາຍໃນໄລຍະ 3 ປີ ເທົ່າກັບ 33,3%. ສະນັ້ນ ຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນທີ່ຫັກເກີນ : $33,33\% - 20\% = 13,33\%$ (ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ລົງລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນໃນປີອາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ);
4. ໜີ້ຕ້ອງຮັບເກັບຄືນບໍ່ໄດ້ ທີ່ບໍ່ມີຫຼັກຖານ ຫຼື ເອກະສານຢັ້ງຢືນ ຈາກຂະແໜງການ, ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ; ກໍລະນີໃດກໍຕາມຖ້າຜູ້ເສຍອາກອນ ບໍ່ມີຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນເປັນລາຍລັກອັກສອນຢ່າງເປັນທາງການກ່ຽວກັບໜີ້ຕ້ອງຮັບທີ່ບໍ່ສາມາດເກັບຄືນໄດ້;
5. ຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນຊັບສິມບັດຄົງທີ່ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຈົດເຂົ້າເປັນຊັບສິນຂອງວິສາຫະກິດ, ເຖິງວ່າ ຜູ້ເສຍອາກອນ ຈະໄດ້ນຳໃຊ້ ຫຼື ບໍ່ນຳໃຊ້ຊັບສິມບັດດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ ກໍຕາມ ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເອົາຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນຂອງຊັບສິມບັດ ທີ່ບໍ່ຢູ່ໃນບັນຊີຊັບສິນ ຂອງວິສາຫະກິດ ຈົດເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ;
6. ເງິນເດືອນ ຂອງເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ເງິນເດືອນທີ່ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນຈ່າຍໃຫ້ຂາຮຸ້ນຂອງຕົນ ທີ່ບໍ່ມີຕຳແໜ່ງງານ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກຢູ່ໃນວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ: ເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ບໍ່ມີຖານະເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນຈາກວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ຂອງຕົນ, ຂາຮຸ້ນຂອງວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກ ຢູ່ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ກໍບໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຈາກວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ເຊັ່ນກັນ;
7. ລາຍຈ່າຍບໍ່ຕິດພັນກັບການດຳເນີນທຸລະກິດ; ສຳລັບຈຸດປະສົງຂອງມາດຕາ 18 ຂໍ້ 7 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໝາຍເຖິງ ລາຍຈ່າຍສຳລັບການຕົກອັຟ, ການບັນເທີງ ແລະ ການໃຫ້ຂອງຂວັນ ທັງໝົດຖືກພິຈາລະນາເປັນລາຍຈ່າຍ ທີ່ບໍ່ຕິດພັນກັບການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ບໍ່ແມ່ນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ;
8. ລາຍຈ່າຍສ່ວນຕົວຂອງເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດ ຫຼື ຂາຮຸ້ນ ຫຼື ຜູ້ຖືຮຸ້ນ; ລາຍຈ່າຍສ່ວນຕົວຂອງເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດ ຫຼື ຂາຮຸ້ນ ຫຼື ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ເຊັ່ນ: ຄ່າໄຟຟ້າ, ຄ່ານໍ້າປະປາ ສຳລັບທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງຄອບຄົວ ທີ່ບໍ່ແມ່ນບ່ອນດຳເນີນທຸລະກິດ, ຄ່າໂທລະສັບມືຖື, ຄ່າອາຫານຂອງຄອບຄົວ ແລະ ອື່ນໆທີ່ມີລັກສະນະສ່ວນຕົວ ແລະ ຄອບຄົວ;

9. ລາຍຈ່າຍທີ່ບໍ່ມີໃບເກັບເງິນ ຕາມຮູບແບບທີ່ກະຊວງການເງິນກຳນົດ ຫຼື ບໍ່ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນ ຫຼື ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນແຕ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ໝາຍເຖິງບັນດາລາຍຈ່າຍທີ່ຕິດພັນໂດຍກົງ ຫຼື ບໍ່ຕິດພັນ ກັບການດຳເນີນທຸລະກິດ ກໍຕາມ ຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ໃບເກັບເງິນທີ່ກະຊວງການເງິນກຳນົດອອກ, ຫຼື ບໍ່ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນຫຍັງເລີຍ ຫຼືມີ ແຕ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ເປັນຕົ້ນ ຂຽນຜິດ, ຂຽນເປື້ອນ, ມີຮອຍລຶບ, ຂຽນຈຳນວນມູນຄ່າບໍ່ຖືກຕາມຕົວຈິງ ແລະ ອື່ນໆທີ່ສ່ອງແສງໃຫ້ເຫັນວ່າບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
10. ລາຍຈ່າຍທີ່ສູງກ່ວາລາຄາຕະຫຼາດທີ່ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ; ມາດຕາ 18 ຂໍ້ 10 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ກຳນົດໃຫ້ປະຕິເສດບັນດາລາຍຈ່າຍທີ່ຕິດພັນກັບການດຳເນີນທຸລະກິດໂດຍກົງ ທີ່ສູງກ່ວາ ລາຄາຕົວຈິງໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼື ລາຄາ ຍຸຕິທຳ ຊຶ່ງໄດ້ອະທິບາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ລາຄາຍຸຕິທຳ ຢູ່ມາດຕາ 2 ຂໍ້ 7 ແລະ ມາດຕາ 8 ຂໍ້ 1 ຂອງຄຳ ແນະນຳສະບັບນີ້ແລ້ວ;
11. ເງິນແຮທຸກປະເພດທີ່ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍຕົວຈິງ ຍົກເວັ້ນທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ; ສຳລັບທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຖືເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນໄດ້ແມ່ນສະເພາະເງິນແຮທີ່ຕິດພັນກັບໜີ້ ຫຼື ສິນເຊື່ອ ຈາກເງິນກູ້ຢືມ ແລະ ພາລະຜຸກພັນທາງດ້ານການເງິນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນກົດລະບຽບ ຂອງທະນາຄານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍການຈັດຊື້ໜີ້ ແລະ ການຫັກເງິນແຮໜີ້ ທີ່ຖືກຈັດຊື້ ຂອງທະນາຄານ), ສ່ວນການຫັກເງິນແຮປະເພດອື່ນ ທີ່ບໍ່ຕິດພັນກັບໜີ້ ຫຼື ສິນເຊື່ອ ຈາກເງິນກູ້ຢືມ ແລະ ພາລະຜຸກພັນທາງການເງິນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍຕົວຈິງ ແມ່ນ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ;
12. ການຫັກຄ່າສູນເສຍມູນຄ່າຊັບສິນ(ຄ່າສູນເສຍມູນຄ່າຊັບສົມບັດຄົງທີ່, ເຄື່ອງໃນສາງ,ໜີ້ທວງຍາກ ແລະ ອື່ນໆ)
13. ດອກເບ້ຍເງິນກູ້ ຊຶ່ງຂາຮຸ້ນ ຫຼື ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ກູ້ຢືມມາເພື່ອປະກອບທຶນ; ໝາຍເຖິງ ຈຳນວນເງິນດອກເບ້ຍຂອງເງິນກູ້ມານັ້ນ ຖືວ່າເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ກ່ຽວໂດຍກົງ;
14. ການຂາດທຶນຈາກການຕີມູນຄ່າຊັບສິນ ແລະ ໜີ້ສິນໃນມື້ປິດບັນຊີ;
15. ລາຍຈ່າຍອາກອນເຍື້ອນຊຳລະ;
16. ຄ່າປັບໃໝທຸກປະເພດ; ຄ່າປັບໃໝ ແມ່ນການປະຕິບັດມາດຕະການອັນໜຶ່ງ ຕໍ່ຜູ້ກະທຳຜິດ ຫຼື ຜູ້ລະເມີດລະບຽບກົດໝາຍ. ດັ່ງນັ້ນ,ຄ່າປັບໃໝທຸກກໍລະນີ ຖືວ່າເປັນການໃສ່ວິໄນຕໍ່ຜູ້ລະເມີດຈຶ່ງບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນຳມາເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ;
17. ການຂາດທຶນອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ເກີດຈາກການຕີມູນຄ່າຊັບສິນ ແລະ ໜີ້ສິນທີ່ເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດ .

ມາດຕາ 14 ການຫັກຄ່າຫຼັຍຫ້ຽນ ຊັບສົມບັດຄົງທີ່

ການລົງບັນຊີຄ່າຫຼັຍຫ້ຽນ ແມ່ນຂໍ້ບັງຄັບລວມທີ່ແຜນຜັງການບັນຊີທົ່ວໄປວາງອອກສຳລັບການຄິດໄລ່ຜົນໄດ້ຮັບໃນປີ ເຖິງແມ່ນຈະບໍ່ມີກຳໄລ ຫຼື ມີກຳໄລບໍ່ພຽງພໍກໍຕາມ ກໍຕ້ອງໄດ້ຫັກຄ່າຫຼັຍຫ້ຽນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ໄວ້. ມາດຕາ 19 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກຳນົດການຫັກຄ່າຫຼັຍຫ້ຽນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ຊຶ່ງໝາຍເຖິງ ຊັບສົມບັດຄົງທີ່ມີຕົວຕົນ ແລະ ບໍ່ມີຕົວຕົນ ທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍກົງເຂົ້າໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ ຈຸດປະສົງເພື່ອສະສົມທຶນໄວ້ຊື້ໃໝ່ມາປ່ຽນແທນອັນເກົ່າທີ່ເປ່ເພ. ການຫັກຄ່າຫຼັຍຫ້ຽນສາມາດປະຕິບັດ ດ້ວຍ 3 ວິທີ ຄື: ຫັກແບບຄົງຕົວ,ຫັກແບບຫຼຸດຜ່ອນລົງ ຫຼື ຫັກຕາມຂອດວຽກງານ ຊຶ່ງໃຫ້ເລີ່ມຫັກນັບແຕ່ວັນ ທີ່ໄດ້ຈົດຊັບສົມບັດຄົງທີ່ເຂົ້າໃນບັນຊີຊັບສິນຂອງວິສາຫະກິດເປັນຕົ້ນໄປສຳລັບ

ກໍລະນີຫັກຕາມອັດຕາຄົງໂຕ ແລະ ອັດຕາຫຼຸດຜ່ອນລົງ, ສໍາລັບກໍລະນີການຫັກຕາມຂອດຂອງວຽກງານ ແມ່ນໃຫ້ຫັກໃນເມື່ອຊັບສົມບັດຄົງທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ຕົວຈິງ. ຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ທີ່ໄດ້ຫັກຄ່າຫຼຸດຜ່ອນຄົບຕາມ ອາຍຸການນໍາໃຊ້ ຫຼື ຄົບຕາມຂອດຂອງວຽກງານແລ້ວ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸດຜ່ອນຕໍ່ໄປອີກ ແຕ່ ສາມາດນໍາໃຊ້ຕໍ່ໄປໄດ້ ແລະ ຕິມູນຄ່າຊັບສົມບັດຄົງໃໝ່ ເພື່ອປະກອບເປັນທຶນ ຫຼື ໂອນສິດນໍາໃຊ້, ເວັ້ນ ເສຍແຕ່ມີການສ້ອມແປງໃຫຍ່ທີ່ມີລາຍຈ່າຍສູງ;

ຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ທີ່ບໍ່ມີຕົວຕົນ ຊຶ່ງບໍ່ສາມາດກໍານົດອາຍຸການນໍາໃຊ້ໄດ້ ບໍ່ໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸດຜ່ອນ ເຊັ່ນ ສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ສິດໃນການດໍາເນີນການຄ້າ (ຄ່າເສັ້ງຮ້ານ) ແລະ ໃບຢັ້ງຢືນປະກອບທຶນ;

ກໍລະນີຜູ້ເສຍອາກອນນໍາໃຊ້ຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸດຜ່ອນ ຢູ່ໃນໄລຍະຍົກ ເວັ້ນອາກອນກໍາໄລນັ້ນ ການຫັກຄ່າຫຼຸດຜ່ອນ ແມ່ນໃຫ້ດໍາເນີນໄປປົກກະຕິຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດ ຕາ 19 ຂອງກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາເອົາມູນຄ່າຫຼຸດຜ່ອນທີ່ໄດ້ຫັກໄວ້ ໃນໄລຍະຍົກເວັ້ນອາກອນກໍາໄລມາຫັກລົບກັບກໍາໄລພາຍຫຼັງສິ້ນສຸດໄລຍະຍົກເວັ້ນອາກອນກໍາໄລເພື່ອ ຄິດໄລ່ອາກອນກໍາໄລ.

ສໍາລັບຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ປະຕິບັດການບັນຊີຕາມປົກກະຕິທົດແທນ ແມ່ນໃຫ້ຄິດໄລ່ຫັກຄ່າຫຼຸດ ຜ່ອນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ໄປຕາມຮອບວຽນຂອງປົກກະຕິທົດແທນ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບເອກະສານລາຍ ງານການເງິນຂອງຕົນ.

ສໍາລັບການຫັກຄ່າຫຼຸດຜ່ອນຊັບສົມ ຫາກວິສາຫະກິດປະຕິບັດຕາມຮູບແບບໃດໜຶ່ງແລ້ວ ແມ່ນບໍ່ ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກໃນຮູບແບບອື່ນອີກ.

ເພື່ອສະດວກໃນການຄິດໄລ່ ຈຶ່ງໄດ້ຍົກເອົາຕາຕະລາງການຫັກຄ່າຫຼຸດຜ່ອນ ຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ຕາມ ທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນ ມາດຕາ 19 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ມາບັນຈຸເຂົ້າໃນຄໍາແນະນໍາສະ ບັບນີ້ ດັ່ງນີ້ :

ລ/ດ	ຊັບສົມບັດຄົງທີ່ຂອງວິສາຫະກິດທີ່ສາມາດຫັກຄ່າຫຼຸດ ຫຼຸດຜ່ອນໄດ້	ອາຍຸ ການນໍາ ໃຊ້	ອັດຕາການຫັກ ແຕ່ລະປີ
1	ຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ທີ່ມີຕົວຕົນ:		
	1) ສິ່ງປຸກສ້າງເພື່ອຮັບໃຊ້ການອຸດສາຫະກໍາ:		
	ມີອາຍຸເກີນ 20 ປີ	-	2%
	ມີອາຍຸແຕ່ 20 ປີລົງມາ	-	5%
	2) ສິ່ງປຸກສ້າງ ເພື່ອຮັບໃຊ້ການຄ້າ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ການປຸກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ:		
	ປະເພດຖາວອນ	20 ປີ	5%
	ປະເພດເຄິ່ງຖາວອນ	10 ປີ	10%
	3) ເຄື່ອງກົນຈັກ, ພາຫະນະຂຸດຄົ້ນ, ບຸກເບີກ, ລາກແກ່ ທີ່ຮັບໃຊ້ ວຽກງານອຸດສາ ຫະກໍາ, ກະສິກໍາ, ຫັດຖະກໍາ ແລະ ວຽກງານ ກໍ່ສ້າງອື່ນ	5 ປີ	20%
	4) ພາຫະນະຂົນສົ່ງທາງບົກ ແລະ ທາງນໍ້າ	5 ປີ	20%

5)	ອຸປະກອນ ຫຼື ເຄື່ອງມືຄົບຊຸດ ເພື່ອຮັບໃຊ້ການປະກອບວິຊາຊີບ ຫຼື ວຽກງານໃດໜຶ່ງ	5 ປີ	20%
6)	ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ທ້ອງການ	5 ປີ	20%
7)	ກຳບັ້ນ, ເຮືອນຳທ່ຽວ, ເຮືອບັກ ແລະ ເຮືອອື່ນທີ່ຄ້າຍຄຽງ	10 ປີ	10%
8)	ເຮືອບິນໂດຍສານ ແລະ ຂົນສົ່ງ	-	ຕາມຊົ່ວໂມງບິນ
9)	ຕົ້ນໄມ້ປູກ	-	ຕາມອາຍຸແຕ່ລະປະເພດ ຕົ້ນໄມ້ທີ່ໃຫ້ຜົນ.
10)	ສັດລ້ຽງທີ່ເປັນພໍ່ພັນ, ແມ່ພັນ ແລະ ງົວນົມ	-	ຕາມອາຍຸແຕ່ລະປະເພດ ສັດ.
2	ຊັບສິນບັດຄົງທີ່ ທີ່ບໍ່ມີຕົວຕົນ:		
1)	ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການອອກແບບ ແລະ ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ	2 ປີ	50%
2)	ລາຍຈ່າຍໃນການຊອກຄົ້ນ, ສຳຫຼວດບໍ່ແຮ່, ບົດວິພາກ ເສດຖະກິດ-ເຕັກນິກ	5 ປີ	20%
3)	ຊອບແວ ເພື່ອຮັບໃຊ້ວຽກງານວິຊາຊີບໃດໜຶ່ງ	5 ປີ	20%

ການປູກຕົ້ນໄມ້ ອຸດສາຫະກຳ, ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ຕົ້ນໄມ້ອື່ນໆ ລວມທັງ ສັດລ້ຽງ ທີ່ເປັນພໍ່, ແມ່ພັນ ເຊັ່ນ ງົວນົມ ແລະ ສັດລ້ຽງອື່ນໆ ສາມາດປະຕິບັດຕາມ 2 ກໍລະນີດັ່ງນີ້ :

1. ໃຫ້ຖືເປັນສິນຄ້າ (ຊັບສິນໝູນວຽນ) ກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ ໄດ້ນຳເອົາຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ສຳລັບການປູກໄມ້ ຫຼື ການລ້ຽງ ພໍ່ພັນ, ແມ່ພັນສັດ ບັນທຶກເຂົ້າພາກລາຍຈ່າຍທຸລະກິດ ຢູ່ໃນບົດສະຫຼຸບບັນຊີ ແລະ ເອກະສານລາຍງານການເງິນ ຂອງຕົນ ໃນແຕ່ລະປີ ທີ່ຜ່ານມານັ້ນຄົບຖ້ວນແລ້ວ;
2. ໃຫ້ຖືເປັນຊັບສິນບັດຄົງທີ່ (ຊັບສິນຄົງທີ່) ແລະ ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນ ກໍລະນີທີ່ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເອົາຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ສຳລັບການປູກໄມ້ ຫຼື ການລ້ຽງ ພໍ່ພັນ, ແມ່ພັນ ສັດ ບັນທຶກເຂົ້າພາກລາຍຈ່າຍທຸລະກິດ ຢູ່ໃນບົດສະຫຼຸບບັນຊີ ແລະ ເອກະສານລາຍງານການເງິນ ຂອງຕົນ ໃນແຕ່ລະປີ ທີ່ຜ່ານມາ. ການເກັບຄືນລາຍຈ່າຍ ທີ່ຕິດພັນກັບການປູກໄມ້ ຫຼື ການລ້ຽງພໍ່ພັນ, ແມ່ພັນສັດ ດ້ວຍວິທີການຫັກຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນ ຊັບສິນບັດຄົງທີ່ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນຄືດັ່ງນີ້ : ເມື່ອເວລາຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ຜົນຜະລິດ ຫຼື ສາມາດຊຸດຄົ້ນ ແລະ ພໍ່ພັນ, ແມ່ພັນສັດ ສາມາດປະສົມພັນໄດ້ແລ້ວ ແມ່ນໃຫ້ເລີ່ມຫັກຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນຊັບສິນບັດຄົງທີ່ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 19 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ແຕ່ກ່ອນຈະເລີ່ມຫັກຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນນັ້ນ ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ ຕ້ອງໄປຈົດທະບຽນ ຕົ້ນໄມ້ປູກ ແລະ ພໍ່ພັນ, ແມ່ພັນສັດດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າໃນບັນຊີເປັນຊັບສິນບັດຄົງທີ່ຂອງວິສາຫະກິດ ນຳຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຄື ຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອຈະໄດ້ກຳນົດ ອາຍຸການນຳໃຊ້ ຫຼື ອາຍຸການໃຫ້ຜົນຜະລິດ ຂອງຕົ້ນໄມ້ປູກ ແລະ ພໍ່ພັນ, ແມ່ພັນ ສັດລ້ຽງ ແລະ ກຳນົດມູນຄ່າຂອງຊັບສິນບັດຄົງທີ່ດັ່ງກ່າວ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການຫັກຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍກຳນົດ. ການຕີມູນຄ່າ ເພື່ອຫັກຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນນັ້ນ ໃຫ້ສັງລວມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການລົງທຶນກ່ຽວກັບການສ້າງຊັບສິນບັດດັ່ງກ່າວ ມາຮອດມື້ທີ່ເລີ່ມໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນເທົ່ານັ້ນ, ພາຍຫຼັງ

ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກແລ້ວ ທຸກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆທີ່ຕິດພັນ ຈະຖືວ່າເປັນລາຍຈ່າຍປົກກະຕິ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນຳມາບວກເຂົ້າກັບມູນຄ່າຊັບສົມບັດຄົງທີ່ນັ້ນອີກ.

ມາດຕາ 15 ແບບວິທີຫັກຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດຄົງທີ່ຕ່າງໆ

1. ການຫັກຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດແບບຄົງຕົວ ແມ່ນການຄັດໄລ່ຫັກຄ່າເສື່ອມ ມູນຄ່າຂອງຊັບສົມບັດ ປະຈຳປີ ໃນອັດຕາສ່ວນຄົງຕົວບິນພື້ນຖານມູນຄ່າເດີມຂອງຊັບສົມບັດ ໂດຍການເອົາ ມູນຄ່າຂອງຊັບສົມບັດ ຫານໃຫ້ອາຍຸການນຳໃຊ້ ເພື່ອກຳນົດ ອັດຕາສ່ວນເປັນ % ມາເປັນບ່ອນອີງໃນການຫັກ;

ຕົວຢ່າງ 1 ກໍລະນີຮັບເຂົ້າດົນປີ (ເຕັມປີຂອງປີທຳອິດ): ສົມມຸດວ່າໃນວັນທີ 01 ມັງກອນ 2020 ໂຮງງານ ກ ໄດ້ຊື້ ລົດຂົນສົ່ງ 01 ຄັນ ເພື່ອນຳໃຊ້ໂດຍກົງເຂົ້າໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ ມູນຄ່າ 300.000.000 ກີບ.

ວິທີຄິດໄລ່: ອີງໃສ່ຕາຕະລາງການຫັກຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດ ຂ້າງເທິງ ຂໍ້ 1 (4) ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດ (ພາຫະນະຂົນສົ່ງ) ໃນອັດຕາ 20% ໃນໄລຍະ 5 ປີ ດັ່ງນີ້:

$300.000.000 \times 20\% = 60.000.000$ ກີບ ຕໍ່ປີ. ສະນັ້ນ, ລົດຄັນດັ່ງກ່າວໃຫ້ເລີ່ມຫັກຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດ ແຕ່ວັນທີ 1 ມັງກອນ 2020 ແລະ ຈະໝົດໄລຍະການຫັກຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດໃນວັນທີ 31 ທັນວາ 2024 ດັ່ງຕາຕະລາງການຫັກຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດ ລຸ່ມນີ້ :

ໄລຍະການຫັກ	ປີນຳໃຊ້	ມູນຄ່າເດີມ	ອັດຕາຫັກ	ຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດ	ມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ
ປີທີໜຶ່ງ	2020	300.000.000	20%	60.000.000	240.000.000
ປີທີສອງ	2021	300.000.000	20%	60.000.000	180.000.000
ປີທີສາມ	2022	300.000.000	20%	60.000.000	120.000.000
ປີທີສີ່	2023	300.000.000	20%	60.000.000	60.000.000
ປີທີຫ້າ	2024	300.000.000	20%	60.000.000	0

ຕົວຢ່າງ 2 ກໍລະນີ ຮັບເຂົ້າກາງປີ (ບໍ່ເຕັມປີຂອງປີທຳອິດ): ສົມມຸດວ່າໃນວັນທີ 1 ກໍລະກົດ 2020 ໂຮງງານ ກ ໄດ້ຊື້ ເຄື່ອງຈັກຈຳນວນ 1 ເຄື່ອງ ເພື່ອນຳໃຊ້ໂດຍກົງເຂົ້າໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ ມູນຄ່າ 400.000.000 ກີບ;

ວິທີຄິດໄລ່: ອີງໃສ່ຕາຕະລາງການຫັກຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດ ຂ້າງເທິງ ຂໍ້ທີ 1(3) ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດເຄື່ອງກົນຈັກ (ພາຫະນະການຜະລິດ) ໃນອັດຕາ 20% ໃນໄລຍະ 5 ປີ ດັ່ງນີ້:

$400.000.000 \times 20\% = 80.000.000$ ກີບ/ປີ ແຕ່ເນື່ອງຈາກວ່າເຄື່ອງກົນຈັກດັ່ງກ່າວຖືກຮັບເຂົ້າເປັນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ໃນວັນທີ 1 ກໍລະກົດ 2020 ຖືວ່າໃນປີຊື້ເຂົ້າ (ປີທີໜຶ່ງ) ໄດ້ນຳໃຊ້ເຄິ່ງປີ ຫຼື 6 ເດືອນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດຂອງປີ 2020 ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ລົງລາຍຈ່າຍ ເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດທັງໝົດພາຍໃນປີ ແລະ ປີທີຫົກ ກໍຖືວ່າໄດ້ນຳໃຊ້ເຄິ່ງປີຄືກັບປີທີໜຶ່ງ ຈຶ່ງອະນຸຍາດໃຫ້ລົງລາຍຈ່າຍ ເຄິ່ງໜຶ່ງເໝືອນກັນ ລາຍລະອຽດດັ່ງຕາຕະລາງຄິດໄລ່ຫັກຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດ ລຸ່ມນີ້.

ໄລຍະການຫັກ	ປີນຳໃຊ້	ມູນຄ່າເດີມ	ອັດຕາຫັກ	ຄ່າຫຼຸດຊັບສົມບັດ	ມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ
ປີທີໜຶ່ງ	1/7/2020	400.000.000	$\frac{1}{2} \times 20\%$	40.000.000	360.000.000
ປີທີສອງ	2021	400.000.000	20%	80.000.000	280.000.000
ປີທີສາມ	2022	400.000.000	20%	80.000.000	200.000.000

ປີທີສີ່	2023	400.000.000	20%	80.000.000	120.000.000
ປີທີຫ້າ	2024	400.000.000	20%	80.000.000	40.000.000
ປີທີຫົກ	30/6/2025		$\frac{1}{2} \times 20\%$	40.000.000	0

2. ການຫັກຄ່າຫຼຸດຮຸນແບບຫຼຸດຜ່ອນລົງ

ການຫັກຄ່າຫຼຸດຮຸນດ້ວຍວິທີຫຼຸດຜ່ອນລົງຕາມມູນຄ່າ ແມ່ນການຄິດໄລ່ຫັກຄ່າເສື່ອມມູນຄ່າຂອງຊັບສົມບັດປະຈຳປີ ໃນອັດຕາສ່ວນຫຼຸດຜ່ອນລົງເປັນແຕ່ລະປີ ບົນພື້ນຖານມູນຄ່າເດີມຂອງຊັບສົມບັດຄົງທີ່ຄຸນໃຫ້ອັດຕາສ່ວນຫຼຸດລົງໃນແຕ່ລະປີ. ການຄິດໄລ່ດ້ວຍວິທີນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ຄ່າເຊື່ອມມູນຄ່າປະຈຳປີມີຈຳນວນສູງໃນປີທຳອິດ ແລະ ຈະຫຼຸດລົງໄປເລື້ອຍໆໃນຊຸມປີຕໍ່ໄປ. ສຸດຄິດໄລ່ຫັກຄ່າຫຼຸດຮຸນຕາມວິທີຫຼຸດລົງຂອງມູນຄ່າໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້: $\frac{n(n+1)}{2} =$; n ແມ່ນອາຍຸການນຳໃຊ້ ຫຼື ໄລຍະເວລາການຫັກຄ່າຫຼຸດຮຸນ.

ຕົວຢ່າງ . ບໍລິສັດຈຳກັດ ຂ ໄດ້ຊື້ລົດຈັກດິນ (ໄມໂຄ) ແລະ ຈົດເປັນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍກົງເຂົ້າໃນການດຳເນີນທຸລະກິດໃນວັນທີ 1 ມັງກອນ 2020 ມີມູນຄ່າທັງໝົດ 400.000.000 ກີບ ແລະ ຖືກກຳນົດອາຍຸນຳໃຊ້ 5 ປີ ; ວິທີຄິດໄລ່ຫັກຄ່າຫຼຸດຮຸນແບບຫຼຸດຜ່ອນລົງໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້: $\frac{5(5+1)}{2} = 15$, ຫຼື $= (1 + 2 + 3 + 4 + 5) = 15$;

$\frac{\text{ມູນຄ່າເດີມ} \times 5}{15}$	$\frac{\text{ມູນຄ່າເດີມ} \times 4}{15}$	$\frac{\text{ມູນຄ່າເດີມ} \times 3}{15}$	$\frac{\text{ມູນຄ່າເດີມ} \times 2}{15}$	$\frac{\text{ມູນຄ່າເດີມ} \times 1}{15}$
---	---	---	---	---

ຈຳນວນຄ່າຫຼຸດຮຸນທີ່ຖືກຫັກໃນແຕ່ລະປີ ແລະ ມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ ຕາມຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້:

ໄລຍະການຫັກຄ່າຫຼຸດຮຸນ	ມູນຄ່າເດີມ ແລະ ອາຍຸການນຳໃຊ້	ຄ່າຫຼຸດຮຸນ	ມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ
2020	$\frac{400.000.000 \times 5}{15}$	133.333.330	266.666.670
2021	$\frac{400.000.000 \times 4}{15}$	106.666.670	160.000.000
2022	$\frac{400.000.000 \times 3}{15}$	80.000.000	80.000.000
2023	$\frac{400.000.000 \times 2}{15}$	53.333.330	26.666.670
2024	$\frac{400.000.000 \times 1}{15}$	26.666.670	0

3. ການຫັກຄ່າຫຼຸດຮຸນຕາມຂອດວຽກງານ

ວິທີການຄິດໄລ່ຫັກຄ່າຫຼຸດຮຸນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ຕາມຂອດຂອງວຽກງານ ແມ່ນການຄິດໄລ່ຫັກຄ່າເສື່ອມມູນຄ່າ ຈາກມູນຄ່າເດີມຂອງຊັບສົມບັດຄົງທີ່ບົນພື້ນຖານການໃຊ້ງານຕົວຈິງ ຫຼື ເອີ້ນວ່າການແບ່ງສ່ວນຄ່າຫຼຸດຮຸນຕາມຈຳນວນຫົວໜ່ວຍຄິດໄລ່ລວມ ທີ່ຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ໄດ້ຜະລິດອອກມາຕາມປົກກະ

ຕິຕະຫຼອດອາຍຸການເຄື່ອນໄຫວຂອງແຕ່ລະຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ຊຶ່ງຫົວໜ່ວຍຄິດໄລ່ ອາດເປັນຈໍານວນ ກິໂລແມັດ ຫຼື ເປັນຈໍານວນຊົ່ວໂມງການເດີນຂອງເຄື່ອງຈັກ;

ຕົວຢ່າງ : ບໍລິສັດການບິນມະຫາຊົນ ໄດ້ຊື້ເຮືອບິນນ້ອຍຈໍານວນ 1 ລໍາ ມູນຄ່າ 6.000.000.000 ກີບ, ພາກເຕັກນິກໄດ້ກໍານົດຊົ່ວໂມງບິນທັງໝົດ 50.000 ຊົ່ວໂມງ (ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າມີການບິນຂຶ້ນເມື່ອໃດ ຈຶ່ງສາມາດຄິດໄລ່ຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນໄດ້); ສົມມຸດ ໃນໄລຍະເວລາ 50.000 ຊົ່ວໂມງ ເຮືອບິນໄດ້ນໍາໃຊ້ເວລາບິນທັງໝົດ 10 ປີ; ການຄິດໄລ່ຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ ຕາຕະລາ ລຸ່ມນີ້ :

ໄລຍະຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນ	ຈໍານວນຊົ່ວໂມງບິນ	ວິທີຄິດໄລ່ຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນ	ຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນ	ມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ
ປີທີ ໜຶ່ງ	7.000	$\frac{6.000.000.000 \times 7.000}{50.000}$	840.000.000	5.160.000.000
ປີທີສອງ	7.500	$\frac{6.000.000.000 \times 7.500}{50.000}$	900.000.000	4.260.000.000
ປີທີສາມ	6.000	$\frac{6.000.000.000 \times 6.000}{50.000}$	720.000.000	3.540.000.000
ປີທີສີ່	5.500	$\frac{6.000.000.000 \times 5.500}{50.000}$	660.000.000	2.880.000.000
ປີທີຫ້າ	6.000	$\frac{6.000.000.000 \times 6.000}{50.000}$	720.000.000	2.160.000.000
ປີທີຫົກ	3.000	$\frac{6.000.000.000 \times 3.000}{50.000}$	360.000.000	1.800.000.000
ປີທີເຈັດ	4.000	$\frac{6.000.000.000 \times 4.000}{50.000}$	480.000.000	1.320.000.000
ປີທີແປດ	5.000	$\frac{6.000.000.000 \times 5.000}{50.000}$	600.000.000	720.000.000
ປີທີເກົ້າ	3.000	$\frac{6.000.000.000 \times 3.000}{50.000}$	360.000.000	360.000.000
ປີທີສິບ	3.000	$\frac{6.000.000.000 \times 3.000}{50.000}$	360.000.000	0

ມາດຕາ 16 ກໍລະນີການແບ່ງສ່ວນການຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ເພື່ອຈົດເປັນລາຍຈ່າຍ

ມາດຕາ 16 ຂອງຄໍາແນະນໍາສະບັບນີ້ ຜັນຂະຫຍາຍການຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 19 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໂດຍມີການການົດໃຫ້ແບ່ງສ່ວນການຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນສໍາລັບຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ຂອງວິສາຫະກິດ ທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ບາງສ່ວນ ຊຶ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດລາຍໄດ້ຖືກເສຍ ແລະ ບາງສ່ວນກໍ່ໃຫ້ເກີດລາຍໄດ້ຖືກຍົກເວັ້ນອາກອນກໍາໄລ. ສະນັ້ນ, ຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນຂອງຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ທີ່ຕິດພັນກັບພຸດສ່ວນລາຍໄດ້ທີ່ຖືກຍົກເວັ້ນອາກອນກໍາໄລ ແມ່ນຈະບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຖືເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ.

ຕົວຢ່າງ : ບໍລິສັດຈໍາກັດ 2 ເປັນບໍລິສັດລົງທຶນກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫຼາຍໂຄງການ ແຕ່ລະໂຄງການປະຕິບັດພາຍໃຕ້ສັນຍາ ກັບລັດຖະບານ ຊຶ່ງມີການກໍານົດໃຫ້ນະໂຍບາຍດ້ານອາກອນກໍາໄລແຕກຕ່າງກັນ. ໃນນັ້ນ, ບາງໂຄງການເສຍອາກອນກໍາໄລຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ບາງໂຄງການໄດ້ຮັບການຍົກເວັ້ນອາກອນກໍາໄລຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ; ບໍລິສັດໄດ້ຊື້ເຄື່ອງຈັກຄວບຄຸມລະບົບໄຟຟ້າມາຕິດຕັ້ງໃສ່ແຕ່ລະໂຄງການທີ່ສໍາເລັດການກໍ່ສ້າງ ແລະ ພ້ອມເປີດໃຊ້ງານ ໃນວັນທີ 1 ມັງ

ກອນ 2020 ມູນຄ່າ 6.000.000.000 ກີບ, ອັດຕາຫັກຄ່າຫຼຸດຮັບແມ່ນ 20% ຕໍ່ປີ ແລະ ສົມມຸດວ່າ ບັນດາເຄື່ອງຈັກຈຳນວນໜຶ່ງ ຖືກນຳໃຊ້ສຳລັບໂຄງການໄດ້ຮັບການຍົກເວັ້ນອາກອນກຳໄລ ກວມອັດສ່ວນ 25% ຂອງມູນຄ່າທັງໝົດ.

ວິທີຄິດໄລ່ຄ່າຫຼຸດຮັບກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

ຫັກຄ່າຫຼຸດຮັບທັງໝົດ : $6.000.000.000 \times 20\% = 1.200.000.000$ ກີບ; ສັງເກດເບິ່ງຂໍ້ມູນ ການນຳໃຊ້ເຫັນວ່າ ເຄື່ອງຈັກຖືກນຳໃຊ້ສຳລັບໂຄງການຖືກຍົກເວັ້ນອາກອນກຳໄລ 25% ແລະ ຖືກເສຍອາກອນກຳໄລ 75%. ດັ່ງນັ້ນ, ຈະຕ້ອງໄດ້ແບ່ງສັດສ່ວນຂອງຄ່າຫຼຸດຮັບ ອອກເປັນ 2 ກໍລະນີ ຄື :

1. ຄ່າຫຼຸດຮັບສາມາດລົງເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ : $1.200.000.000 \times 75\% = 900.000.000$ ກີບ ຕໍ່ປີ;
2. ຄ່າຫຼຸດຮັບບໍ່ອະນຸຍາດລົງເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ : $1.200.000.000 \times 25\% = 300.000.000$ ກີບຕໍ່ປີ ເພາະມັນຕິດພັນກັບການນຳໃຊ້ເຄື່ອງຈັກທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດລາຍໄດ້ຖືກ ຍົກເວັ້ນອາກອນກຳໄລ.

ມາດຕາ 17 ການຂາຍຊັບສິນທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸດຮັບ

ກໍລະນີ ຜູ້ເສຍອາກອນຂາຍຊັບສິນບັດຄົງທີ່ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸດຮັບ ອອກພາຍໃນປີ ອາກອນປີປະຕິທິນ ຊຶ່ງຊັບສິນບັດຄົງທີ່ ທີ່ຖືກຂາຍອອກນັ້ນແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໝົດອາຍຸຂອງການຫັກຄ່າຫຼຸດ ຫຼຸດເທື່ອ. ສະນັ້ນ, ການດຳເນີນການຕໍ່ຊັບສິນບັດຄົງທີ່ດັ່ງກ່າວຕ້ອງມີການໄລ່ລຽງ ລະຫວ່າງ ມູນຄ່າຂາຍ ອອກ ກັບມູນຄ່າຍັງເຫຼືອຕົວຈິງ. ໃນກໍລະນີມູນຄ່າຂາຍອອກຫາກເກີນມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ ຖືວ່າມີກຳໄລ ຈຳ ນວນກຳໄລດັ່ງກ່າວໃຫ້ນຳໄປບວກກັບກຳໄລປະຈຳປີເພື່ອເສຍອາກອນກຳໄລ, ກໍລະນີມູນຄ່າຂາຍອອກ ຫາກຫຼຸດມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ ຖືວ່າຂາດທຶນ ກ່ອນຈະນຳເງິນຂາດທຶນດັ່ງກ່າວໄປຫັກລົບກັບກຳໄລໃນປີ ຈະ ຕ້ອງຜ່ານການກວດກາຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນ ຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນສາກ່ອນ.

ກໍລະນີ ຜູ້ເສຍອາກອນຂາຍຊັບສິນບັດຄົງທີ່ ທີ່ໄດ້ຫັກຄ່າຫຼຸດຮັບໝົດແລ້ວ ຖືວ່າມູນຄ່າໃນບັນຊີ ເທົ່າກັບ 0 ກີບ. ດັ່ງນັ້ນ, ມູນຄ່າທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຂາຍດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເປັນລາຍຮັບຈາກການຂາຍຊັບ ສິນບັດຄົງທີ່ ທີ່ບໍ່ມີມູນຄ່າຍັງເຫຼືອຄ່າຫຼຸດຮັບ.

ຕົວຢ່າງ : 1) ກໍລະນີ ຂາຍມີກຳໄລ :

ບໍລິສັດຂົນສົ່ງ ຈຳກັດ ກ ໄດ້ຂາຍລົດຂົນສົ່ງ 10 ລີ້ ຈຳນວນ 1 ຄັນ ອອກ ໃນວັນທີ 1 ມັງກອນ 2020 ສົມມຸດລາຄາຂາຍແມ່ນ 150.000.000 ກີບ; ລົດຄັນດັ່ງກ່າວໄດ້ຊື້ ແລະ ຈົດເຂົ້າເປັນຊັບ ສິນບັດຄົງທີ່ ຂອງບໍລິສັດໃນວັນທີ 1 ມັງກອນ 2017 ມີມູນຄ່າຊື້ທັງໝົດ: 300.000.000 ກີບ ຖືວ່າໄດ້ ຖືກຫັກຄ່າຫຼຸດຮັບແບບຄົງໂຕມາແລ້ວ 3 ປີເຕັມ. ອັດຕາການຫັກຄ່າຫຼຸດຮັບພາຫະນະຂົນສົ່ງທາງບົກ ແລະ ທາງນ້ຳ ຕາມມາດຕາ 19 ຂໍ້ 2(4) ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແມ່ນ 20% ໃນໄລຍະ 5 ປີ, ສຳລັບໄລຍະ 3 ປີ ຖືກຫັກຄ່າຫຼຸດຮັບໄປແລ້ວ ດັ່ງນີ້ : $(300.000.000 \times 20\%) \times 3 = 180.000.000$ ກີບ; ມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ : $300.000.000 - 180.000.000 = 120.000.000$ ກີບ; ກຳໄລ ຈາກການຂາຍເກີນຂອງມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ : $150.000.000 - 120.000.000 = 30.000.000$ ກີບ ຈຳນວນເງິນກຳໄລດັ່ງກ່າວໃຫ້ນຳໄປບວກກັບກຳໄລພາຍໃນປີ.

2) ກໍລະນີ ມູນຄ່າຂາຍ ຫຼຸດມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ :

ອ້າງອີງເຖິງລິດຄັນດັ່ງກ່າວຕົວຢ່າງ 1 ຂ້າງເທິງ ສົມມຸດວ່າ ທາງບໍລິສັດແຈ້ງລາຄາຂາຍໃນບັນຊີ ແມ່ນ 90.000.000 ກີບ; ຕາມການຄິດໄລ່ຂ້າງເທິງ ລິດຄັນນີ້ໄດ້ຖືກຫັກຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງໄປແລ້ວ 180.000.000 ກີບ ແລະ ມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ ແມ່ນ 120.000.000 ກີບ.ສະນັ້ນ, $90.000.000 - 120.000.000 = 30.000.000$ ກີບ ສະແດງວ່າຫຼຸດຫຼິ້ນ. ກໍລະນີນີ້ ຕ້ອງຜ່ານການກວດກາ ແລະ ຍັງຢືນຈາກຄະນະກຳມະການສະເພາະກິດສາກ່ອນວ່າຈະໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຫຼື ບໍ່ ໃນການນຳໄປຫັກລົບກັບ ກຳໄລ ປະຈຳປີຂອງວິສາຫະກິດ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ ການຕີມູນຄ່າ ຕໍ່ຊັບສິນທີ່ຖືກຂາຍນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ ພິຈາລະນາ ຕາມລາຄາຍຸຕິທຳ ຫຼື ລາຄາທ້ອງຕະຫຼາດ ຂອງຊັບສິນປະເພດດຽວກັນ ແລະ ຢູ່ໃນສະພາບ ດຽວກັນ ໃນເວລານັ້ນ ແລະ ໃນສະຖານທີ່ນັ້ນ.

ກໍລະນີສະເພາະ : ໃນກໍລະນີອາຍຸການຫັກຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ຫາກສູງກ່ວາ ອາຍຸຂອງການສຳ ປະທານ ກໍລະນີດັ່ງກ່າວແມ່ນໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງແບບຄົງຕົວ. ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນສາມາດເກັບ ຄືນມູນຄ່າການລົງທຶນຄົບຖ້ວນ ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງຂອງຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ຕາມແບບຄົງຕົວ ໄປຈົນເຖິງປີສຸດທ້າຍຂອງອາຍຸການສຳປະທານ.

ສຳລັບມູນຄ່າຍັງເຫຼືອຂອງຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ທີ່ຫັກບໍ່ໝົດ ຢູ່ໃນປີສຸດທ້າຍຂອງອາຍຸສຳປະທານນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ບວກເຂົ້າກັບຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງຂອງປີສຸດທ້າຍ ເພື່ອຫັກທັງໝົດໃນປີສຸດທ້າຍນັ້ນເລີຍ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າ ຈະມີການກຳນົດເງື່ອນໄຂອື່ນໆໄວ້ຢູ່ໃນສັນຍາສຳປະທານ ລະຫວ່າງ ລັດຖະບານ ກັບຜູ້ລົງທຶນ ເປັນອັນ ສະເພາະ.

ຕົວຢ່າງ : ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຂະໜາດນ້ອຍແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຖືກກຳນົດອາຍຸການສຳປະທານ 40 ປີ, ມູນຄ່າ ກໍ່ສ້າງທັງໝົດ 24.000.000.000 ກີບ, ເຂື່ອນໄຟຟ້າ ເປັນປະເພດອຸດສາຫະກຳຖາວອນ ຖືກກຳນົດໃຫ້ ຫັກຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງ ໃນອັດຕາ 2% ຫຼື ເທົ່າກັບ 50 ປີ. ສະນັ້ນ, ສັງເກດເບິ່ງເຫັນວ່າໄລຍະສຳປະທານສັ້ນກ່ວາ ໄລຍະຫັກຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງເປັນເວລາ 10 ປີ. ດັ່ງນັ້ນ, ອີງໃສ່ຄຳແນະນຳເທິງນີ້ ການຫັກຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງ ຂອງເຂື່ອນ ໄຟຟ້າ ດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກດັ່ງນີ້ :

- ຫັກຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງຕໍ່ປີ : $24.0000.0000.000 \times 2\% = 480.000.000$ ກີບ;
- ຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງຂອງການສຳປະທານໄລຍະ 39 ປີ : $480.000.000 \times 39 = 18.720.000.000$ ກີບ;
- ຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງ ໃນປີສຸດທ້າຍ: $24.000.000.000 - 18.720.000.000 = 5.280.000.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ຢູ່ໃນຈຳນວນເງິນຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງ 5.280.000.000 ກີບ ມີຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງ ຂອງປີສຸດທ້າຍ ຂອງໄລຍະການສຳປະທານ (ທີ40) ຈຳນວນ 480.000.000 ກີບ. ສ່ວນທີ່ເຫຼືອ ຈຳນວນ 4.800.000.000 ກີບ ແມ່ນມູນຄ່າສ່ວນເກີນຂອງຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ທີ່ຫັກບໍ່ໝົດທຽບໃສ່ອາຍຸສຳ ປະທານທີ່ສັ້ນກ່ວາອາຍຸການຫັກຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງໃນໄລຍະ 10 ປີ ແລະສ່ວນເກີນດັ່ງກ່າວແມ່ນໃຫ້ນຳມາຫັກ ທັງໝົດຢູ່ໃນປີສຸດທ້າຍ ປີທີ່ 40, ຖ້າຫາກໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຕໍ່ອາຍຸສຳປະທານຕື່ມອີກ ແມ່ນໃຫ້ສືບຕໍ່ຫັກ ຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງຕາມກົດໝາຍກຳນົດ ຕາມເວລາທີ່ໄດ້ຮັບການຕໍ່ອາຍຸສຳປະທານຕົວຈິງ ແລະ ຖ້າກໍລະນີ ໄດ້ຕໍ່ອີກ 10 ປີ ຖືວ່າການຫັກຄ່າຫຼຸດໜຶ່ງ ແມ່ນເປັນໄປຕາມໄລຍະເວລາທີ່ກຳນົດຢູ່ໃນກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ມາດຕາ 18 ການປ່ຽນແປງວິທີການຖືບັນຊີ

ກໍລະນີຜູ້ເສຍອາກອນຕ້ອງການປ່ຽນແປງວິທີການຖືບັນຊີ ຕ້ອງສະເໜີຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ໂດຍນໍາໃຊ້ແບບຟິມທີ່ອະນຸຍາດ ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງວິທີການຖືບັນຊີ ສໍາລັບນໍາໃຊ້ໃນການກໍານົດກໍາໄລທີ່ຖືກເສຍອາກອນ ພາຍໃນ 7 ວັນ ຫຼັງຈາກທີ່ມີການປ່ຽນແປງເກີດຂຶ້ນ.

ພາຍຫຼັງທີ່ຜູ້ເສຍອາກອນ ໄດ້ສະເໜີຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງ ວິທີການຖືບັນຊີ ໃນປີອາກອນທີ່ມີການປ່ຽນແປງນັ້ນ ຜູ້ເສຍອາກອນຕ້ອງດໍາເນີນການດັດແກ້ລາຍການ ກ່ຽວກັບລາຍໄດ້, ການຫັກ ຫຼື ສິນເຊື່ອ ຫຼື ລາຍການ ແລະ ຂໍ້ມູນອື່ນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງ ຕາມການຕົກລົງຂອງຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນບໍ່ໃຫ້ມີລາຍການ ແລະ ຂໍ້ມູນໃດໆຂາດຫາຍໄປ ຈາກການທີ່ໄດ້ຖືກນໍາໄປພິຈາລະນາຕາມກົດໝາຍກໍານົດ.

ມາດຕາ 19 ການຍົກເງິນຂາດທຶນໄປຫັກອອກຈາກກໍາໄລ ຂອງປີຖັດໄປ

ມາດຕາ 23 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກໍານົດໃຫ້ຜູ້ດໍາເນີນທຸລະກິດ ທີ່ເສຍອາກອນກໍາໄລຕາມລະບົບການຖືບັນຊີ ທີ່ມີການຂາດທຶນໃນປີ ຊຶ່ງການຂາດທຶນດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງແມ່ນການຂາດທຶນດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ ຈຶ່ງສາມາດຍົກເງິນຂາດທຶນໃນປີນັ້ນໄປຫັກອອກຈາກກໍາໄລຂອງປີຖັດໄປ. ໃນນັ້ນ,ຜູ້ດໍາເນີນທຸລະກິດຂະແໜງການອື່ນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຂະແໜງການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ ສາມາດຍົກຈໍານວນເງິນທີ່ຂາດທຶນໄປຫັກອອກຈາກກໍາໄລຂອງປີຖັດໄປໄດ້ພາຍໃນ 5 ປີຕິດຕໍ່ກັນ, ສໍາລັບຂະແໜງການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດທີ່ຂາດທຶນຍ້ອນພະຍາດລະບາດ ຫຼື ໄພພິບັດຈາກທໍາມະຊາດ ແມ່ນສາມາດຍົກຈໍານວນເງິນທີ່ຂາດທຶນໄປຫັກອອກຈາກກໍາໄລຂອງປີຖັດໄປ ໄດ້ບໍ່ເກີນ 10 ປີຕິດຕໍ່ກັນ.

ກໍລະນີໃດກໍຕາມ ກ່ອນຈະດໍາເນີນການຫັກເງິນຂາດທຶນ ອອກຈາກກໍາໄລຂອງປີຖັດໄປ ຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການຢັ້ງຢືນຈາກອົງການກວດສອບບັນຊີ ຫຼື ບໍລິສັດກວດສອບບັນຊີເອກະລາດ ແລະ ຜ່ານການກວດກາ ແລະ ຮັບຮູ້ຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ກວດກາສ່ວຍສາອາກອນ; ການກໍານົດມາດຕະຖານຂອງການຢັ້ງຢືນດັ່ງກ່າວນີ້ ຕ້ອງຖືເປັນບັນຫາສໍາຄັນ ແລະ ຈໍາເປັນ ຊຶ່ງຢ່າງໜ້ອຍ ຕ້ອງຜ່ານ 2 ພາກສ່ວນຂຶ້ນໄປ ແລະ ໜຶ່ງໃນນັ້ນ ຕ້ອງແມ່ນເຈົ້າໜ້າທີ່ກວດກາສ່ວຍສາອາກອນ. ເມື່ອໝົດກໍານົດໃຫ້ຫັກແລ້ວ ແຕ່ເງິນຂາດທຶນຂອງປີທໍາອິດທີ່ໄດ້ຫັກຕໍ່ເນື່ອງກັນມາແຕ່ລະປີ ຍັງບໍ່ໝົດ ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຕໍ່ໄປອີກ ຍົກເວັ້ນກິດຈະການທີ່ລົງທຶນເກີນກ່ວາ 5 ປີ ຈຶ່ງມີລາຍຮັບ ຫຼື ມີກໍາໄລ. ກິດຈະການທີ່ລົງທຶນເກີນກ່ວາ 5 ປີ ຈຶ່ງມີລາຍຮັບ ຫຼື ມີກໍາໄລ ແມ່ນການລົງທຶນໃນຂົງເຂດ ກະສິກໍາ ເຊັ່ນ : ການປູກໄມ້ອຸດສາຫະກໍາ, ການລ້ຽງສັດໃຫຍ່ (ງົວ, ຄວາຍ, ໝູ, ແບ້ ແລະ ສັດລ້ຽງ ປະເພດໂຕໃຫຍ່ອື່ນໆ) ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ.

ຕົວຢ່າງ : ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບໄລຍະເວລາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ສະບັບເລກທີ 67/ສພຊ,ລົງວັນທີ 18 ມິຖຸນາ 2019 ຈຶ່ງໃຫ້ຕົວຢ່າງການຄິດໄລ່ກ່ຽວກັບການຫັກເງິນຂາດທຶນອອກຈາກກໍາໄລຂອງປີຖັດໄປ ກໍລະນີພາຍໃນກໍານົດ 5 ປີຕິດຕໍ່ກັນ ໂດຍເລີ່ມແຕ່ປີ 2020 ແລະ ສິ້ນສຸດປີ 2025; ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ຄ ໄດ້ສະລຸບບັນຊີ ແລະ ລາຍງານການເງິນໃນແຕ່ລະປີອາກອນ ຕາມປີປະຕິທິນ ນັບແຕ່ປີ 2020 ເປັນຕົ້ນໄປ ໂດຍມີການກວດກາບັນຊີປະຈໍາປີ ຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ກວດກາ ສ່ວຍສາອາກອນ ແລະ ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນວ່າ ການຂາດທຶນນັ້ນແມ່ນຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ເປັນການຂາດທຶນດ້ານສ່ວຍສາອາກອນແທ້ ດັ່ງນີ້ :

ຕາຕະລາງຕິດຕາມ ຜົນໄດ້ຮັບ ໄລຍະ 6 ປີ ຊຶ່ງບາງປີມີກຳໄລ,ບາງປີຂາດທຶນສະລັບກັນໄປ :

ລ/ດ	ປີປະຕິທິນ	ຜົນໄດ້ຮັບ (ກຳໄລ/ ຂາດທຶນ)	ຈຳນວນເງິນ
1	2020	ຂາດທຶນ	100.000.000
2	2021	ມີກຳໄລ	50.000.000
3	2022	ມີກຳໄລ	20.000.000
4	2023	ຂາດທຶນ	60.000.000
5	2024	ຂາດທຶນ	45.000.000
6	2025	ມີກຳໄລ	25.000.000

ຕາຕະລາງ ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກ ເງິນຂາດທຶນ ໄລຍະ 5 ປີ ຕິດຕໍ່ກັນ

ປີການບັນຊີ ປະຕິທິນ	ກຳໄລ	ຂາດທຶນ	ສິ້ນສຸດໄລຍະ ການຫັກ(ບໍ່ ອະນຸຍາດ)	ເງິນຂາດທຶນສະສົມ ໃຫ້ຫັກແຕ່ລະປີ
2020		- 1 00.000.000		- 100.000.000
2021	50.000.000		0	- 50.000.000
2022	20.000.000		0	- 30.000.000
2023		- 60.000.000	0	- 90.000.000
2024		- 45.000.000	0	- 135.000.000
2025	25.000.000		0	- 110.000.000
2026			5.000.000	- 105.000.000

ຢູ່ໃນຈຳນວນລວມຍອດເງິນຂາດທຶນ ທັງໝົດ 110.000.000 ກີບ ມີເງິນຂາດທຶນຫັກບໍ່ໝົດພາຍ
ໃນກຳນົດ 5 ປີຕິດຕໍ່ກັນ(2021-2025) ທີ່ສະສົມມາແຕ່ປີ 2020 ຈຳນວນ 5.000.000 ກີບ ແລະ
ເງິນຈຳນວນ 5.000.000 ກີບ ນີ້ ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນຳມາຫັກອອກຈາກກຳໄລໃນປີ 2026 ອີກ ເພາະ
ໝົດໄລຍະເວລາໃຫ້ຫັກແລ້ວ. ສະນັ້ນ, ສິດໃນການຫັກແຕ່ປີ 2026 ເປັນຕົ້ນໄປ ແມ່ນ: $110.000.000$
- $5.000.000 = 105.000.000$ ກີບ ເປັນເງິນຂາດທຶນ ຂອງປີ 2023 ແລະ 2024 ໃຫ້ສືບຕໍ່ຫັກໄປ
ຕາມຫຼັກການທີ່ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນກົດໝາຍ ຄື : ສຳລັບເງິນຂາດທຶນຂອງປີ 2023 ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກ ອອກ
ຈາກກຳໄລ ບໍ່ກາຍປີ 2028 ແລະ ເງິນຂາດທຶນ ຂອງປີ 2024 ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກອອກຈາກກຳໄລ ບໍ່ກາຍ
ປີ 2029.

ຕາຕະລາງຕິດຕາມ ຜົນໄດ້ຮັບ ໄລຍະ 6 ປີ ທີ່ຂາດທຶນຕໍ່ເນື່ອງກັນ :

ລ/ດ	ປີປະຕິທິນ	ຜົນໄດ້ຮັບ (ກຳໄລ/ ຂາດທຶນ)	ຈຳນວນເງິນ
1	2020	ຂາດທຶນ	60.000.000
2	2021	ຂາດທຶນ	50.000.000

3	2022	ຂາດທຶນ	20.000.000
4	2023	ຂາດທຶນ	60.000.000
5	2024	ຂາດທຶນ	45.000.000
6	2025	ຂາດທຶນ	25.000.000

ຕາຕະລາງ ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກ ເງິນຂາດທຶນ ໄລຍະ 5 ປີ ຕິດຕໍ່ກັນ :

ປີການບັນຊີ ປະຕິທິນ	ກຳໄລ	ຂາດທຶນ	ສິ້ນສຸດໄລຍະ ການຫັກ(ບໍ່ ອະນຸຍາດ)	ເງິນຂາດທຶນສະສົມ ໃຫ້ຫັກແຕ່ລະປີ
2020		- 60.000.000		- 60.000.000
2021		-50.000.000	0	- 110.000.000
2022		- 20.000.000	0	- 130.000.000
2023		- 60.000.000	0	- 190.000.000
2024		- 45.000.000	0	- 235.000.000
2025		- 25.000.000	0	- 260.000.000
2026			60.000.000	- 200.000.000

ຢູ່ໃນຈຳນວນລວມຍອດເງິນຂາດທຶນ ທັງໝົດ 260.000.000 ກົບ ມີເງິນຂາດທຶນຫັກບໍ່ໝົດ ພາຍໃນກຳນົດ 5 ປີຕິດຕໍ່ກັນ(2021-2025) ທີ່ສະສົມມາແຕ່ປີ 2020 ຈຳນວນ 60.000.000 ກົບ ແລະ ເງິນຈຳນວນ 60.000.000 ກົບ ນີ້ ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນຳມາຫັກອອກຈາກກຳໄລໃນປີ 2026 ອີກ ເພາະໝົດໄລຍະເວລາໃຫ້ຫັກແລ້ວ.

ການຍົກເງິນຂາດທຶນໄປຫັກອອກຈາກກຳໄລ ຂອງປີຖັດໄປ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສ່ວຍສາ ອາກອນ ສະບັບເລກທີ 70/ສພຊ,ລົງວັນທີ 15 ທັນວາ 2015 ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກໄດ້ໃນໄລຍະ 3 ປີ ນັບແຕ່ 2017 ເປັນຕົ້ນມາ ດັ່ງນີ້ :

- ເງິນຂາດທຶນປີ 2017 ອະນຸຍາດໃຫ້ຍົກມາຫັກໄດ້ຮອດປີ 2020;
- ເງິນຂາດທຶນປີ 2018 ອະນຸຍາດໃຫ້ຍົກມາຫັກໄດ້ຮອດປີ 2021;
- ເງິນຂາດທຶນປີ 2019 ອະນຸຍາດໃຫ້ຍົກມາຫັກໄດ້ຮອດປີ 2022.

ໝາຍເຫດ : ເງິນຂາດທຶນຂອງປີ 2016 ສາມາດນຳມາຫັກອອກຈາກກຳໄລຮອດປີ 2019 ໄດ້, ກໍລະນີ 2019 ຫາກຂາດທຶນ ຖືວ່າໝົດສິດໃນການຫັກ.

ມາດຕາ 20 ການເອົາຄັງສຳຮອງຕາມລະບຽບການ ມາເພີ່ມທຶນຈົດທະບຽນ ຂອງວິສາຫະກິດຮຸ່ນ ສ່ວນ,ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ແລະ ບໍລິສັດມະຫາຊົນ

ກຳໄລທີ່ໄດ້ຫັກໄວ້ຢູ່ໃນຄັງສຳຮອງຕາມລະບຽບການ ແມ່ນເພື່ອເປົ້າໝາຍຮັບປະກັນຄວາມສ່ຽງ ໃນການຈ່າຍຖົມຂຸມຂາດທຶນ ຊຶ່ງບໍລິສັດ ຈຳກັດສາມາດຫັກໄວ້ 10% ຂອງກຳໄລສຸດທິ ຫຼື ກຳໄລຫຼັງການ ເສຍອາກອນກຳໄລ ແລະ ເມື່ອຄັງສຳຮອງດັ່ງກ່າວມີເງິນສະສົມເຖິງເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງທຶນຈົດທະບຽນ ຂອງ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ແມ່ນໃຫ້ໂຈະການຫັກຄັງສຳຮອງດັ່ງກ່າວ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 156 ແລະ

157 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ ສະບັບເລກທີ 46/ສພຊ, ລົງວັນທີ 26 ທັນວາ 2013. ສະນັ້ນ, ໃນກໍລະນີ ບໍລິສັດຈຳກັດ ທີ່ມີກຳໄລສະສົມໄວ້ໃນຄັງສຳຮອງ ຕາມລະບຽບການ ແລະ ມີຈຸດປະສົງຈະເອົາເງິນຄັງສຳຮອງດັ່ງກ່າວມາເພີ່ມທຶນຈົດທະບຽນວິສາຫະກິດຂອງຕົນ ແມ່ນສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ຕາມມາດຕາ 115 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ຕາມມາດຕາ 34 ຂໍ້ທີ 4 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ສາກ່ອນ; ເນື່ອງຈາກວ່າ ເປົ້າໝາຍນຳໃຊ້ຄັງສຳຮອງແມ່ນເພື່ອຖິ້ມຊຸມຂາດທຶນເທົ່ານັ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ການນຳເອົາເງິນຄັງສຳຮອງມາເພີ່ມທຶນຈົດທະບຽນຂອງວິສາຫະກິດນັ້ນຖືວ່າເປັນຜົນປະໂຫຍດທາງກົງຂອງ ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ສຳລັບບໍລິສັດຈຳກັດ ດ້ວຍຮູບການເພີ່ມຈຳນວນຮຸ້ນຂຶ້ນ ຫຼື ເພີ່ມມູນຄ່າຂອງແຕ່ລະຮຸ້ນຂຶ້ນ ດັ່ງຕົວຢ່າງລຸ່ມນີ້ :

ຕົວຢ່າງ : ສົມມຸດ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ເລີ່ມດຳເນີນທຸລະກິດ ປີ 2015, ມີຜູ້ຖືຮຸ້ນທັງໝົດ 15 ຄົນ, ມີຈຳນວນຮຸ້ນ 1.000.000 ໃບຮຸ້ນ ຊຶ່ງມີມູນຄ່າເທົ່າກັນຮຸ້ນລະ 10.000 ກີບ, ລວມທຶນຈົດທະບຽນທັງໝົດ: 10.000.000.000 ກີບ, ໄດ້ສະຫຼຸບບັນຊີການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດຂອງຕົນປີ 2020 ມີກຳໄລສຸດທິ ຫຼື ກຳໄລດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ ທັງໝົດ 20.000.000.000 ກີບ, ອັດຕາອາກອນກຳໄລສຳລັບທຸລະກິດຂະແໜງການຄ້າທົ່ວໄປ 20% :

ກ. ການຄິດໄລ່ ອາກອນກຳໄລ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລປົກກະຕິ :

- ອາກອນກຳໄລ: $20.000.000.000 \times 20\% = 4.000.000.000$ ກີບ;
- ກຳໄລຫຼັງເສຍອາກອນກຳໄລ : $20.000.000.000 - 4.000.000.000 = 16.000.000.000$ ກີບ;
- ຫັກຄັງສຳຮອງຕາມລະບຽບການ 10% : $16.000.000.000 \times 10\% = 1.600.000.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ : $16.000.000.000 - 1.600.000.000 = 14.400.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ : $14.400.000.000 \times 10\% = 1.440.000.000$ ກີບ;
- ເງິນກຳໄລ ຂອງບໍລິສັດ ຈຳກັດ : $14.400.000.000 - 1.440.000.000 = 12.960.000.000$ ກີບ.

ຂ. ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ກໍລະນີ ເອົາຄັງສຳຮອງມາເພີ່ມທຶນ :

- ຄັງສຳຮອງ ຫຼື ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ : $1.600.000.000$ ກີບ;
 - ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ : $1.600.000.000 \times 10\% = 160.000.000$ ກີບ;
 - ເງິນກຳໄລອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໄປເພີ່ມທຶນ: $1.600.000.000 - 160.000.000 = 1.440.000.000$ ກີບ;
- ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ແຈ້ງມອບ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນ ດັ່ງກ່າວຄົບຖ້ວນແລ້ວ ບໍລິສັດຈຳກັດ ສາມາດ ນຳເອົາເງິນຄັງສຳຮອງສ່ວນທີ່ເຫຼືອ ມາເພີ່ມທຶນຈົດທະບຽນຈາກ 10 ຕື້ກີບ ຂຶ້ນເປັນ ສິບເອັດຕື້ ສີ່ຮ້ອຍສີ່ສິບລ້ານກີບດັ່ງນີ້ : $10.000.000.000 + 1.440.000.000 = 11.440.000.000$ ກີບ;

ການເພີ່ມທຶນດັ່ງກ່າວສາມາດປະຈິບັດໄດ້ 2 ທາງເລືອກ ໂດຍອີງຕາມການຕົກລົງຂອງກອງປະຊຸມຜູ້ຖືຮຸ້ນຄື : ເພີ່ມຈຳນວນຮຸ້ນຂຶ້ນ ຫຼື ເພີ່ມມູນຄ່າຂອງແຕ່ລະຮຸ້ນຂຶ້ນ ດັ່ງນີ້ :

1. ກໍລະນີເພີ່ມມູນຄ່າແຕ່ລະຮຸ້ນ: $\frac{11.440.000.000}{1.000.000} = 11.440$ ກີບ ຕໍ່ໃບຮຸ້ນ ຫຼື ສ່ວນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ: $\frac{1.440.000.000}{1.000.000} = 1.440$ ກີບ : $10.000 + 1.440 = 11.440$ ກີບຕໍ່ໃບຮຸ້ນ;

2. ກໍລະນີ ເພີ່ມຈໍານວນຮຸ້ນ : $\frac{1.440.000.000}{10.000} = 144.000$ ຮຸ້ນ = ຈໍານວນໃບຮຸ້ນເພີ່ມຂຶ້ນ; ຈໍານວນຮຸ້ນທັງໝົດ ຂອງບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ : $1.000.000 + 144.000 = 1.1440.000$ ຮຸ້ນ.

ມາດຕາ 21 ການແຈ້ງເສຍອາກອນກຳໄລ

ຈຸດປະສົງ ຂອງ ມາດຕາ 20 ແລະ ມາດຕາ 21 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແມ່ນກຳນົດໃຫ້ຜູ້ເສຍອາກອນແຈ້ງເສຍອາກອນກຳໄລ ແຕ່ລະກໍລະນີດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ເສຍອາກອນຕາມລະບົບບັນຊີ ທີ່ປະຕິບັດປົກກະຕິຕາມປົປະຕິທິນ ຕ້ອງຍື່ນເອກະສານບັນຊີ ແລະ ເອກະສານລາຍງານການເງິນປະຈຳປີຂອງຕົນ ໃຫ້ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນຄຸ້ມຄອງຕົນ ແລະ ແຈ້ງເສຍອາກອນກຳໄລປິລະຄັ້ງ ບໍ່ໃຫ້ກາຍວັນທີ 31 ມີນາ ຂອງປີຖັດໄປ; ສໍາລັບຜູ້ເສຍອາກອນຕາມປົກກະຕິແທນທີ່ບໍ່ໄປຕາມປົປະຕິທິນ ແມ່ນໃຫ້ຍື່ນ ແລະ ແຈ້ງເສຍອາກອນກຳໄລບໍ່ໃຫ້ກາຍ 3 ເດືອນ ນັບແຕ່ວັນບິດບັນຊີ ຂອງຕົນ ຕາມທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາໃຊ້ປົກກະຕິແທນໃນຮອບວຽນ 12 ເດືອນ. ສໍາລັບບໍລິສັດທີ່ມີຫຼາຍສາຂາ ຫຼື ກຸ່ມບໍລິສັດທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດຫຼາຍກິດຈະການ ໃຫ້ສ້າງເອກະສານລາຍງານການເງິນຂອງແຕ່ລະສາຂາ ແລະ ແຕ່ລະກິດຈະການຂອງກຸ່ມບໍລິສັດ ແລ້ວສັງລວມເປັນເອກະສານລາຍງານການເງິນຂອງບໍລິສັດແມ່ ຫຼື ຂອງສໍານັກງານໃຫຍ່ກຸ່ມບໍລິສັດທັງໝົດ ເພື່ອລາຍງານຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ.

ຕົວຢ່າງ ກໍລະນີນໍາໃຊ້ປົກກະຕິແທນ : ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດນໍາໃຊ້ປົກກະຕິແທນ ເລີ່ມ ວັນທີ 1 ເມສາ ປີ N ຫາ ວັນທີ 31 ມີນາ ຂອງປີ N+1. ສະນັ້ນ, ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງຍື່ນເອກະສານບັນຊີ ແລະ ລາຍງານການເງິນ ແລະ ແຈ້ງເສຍອາກອນກຳໄລ ບໍ່ໃຫ້ກາຍວັນທີ 30 ມິຖຸນາ ຂອງປີ N+1.

2. ບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ທີ່ຊື່ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວໃຫ້ແຈ້ງເສຍອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ຕົນໄດ້ຊຳລະເງິນໃຫ້ແກ່ຜູ້ສະໜອງ ແລະ ໄດ້ຫັກອາກອນກຳໄລໄວ້. ສໍາລັບການຄິດໄລ່, ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ແລະ ອັດຕາອາກອນກຳໄລ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມມາດຕາ 8 ຂໍ້ທີ 2 ແລະ ມາດຕາ 9 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້.
3. ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ທີ່ຊື່ສິນຄ້າ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນຈະຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ແຈ້ງເສຍອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບທັນທີ ໃນເວລາຜູ້ກ່ຽວໄປຮັບເອົາສິນຄ້າ ຢູ່ຫ້ອງການໄປສະນີ ຫຼື ຢູ່ຫ້ອງການພາສີປະຈຳສະໜາມບິນສາກົນ ຫຼື ໃຫ້ແຈ້ງເສຍພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ຕົນໄດ້ຊຳລະເງິນໃຫ້ແກ່ຜູ້ສະໜອງ ແລະ ໄດ້ຄິດໄລ່ ຫັກອາກອນກຳໄລໄວ້.

ມາດຕາ 22 ການມອບອາກອນກຳໄລ

ຈຸດປະສົງ ຂອງມາດຕາ 22 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແມ່ນກຳນົດການມອບອາກອນກຳໄລເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ ດັ່ງນີ້ :

ກ. ສໍາລັບຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ຖືບັນຊີຕາມມາດຕະຖານລາຍງານການເງິນ ໃຫ້ມອບອາກອນກຳໄລ 2 ຄັ້ງຕໍ່ປີ; ຄັ້ງທີ 1 ແມ່ນໄລຍະ 6 ເດືອນຕົ້ນປີ, ຄັ້ງທີ 2 ແມ່ນໄລຍະ 6 ເດືອນທ້າຍປີ ຕາມປົກກະຕິຂອງຕົນ ດັ່ງນີ້ :

1. ສໍາລັບຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ປະຕິບັດປົວອາກອນຕາມປົປະຕິທິນໃຫ້ມອບ :

- ຄັ້ງທີ 1 ບໍ່ໃຫ້ກາຍ ວັນທີ 20 ກໍລະກົດ ຂອງປີ;
- ຄັ້ງທີ 2 ບໍ່ໃຫ້ກາຍວັນທີ 20 ມັງກອນ ຂອງປີຖັດໄປ;

2. ສໍາລັບຜູ້ເສຍອາກອນ ທີ່ປະຕິບັດປົວອາກອນທົດແທນ (ບໍ່ໄປຕາມປົປະຕິທິນ) ການມອບອາກອນກໍາໄລ ກໍໃຫ້ມອບສອງຄັ້ງຕາມໄລຍະເວລາດຽວກັນ ຄືກັບຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ປະຕິບັດປົວອາກອນ ຕາມປົປະຕິທິນ.

ຈໍານວນອາກອນກໍາໄລທີ່ຜູ້ເສຍອາກອນຕ້ອງມອບແຕ່ລະຄັ້ງ ແມ່ນສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ດ້ວຍ 3 ທາງເລືອກ ຄື : ທາງເລືອກທີ 1 ໃຫ້ມອບຕາມຜົນໄດ້ຮັບຂອງການສະຫຼຸບບັນຊີໄລຍະ 6 ເດືອນຕົ້ນປີ ຫຼື ທ້າຍປີຕາມປົວອາກອນຂອງຕົນໃນກໍລະນີທີ່ມີການສະຫຼຸບບັນຊີທັນເວລາ, ທາງເລືອກທີ 2 ໃຫ້ມອບຕາມຕົວເລກຄາດຄະເນຢູ່ໃນແຜນການທີ່ໄດ້ຂຶ້ນໄວ້ສໍາລັບປົວອາກອນຂອງຕົນ ແລະ ທາງເລືອກທີ 3 ໃຫ້ມອບ 50% ຂອງຈໍານວນອາກອນກໍາໄລທີ່ໄດ້ມອບທັງໝົດຂອງປີຜ່ານມາ. ການມອບອາກອນກໍາໄລ 2 ຄັ້ງຕໍ່ປີ ຖືວ່າເປັນການມອບລ່ວງໜ້າ, ພາຍຫຼັງຜູ້ເສຍອາກອນຍື່ນເອກະສານບັນຊີ ແລະ ລາຍງານການເງິນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 21 ຂໍ້ທີ 1 ຂອງຄໍາແນະນໍາສະບັບນີ້ ແມ່ນຈະຕ້ອງໄລ່ລຽງຄືນໃໝ່ ລະຫວ່າງ ຈໍານວນອາກອນກໍາໄລຕົວຈິງ ຈາກເອກະສານລາຍງານການເງິນ ແລະ ຈໍານວນທີ່ໄດ້ມອບແລ້ວໃນ 2 ຄັ້ງຜ່ານມາ; ຖ້າຈໍານວນອາກອນກໍາໄລຈາກການສະຫຼຸບບັນຊີສູງກວ່າ ຈໍານວນທີ່ໄດ້ມອບແລ້ວທັງ 2 ຄັ້ງຜ່ານມາ ສ່ວນທີ່ເກີນ ຕ້ອງໃຫ້ມອບຕື່ມ ແລະ ຖ້າຈໍານວນອາກອນກໍາໄລຈາກການສະຫຼຸບບັນຊີຕໍ່າກວ່າ ສ່ວນທີ່ຫຼຸດແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ຍົກໄປຫັກກັບອາກອນກໍາໄລຂອງປົວອາກອນຖັດໄປ.

ໝາຍເຫດ: ຜ່ານການສະຫຼຸບບັນຊີ ຂອງຜູ້ເສຍອາກອນຕາມປົປະຕິທິນ ທີ່ຕ້ອງແຈ້ງເສຍອາກອນກໍາໄລ ບໍ່ໃຫ້ກາຍວັນທີ 31 ມີນາ ຂອງປີຖັດໄປ ແລະ ຜູ້ເສຍອາກອນຕາມປົວອາກອນທົດແທນ ທີ່ຕ້ອງແຈ້ງເສຍອາກອນກໍາໄລ ບໍ່ໃຫ້ກາຍ 3 ເດືອນ ນັບແຕ່ວັນປິດບັນຊີ ຕາມທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາໃຊ້ປົວອາກອນທົດແທນ ໃນຮອບວຽນ 12 ເດືອນ ຂອງຕົນ ຈໍານວນເງິນອາກອນກໍາໄລທີ່ຕ້ອງມອບຕື່ມຕາມການສະຫຼຸບບັນຊີ ປະຈໍາປີ ທີ່ໄດ້ຍື່ນແຈ້ງນັ້ນ ຕ້ອງມີຈໍານວນຜິດດ່ຽງ ບໍ່ເກີນ 10% ຂອງຈໍານວນ ອາກອນກໍາໄລທັງໝົດທີ່ໄດ້ແຈ້ງມອບລ່ວງໜ້າແລ້ວ 2 ຄັ້ງ ພາຍໃນປີນັ້ນ; ຖ້າວ່າຈໍານວນອາກອນກໍາໄລທີ່ຕ້ອງມອບຕື່ມ ຫາກຜິດດ່ຽງເກີນ 10% ຂອງອາກອນກໍາໄລທີ່ໄດ້ແຈ້ງມອບ 2 ຄັ້ງ ພາຍໃນປີນັ້ນ ແມ່ນຈະຖືກປັບໃໝ 50% ຂອງຈໍານວນເງິນອາກອນກໍາໄລທີ່ຕ້ອງມອບຕື່ມ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 73 ຂໍ້ທີ 6 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ຂ. ສໍາລັບຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນ

ຢູ່ໃນຊ່ວງໄລຍະການດໍາເນີນທຸລະກິດພາຍໃນປີຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ແມ່ນຍັງບໍ່ສາມາດລະບຸໄດ້ວ່າ ຜູ້ກ່ຽວນອນຢູ່ໃນກໍລະນີ ຂອງຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ຖືບັນຊີ ບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຜູ້ເສຍອາກອນດັ່ງກ່າວກໍປະຕິບັດການບັນຊີເໝືອນກັບຜູ້ເສຍອາກອນອື່ນໆທີ່ຖືບັນຊີໂດຍທົ່ວໄປ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈິ່ງໃຫ້ມອບອາກອນກໍາໄລ ເປັນ 2 ຄັ້ງຕໍ່ປີ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນຂໍ້ 8 ຂ້າງເທິງ ຂອງມາດຕານີ້. ພາຍຫຼັງທີ່ມີການຍື່ນເອກະສານບັນຊີ ແລະ ລາຍງານການເງິນ ປະຈໍາປົວອາກອນ ຫຼື ອາດຈະມີການສະຫຼຸບບັນຊີການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດໃນໄລຍະ 6 ເດືອນ ພາຍໃນປີ ຖ້າຫາກເອກະສານບັນຊີ ຂອງຜູ້ກ່ຽວບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນແທ້ ເວລານັ້ນເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຈິ່ງຈະພົບເຫັນວ່າ ຜູ້ກ່ຽວຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ແລະ ຈາກນັ້ນ ຈິ່ງດໍາເນີນການຄິດໄລ່ ແລະ ໃຫ້ມອບອາກອນກໍາໄລແບບບັງຄັບ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ອອກໃບສັ່ງມອບເປັນຕົ້ນໄປ, ຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງ

ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຖືວ່າເປັນຜູ້ລະເມີດທາງດ້ານການບັນຊີ; ດັ່ງນັ້ນ, ໃນກໍລະນີຜົນຂອງການໄລ່ລຽງ ຫາກມີຈຳນວນອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັງສູງກ່ວາຈຳນວນທີ່ໄດ້ມອບແລ້ວ ຈຳນວນທີ່ເກີນນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ມອບຕື່ມ, ຖ້າວ່າຈຳນວນທີ່ໄດ້ມອບຜ່ານມາຫາກສູງກ່ວາ ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຍົກໄປຫັກຕໍ່ໃນປີອາກອນ ຖັດໄປ.

ຄ. ສຳລັບ ບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ຊື້ສິນຄ້າ ຫຼື ໄດ້ຮັບການສະໜອງການບໍລິການ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກຈຳນວນອາກອນກຳໄລ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 8 ຂໍ້ທີ 2 ແລະ ມາດຕາ 21 ຂໍ້ທີ 2 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້ ຕ້ອງມອບເຂົ້າງົບປະມານ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ຕົນໄດ້ຊຳລະເງິນໃຫ້ແກ່ຜູ້ສະໜອງທີ່ຢູ່ຕ່າງປະເທດໃນແຕ່ລະຄັ້ງ.

ງ. ສຳລັບບຸກຄົນທີ່ບໍ່ດຳເນີນທຸລະກິດແມ່ນສາມາດມອບໃນເວລາທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄປຮັບເອົາສິນຄ້າ ຫຼື ຈະມອບ ພາຍໃນ 15 ວັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ຕົນໄດ້ຊຳລະເງິນໃຫ້ແກ່ຜູ້ສະໜອງທີ່ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ແລະ ໄດ້ຄິດໄລ່ຫັກອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບໄວ້ໃນແຕ່ລະຄັ້ງ ກໍໄດ້.

ມາດຕາ 23 ການປິດບັນຊີ

ການປິດບັນຊີ ແມ່ນການສະຫຼຸບ ແລະ ລາຍງານບັນດາວຽກງານຕ່າງໆທັງໝົດທີ່ຜູ້ເສຍອາກອນໄດ້ດຳເນີນມາໄລຍະ 1 ປີ ຫຼື 12 ເດືອນ ດັ່ງນີ້:

- ຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ປະຕິບັດປີອາກອນຕາມປີປະຕິທິນ ລວມທັງຜູ້ຮັບເໝົາໂຄງການຕ່າງໆ ທີ່ຕ້ອງດຳເນີນຫຼາຍປີ ຕ້ອງປິດບັນຊີການດຳເນີນທຸລະກິດປະຈຳປີ ໃນວັນທີ 31 ທັນວາ ຂອງທຸກໆປີ; ໃນກໍລະນີຜູ້ເສຍອາກອນ ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດໃໝ່ ແລະ ເຄື່ອນໄຫວບໍ່ແຕ່ມີ (12 ເດືອນ) ຊຶ່ງປະຕິບັດປີອາກອນ ຕາມປີປະຕິທິນ ກໍຕ້ອງປິດບັນຊີຂອງຕົນໃນວັນທີ 31 ທັນວາຂອງປີດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນກັນ;
- ຜູ້ເສຍອາກອນ ທີ່ປະຕິບັດປີອາກອນທົດແທນ ບໍ່ໄປຕາມປີປະຕິທິນ ຕ້ອງປິດບັນຊີການດຳເນີນທຸລະກິດຂອງຕົນ ໃນວັນສິ້ນສຸດ ຂອງເດືອນສຸດທ້າຍຂອງປີອາກອນທົດແທນ ຢູ່ໃນຮອບວຽນ 12 ເດືອນ ຕາມທີ່ຕົນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້; ໃນກໍລະນີຜູ້ເສຍອາກອນ ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດໃໝ່ ແລະ ເຄື່ອນໄຫວບໍ່ແຕ່ມີ (12 ເດືອນ) ຂອງປີອາກອນທົດແທນນັ້ນ ກໍຕ້ອງປິດບັນຊີຂອງຕົນໃນວັນສິ້ນສຸດຂອງເດືອນສຸດທ້າຍ ຂອງປີອາກອນທົດແທນ ຂອງຕົນ ເຊັ່ນກັນ.

ການປິດບັນຊີໃນ 2 ກໍລະນີຕາມ 2 ຂົດໜ້າຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດເປັນປົກກະຕິຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ, ຖ້າຫາກມີ ການຢຸດເຊົາ, ການຂາຍ, ການຄວບ, ການແຍກ ຫຼື ມອບໂອນກິດຈະການໃຫ້ຜູ້ອື່ນພາຍໃນປີ ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການກວດກາ ແລະ ໄລ່ລຽງເພື່ອສະສາງບັນດາອາກອນ ແລະ ພັນທະອື່ນໆ ໃຫ້ຄົບຖ້ວນຕາມກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກຳນົດ.

ການດຳເນີນການ ກ່ຽວກັບ ການຢຸດເຊົາ, ການຂາຍ, ການຄວບ, ການແຍກ ຫຼື ມອບໂອນກິດຈະການໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ຕ້ອງມີການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມະການຈາກແຕ່ລະຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອຮັບຜິດຊອບແກ້ໄຂ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ໝວດທີ 2 ອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ

ມາດຕາ 24 ອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ

ອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ແມ່ນອາກອນທີ່ເກັບຈາກບັນດາຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ນ້ອຍທີ່ສຸດ ທີ່ມີລາຍຮັບທຸລະກິດ ປະຈຳປີແຕ່ 50.000.001 ກີບ ຫາ 400.000.000 ກີບ ຈຶ່ງໄດ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້. ສະນັ້ນ, ຈຸດສຳຄັນຕົ້ນຕໍ ຂອງການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຈຸນລະວິສາຫະກິດ ແມ່ນການຄຸ້ມຄອງ ຕິດຕາມ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດຂອງແຕ່ລະຫົວໜ່ວຍ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຕົວຈິງ ຫຼື ໃກ້ກັບຕົວຈິງທີ່ສຸດ; ຢູ່ ສປປ ລາວ ປະຈຸບັນມີຈຸນລະວິສາຫະກິດ ຫຼື ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍກວມອັດຕາສ່ວນຫຼາຍ ປະມານ 75% ຂອງຈຳນວນທັງໝົດ. ສະນັ້ນ, ຖ້າເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນບໍ່ມີຂໍ້ມູນ ແລະ ບໍ່ມີຕົວເລກທີ່ຊັດເຈນ ອາດຈະບໍ່ສາມາດເກັບອາກອນຈາກວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ຫຼື ຈຸນລະວິສາຫະກິດໄດ້ ຍ້ອນວ່າບັນດາຫົວໜ່ວຍດັ່ງກ່າວຈະລາຍງານລາຍຮັບປະຈຳປີ ຂອງຕົນບໍ່ເຖິງ 50.000.000 ກີບ, ນັ້ນກໍເພື່ອວ່າຈະໄດ້ຮັບເງື່ອນໄຂຍົກເວັ້ນການເກັບອາກອນລາຍໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ການຫັນໄປສູ່ການຖືບັນຊີຕາມມາດຕະຖານບັນຊີ ແມ່ນເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍໃນການຄຸ້ມຄອງເກັບລາຍຮັບສ່ວຍສາອາກອນ. ສະນັ້ນ, ຈຸນລະວິສາຫະກິດ ຫຼື ຫົວໜ່ວຍວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ຢ່າງໜ້ອຍຕ້ອງປະຕິບັດຂໍ້ບັງຄັບໃນການຖືບັນຊີ ໂດຍໃຫ້ນຳໃຊ້ປຶ້ມບັນຊີຄັງເງິນລວມປະຈຳວັນ ທີ່ສາມາດຕິດຕາມດ້ານລາຍຮັບ ແລະ ລາຍຈ່າຍແບບງ່າຍ ແລະ ເພື່ອສາມາດກຳນົດພື້ນຖານຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ຕາມອັດຕາອາກອນແຕ່ລະກິດຈະການ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 29 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້:

- ອັດຕາ 1% ຂອງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີ ສຳລັບການຜະລິດກະສິກຳ, ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຜະລິດອື່ນ;
 - ອັດຕາ 2% ຂອງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີ ສຳລັບການຄ້າ;
 - ອັດຕາ 3% ຂອງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີ ສຳລັບການບໍລິການ.
- ກິດຈະການດ້ານການຜະລິດ ແມ່ນການຜະລິດສິນຄ້າ ເຖິງຈະກຳນົດວ່າ ການຜະລິດກະສິກຳ, ການຜະລິດອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຜະລິດອື່ນໆ ກໍລ້ວນແຕ່ເປັນການຜະລິດສິນຄ້າ;
 - ກິດຈະການດ້ານການຄ້າ ແມ່ນການຂາຍ ຫຼື ການສະໜອງສິນຄ້າໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ຊຶ່ງສິນຄ້າທຸກຢ່າງຕ້ອງສຳເລັດຮູບ ດ້ວຍການຊື້ມາເພື່ອຂາຍຕໍ່ (ຊື້ກົກ, ຂາຍປາຍ) ແລະ ຖ້າວ່າວິສາຫະກິດຫາກຂາຍສິນຄ້າທີ່ຕົນຜະລິດເອົາເອງລ້ວນໆ ຖືວ່າເປັນກິດຈະການດ້ານການຜະລິດ;
 - ກິດຈະການບໍລິການ ແມ່ນທຸກກິດຈະການ ທີ່ບໍ່ຖືກກຳນົດເປັນການຜະລິດ ຫຼື ການຄ້າ, ກິດຈະການດ້ານການບໍລິການກວມເອົາ ກິດຈະການຂົນສົ່ງ, ກິດຈະການຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງ-ສ້ອມແປງ, ກິດຈະການໂຮງແຮມ, ຮ້ານອາຫານ, ຮ້ານກິນດື່ມ, ຮ້ານກາເຟ, ໂຮງສາຍຮູບເງົາ, ຮ້າຍຕັດຜົມ, ເສີມສວຍ, ເສີມຄວາມງາມ, ອາບອິບນວດ-ສະປາ ລວມທັງພາກສ່ວນຜູ້ປະກອບອາຊີບອິສະຫຼະເຊັ່ນ : ທະນາຍຄວາມ, ທີ່ປຶກສາ, ນາຍບັນຊີ, ຄູ່ຝຶກ, ຫັນຕະແພດ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນການຜະລິດ ແລະ ບໍ່ແມ່ນການຄ້າ.

ມາດຕາ 25 ວິທີປະເມີນລາຍຮັບທຸລະກິດ ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ

ການປະເມີນລາຍຮັບຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ເພື່ອຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ມີຫຼາຍວິທີ ແຕ່ຢ່າງ

ໜ້ອຍຕ້ອງດຳເນີນໄປຕາມຂັ້ນຕອນ ດັ່ງນີ້ :

- 1) ໃຫ້ອົງໃສ່ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຊື້, ການຂາຍ ແລະ ການມອບອາກອນໃນປີຜ່ານມາ ເປັນຕົ້ນ : ໃບເກັບເງິນ ຈາກການຊື້, ໃບເກັບເງິນຈາກການຂາຍ, ໃບເກັບເງິນຈາກການນຳໃຊ້ໄຟຟ້າ ແລະ ນ້ຳປະປາ, ການນຳໃຊ້ໂທລະສັບ, ການນຳໃຊ້ພາຫະນະ, ລາຍຈ່າຍປະຈຳວັນຂອງຄອບຄົວ;
- 2) ໃຫ້ຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດ ຕາມລະດູການ ແລະ ຕາມສະພາບການຂອງເສດຖະກິດ ໂດຍລວມ;
- 3) ເບິ່ງການປ່ຽນແປງ ຂອງວິສາຫະກິດໃນປະຈຸບັນທຽບໃສ່ໄລຍະຜ່ານມາ ໄດ້ມີຂະຫຍາຍກິດຈະການ ຕື່ມ ຫຼື ບໍ່;
- 4) ໃຫ້ເບິ່ງສະຖານທີ່ຕັ້ງ ຂອງວິສາຫະກິດ ເຊັ່ນ ຢູ່ໃກ້ຊຸມຊົນ, ຢູ່ໃກ້ຕະຫຼາດ, ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ, ໂຮງຈັກ, ໂຮງງານ, ສຳນັກງານອົງການຕ່າງໆ ແລະ ສິ່ງເອື້ອອຳນວຍອື່ນໆ ໃຫ້ແກ່ການດຳເນີນທຸລະກິດ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ.

ພາຍຫຼັງເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນໄດ້ປະເມີນລາຍຮັບ ຈາກການສຳຫຼວດ ແລະ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດແລ້ວ ຕ້ອງແຈ້ງ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເສຍອາກອນ ເຊັນຮັບຮອງ ເພື່ອເປັນຫຼັກຖານໄວ້.

ໃນກໍລະນີຜົນການປະເມີນ ຫາກເຫັນວ່າລາຍຮັບທຸລະກິດ ປະຈຳປີ ເກີນ 400.000.000 ກີບ ຕ້ອງໃຫ້ເຂົ້າໃນລະບົບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນດຳລັດວ່າດ້ວຍການຈັດແບ່ງຂະໜາດວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ສະບັບເລກທີ 25/ລບ, ລົງວັນທີ 16 ມັງກອນ 2017 ຊຶ່ງໄດ້ກຳນົດວິສາຫະກິດ ທີ່ມີລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີລະຫວ່າງ 100.000.000 ກີບ ຫາ 400.000.000 ກີບ ໃຫ້ເປັນວິສາຫະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ແລະ ຕາມມາດຕາ 34 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ສະບັບເລກທີ 48/ສພຊ, ລົງວັນທີ 20 ມິຖຸນາ 2018.

❖ ແບບພິມໃບຢັ້ງຢືນລາຍຮັບປະຈຳປີ ດັ່ງນີ້ :

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນາຖາວອນ

ນະຄອນຫຼວງ / ແຂວງ :

ເມືອງ :

ຊື່ວິສາຫະກິດ :

ເລກທີ :

ວັນທີ :

ໃບຢັ້ງຢືນລາຍຮັບປະຈຳປີສຳລັບຈຸນລະວິສາຫະກິດ

- ຊື່ວິສາຫະກິດ.....
 - ດຳເນີນກິດຈະການ.....
 - ປະເພດທຸລະກິດຕົ້ນຕໍ:.....
 - ປະເພດທຸລະກິດສຳຮອງ:.....
 - ຖານະດ້ານກົດໝາຍ: ສ່ວນບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ເລກປະຈຳຕົວຜູ້ເສຍອາກອນ:.....
 - ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນເຈົ້າຂອງທຸລະກິດ:
 - ທີ່ຕັ້ງທຸລະກິດ:ບ້ານ:....., ເມືອງ:....., ນວ/ແຂວງ.....
 - ເບີໂທລະສັບຕັ້ງໂຕະ:..... ມືຖື.....
 - ລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີທັງໝົດ ຂອງປີຜ່ານມາ:..... ກີບ;
 - ລາຍຮັບຈາກກິດຈະການຕົ້ນຕໍ ຂອງປີຜ່ານມາ :..... ກີບ;
 - ລາຍຮັບຈາກກິດຈະການສຳຮອງ ຂອງປີຜ່ານມາ :..... ກີບ;
 - ລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີທັງໝົດ ຂອງປີອາກອນປະຈຸບັນ..... ກີບ;
 - ລາຍຮັບຈາກກິດຈະການຕົ້ນຕໍ ຂອງປີອາກອນ :..... ກີບ;
 - ລາຍຮັບຈາກກິດຈະການສຳຮອງ ຂອງປີອາກອນ :..... ກີບ;
 - ຈຳນວນພະນັກງານ - ກຳມະກອນ ຂອງປີອາກອນທັງໝົດ:..... ຄົນ;
 - ຈຳນວນເງິນເດືອນ ແຕ່..... ກີບ ຫາ ກີບ;
 - ລາຍການຊັບສິນທີ່ເປັນຂອງທຸລະກິດເອງ(ທີ່ດິນ, ອາຄານ, ພາຫະນະ, ອຸປະກອນຮັບໃຊ້ຕ່າງໆ) ລວມມູນຄ່າທັງໝົດ :..... ກີບ.
- ທີ່.....

ທຸກຂໍ້ຄວາມທີ່ຂຽນລົງນີ້ຂໍຢັ້ງຢືນວ່າເປັນຄວາມຈິງທຸກປະການ
ລາຍເຊັນເຈົ້າຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ

- ໝາຍເຫດ:** ມີຕາຕະລາງຊ້ອນທ້າຍຄື:
- ❶ ຕາຕະລາງຢັ້ງຢືນລາຍຮັບປະຈຳປີ;
 - ❷ ຕາຕະລາງບັນຊີພະນັກງານ- ກຳມະກອນ;
 - ❸ ຕາຕະລາງບັນຊີຊັບສິນພ້ອມເອກະສານຢັ້ງຢືນ.

ໝາຍເຫດ : ຜົນຂອງການປະເມີນລາຍຮັບທຸລະກິດ ຕາມໃບຢັ້ງຢືນລາຍຮັບປະຈຳປີ ເທິງນີ້ ແມ່ນເປັນຖານຂໍ້ມູນ ເພື່ອຄິດໄລ່ ແລະ ກຳນົດອາກອນຕໍ່ໄປ ແລະ ບໍ່ມີການໄລ່ລຽງໃຫ້ເສຍອາກອນຍ້ອນຫຼັງ.

ມາດຕາ 26 ການຖືບັນຊີ ແລະ ການອອກໃບເກັບເງິນ ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ

ກ. ການຖືບັນຊີ :

ການບັນຊີ ແມ່ນການເກັບກຳ ແລະ ບັນທຶກຂໍ້ມູນ ບັນຊີ ຂອງຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດໃດໜຶ່ງ ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທາງດ້ານການເງິນໃຫ້ຖືກຕ້ອງ, ຄົບຖ້ວນ ແລະ ໂປ່ງໃສ ຕາມຂໍ້ຕົກລົງຮັບຮອງ ຄູ່ມືການບັນຊີ ສຳລັບຈຸນລະວິສາຫະກິດ ສະບັບເລກທີ 0612/ກງ, ລົງວັນທີ 25 ກຸມພາ 2019 ແລະ ມາດຕາ 27 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກຳນົດການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ໂດຍໃຫ້ຜູ້ເສຍອາກອນ ແຈ້ງລາຍຮັບທຸລະກິດຂອງຕົນໃນປີຜ່ານມາໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ຄາດຄະເນແຜນລາຍຮັບໃນປີອາກອນ ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນໃນການຄິດໄລ່ ແລະ ກຳນົດຈຳນວນອາກອນທີ່ຕ້ອງມອບ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອປະຕິບັດຕາມການກຳນົດນັ້ນ ຈຸນລະວິສາຫະກິດຕ້ອງຖືບັນຊີຕາມລະບົບບັນຊີແບບງ່າຍດາຍ ໂດຍຢ່າງໜ້ອຍຕ້ອງນຳໃຊ້ປຶ້ມບັນຊີປະຈຳວັນ ເພື່ອຈົດກ່າຍລາຍລະອຽດການເຄື່ອນໄຫວຕາມພື້ນຖານເງິນສົດທີ່ເກີດຂຶ້ນປະຈຳວັນ ພ້ອມມູນຄ່າທີ່ພົວພັນກັບເງິນສົດໃນກຳມື ຫຼື ເງິນຝາກກະແສລາຍວັນຢູ່ທະນາຄານໂດຍກົງ, ປຶ້ມບັນຊີປະຈຳວັນຫົວດຽວ ຕ້ອງຈຳແນກໃຫ້ເຫັນລາຍລະອຽດຕ່າງໆ ແຕ່ລະດ້ານດັ່ງນີ້ :

- ບັນດາລາຍຮັບ (ຮັບເງິນເຂົ້າ);
- ບັນດາລາຍຈ່າຍ (ຈ່າຍເງິນອອກ);

ບັນດາລາຍຮັບ ຕ້ອງມີການແຍກລະອຽດຕາມລຳດັບ ຂອງລາຍການທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຕ້ອງບັນທຶກເປັນແຕ່ລະມື້ໄປ ;

ບັນດາລາຍຈ່າຍໃນການທຸລະກິດ (ຈ່າຍເງິນອອກ) ຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ລະອຽດຊັດເຈນ ຕາມຄູ່ມືການຖືບັນຊີຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ທີ່ກະຊວງການເງິນວາງອອກ ເພາະມັນຈະເປັນພື້ນຖານ ແລະ ເງື່ອນໄຂສຳລັບການກ້າວໄປສູ່ ການຖືບັນຊີຕາມມາດຕະຖານຂອງການບັນຊີໃນອະນາຄົດ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາຢູ່ໃນຖານະເປັນຈຸນລະວິສາຫະກິດນີ້ ແມ່ນລາຍຮັບທຸລະກິດ ເປັນປັດໄຈຕັດສິນເດັດຂາດ ສຳລັບການຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ. ຍ້ອນວ່າ ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ແມ່ນ ເອົາລາຍຮັບທຸລະກິດຄູນກັບອັດຕາອາກອນ ໂດຍບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລາຍຈ່າຍ;

ບັນດາຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນທາງທຸລະກິດ ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ສຳລັບນຳໃຊ້ເພື່ອເປັນການຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ຕິດຕາມປະສິດທິຜົນ ຂອງການດຳເນີນທຸລະກິດນັ້ນ ຕ້ອງມີການແຍກລະອຽດຕາມລຳດັບຂອງລາຍການທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ແຍກຕາມໃບເກັບເງິນທີ່ຕິດພັນກັບການ ຈ່າຍອອກໃຫ້ຊັດເຈນ; ລາຍການຈ່າຍຕົ້ນຕໍ ມີດັ່ງນີ້ :

- ຊື້ສິນຄ້າ ຫຼື ບໍລິການ;
- ຈ່າຍອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຄ່າເຊົ່າ, ຄ່າບຳລຸງຮັກສາ, ຄ່າໄຟຟ້າ, ຄ່ານໍ້າປະປາ, ຄ່າໂທລະສັບ....
- ຄ່າເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ຂອງພະນັກງານ-ກຳມະກອນ.

ໝາຍເຫດ : ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບການບັນຊີ ສຳລັບຈຸນລະວິສາຫະກິດ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດ ຕາມຂໍ້ຕົກລົງຮັບຮອງ ປຶ້ມຄູ່ມື ວ່າດ້ວຍການບັນຊີ ຈຸນລະວິສາຫະກິດ ຂອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງການເງິນສະບັບເລກທີ 0612/ກງ, ລົງວັນທີ 25 ກຸມພາ 2019.

ຂ. ການອອກໃບເກັບເງິນ

ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ ທີ່ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈຸນລະວິສາຫະກິດ ລ້ວນແຕ່ຕ້ອງໄດ້ອອກໃບເກັບເງິນ ທີ່ຖືກຕ້ອງໃຫ້ແກ່ ຜູ້ຊື້ ຫຼື ຜູ້ໃຊ້ບໍລິການທຸກຄັ້ງ ໃນເວລາທີ່ຕົນໄດ້ສະໜອງສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການ ແລະ ໃຫ້ຈຸນລະວິສາຫະກິດ ນຳໃຊ້ໃບເກັບເງິນ ບໍ່ມີອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ. ສຳລັບ ຮູບແບບ ແລະ ເນື້ອໃນ ຂອງໃບ ເກັບຈຸນລະວິສາຫະກິດນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມດຳລັດວ່າດ້ວຍໃບເກັບເງິນ ທີ່ປະກາດໃຊ້ໃນແຕ່ລະໄລຍະ.

ມາດຕາ 27 ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ສຳລັບຈຸນລະວິສາຫະກິດທີ່ມີຫຼາຍກິດຈະການ

ກໍລະນີຈຸນລະວິສາຫະກິດໜຶ່ງ ມີຫຼາຍກິດຈະການເຄື່ອນໄຫວ ແຕ່ບໍ່ສາມາດແຍກລາຍຮັບຈາກ ແຕ່ລະກິດຈະການ ວ່າມີຈຳນວນເທົ່າໃດ. ສະນັ້ນ, ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວສຳລັບປີ ອາກອນໜຶ່ງ ແມ່ນໃຫ້ນຳໃຊ້ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ຂອງກິດຈະການຕົ້ນຕໍ ຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ.

ຕົວຢ່າງ : ນາງ ກ ດຳເນີນທຸລະກິດຕົ້ນຕໍ ແມ່ນຮ້ານອາຫານ ແລະ ໃນຂະນະດຽວກັນ ຜູ້ກ່ຽວ ຍັງມີ ກິດຈະການສຳຮອງຄື: ໃຫ້ເຊົ່າ : ເຕັ້ນ, ໂຕະ, ຕັ່ງ ແລະ ຕິດກັບຮ້ານອາຫານຍັງມີຮ້ານຂາຍເຄື່ອງແຫ້ງອີກ; ສົມມຸດວ່າ ຜູ້ກ່ຽວສະຫຼຸບລາຍຮັບປະຈຳປີ 2020 ທັງໝົດ : 115.000.000 ກີບ ແຕ່ບໍ່ສາມາດແຍກໄດ້ວ່າ ລາຍຮັບຈາກແຕ່ລະກິດຈະການມີຈຳນວນເທົ່າໃດ.

ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ນາງ ກ ໂດຍ ອີງໃສ່ມາດຕາ 29 ຂອງກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ເຫັນວ່າກິດຈະການຕົ້ນຕໍຂອງຜູ້ກ່ຽວ ແມ່ນການບໍລິການ ຈຶ່ງຕ້ອງນຳໃຊ້ ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ 3% ດັ່ງນີ້ : $115.000.000 \times 3\% = 3.450.000$ ກີບ/ປີ ພາຍຫຼັງຄິດໄລ່ໄດ້ຈຳ ນວນອາກອນລາຍໄດ້ປະຈຳປີແລ້ວ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຕ້ອງສ້າງສັນຍາມອບອາກອນ ກັບຈຸນລະວິ ສາຫະກິດ ຊຶ່ງອາດຈະກຳນົດໃຫ້ມອບເປັນເດືອນ, ເປັນງວດ ຫຼື ເປັນປີ ສຸດແລ້ວແຕ່ຈະຕົກລົງກັນ ແຕ່ຕ້ອງ ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນສັນຍາ ເສຍອາກອນຢ່າງຈະແຈ້ງ.

ໝາຍເຫດ: ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ແມ່ນໃຫ້ເອົາພື້ນຖານຄິດໄລ່ ຄູນກັບ ອັດຕາອາກອນແຕ່ລະກິດຈະການ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 29 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນ ລາຍໄດ້; ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນ ແມ່ນລາຍຮັບທັງໝົດ ຈາກກິດຈະການຕົ້ນຕໍ ແລະ ສຳຮອງຊຶ່ງມີມູນຄ່າ ແຕ່ 50.000.001 ກີບ ຂຶ້ນໄປ ເຖິງ 400.000.000 ກີບ/ປີ; ວິທີການຄິດໄລ່ແມ່ນໃຫ້ເອົາຈຳນວນລາຍ ຮັບຕົວຈິງທັງໝົດ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ລົບຈຳນວນເງິນ 50.000.000 ກີບ ອອກກ່ອນ.

ມາດຕາ 28 ສັນຍາການມອບອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ

ລະບົບສັນຍາເປັນວິທີການທີ່ມີມາດຕະຖານແບບງ່າຍດາຍ ໂດຍໃຫ້ກຳນົດຈຳນວນລາຍຮັບທຸລະ ກິດປະຈຳປີຕາມປີປະຕິທິນ ຈາກການປະເມີນ ແລະ ຈຳນວນອາກອນລາຍໄດ້ໃສ່ໃຫ້ຄົບ. ສ່ວນອາກອນ ລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຂອງພະນັກງານ ຫຼື ກຳມະກອນ (ຖ້າມີ) ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ກຳນົດໃສ່ໃນສັນຍາ. ສະນັ້ນ, ການຄິດໄລ່ ແລະ ເກັບອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນພະນັກງານ ຫຼື ກຳມະກອນ ແມ່ນໃຫ້ອີງໃສ່ ຈຳນວນ ແລະ ລາຍໄດ້ຕົວຈິງໃນແຕ່ລະໄລຍະ ແລະ ໃຫ້ຄິດໄລ່ຕາມຕາຕະລາງຄິດໄລ່ອາກອນທີ່ໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນ ມາດຕາ 39 ຂໍ້ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້, ເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ຂອງພະນັກງານ-ກຳມະກອນທີ່ຂຶ້ນກັບຕົນ ແລ້ວນຳມາ ມອບ ບໍ່ໃຫ້ກາຍວັນທີ 20 ຂອງເດືອນຖັດໄປ. ຈຸນລະວິສາຫະກິດ ບໍ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ເກັບອາກອນມູນຄ່າ ເພີ່ມ, ອາກອນຊົມໃຊ້, ອາກອນກຳໄລ ແລະ ອາກອນປະເພດອື່ນ ນອກເໜືອຈາກອາກອນລາຍໄດ້ຈຸນລະວິ

ສາຫະກິດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 28 ແລະ ມາດຕາ 29 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ມາມອບອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຂອງລູກຈ້າງຕົນເອງຕາມທີ່ກ່າວມາເທິງນີ້;

ສັນຍາການມອບອາກອນ ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດຕາມປົກກະຕິມີອາຍຸນຳໃຊ້ 1 ປີ ນັບແຕ່ວັນທີ 1 ມັງກອນ ຫາ 31 ທັນວາ ຂອງປີ; ເຖິງວ່າສັນຍາຈະໄດ້ເຊັນໃນໄລຍະໃດກໍຕາມ ອາຍຸຂອງສັນຍາກໍຈະໝົດລົງໃນວັນທີ 31 ທັນວາ ຂອງປີ ເຊັນກັນ ນອກຈາກວ່າຈະມີກໍລະນີການຍົກເລີກສັນຍາ ຕາມ 2 ຂໍ້ລຸ່ມນີ້:

1. ຜູ້ເສຍອາກອນມີສິດຮ້ອງຂໍເພື່ອຍົກເລີກ ແລະ ຄິດໄລ່ອາກອນໃນສັນຍາຄືນໃໝ່ ໃນກໍລະນີທີ່ລາຍຮັບທຸລະກິດມີການປ່ຽນແປງ ເຊັ່ນ: ລາຍຮັບຫຼຸດລົງ ຫຼື ເພີ່ມຂຶ້ນ, ຜູ້ເສຍອາກອນຕ້ອງຍື່ນໃບສະເໜີຫາຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 30 ວັນລັດຖະການ ກ່ອນສັນຍາຈະໝົດອາຍຸ ຫຼື ກ່ອນຈະມີການຍົກເລີກ;
2. ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນທີ່ຄຸ້ມຄອງ ມີສິດຍົກເລີກ ແລະ ເຮັດສັນຍາມອບອາກອນສະບັບໃໝ່ ໃນກໍລະນີທີ່ພົບເຫັນວ່າ ມີລາຍຮັບທຸລະກິດຕົວຈິງສູງກ່ວາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນສັນຍາສະບັບເດີມ.

ໃນກໍລະນີວິສາຫະກິດໄດ້ຢຸດເຊົາກິດຈະການ ຂອງຕົນ ຢູ່ໃນໄລຍະປະຕິບັດສັນຍາມອບອາກອນ ໂດຍໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ ແລະ ຍັງຍື່ນຕາມເຫດຜົນພຽງພໍ ສັນຍາການມອບອາກອນ ຕ້ອງຖືກຍົກເລີກ ແລະ ຢຸດຈ່າຍອາກອນ ລາຍລະອຽດແຕ່ລະກໍລະນີໄດ້ກຳນົດຢູ່ ມາດຕາ 28 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້.

ຜູ້ເສຍອາກອນຈຸນລະວິສາຫະກິດພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ເຊັນສັນຍາ ມອບອາກອນແລ້ວ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມສັນຍາມອບອາກອນຢ່າງເຄັ່ງຄັດ; ໃນໄລຍະການປະຕິບັດສັນຍານັ້ນ ຫາກເກີດກໍລະນີມີລາຍຮັບຫຼຸດລົງ ຜູ້ເສຍອາກອນບໍ່ມີສິດປ່ຽນແປງສັນຍາໂດຍລຳພັງຝ່າຍດຽວ ຈົນກ່ວາຈະມີການປັບປຸງປ່ຽນສັນຍາຄືນໃໝ່ ໂດຍຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ; ໃນກໍລະນີ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ກວດເຫັນມີລາຍຮັບເພີ່ມຂຶ້ນ ຈະຕ້ອງຄິດໄລ່ ແລະ ກຳນົດຈຳນວນອາກອນໃໝ່ ແລະ ປ່ຽນສັນຍາຄືນໃໝ່ ແລະ ໃຫ້ເສຍອາກອນຕາມສັນຍາໃໝ່ ໃນເດືອນ, ງວດ ຫຼື ປີຕໍ່ໄປ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ເກັບອາກອນຍ້ອນຫຼັງກັບຈຸນລະວິສາຫະກິດອີກ.

❖ ແບບສັນຍາມອບອາກອນລາຍໄດ້ຈຸນລະວິສາຫະກິດ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນາຖາວອນ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ/ແຂວງ.....

ເລກທີ:...../.....

ສ່ວຍສາອາກອນປະຈຳເມືອງ.....

ວັນທີ.....

ສັນຍາການມອບອາກອນ ປະຈຳປີ
(ສຳລັບຈຸນລະວິສາຫະກິດ)

- ອີງຕາມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງສ່ວຍສາອາກອນ ສະບັບເລກທີ 66/ສພຊ, ລົງວັນທີ 17 ມິຖຸນາ 2019;

- ອີງຕາມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ອາກອນລາຍໄດ້ ສະບັບເລກທີ 67/ສພຊ, ລົງວັນທີ 18 ມິຖຸນາ 2019.

ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດ ທີ່ມີລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີເກີນ 50.000.000 ຫາ 400.000.000 ກີບ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດສັນຍາ ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ກັບ ສ່ວຍສາອາກອນປະຈຳເມືອງ ຫຼື ນະຄອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ດັ່ງນີ້:

ສັນຍາສະບັບນີ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ລະຫວ່າງ

ສ່ວຍສາອາກອນເມືອງ.....ກັບຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງທຸລະກິດ ຄື:

- ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນເຈົ້າຂອງທຸລະກິດ.....
- ໂທລະສັບຕັ້ງໂຕະ:.....ມືຖື.....ອີເມວ.....
- ຊື່ວິສາຫະກິດ:.....,ກິດຈະການ:.....
- ລກປະຈຳຕົວຜູ້ເສຍອາກອນ:.....
- ທີ່ຕັ້ງ: ບ້ານ:.....,ເມືອງ/ນະຄອນ:.....ນວ/ແຂວງ.....

ຈຸນລະວິສາຫະກິດ ຕ້ອງ:

1. ນຳໃຊ້ເລກປະຈຳຕົວຜູ້ເສຍອາກອນ(TIN) ໃສ່ທຸກເອກະສານທີ່ພົວພັນກັບການດຳເນີນທຸລະກິດ;
2. ຖືບັນຊີຕາມການບັນຊີສຳລັບຈຸນລະວິສາຫະກິດຕາມຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງການເງິນ ສະບັບເລກທີ 0612/ກງ,ລົງວັນທີ 25 ກຸມພາ 2019;
3. ອອກໃບເກັບເງິນທຸກຄັ້ງທີ່ມີການຂາຍສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການຕາມຮູບແບບທີ່ກະຊວງການເງິນ ອະນຸຍາດ ແລະ ກຳນົດໃຫ້ນຳໃຊ້ໃນແຕ່ລະໄລຍະ;
4. ແຈ້ງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີຜ່ານມາເພື່ອໄລ່ລຽງຄືນ ແລະ ແຈ້ງແຜນລາຍຮັບໃນປີຖັດໄປຊ້າ ສຸດບໍ່ໃຫ້ກາຍ ວັນທີ 31 ເດືອນທັນວາ ຂອງແຕ່ລະປີ; ສຳລັບທຸລະກິດທີ່ເປີດໃໝ່ ຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງ ລາຍຮັບຄາດຄະເນຕາມແຜນການມອບອາກອນ ຫຼື ໃນບົດວິພາກເສດຖະກິດ ຂອງທຸລະກິດ;
5. ມອບອາກອນລາຍໄດ້ຈຸນລະວິສາຫະກິດຕາມການຕົກລົງລຸ່ມນີ້:
 - ເປັນເດືອນ ບໍ່ໃຫ້ກາຍວັນທີ 10 ຂອງແຕ່ລະເດືອນ;
 - ເປັນງວດ ບໍ່ໃຫ້ກາຍ ວັນທີ 10 ເດືອນທຳອິດຂອງງວດຖັດໄປ (ງວດລະ 3 ເດືອນ);
 - ເປັນປີ ບໍ່ໃຫ້ກາຍ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີເຊັນສັນຍາເປັນຕົ້ນໄປ.
6. ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ກ່ອນການເບິກຈ່າຍເງິນເດືອນໃຫ້ພະນັກງານ- ກຳມະກອນ(ຖ້າມີ) ພ້ອມທັງເຮັດບັນຊີສັງລວມ ເພື່ອແຈ້ງມອບອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຕ່າງຫາກ ຊ້າສຸດບໍ່ໃຫ້ກາຍວັນທີ 20 ຂອງເດືອນຖັດໄປ;
7. ຜູ້ທີ່ມາເສຍອາກອນ ໃຫ້ຖືຕາຕະລາງຕິດຕາມການເສຍອາກອນ ໄປນຳເພື່ອບັນທຶກຂໍ້ມູນການຊຳ ລະເຂົ້າຕື່ມ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ,ຄົບຖ້ວນ ແລະ ທັນເວລາ;

ສັນຍານີ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍຊ່ອງໜ້າເຈົ້າຂອງທຸລະກິດ ແລະ ຜູ້ກ່ຽວຕົກລົງຈະປະຕິບັດ ພັນທະຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາສະບັບນີ້ຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ຊື່ ແລະ ລາຍເຊັນເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ

ຊື່ ແລະ ເຈົ້າຂອງທຸລະກິດ

- 1.....
- 2.....
- 3.....

ຫົວໜ້າສ່ວຍສາອາກອນປະຈຳ.....

(ເຊັນ ແລະ ປະທັບຕາ)

ໝາຍເຫດ : ເມື່ອສັນຍາການມອບອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ມີຜົນສັກສິດໃຊ້ໄດ້ແລ້ວ ແມ່ນໃຫ້ເກັບຮັກສາໄວ້ພາຍໃນກຳນົດ 3 ປີ ແລະ ເອກະສານສະໜັບສະໜູນຕ່າງໆສຳລັບການຄິດໄລ່ ອາກອນ ຕ້ອງໄດ້ເກັບມ້ຽນເຂົ້າແຟ້ມ ເພື່ອສຳເນົາໄວ້ໃນຖານຂໍ້ມູນ ຂອງຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ.

ມາດຕາ 29 ການແກ້ໄຂຕໍ່ສະພາບການອັນທີ່ມັກເກີດຂຶ້ນ

ລະບຽບການ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ທີ່ກ່າວມາ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ເກັບພັນທະອາກອນ ຈາກຈຸນລະວິສາຫະກິດ ບໍ່ໄດ້ກວມເອົາທຸກສະພາບການທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຕາມພາຍຫຼັງທີ່ສັນຍາມອບ ອາກອນມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ ຊຶ່ງມັກຈະພົບເຫັນເປັນປະຈຳຢູ່ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ດັ່ງນີ້:

1. ການປິດກິດຈະການຊົ່ວຄາວໂດຍຜູ້ເສຍອາກອນ

ໃນໄລຍະທີ່ພວມປະຕິບັດສັນຍາມອບອາກອນຢູ່ນັ້ນ ຜູ້ເສຍອາກອນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງປິດກິດ ຈະການຂອງຕົນໃນໄລຍະໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງການປິດກິດຈະການອາດມີຫຼາຍສາຍເຫດ ເຊັ່ນ: ເຈົ້າຂອງວິສາຫະ ກິດເຈັບປ່ວຍຕ້ອງນອນໂຮງໝໍ, ເກີດລູກ ແລະ ອື່ນໆ ຜູ້ເສຍອາກອນຕ້ອງຍື່ນໃບສະເໜີຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍ ສາອາກອນບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ເພື່ອຂໍຢຸດຈ່າຍອາກອນໃນໄລຍະປິດກິດຈະການ. ຕາມຫຼັກການ ຂະແໜງ ສ່ວຍສາອາກອນ ຕ້ອງຮັບຄຳສະເໜີ ແລະ ພິຈາລະນາຢຸດເກັບອາກອນຕາມຄວາມເປັນຈິງ ໂດຍມີຫຼັກຖານ ຍັ້ງຢືນ ຈາກການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ຫຼື ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນຕ່າງໆ ວ່າການຢຸດກິດຈະການຊົ່ວຄາວນັ້ນ ເປັນຄວາມຈິງ; ການພິຈາລະນາໃຫ້ຢຸດຈ່າຍອາກອນຕາມສັນຍາ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ເກີດຂຶ້ນກ່ອນ ຈົນກ່ວາຜູ້ເສຍ ອາກອນຈະປິດກິດຈະການຂອງຕົນຢ່າງໜ້ອຍ 1 ເດືອນຂຶ້ນໄປ. ຫຼັງຈາກໄດ້ພິຈາລະນາອະນຸຍາດໃຫ້ປິດ ກິດຈະການຊົ່ວຄາວແລ້ວ ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນຕ້ອງຕິດຕາມຕໍ່ໄປ ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ແນ່ນອນວ່າ ວິສາຫະກິດ ຖືກປິດຕາມໄລຍະເວລານັ້ນແທ້ ຫຼື ບໍ່. ໃນກໍລະນີຜູ້ເສຍອາກອນບໍ່ປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕົວກລົງ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ປິດ ກິດຈະການ ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນມີສິດລົບລ້າງຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການຢຸດຈ່າຍອາກອນທັນທີ ແລະ ບັງຄັບໃຫ້ເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດເສຍອາກອນຄືນໃຫ້ຄົບຖ້ວນ;

2. ຜູ້ເສຍອາກອນຍົກຍ້າຍໄປບ່ອນອື່ນ

ກໍລະນີຜູ້ເສຍອາກອນມີຈຸດປະສົງຈະຍົກຍ້າຍ ທຸລະກິດຂອງຕົນໄປບ່ອນອື່ນ (ເມືອງ ຫຼື ແຂວງ ອື່ນ) ແລະ ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງ ຂອງຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ອື່ນ ສັນຍາມອບອາກອນສະບັບປະຈຸ ບັນຕ້ອງຖືກຍົກເລີກ ແລະ ກ່ອນຈະມີການຍົກຍ້າຍ ເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດຕ້ອງຊຳລະຈຳນວນອາກອນທັງ ໝົດ ຮອດມື້ທີ່ສັນຍາຖືກຍົກເລີກໃຫ້ຄົບຖ້ວນສາກ່ອນ ແລະ ຕ້ອງປະກອບເອກະສານ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບວິ ສາຫະກິດດັ່ງກ່າວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃບຍັ້ງຢືນການຊຳລະອາກອນ ເພື່ອນຳສົ່ງໃຫ້ຂະແໜງສ່ວຍສາອາ ກອນບ່ອນທີ່ຜູ້ກ່ຽວຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ ສືບຕໍ່ຄຸ້ມຄອງເກັບອາກອນ;

3. ການປ່ຽນແປງກຳມະສິດ

ໃນກໍລະນີຈະມີການ ມອບ-ໂອນ ກຳມະສິດທຸລະກິດ ຈາກບຸກຄົນໜຶ່ງໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ຖືວ່າເປັນ ທຸລະກິດໃໝ່. ດັ່ງນັ້ນ, ສັນຍາການມອບອາກອນຂອງເຈົ້າຂອງຜູ້ເກົ່າຕ້ອງຖືກຍົກເລີກ ແລະ ຕ້ອງຊຳລະອາ ກອນ ພ້ອມຄ່າປັບໃໝ (ຖ້າມີ) ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ຮອດມື້ສິ້ນສຸດສັນຍາ ຫຼື ຮອດມື້ທີ່ໄດ້ມອບ-ໂອນກຳມະສິດ ຕົວຈິງ. ພາຍຫຼັງທີ່ການມອບ-ໂອນກຳມະສິດເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ຕ້ອງເຮັດ ສັນຍາໃໝ່ ໃນໄລຍະເວລາທີ່ຍັງເຫຼືອປີການຂອງສັນຍາສະບັບເກົ່າ ກັບເຈົ້າຂອງທຸລະກິດຜູ້ໃໝ່. ເວລາເຮັດ ສັນຍາມອບອາກອນກັບເຈົ້າຂອງຄົນໃໝ່ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຕ້ອງລະມັດລະວັງ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ ເປັນພິເສດ ເພາະວ່າເຈົ້າຂອງທຸລະກິດຜູ້ໃໝ່ ອາດຈະຕໍ່ລອງ ຫຼື ໃຊ້ທຸກວິທີທາງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຊື່ອວ່າ ທຸລະ

ກິດຂອງຕົນຈະມີລາຍຮັບຕໍ່າກວ່າຈໍານວນຂອງເຈົ້າຂອງຜູ້ເກົ່າ. ສະນັ້ນ, ຖ້າວ່າທຸລະກິດຍັງສືບຕໍ່ດໍາເນີນຢູ່ ບ່ອນເກົ່າທີ່ຕັ້ງເດີມ, ການດໍາເນີນທຸລະກິດກໍ່ແມ່ນອັນເກົ່າ ຈໍານວນອາກອນສໍາລັບຜູ້ໃໝ່ ຢ່າງໜ້ອຍຕ້ອງ ໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບເກົ່າ ຕາມທີ່ໄດ້ເຮັດສັນຍາກັບເຈົ້າຂອງຜູ້ເກົ່າ;

4. ການນໍາໃຊ້ໃບເກັບເງິນສໍາລັບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ

ຜູ້ດໍາເນີນທຸລະກິດ ທີ່ເປັນຈຸນລະວິສາຫະກິດ ຊຶ່ງເສຍອາກອນຕາມສັນຍາ ແມ່ນບໍ່ມີສິດນໍາໃຊ້ໃບ ເກັບເງິນ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ຫຼື ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເກັບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມເວລາທີ່ຕົນໄດ້ສະໜອງສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການ ໃຫ້ແກ່ລູກຄ້າຂອງຕົນ ເນື່ອງຈາກວ່າຜູ້ກ່ຽວບໍ່ຢູ່ໃນລະບົບ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ຕາມທີ່ໄດ້ ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 10 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ສະບັບເລກທີ 48/ສພຊ,ລົງວັນທີ 20 ມິຖຸນາ 2018. ແນວໃດກໍ່ຕາມໃນປະຈຸບັນຜູ້ດໍາເນີນທຸລະກິດຫຼາຍຫົວໜ່ວຍບໍ່ຢູ່ໃນລະບົບ ອາກອນ ມູນຄ່າເພີ່ມ ເມື່ອມີການການສະໜອງສິນຄ້າ ຫຼື ບໍລິການ ໃຫ້ແກ່ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ທີ່ນໍາໃຊ້ ງົບປະມານຂອງລັດ ແມ່ນຈະຖືກຄິດໄລ່ ແລະ ເກັບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມໃນເວລາຈະມີການຊໍາລະຄ່າສິນຄ້າ ຫຼື ບໍລິການ ສາກ່ອນ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ຕ້ອງໄດ້ກວດກາເບິ່ງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈໍາປີ ຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ ຖ້າເກີນ 400.000.000 ກີບຂຶ້ນໄປ ແນະນໍາໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວມາຈົດທະບຽນເຂົ້າໃນລະບົບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ເພື່ອຈະໄດ້ຮັບສິດໃນການນໍາໃຊ້ໃບ ເກັບເງິນອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍກໍານົດ.

ມາດຕາ 30 ການມອບອາກອນ ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດຕາມສັນຍາ

ມາດຕາ 30 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກໍານົດໃຫ້ຈຸນລະວິສາຫະກິດມອບອາ ກອນລາຍໄດ້ຂອງຕົນດ້ວຍ 3 ເງື່ອນໄຂ ແລະ ໃຫ້ມອບຜ່ານລະບົບທະນາຄານ ຍົກເວັ້ນບ່ອນບໍ່ມີການ ບໍລິການຂອງທະນາຄານ ດັ່ງນີ້:

1. ມອບເປັນລາຍເດືອນ : ບໍ່ໃຫ້ກາຍວັນທີ 10 ຂອງເດືອນຖັດໄປ;
2. ມອບເປັນງວດ (3 ເດືອນ) : ບໍ່ໃຫ້ການວັນທີ 10 ຂອງເດືອນທໍາອິດ ໃນງວດຖັດໄປ;
3. ມອບເປັນປີ : ບໍ່ໃຫ້ກາຍ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີເຊັນສັນຍາເປັນຕົ້ນໄປ.

ສະນັ້ນ, ເມື່ອເວລາເຮັດສັນຍາມອບອາກອນ ລະຫວ່າງ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ແລະ ເຈົ້າຂອງ ຈຸນລະວິສາຫະກິດ ແມ່ນໃຫ້ກໍານົດມື້ມອບອາກອນ ຕາມ 3 ເງື່ອນໄຂເທິງນີ້ຢ່າງຈະແຈ້ງຢູ່ໃນສັນຍາ. ສໍາລັບ ກໍລະນີທີ່ຈະມອບເປັນປີໝົດຄັ້ງດຽວນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ມອບພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີເຊັນສັນຍາ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 31 ການຫັນປ່ຽນຈາກອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດໄປສູ່ອາກອນກໍາໄລ

ມາດຕາ 31 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ເປີດຊ່ອງທາງໃຫ້ຜູ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ຈຸນລະວິສາຫະກິດ ທີ່ໄດ້ມອບອາກອນຕາມສັນຍາກັບຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ອາດຈະ ເປັນເດືອນ,ເປັນ ງວດ ຫຼື ເປັນປີ ຊຶ່ງເຫັນວ່າໃນປີຜ່ານມາ ເຖິງປະຈຸບັນ ຕົນໄດ້ປະຕິບັດການຖືບັນຊີ ຖືກຕ້ອງ, ຄົບຖ້ວນ ຕາມມາດຕະຖານລາຍງານການເງິນ ແລະ ມາດຕະຖານການບັນຊີ ມີຈຸດປະສົງຢາກເສຍອາກອນກໍາໄລ ຕາມລາຍໄດ້ ຫຼື ກໍາໄລ ຕົວຈິງ ແມ່ນສາມາດສະເໜີ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍ ໃນ 30 ວັນລັດຖະການ ກ່ອນທີ່ອາຍຸຂອງສັນຍາການເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ເປັນເດືອນ, ງວດ ຫຼື ເປັນປີຈະ ສິ້ນສຸດລົງ.

ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ທີ່ຄຸ້ມຄອງຫົວໜ່ວຍຈຸນລະວິສາຫະກິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງສະໜອງ ແບບພິມໃບສະເໜີທີ່ຮັບຮອງຈາກກົມສ່ວຍສາອາກອນ ກ່ຽວກັບ ການຫັນປ່ຽນຈາກການເສຍອາກອນ ລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດໄປສູ່ອາກອນກຳໄລ ໃຫ້ແກ່ຈຸນລະວິສາຫະກິດດັ່ງກ່າວ ເພື່ອນຳໄປຕື່ມຂໍ້ ມູນຂອງຕົນໃສ່ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ແລ້ວນຳມາຍື່ນ ຕໍ່ຫ້ອງການສ່ວຍສາອາກອນບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 7 ວັນລັດຖະການ. ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນທີ່ຄຸ້ມຄອງຫົວໜ່ວຍຈຸນລະວິສາຫະກິດດັ່ງກ່າວ ສາມາດຮັບຮອງ ຕາມໃບສະເໜີ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ ໃນກໍລະນີທີ່ເຫັນວ່າຜູ້ເສຍອາກອນຈະຖືບັນຊີທີ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນ ໝວດທີ 1, ພາກ II ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ພ້ອມດຽວກັນກໍຕ້ອງເຮັດແຈ້ງການຕົກລົງ ຮັບຮອງໂດຍມີການກຳນົດມື້ເລີ່ມຕົ້ນ ຂອງການຖືບັນຊີ ແລະ ເສຍອາກອນກຳໄລ ໃຫ້ຊັດເຈນ, ອາດມີການ ກຳນົດເງື່ອນໄຂອື່ນຂອງຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນໃສ່ຕື່ມ ຖ້າເຫັນວ່າຈຳເປັນ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວຮັບຊາບ ແລະ ປະຕິບັດ ພາຍຫຼັງທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຍື່ນ ພາຍໃນ 14 ວັນລັດຖະການ.

ພາກທີ III ອາກອນລາຍໄດ້ບຸກຄົນ

ລາຍໄດ້ແມ່ນຜົນຕອບແທນ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ແລະ ອື່ນໆ ທັງຈັບບາຍໄດ້ ແລະ ຈັບບາຍບໍ່ ໄດ້ ຈາກການສະໜອງ ເທື່ອແຮງ, ສະຕິບັນຍາ, ຊັບສິນ, ການຊື້-ຂາຍ ແລະ ການໄດ້ຮັບໂດຍ ບັງເອີນ ຂອງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ບໍ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ລວມທັງຜູ້ມີ ແລະ ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ຢູ່ ສປປ ລາວທີ່ມີລາຍໄດ້. ສັງລວມແລ້ວ ລາຍໄດ້ທີ່ຖືກເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດ ໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 34 ແລະ ມາດຕາ 46 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ເກີດຈາກ 4 ບັດໄຈຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້:

1. ລາຍໄດ້ຈາກການທຳງານ ແມ່ນລາຍໄດ້ທີ່ຕ້ອງເຮັດວຽກຈິ່ງຈະໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນ ເປັນເງິນ, ເປັນ ວັດຖຸ ແລະ ອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ລັດຖະກອນ, ພະນັກງານຂອງວິສາຫະກິດ, ລູກຈ້າງທົ່ວໄປ, ກຳມະກອນ, ນັກສະແດງ, ນັກກິລາ ເປັນ ຕົ້ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບເປັນເງິນເດືອນ, ເງິນຄ່າຈ້າງ, ຄ່ານາຍໜ້າ ທັງເປັນເງິນ ແລະ ເປັນວັດຖຸທີ່ມີ ແລະ ບໍ່ມີຕົວຕົນ;
2. ລາຍໄດ້ຈາກຊັບສິນ ແມ່ນລາຍໄດ້ຈາກການ ໃຫ້ເຊົ່າ ສັງຫາ ຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບ, ຊັບສິນທາງ ບັນຍາ, ລິຂະສິດ, ສິດທິບັດ, ເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ ແລະ ອື່ນໆ;
3. ລາຍໄດ້ຈາກການລົງທຶນ ທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະທຸລະກິດ ເຊັ່ນ: ການຊື້-ຂາຍຂາຍ ດິນ ແລະ ເຮືອນ, ການ ຊື້ຫວຍ ;
4. ລາຍໄດ້ຈາກຄວາມບັງເອີນ ເຊັ່ນ : ໄດ້ຮັບຂອງຂວັນ, ລາງວັນຈາກການຊິງໂຊກຕ່າງໆ, ການຮັບມູນ ມໍລະດົກ ;

ໝວດທີ 1 ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກ ເງິນເດືອນ

ມາດຕ 32 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ແລະ ອັດຕາ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ປະກອບມີ ເງິນເດືອນພື້ນຖານ, ຄ່າແຮງງານ, ເງິນ ເພີ່ມໂມງ, ເງິນລ່ວງເວລາ, ເງິນຕຳແໜ່ງ, ເງິນໜ້າທີ່, ເງິນບຳເນັດ, ເບ້ຍປະຊຸມສະພາບໍລິຫານ ຫຼື ຜູ້ອຳນວຍ

ການ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອື່ນ ທີ່ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ລວມກັນມີມູນຄ່າແຕ່ 1.300.001 ກີບ/ເດືອນຂຶ້ນໄປ; ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານວັດຖຸ ແມ່ນຜົນປະໂຫຍດທີ່ພະນັກງານ ແລະ ກຳມະກອນໄດ້ຮັບຈາກອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ (ນອກຈາກການຈັດຕັ້ງລັດບໍລິຫານ), ວິສາຫະກິດ ຫຼື ບຸກຄົນ ໃຫ້ນຳໃຊ້ວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ຊັບສົມບັດ ຫຼື ອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນ ເຊັ່ນ: ໄດ້ຢູ່ເຮືອນ, ໄດ້ນຳໃຊ້ລົດ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າ, ໄດ້ກິນອາຫານ, ໄດ້ນຳໃຊ້ໄຟຟ້າ, ນ້ຳປະປາ, ໂທລະສັບ, ນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ແລະ ວັດຖຸສິ່ງຂອງອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນ, ກ່ອນການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ໃນແຕ່ລະເດືອນ ຕ້ອງຫັກເງິນຫຼຸດຜ່ອນປະຈຳເດືອນຈຳນວນ 1.300.000 ກີບ ແລະ ອົງປະກອບຂອງເງິນເດືອນທີ່ຖືກຍົກເວັ້ນອາກອນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 35 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ສາກ່ອນ, ພະນັກງານ ຫຼື ກຳມະກອນທີ່ເຮັດວຽກບໍ່ເຕັມເດືອນ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຄ່າແຮງງານເປັນມື້,ເປັນຖ້ຽວ ຫຼື ແບບຮັບເໝົາ ຖ້າວ່າຈຳນວນເງິນລາຍໄດ້ສະເລ່ຍເຕັມເດືອນ ຫາກເກີນ 1.300.000 ກີບ ກໍຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ໂດຍໃຫ້ຄິດໄລ່ເສຍຕາມຈຳນວນວັນງານຕົວຈິງ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ, ກໍລະນີຜູ້ເສຍອາກອນ ຫາກໄດ້ຮັບເງິນເດືອນຢູ່ຫຼາຍບ່ອນ ແລະ ໄດ້ແຈ້ງເສຍອາກອນ ໂດຍຜູ້ໃຊ້ແຮງງານໃນແຕ່ລະບ່ອນນັ້ນ ຈຳນວນເງິນເດືອນທີ່ໄດ້ຮັບຕົວຈິງທັງໝົດພາຍໃນເດືອນ ຈະຕ້ອງໄດ້ສັງລວມເຂົ້າກັນ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນຢູ່ບ່ອນດຽວ ແລະ ໄລ່ລຽງໃຫ້ເສຍຄືນອີກ ສຳລັບກໍລະນີທີ່ມອບບໍ່ທັນໝົດ; ເງິນປະກັນສັງຄົມພູດນາຍຈ້າງຈ່າຍຊ່ວຍ 6% ສຳລັບພະນັກງານ ແລະ ກຳມະກອນ ຂອງວິສາຫະກິດ ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ລົບອອກ ກ່ອນການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້. ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ແລະ ອັດຕາອາກອນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຕາຕະລາງຄິດໄລ່ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 39 ຂໍ້ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

ຂັ້ນ	ຖານລາຍໄດ້ແຕ່ລະເດືອນ	ພື້ນຖານຄິດໄລ່	ອັດຕາ	ອາກອນແຕ່ລະຂັ້ນ	ອາກອນທັງໝົດ
1	ແຕ່ 1.300.000 ລົງມາ	1.300.000	0%	0	0
2	ເກີນ 1.300.000 - 5.000.000	3.700.000	5%	185.000	185.000
3	ເກີນ 5.000.000 - 15.000.000	10.000.000	10%	1.000.000	1.185.000
4	ເກີນ 15.000.000 - 25.000.000	10.000.000	15%	1.500.000	2.685.000
5	ເກີນ 25.000.000 - 65.000.000	40.000.000	20%	8.000.000	10.685.000
6	ເກີນ 65.000.000 ຂຶ້ນໄປ	25%

ມາດຕາ 33 ວິທີຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນແຕ່ລະກໍລະນີ

ຕົວຢ່າງ 1 : ກໍລະນີ ພະນັກງານລັດບໍລິຫານ :

ທ່ານ ກ ເປັນພະນັກງານລັດບໍລິຫານ ມີຕຳແໜ່ງບໍລິຫານ ຂັ້ນ 6 ໄດ້ຮັບເງິນຕຳແໜ່ງ : 58.800 ກີບ/ເດືອນ, ເງິນເດືອນພື້ນຖານ 3.500.000 ກີບ/ເດືອນ, ເງິນອຸດໜຸນເມຍ 15.000 ກີບ/ເດືອນ, ເງິນລ່ວງເວລາ 1.500.000 ກີບ/ເດືອນ;

ວິທີຄິດໄລ່ ດັ່ງນີ້ :

- ລາຍໄດ້ທັງໝົດ: 3.500.000+1.500.000+15.000+58.800 = 5.073.800 ກີບ;
- ຫັກເງິນອຸດໜຸນເມຍ : = 15.000 ກີບ;
- ຫັກເງິນປະກັນສັງຄົມ: 3.500.000 x 8% = 280.000 ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຕົວຈິງ : = 4.778.800 ກີບ;

- 1 ຫາ 1.300.000 ກີບ x 0% = 0 ກີບ;
- 4.778.800 - 1.300.000 = 3.478.800 x 5% = 173.940 ກີບ.
- ຈຳນວນອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຂອງທ່ານ ກ ທີ່ຕ້ອງມອບ: = **173.940 ກີບ.**

ຕົວຢ່າງ 2: ກໍລະນີ ພະນັກງານຂອງວິສາຫະກິດ :

ນາງ ຂ ຕໍາແໜ່ງ ນາຍບັນຊີຂອງວິສາຫະກິດ ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ 10.000.000 ກີບ/ເດືອນ, ນອກຈາກນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວ ຍັງໄດ້ຮັບເງິນລ່ວງເວລາອີກ 1.500.000 ກີບ/ເດືອນ; ສົມມຸດວ່າຜູ້ກ່ຽວໄດ້ແຈ້ງຕໍ່ອົງການປະກັນສັງຄົມ ຈຳນວນ 2.500.000 ກີບ/ເດືອນ. ດັ່ງນັ້ນ, ອີງໃສ່ລະບຽບ ກ່ຽວກັບການປະກັນສັງຄົມ ແມ່ນຈະຖືກຫັກເງິນປະກັນສັງຄົມ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ ໃນອັດຕາ 5,5% ຈາກຜູ້ກ່ຽວເອງ ແລະ ອີກ 6% ຈາກນາຍຈ້າງ ຂອງຈຳນວນເງິນທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ແຈ້ງ ຕໍ່ອົງການປະກັນສັງຄົມ 2.500.000 ກີບ, ລວມເງິນຄ່າປະກັນສັງຄົມຂອງຜູ້ກ່ຽວທັງໝົດ : $2.500.000 \times 11,5\% = 287.500$ ກີບ;

ວິທີຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ດັ່ງນີ້ :

- ລາຍໄດ້ທັງໝົດ : $10.000.000 + 1.500.000 = 11.500.000$ ກີບ;
- ຫັກເງິນເງິນປະກັນສັງຄົມ ຜູ້ກ່ຽວຈ່າຍເອງ : $2.500.000 \times 5,5\% = 137.500$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຕົວຈິງ : = 11.362.500 ກີບ;
- 1 ຫາ 1.300.000 ກີບ x 0% = 0 ກີບ;
- $5.000.000 - 1.300.001 = 3.700.000 \times 5\% = 185.000$ ກີບ;
- $11.362.500 - 5.000.000 = 6.362.500 \times 10\% = 636.250$ ກີບ;
- ຈຳນວນອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຂອງນາງ ຂ ທີ່ຕ້ອງມອບ = **821.250 ກີບ.**

ໝາຍເຫດ : ເງິນປະກັນສັງຄົມພຸດນາຍຈ້າງຈ່າຍຊ່ວຍ 6% = 150.000 ກີບ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ລົບອອກກ່ອນການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້.

ຕົວຢ່າງ 3 : ກໍລະນີ ເຮັດວຽກ ບໍ່ເຕັມເດືອນ :

ທ້າວ ຄຳຫຼ້າ ມີໜ້າເຮັດວຽກຕົວຈິງ 18 ວັນ ແລະ ນາຍຈ້າງໄດ້ ເບີກເງິນຄ່າແຮງງານໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວທັງໝົດ 6.000.000 ກີບ ; ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ອອກແຮງງານໄດ້ເຮັດວຽກໄລຍະສັ້ນ ບໍ່ເຕັມເດືອນ ແຕ່ວ່າຫຼັກການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ຕ້ອງຄິດໄລ່ເປັນລາຍເດືອນຕາມຕາຕະລາງຄິດໄລ່ອາກອນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ຫຼື ມາດຕາ 33 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້. ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງ ທ້າວ ຄຳຫຼ້າ ທີ່ເຮັດວຽກຕົວຈິງພຽງ 18 ວັນ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຈະຕ້ອງຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຫຼື ເງິນຄ່າແຮງງານ ຕາມຈຳນວນວັນງານທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ເຮັດວຽກ ແລະ ໄດ້ຮັບເງິນຕົວຈິງ.

ວິທີຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ ໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້ :

- ຄິດໄລ່ລາຍໄດ້ ທັງໝົດເຕັມເດືອນສາກ່ອນ : $\frac{6.000.000 \times 30}{18} = 10.000.000$ ກີບ;
- 1 ຫາ 1.300.000 ກີບ x 0% = 0 ກີບ;
- $5.000.000 - 1.300.000 = 3.700.000 \times 5\% = 185.000$ ກີບ;
- $10.000.000 - 5.000.000 = 5.000.000 \times 10\% = 500.000$ ກີບ;
- ຈຳນວນອາກອນລາຍໄດ້ເຕັມເດືອນ = 685.000 ກີບ;

- ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໃຫ້ເອົາ: $\frac{685.000 \times 18}{30} = 411.000$ ກີບ;
- ຈໍານວນອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຂອງທ້າວຄໍາຫຼ້າ ທີ່ຕ້ອງມອບ = **411.000 ກີບ.**

ໝາຍເຫດ: ຍ້ອນວ່າຜູ້ກ່ຽວບໍ່ໄດ້ແຈ້ງລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ການປະກັນສັງຄົມ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ຫັກເງິນປະກັນສັງຄົມອອກກ່ອນ ການຄິດໄລ່ອາກອນ.

ຕົວຢ່າງ 4. ກໍລະນີ ຜູ້ມີເງິນເດືອນພື້ນຖານ ບໍ່ເກີນ 2.000.000 ກີບ ແຕ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດອື່ນ :

ນາງ ຄໍາສີ ເປັນແມ່ບ້ານທໍາຄວາມສະອາດ ຢູ່ບໍລິສັດແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ 1.800.000 ກີບ ແລະ ພາຍໃນເດືອນດຽວກັນ ຜູ້ກ່ຽວຍັງໄດ້ຮັບເງິນລ່ວງເວລາ ອີກ 1.000.000 ກີບ, ລວມຍອດລາຍໄດ້ຂອງ ນາງ ຄໍາສີ : $1.800.000 + 1.000.000 = 2.800.000$ ກີບ; ອີງໃສ່ມາດຕາ 35 ຂໍ້ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກໍານົດໃຫ້ຍົກເວັ້ນຜົນປະໂຫຍດອື່ນ (ເງິນລ່ວງເວລາ) ສໍາລັບກໍລະນີຜູ້ອອກແຮງງານ ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນພື້ນຖານບໍ່ເກີນ 2.000.000 ກີບ ໝາຍຄວາມວ່າ ບໍ່ໃຫ້ເອົາເງິນລ່ວງເວລາ ຈໍານວນ 1.000.000 ກີບ ມາບວກເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ;

ວິທີຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຂອງ ນາງ ຄໍາສີ ດັ່ງນີ້ :

- ລາຍໄດ້ທັງໝົດ : $1.800.000 + 1.000.000 = 2.800.000$ ກີບ;
- ຫັກເງິນເງິນລ່ວງເວລາອອກ : = 1.000.000 ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຕົວຈິງ : = 1.800.000 ກີບ;
- 1 ຫາ 1.300.000 ກີບ x 0% = 0 ກີບ;
- $1.800.000 - 1.300.000 = 500.000 \times 5\% = 25.000$ ກີບ;
- ຈໍານວນອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຂອງນາງຄໍາສີ ທີ່ຕ້ອງມອບ = **25.000 ກີບ.**

ໝາຍເຫດ: ຍ້ອນວ່າຜູ້ກ່ຽວບໍ່ໄດ້ແຈ້ງລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ການປະກັນສັງຄົມ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ຫັກເງິນປະກັນສັງຄົມອອກກ່ອນ ການຄິດໄລ່ອາກອນ ແລະ ກໍລະນີໃດກໍຕາມເງິນລ່ວງເວລາ ຫຼື ເງິນເພີ່ມໂມງ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ເກີນ 45 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ເດືອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານ.

ມາດຕາ 34 ກໍລະນີຜູ້ເສຍອາກອນໄດ້ຮັບເງິນເດືອນຢູ່ຫຼາຍບ່ອນ

ອີງຕາມພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກ ເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 38 ຂໍ້ທີ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແມ່ນ ຈໍານວນເງິນສົດ, ມູນຄ່າວັດຖຸ ແລະ/ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດອື່ນທັງໝົດ ຕິມູນຄ່າເປັນເງິນ ທີ່ໄດ້ຮັບຕາມສັນຍາ. ສະນັ້ນ, ຈຸດປະສົງຂອງມາດຕາ 35 ຂອງຄໍາແນະນໍາສະບັບນີ້ ແມ່ນໄດ້ແນະນໍາ ວິທີຄິດໄລ່ ແລະ ໄລ່ລຽງອາກອນລາຍໄດ້ຈາກ ເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ຄືນ ສໍາລັບຜູ້ເສຍອາກອນ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຢູ່ຫຼາຍບ່ອນ ແລະ ໄດ້ແຈ້ງເສຍອາກອນຢູ່ຫຼາຍບ່ອນ ດ້ວຍການຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ມອບ ໂດຍຜູ້ໃຊ້ແຮງງານແຕ່ລະບ່ອນ ທີ່ຜູ້ກ່ຽວເຮັດວຽກຕົວຈິງ. ການຄິດໄລ່ ແລະ ໄລ່ລຽງອາກອນລາຍໄດ້ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນມອບໃຫ້ຜູ້ທີ່ມີລາຍໄດ້ຢູ່ຫຼາຍບ່ອນ ເປັນຜູ້ສັງລວມ ແລະ ຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ດ້ວຍຕົນເອງ ແລ້ວນໍາມາແຈ້ງມອບຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນໄດ້ຍື່ນໃບແຈ້ງອາກອນຜ່ານມາ. ແນວໃດກໍຕາມໃນແຕ່ລະປີ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຈະໄດ້ໄລ່ລຽງຄືນທັງໝົດລາຍໄດ້ພາຍໃນປີ ສໍາລັບຜູ້ທີ່ມີລາຍໄດ້ຢູ່ຫຼາຍບ່ອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 50 ຂໍ້ທີ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ການໄລ່ລຽງປະຈໍາເດືອນ ອາກອນລາຍໄດ້

ຈາກເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຫຼາຍບ່ອນ ດ້ວຍຕົວເອງ ຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດ ຫຼັງຈາກທີ່ຕົນໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ ພາຍໃນ 10 ວັນລັດຖະການ ແລະ ໃຫ້ມາແຈ້ງມອບ ຕໍ່ຂະແໜງ ສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ທີ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 35 ການແຈ້ງ ແລະ ມອບອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ

ໃນປະຈຸບັນ ການຄິດໄລ່ ແລະ ມອບອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຂອງ ພະນັກງານ - ລັດຖະກອນ, ກຳມະກອນ, ຜູ້ອອກແຮງງານ ຫຼື ລູກຈ້າງ ຕາມຫຼັກການປົກກະຕິ ແມ່ນໜ້າທີ່ ຂອງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ເປັນຕົ້ນ: ວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ, ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ, ບໍລິສັດ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ຫຼື ຜູ້ເປັນນາຍຈ້າງ. ດັ່ງນັ້ນ, ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນລູກຈ້າງຂອງຕົນໄວ້ແລ້ວ ຕ້ອງມາແຈ້ງມອບອາກອນດັ່ງກ່າວຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນສາຂາຂອງຕົນຕັ້ງຢູ່ ບໍ່ໃຫ້ກາຍວັນທີ 20 ຂອງເດືອນຖັດໄປຕາມປະຕິທິນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 40 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ມາດຕາ 36 ການຫັກລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູປະຈຳປີພາຍໃນຄອບຄົວ

ມາດຕາ 52 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ມີພູມລຳເນົາ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຫັກລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູປະຈຳປີ ສຳລັບຜູ້ບໍ່ສາມາດອອກແຮງງານ ແລະ ບໍ່ມີລາຍໄດ້ ຢູ່ໃນຄອບຄອບຂອງຕົນບໍ່ເກີນ 3 ຄົນ ຊຶ່ງອາດຈະເປັນ ພໍ່, ແມ່, ຜົວ, ເມຍ ຫຼື ລູກອາຍຸບໍ່ເກີນ 18 ປີ, ຍ້ອນສາຍເຫດ : ອາຍຸສູງ, ເສຍອົງຄະ, ເປັນພະຍາດຊ້ຳເຮື້ອ, ຖ້າເປັນລູກ ອາຍຸບໍ່ເຖິງ 18 ປີ ຊຶ່ງຕາມກົດໝາຍແມ່ນຍັງບໍ່ສາມາດອອກແຮງງານໄດ້ ແລະ ກຳນົດເພດານຫັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງສຸດ ຜູ້ໜຶ່ງບໍ່ເກີນ 5.000.000 ກີບຕໍ່ປີ, ສູງສຸດບໍ່ເກີນ 15.000.000 ກີບຕໍ່ປີ. ການຫັກລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູ ແມ່ນໃຫ້ຫັກໃນເວລາຍື່ນໃບແຈ້ງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ປະຈຳປີ.

ໝາຍເຫດ : ຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ຢູ່ ສປປ ລາວ ບໍ່ມີສິດຫັກລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູປະຈຳປີ ສຳລັບຜູ້ບໍ່ສາມາດອອກແຮງງານ ແລະ ບໍ່ມີລາຍຮັບ ພາຍໃນຄອບຄອບຂອງຕົນ.

❖ ເງື່ອນໄຂ ສຳລັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດໃນການຫັກຄ່າລ້ຽງດູ ມີດັ່ງນີ້ :

1. ຕ້ອງແມ່ນບຸກຄົນທີ່ເປັນສະມາຊິກຄອບຄົວ ຕາມສາຍຕັ້ງ ໂດຍມີຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ ຢູ່ໃນປຶ້ມສຳມະໂນຄົວ ຂອງຜູ້ລ້ຽງດູ ແລະ ຕ້ອງມີໃບຢັ້ງຢືນຈາກອຳນາດການປົກຄອງບ້ານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສຳລັບປີທີ່ສະເໜີຂໍຫັກຄ່າລ້ຽງດູ ວ່າຜູ້ກ່ຽວບໍ່ມີລາຍໄດ້ແທ້ ;
2. ຜູ້ທີ່ເສຍອົງຄະ ຕ້ອງມີເອກະສານຢັ້ງຢືນການເສຍອົງຄະຈາກການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນວ່າຜູ້ກ່ຽວບໍ່ມີລາຍໄດ້ໃດໆ ຈາກການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ສະມາຄົມຄົນພິການ;
3. ຜູ້ທີ່ເປັນພະຍາດຊ້ຳເຮື້ອ, ເປັນອຳມະພາດ, ອຳມະພິກ, ຄົນເສຍຈິດ ແລະ ອື່ນໆ ຕ້ອງມີເອກະສານຢັ້ງຢືນຈາກໂຮງໝໍ ແລະ ຈາກອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ;

ສຳລັບ ພະນັກງານທີ່ໄດ້ຮັບອຸດໜູນບຳນານ, ຄົນພິການທີ່ໄດ້ຮັບນະໂຍບາຍເງິນອຸດໜູນ ໃນຮູບການຕ່າງໆ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີລາຍໄດ້ອື່ນໆ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 34 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແມ່ນບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ ໄດ້ຮັບຄ່າລ້ຽງດູອີກ.

ສົມມຸດວ່າ ຢູ່ໃນຄອບຄົວໜຶ່ງ ມີຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ມີລາຍໄດ້ ຊຶ່ງມີຊື່ຢູ່ໃນປຶ້ມສຳມະໂນຄົວດຽວກັນ ເກີນ ໜຶ່ງຄົນຂຶ້ນໄປ ອາດຈະ ສອງ ຫຼື ສາມຄົນ ແລະ ສົມມຸດວ່າ ຢູ່ໃນຄອບຄົວດັ່ງກ່າວ ມີຜູ້ຖືກລ້ຽງດູ ຄົບເງື່ອນໄຂ ຈຳນວນ 2 ຄົນ; ຄອບຄົວນີ້ ສາມາດຕົກລົງກັນວ່າແມ່ນໃຜຈະເປັນຜູ້ຫັກລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູ

ປະຈຳປີສໍາລັບຜູ້ຖືກລ້ຽງດູ 2 ຄົນນັ້ນ ອາດຈະໃຫ້ຜູ້ໜຶ່ງຮັບຜິດຊອບໝົດທັງ 2 ຄົນ ຫຼື ອາດຈະແບ່ງກັນ ຮັບຜິດຊອບຜູ້ລະຄົນ ກໍໄດ້ ແລະ ເມື່ອໄດ້ຕົກລົງແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບລ້ຽງດູໄດ້ແລ້ວ ໃຫ້ປະກອບແບບ ພິມໃບສະເໜີ ຊຶ່ງມີເອກະສານຢັ້ງຢືນກ່ຽວກັບເງື່ອນໄຂ ແລະ ອັດຕາຄ່າລ້ຽງດູ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ຂ້າງເທິງນີ້ ຕິດຂັດໄປພ້ອມ ເພື່ອແຈ້ງຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງເສຍ ອາກອນລາຍໄດ້.

ຕົວຢ່າງ ການຄິດໄລ່ຄ່າລ້ຽງດູປະຈຳປີ :

ສົມມຸດວ່າໃນຄອບຄົວໜຶ່ງ ມີສະມາຊິກຢູ່ໃນສໍາມະໂນຄົວທັງໝົດ 8 ຄົນ. ໃນນັ້ນ, ມີ ເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກ່ວາ 18 ປີ 4 ຄົນ, ຜູ້ເຖົ້າອີກ 1 ຄົນ ແລະ ຜູ້ມີລາຍໄດ້ຈາກການເຮັດວຽກຢູ່ວິສາຫະກິດ ຈໍານວນ 3 ຄົນ, ອີງໃສ່ເອກະສານຢັ້ງຢືນຈາກອໍານາດການປົກຄອງບ້ານ ເຫັນວ່າຄອບຄົວນີ້ ມີຜູ້ຖືກລ້ຽງດູ ທີ່ຄົບ ເງື່ອນໄຂ ຈໍານວນ 5 ຄົນ; ສົມມຸດວ່າ ທ້າວ ກ ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນຕາມສັນຍາແຕ່ລະເດືອນ 10.000.000 ກີບ; ທ້າວ ຂ ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນແຕ່ລະເດືອນ 7.000.000 ກີບ ແລະ ນາງ ຄ ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນແຕ່ລະ ເດືອນ 5.000.000 ກີບ ແລະ ຢູ່ໃນຄອບຄົວນີ້ ມີຜູ້ຖືກລ້ຽງດູຄົບເງື່ອນໄຂ 5 ຄົນດັ່ງທີ່ກ່າວມາເທິງນີ້. ສະນັ້ນ, ພວກເຂົາຈະຕ້ອງໄດ້ຕົກລົງກັນແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບລ້ຽງດູ; ສົມມຸດວ່າ ຜູ້ຊາຍ 2 ຄົນ ຮັບລ້ຽງ ດູເດັກນ້ອຍ ຜູ້ລະ 2 ຄົນ ແລະ ຜູ້ຍິງຮັບລ້ຽງດູ ຜູ້ເຖົ້າ 1 ຄົນ. ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຕົກລົງແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບ ລ້ຽງດູໄດ້ແລ້ວ ຈະຕ້ອງປະກອບເອກະສານຢັ້ງຢືນ ຈາກການຈັດຕັ້ງຕາມຂັ້ນຕອນ ແລະ ນໍາມາຍື່ນຕໍ່ ຂະ ແໜງສ່ວຍສາອາກອນບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ ຫຼື ຖ້າແມ່ນວິສາຫະກິດບ່ອນທີ່ພວກກ່ຽວເຮັດວຽກເປັນຜູ້ດໍາ ເນີນການແທນ ແມ່ນຕ້ອງມາຍື່ນ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ. ການຄິດໄລ່ອາກອນ ລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນໃນແຕ່ລະເດືອນພາຍໃນປີ ແມ່ນໃຫ້ຄິດໄລ່ຕາມຈໍານວນເຕັມຂອງລາຍໄດ້ທັງໝົດ, ສໍາລັບການຫັກຄ່າລ້ຽງດູປະຈຳປີ ແມ່ນໃຫ້ໄລ່ລຽງໃນເວລາທ້າຍປີ ດັ່ງນີ້ :

❖ ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ເປັນແຕ່ລະເດືອນ ແລະ ໝົດປີ ທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຫັກຄ່າລ້ຽງດູ :

1. ການຄິດໄລ່ ກໍລະນີ ຂອງ ທ້າວ ກ :

- ທ້າວ ກ ມີລາຍໄດ້ປະຈຳເດືອນ : 10.000.000 ກີບ;
- ຫັກເງິນປະກັນສັງຄົມພູດຜູ້ກ່ຽວຈ່າຍເອງ : $120.000.000 \times 5,5\% = 550.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້: $10.000.000 - 550.000 = 9.450.000$ ກີບ;
- 1 ຫາ 1.300.000 x 0% = 0 ກີບ;
- $5.000.000 - 1.300.000 = 3.700.000 \times 5\% = 185.000$ ກີບ;
- $9.450.000 - 5000.000 = 4.450.000 \times 10\% = 445.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ປະຈຳເດືອນ ຂອງ ທ້າວ ກ = 630.000 ກີບ.
- ອາກອນລາຍໄດ້ທັງໝົດໃນປີ ຂອງ ທ້າວ ກ : $630.000 \times 12 = 7.560.000$ ກີບ;

2. ການຄິດໄລ່ ກໍລະນີ ຂອງ ທ້າວ ຂ :

- ທ້າວ ຂ ມີລາຍໄດ້ປະຈຳເດືອນ : 7.000.000 ກີບ;
- ຫັກເງິນປະກັນສັງຄົມພູດຜູ້ກ່ຽວຈ່າຍເອງ : $7.000.000 \times 5,5\% = 385.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້: $7.000.000 - 385.000 = 6.615.000$ ກີບ;
- 1 ຫາ 1.300.000 x 0% = 0 ກີບ;

- 5.000.000 - 1.300.000 = 3.700.000 x 5% = 185.000 ກີບ;
- 6.615.000 - 5.000.000 = 1.615.000 x 10% = 161.500 ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ປະຈຳເດືອນ ຂອງ ທ້າວ ຂ = 346.500 ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ທັງໝົກໃນປີ ຂອງ ທ້າວ ຂ : 346.500 x 12 = 4.158.000 ກີບ.

3 . ການຄິດໄລ່ ກໍລະນີ ຂອງ ນາງ ຄ :

- ນາງ ຄ ມີລາຍໄດ້ປະຈຳເດືອນ : 5.000.000 ກີບ;
- ຫັກເງິນປະກັນສັງຄົມພຸດຜູ້ກ່ຽວຈ່າຍເອງ : 5.000.000 x 5,5% = 275.000 ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້: 5.000.000 - 275.000 = 4.725.000 ກີບ;
- 1 ຫາ 1.300.000 x 0% = 0 ກີບ;
- 4.725.000 - 1.300.000 = 3.425.000 x 5% = 171.250 ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ປະຈຳເດືອນ ຂອງ ນາງ ຄ = 171.250 ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ທັງໝົກໃນປີ ຂອງ ນາງ ຄ : 171.250 x 12 = 2.055.000 ກີບ.

ມາດຕາ 37 ການໄລ່ລຽງອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ປະຈຳປີ

ການໄລ່ລຽງອາກອນລາຍໄດ້ປະຈຳປີ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 51 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແມ່ນການໄລ່ລຽງ ແລະ ສົມທຽບຄືນ ລະຫວ່າງ ຈຳນວນອາກອນ ທີ່ໄດ້ມອບເປັນແຕ່ລະເດືອນຜ່ານມາ ພາຍໃນປີ ແລະ ຈຳນວນອາກອນ ຈາກຜົນຂອງການຄິດໄລ່ ບົນພື້ນຖານຂອງລາຍໄດ້ ທັງໝົດ ພາຍໃນປີດຽວກັນ ວ່າຖືກຕ້ອງ ຄົບຖ້ວນແລ້ວ ຫຼື ບໍ່.

ຜູ້ເສຍອາກອນ ຫຼື ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ຕ້ອງສັງລວມ ແລະ ຍື່ນເອກະສານສັງລວມດັ່ງກ່າວຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ ກ່ອນວັນທີ 31 ມີນາ ຂອງປີຖັດໄປ, ພາຍຫຼັງໄດ້ຮັບເອກະສານ ສັງລວມການເສຍອາກອນດັ່ງກ່າວແລ້ວ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຕ້ອງດຳເນີນການໄລ່ລຽງ ໂດຍໃຫ້ເອົາລາຍໄດ້ທັງໝົດໃນປີ ຂອງຜູ້ເສຍອາກອນ ມາຄິດໄລ່ຄືນ ບົນພື້ນຖານການຫັກລົບຈຳນວນເງິນລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກອອກຈາກລາຍໄດ້ປະຈຳປີ (ຖ້າມີ) ຕາມຕາຕະລາງຄິດໄລ່ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 51 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ພາຍຫຼັງການໄລ່ລຽງອາກອນ ຫາກພົບເຫັນຈຳນວນອາກອນທີ່ຄິດໄລ່ໃນທ້າຍປີ ສູງກ່ວາ ຈຳນວນອາກອນທີ່ໄດ້ມອບແລ້ວໃນແຕ່ລະເດືອນພາຍໃນປີຜ່ານມາ ສ່ວນທີ່ເກີນ ແມ່ນໃຫ້ມອບຕື່ມ ຫຼື ຖ້າວ່າຈຳນວນອາກອນທີ່ຄິດໄລ່ໄດ້ໃນທ້າຍປີ ຕໍ່າກ່ວາ ຈຳນວນອາກອນທີ່ໄດ້ມອບແຕ່ລະເດືອນພາຍໃນປີຜ່ານມານັ້ນ ສ່ວນທີ່ມອບເກີນ ຕ້ອງສົ່ງຄືນ ດັ່ງນີ້ :

ຕາຕະລາງຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນປະຈຳປີ

ຂັ້ນ	ຖານລາຍໄດ້ແຕ່ລະເດືອນ	ພື້ນຖານຄິດໄລ່	ອັດຕາ	ອາກອນແຕ່ລະຂັ້ນ	ອາກອນທັງໝົດ
1	ແຕ່ 15.600.000 ລົງມາ	15.600.000	0%	0	0
2	ເກີນ 15.000.000 - 60.000.000	44.400.000	5%	2.200.000	2.200.000
3	ເກີນ 60.000.000 - 180.000.000	120.000.000	10%	12.000.000	14.200.000
4	ເກີນ 180.000.000 - 300.000.000	120.000.000	15%	18.500.000	32.220.000
5	ເກີນ 300.000.000 - 780.000.000	480.000.000	20%	968.000.000	128.220.000
6	ເກີນ 780.000.000 ຂຶ້ນໄປ	25%

❖ **ການໄລ່ລຽງອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ໄດ້ຫັກລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູປະຈຳປີ ເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ ຂອງ 3 ຕົວຢ່າງຢູ່ໃນ ມາດຕາ 36 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້ :**

ອີງຕາມ 3 ຕົວຢ່າງເທິງນີ້ ທີ່ເປັນລາຍໄດ້ແບບປົກກະຕິໃນ 1 ປີ ຊຶ່ງຖືກຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກເງິນເດືອນ ໃນກໍລະນີໄດ້ຮັບເງິນເດືອນເທົ່າກັນທຸກໆເດືອນ ແລະ ມອບເປັນລາຍເດືອນ ນັບແຕ່ເດືອນ ມັງກອນ ຫາ ທັນວາ ຕາມຈຳນວນເຕັມໂດຍຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຫັກຄ່າລ້ຽງດູ ແລະ ໃນທ້າຍປີຈຶ່ງມີການໄລ່ລຽງຄືນ ຊຶ່ງມີລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູປະຈຳປີເຂົ້ານຳ ດັ່ງນີ້ :

1. ໄລ່ລຽງອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ມີຄ່າລ້ຽງດູຈຳນວນ 2 ຄົນ ສຳລັບທ້າວ ກ :

- ລາຍໄດ້ປະຈຳປີທັງໝົດ : $10.000.000 \times 12 = 120.000.000$ ກີບ;
- ຫັກເງິນປະກັນສັງຄົມພຸດຜູ້ກ່ຽວຈ່າຍເອງ : $120.000.000 \times 5,5\% = 6.600.000$ ກີບ;
- ຫັກຄ່າລ້ຽງດູເດັກນ້ອຍ 2 ຄົນ : $5.000.000 \times 2 = 10.000.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້: $120.000.000 - (6.600.000+10.000.000) = 103.400.000$ ກີບ;
- 1 ຫາ 15.600.000 $\times 0\%$ = 0 ກີບ;
- $60.000.000 - 15.600.000 = 44.400.000 \times 5\% = 2.220.000$ ກີບ;
- $103.400.000 - 60.000.000 = 43.400.000 \times 10\% = 4.340.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ປະຈຳປີ ທີ່ໄດ້ຫັກຄ່າລ້ຽງດູແລ້ວ = **6.560.000 ກີບ;**
- ຈຳນວນອາກອນທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ເສຍເປັນແຕ່ລະເດືອນໃນປີຜ່ານມາ = **7.560.000 ກີບ;**
- ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ຕ້ອງສົ່ງຄືນ ສຳລັບ ທ້າວ ກ: **$6.560.000 - 7.560.000 = -1.000.000$ ກີບ.**

2. ໄລ່ລຽງອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ມີຄ່າລ້ຽງດູຈຳນວນ 2 ຄົນ ສຳລັບ ທ້າວ ຂ :

- ລາຍໄດ້ປະຈຳປີທັງໝົດ : $7.000.000 \times 12 = 84.000.000$ ກີບ;
- ຫັກເງິນປະກັນສັງຄົມພຸດຜູ້ກ່ຽວຈ່າຍເອງ : $84.000.000 \times 5,5\% = 4.620.000$ ກີບ;
- ຫັກຄ່າລ້ຽງດູເດັກນ້ອຍ 2 ຄົນ : $5.000.000 \times 2 = 10.000.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້: $84.000.000 - (4.620.000 + 10.000.000) = 69.380.000$ ກີບ;
- 1 ຫາ 15.600.000 $\times 0\%$ = 0 ກີບ;
- $60.000.000 - 15.600.000 = 44.400.000 \times 5\% = 2.220.000$ ກີບ;
- $69.380.000 - 60.000.000 = 9.380.000 \times 10\% = 938.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ປະຈຳປີ ທີ່ໄດ້ຫັກຄ່າລ້ຽງດູແລ້ວ = **3.158.000 ກີບ.**
- ຈຳນວນອາກອນທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ເສຍເປັນແຕ່ລະເດືອນໃນປີຜ່ານມາ = **4.158.000 ກີບ;**
- ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ຕ້ອງສົ່ງຄືນສຳລັບ ທ້າວ ຂ: **$3.158.000 - 4.158.000 = -1.000.000$ ກີບ.**

3. ໄລ່ລຽງອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ມີຄ່າລ້ຽງດູ ຈຳນວນ 1 ຄົນ ສຳລັບ ນາງ ຄ :

- ລາຍໄດ້ປະຈຳປີທັງໝົດ : $5.000.000 \times 12 = 60.000.000$ ກີບ;
- ຫັກເງິນປະກັນສັງຄົມພຸດຜູ້ກ່ຽວຈ່າຍເອງ : $60.000.000 \times 5,5\% = 3.300.000$ ກີບ;
- ຫັກຄ່າລ້ຽງດູ ຜູ້ເຖົ້າ 1 ຄົນ : = 5.000.000 ກີບ;

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້: $60.000.000 - (3.300.000 + 5.000.000 = 51.700.000$ ກີບ;
- 1 ຫາ $15.600.000 \times 0\% = 0$ ກີບ;
- $51.700.000 - 15.600.000 = 36.100.000 \times 5\% = 1.805.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ປະຈຳປີ ທີ່ໄດ້ຫັກຄ່າລ້ຽງດູແລ້ວ = **1.805.000 ກີບ;**
- ຈຳນວນອາກອນທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ເສຍເປັນແຕ່ລະເດືອນໃນປີຜ່ານມາ = **2.055.000 ກີບ;**
- ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ຕ້ອງສົ່ງຄືນ ສຳລັບ ນາງ ຄ : **$1.805.000 - 2.055.000 = - 250.000$ ກີບ.**

ຜົນຂອງການໄລ່ລຽງ ເຫັນວ່າຈຳນວນອາກອນທີ່ໄດ້ມອບເປັນແຕ່ລະເດືອນ ໃນໄລຍະ 12 ເດືອນ ຜ່ານມາ ຂອງ 3 ຄົນໃນຄອບຄົວນີ້ ແມ່ນມີຈຳນວນຫຼາຍກ່ວາ ອາກອນທີ່ຄິດໄລ່ຄືນໃນທ້າຍປີ ຊຶ່ງມີການ ຫັກລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູເຂົ້ານຳ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຈຳນວນເງິນອາກອນທີ່ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ພວກກ່ຽວ ຕາມທີ່ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 51 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ໝາຍເຫດ : ໃນກໍລະນີ ຄອບຄົວໜຶ່ງ ມີຜູ້ເສຍອາກອນພຽງຄົນດຽວ ທີ່ມີລາຍໄດ້ ແລະສາມາດລ້ຽງດູ ຜູ້ອື່ນ ແລະ ມີຜູ້ຖືກລ້ຽງດູຄົບເງື່ອນໄຂຫຼາຍກ່ວາ 3 ຄົນ ອາດຈະມີ 4 ຫຼື 5 ຄົນ, ຜູ້ກ່ຽວສາມາດ ຮັບຜິດຊອບລ້ຽງດູໄດ້ພຽງແຕ່ 3 ຄົນເທົ່ານັ້ນ ແລະ ສຸງສຸດຄ່າລ້ຽງດູທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກອອກຈາກລາຍໄດ້ ຂອງຜູ້ກ່ຽວທັງໝົດ ຈຳນວນ 15.000.000 ກີບຕໍ່ປີ ຕໍ່ 3 ຄົນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ມາດຕາ 37 ຂອງຄຳ ແນະນຳສະບັບນີ້ ; ສ່ວນຜູ້ທີ່ 4, ຜູ້ທີ່ 5 ແລະ ຜູ້ຕໍ່ໆໄປແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກ.

4. ການໄລ່ລຽງຄືນອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ດ້ວຍການໂຮມລາຍໄດ້ຈາກຫຼາຍ ບ່ອນ

(ຈາກ ບໍລິສັດ ກ ແລະ ບໍລິສັດ ຂ) :

ສົມມຸດທ້າວ ຄ ອາຊີບເປັນນາຍບັນຊີ ໄດ້ເຮັດວຽກບໍລິການບັນຊີໃຫ້ 2 ບໍລິສັດ ຈຳກັດ, ໃນປີ 2020 ແຕ່ລະບໍລິສັດໄດ້ຈ່າຍເງິນເດືອນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຢ່າງອື່ນໃຫ້ແກ່ຜູ້ກ່ຽວ ເປັນປົກກະຕິແບບ ສະໜ່າສະໜີ. ນອກນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວຍັງໄດ້ແຈ້ງຄັງປະກັນສັງຄົມຢູ່ 2 ບໍລິສັດເທົ່າກັນ ໃນວົງເງິນ 3.000.000 ກີບ/ເດືອນ ແລະ ແຈ້ງຜູ້ຖືກລ້ຽງດູຄົບເງື່ອນໄຂ 1 ຄົນ ເປັນລູກອາຍຸຕໍ່າກ່ວາ 18 ປີ ລາຍ ລະອຽດ ດັ່ງນີ້ :

ກ . ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ປະຈຳເດືອນ ແລະ ປະຈຳປີ ຂອງ ທ້າວ ຄ ໂດຍ ບໍລິສັດ ກ ແລະ ຂ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນຫັກຄ່າລ້ຽງດູປະຈຳປີ :

1. ຮັບເງິນຈາກບໍລິສັດ ກ :

- ເງິນເດືອນພື້ນຖານຕາມສັນຍາຈຳນວນ : 5.500.000 ກີບ;
- ເງິນເຮັດວຽກລ່ວງເວລາ ຈຳນວນ : 1.500.000 ກີບ;
- ເງິນບຳເນັດ ຈຳນວນ : 2.000.000 ກີບ;
- ❖ ວິທີຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ມອບ ອາກອນລາຍໄດ້ ໂດຍບໍລິສັດ ກ ດັ່ງນີ້ :
- ລາຍໄດ້ທັງໝົດ : $5.500.000 + 1.500.000 + 2.000.000 = 9.000.000$ ກີບ;
- ຫັກຄັງປະກັນສັງຄົມພູດຂອງຜູ້ກ່ຽວ : $3.000.000 \times 5,5\% = 165.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້: $9.000.000 - 165.000 = 8.835.000$ ກີບ;

- 1 ຫາ 1.300.000 ກີບ x 0% = 0 ກີບ;
- 5.000.000 - 1.300.000 = 3.700.000 x 5% = 185.000 ກີບ;
- 8.835.000 - 5.000.000 = 3.835.000 x 10% = 383.500 ກີບ;
- ຈຳນວນອາກອນທີ່ຖືກຄິດໄລ່ ຫັກ ແລະ ມອບໂດຍບໍລິສັດ ກ ໃນ 1 ເດືອນ = 568.500 ກີບ;
- ຈຳນວນອາກອນທີ່ໄດ້ມອບໝົດປີ : 568.500 x 12 = **6.822.000 ກີບ.**

2. ຮັບເງິນຈາກບໍລິສັດ ຂ :

- ເງິນເດືອນພື້ນຖານຕາມສັນຍາຈຳນວນ : 4.500.000 ກີບ;
- ເງິນເຮັດວຽກລ່ວງເວລາ ຈຳນວນ : 1.500.000 ກີບ;
- ເງິນໜ້າທີ່ ຈຳນວນ : 2.000.000 ກີບ;
- ❖ ວິທີຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ມອບ ອາກອນລາຍໄດ້ ໂດຍບໍລິສັດ ຂ ດັ່ງນີ້ :
- ລາຍໄດ້ທັງໝົດ : 4.500.000+1.500.000+2.000.000+800.000 = 8.000.000 ກີບ;
- ຫັກຄັງປະກັນສັງຄົມ : 3.000.000 x 5,5% = 165.000 ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້: 8.000.000 - 165.000 = 7.835.000 ກີບ;
- 1 ຫາ 1.300.000 ກີບ x 0% = 0 ກີບ;
- 5.000.000 - 1.300.000 = 3.700.000 x 5% = 185.000 ກີບ;
- 7.835.000 - 5.000.000 = 2.835.000 x 10% = 283.500 ກີບ;
- ຈຳນວນອາກອນທີ່ຖືກຄິດໄລ່ ຫັກ ແລະ ມອບໂດຍບໍລິສັດ ຂ ໃນ 1 ເດືອນ = 468.500 ກີບ;
- ຈຳນວນອາກອນທີ່ໄດ້ມອບໝົດປີ : 468.500 x 12 = **5.622.000 ກີບ.**
- ລວມອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນໝົດປີ ຂອງທ້າວ ຄ ທີ່ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ມອບໂດຍບໍລິສັດ ກ ແລະ ບໍລິສັດ ຂ : **6.822.000 + 5.622.000 = 12.444.000 ກີບ;**

ຂ. ໄລ່ລຽງອາກອນປະຈຳປີ ຂອງ ທ້າວ ຄ ທີ່ໄດ້ຫັກຄ່າລ້ຽງດູ ປະຈຳປີ ແລະ ໂຮມເຂົ້າກັນເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ ຢູ່ບ່ອນດຽວ:

- ລາຍໄດ້ທັງໝົດ (9.000.000 + 8.000.000) x 12 = 204.000.000 ກີບ;
- ຫັກຄັງປະກັນສັງຄົມໄດ້ບ່ອນດຽວ: (6.000.000 x 12) x 5,5% = 3.960.000 ກີບ;
- ຫັກຄ່າລ້ຽງດູລູກ ຈຳນວນ 1 ຄົນ : = 5.000.000 ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນ: 204.000.000-(3.960.000+5.000.000) = 195.040.000 ກີບ;
- 15.600.000 ກີບລົງມາ x 0% = 0 ກີບ;
- 60.000.000 - 15.600.000 = 44.400.000 x 5% = 2.220.000 ກີບ;
- 180.000.000 - 60.000.000 = 120.000.000 x 10% = 12.000.000 ກີບ;
- 195.040.000 - 180.000.000 = 15.040.000 x 15% = 2.256.000 ກີບ,
- ລວມຈຳນວນ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນທີ່ໄລ່ລຽງຄືນໄດ: = **16.476.000 ກີບ;**
- ຈຳນວນອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ ຂອງ ທ້າວ ຄ ທີ່ຕ້ອງມອບຕໍ່ພາຍໃນປີ:
16.476.000 - 12.444.000 = 4.032.000 ກີບ.

ຜົນຂອງການໄລ່ລຽງຄືນ ສໍາລັບ ກໍລະນີ ຂອງ ທ້າວ ຄ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນຢູ່ 2 ບ່ອນ ເຫັນວ່າ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການຄິດໄລ່ດ້ວຍການໂຮມເອົາລາຍໄດ້ທັງໝົດຈາກຫຼາຍບ່ອນມາເປັນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນຢູ່ບ່ອນດຽວມີຈໍານວນສູງກ່ວາ ການຄິດໄລ່ ແບບແຍກແຕ່ລະບ່ອນ.

ມາດຕາ 38 ການແຈ້ງກ່ຽວກັບລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູປະຈໍາປີ ໂດຍວິສາຫະກິດ

ໃນກໍລະນີພະນັກງານ-ກໍາມະກອນ ທີ່ມີພູມລຳເນົາ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ຍື່ນໃບແຈ້ງກ່ຽວກັບລາຍ ຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູ ຂອງບຸກຄົນຖືກລ້ຽງດູ ພາຍໃນຄອບຄົວຂອງຕົນ ສາລັບປີປະຕິທິນໂດຍມີຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນ ຄົບເຖື່ອນໄຂ ຕາມມາດຕາ 37 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້ ວິສາຫະກິດບ່ອນທີ່ພວກກ່ຽວເຮັດວຽກ ຕ້ອງ ພິຈາລະນາ ການຫັກລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູ ທີ່ຜູ້ອອກແຮງງານໄດ້ສະເໜີມາເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລ້ວນຳໄປ ແຈ້ງຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຕ້ອງຍື່ນໃບແຈ້ງເສຍອາກອນເພື່ອ ກວດເບິ່ງບັນດາເງື່ອນໄຂ ດັ່ງກ່າວ, ຖ້າເຫັນວ່າມີເງື່ອນໄຂຖືກຕ້ອງ ຄົບຖ້ວນແລ້ວ ຕ້ອງພິຈາລະນາຮັບຮອງ ຫັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູ ໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ-ກໍາມະກອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນ ມາດຕາ 52 ຂອງກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ເວລາວິສາຫະກິດໄປຍື່ນໃບສະເໜີຂໍຫັກລາຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູ ຂອງພະນັກງານ-ກໍາມະກອນ ຫຼື ລູກຈ້າງຕົນຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ຕ້ອງຂັດຕິດເອກະສານຢັ້ງຢືນທຸກຢ່າງ ທີ່ອຳນາດການປົກຄອງ ແລະ ຂະແໜງກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ຢັ້ງຢືນໃຫ້.

ມາດຕາ 39 ການຕີມູນຄ່າຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ພະນັກງານ-ກໍາມະກອນໄດ້ຮັບ ຈາກວິສາຫະກິດ

ການຕີມູນຄ່າ ຜົນປະໂຫຍດອື່ນເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ທີ່ພະນັກງານ-ກໍາມະກອນ ຫຼື ຜູ້ອອກແຮງ ງານໄດ້ຮັບ ຈາກວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນ ມາດຕາ 34 ຂໍ້ 1 ແລະ ມາດຕາ 46 ຂໍ້ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ຊຶ່ງພະນັກງານ-ກໍາມະກອນ ຫຼື ລູກຈ້າງອາດຈະໄດ້ຈ່າຍເງິນຫຼຸດລົງ ຫຼື ອາດບໍ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນ ດັ່ງນີ້ :

1. ຜົນປະໂຫຍດຈາກເຮືອນຢູ່ :

ທີ່ພັກ ຫຼື ເຮືອນຢູ່ ທີ່ເປັນຊັບສິນຂອງວິສາຫະກິດ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ເຊົ່າມາ ເພື່ອໃຫ້ພະນັກງານ-ກໍາ ມະກອນຢູ່ໂດຍບໍ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນຄ່າເຊົ່າ ແມ່ນຜົນປະໂຫຍດຈາກທີ່ພັກ ຫຼື ເຮືອນຢູ່, ສໍາລັບມູນຄ່າຜົນ ປະໂຫຍດຈາກທີ່ພັກ ຫຼື ເຮືອນຢູ່ປະຈໍາເດືອນມີ ດັ່ງນີ້:

- 1. ກໍລະນີເປັນຊັບສິນ ຂອງວິສາຫະກິດ ແມ່ນ ຄ່າເຊົ່າຕາມລາຄາຕະຫຼາດ (ລາຄາ ຍຸຕິທໍາ);
- 2. ກໍລະນີວິສາຫະກິດເຊົ່າມາ ແມ່ນຄ່າເຊົ່າທີ່ວິສາຫະກິດໄດ້ຈ່າຍສໍາລັບທີ່ພັກ ຫຼື ເຮືອນຢູ່ ດັ່ງກ່າວ.

ຕົວຢ່າງ ຂໍ້ທີ 1 : ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ໄດ້ເອົາເຮືອນວິນລາຊິນດຽວ ທີ່ເປັນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ຂອງວິສາຫະກິດ ໃຫ້ພະນັກງານ ພ້ອມຄອບຄົວ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ ຢູ່ໂດຍບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າ ແລະ ເຮືອນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ຊານເມືອງທີ່ມີການເຊົ່າກັນໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນ 12.000.000 ກີບ/ປີ, ດັ່ງນັ້ນ ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ ພະນັກງານດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບໃນແຕ່ລະເດືອນ ດັ່ງນີ້ :
$$\frac{12.000.000}{12} = 1.000.000 \text{ ກີບ, ແຕ່ລະເດືອນ}$$
 ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາຈໍານວນເງິນ 1.000.000 ກີບນີ້ ມາບວກກັບເງິນເດືອນຂອງຜູ້ກ່ຽວເພື່ອເປັນພື້ນຖານ ຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ. ສໍາລັບບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ສາມາດຫັກຄ່າຫຼັງທັງຮຸ້ນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ຈາກເຮືອນຫຼັງ ດັ່ງກ່າວຕາມລະບຽບການ.

ຕົວຢ່າງ ຂໍ້ທີ 2 : ສົມມຸດວ່າບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຂ ໄດ້ເຊົ່າຫ້ອງແຖວ ຈຳນວນ 4 ຫ້ອງໃຫ້ກຳມະກອນ 4 ຄອບຄົວຢູ່ລ້າ, ຕາມຂໍ້ມູນ ທີ່ເຈົ້າຂອງເຮືອນໄດ້ແຈ້ງເພື່ອເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າໃນແຕ່ລະປີ ມູນຄ່າເຊົ່າ ແມ່ນ 5.400.000 ກີບ/ປີ/ຫ້ອງ,ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ 540.000 ກີບ/ປີ/ຫ້ອງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຜົນປະໂຫຍດທີ່ກຳມະກອນແຕ່ລະຄົນໄດ້ຮັບໃນແຕ່ລະເດືອນ ແມ່ນ : $\frac{5.400.000}{12} = 450.000$ ກີບ;

ສຳລັບກຳມະກອນແຕ່ລະຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການໄດ້ຢູ່ລ້າຫ້ອງແຖວນັ້ນ ໃນແຕ່ລະເດືອນຈະຕ້ອງໄດ້ບວກຈຳນວນຜົນປະໂຫຍດ 450.000 ກີບ ເຂົ້າກັບເງິນເດືອນຂອງພວກກ່ຽວເພື່ອເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ. ສຳລັບບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຂ ສາມາດນຳເອົາຄ່າເຊົ່າທີ່ຕົນໄດ້ຈ່າຍ ລົງເປັນລາຍຈ່າຍປະຈຳປີໄດ້.

2. ຜົນປະໂຫຍດຈາກພາຫະນະ :

ພາຫະນະ(ລົດ) ທີ່ວິສາຫະກິດ ສະໜອງ ໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນນຳໃຊ້ສ່ວນຕົວ ແມ່ນຜົນປະໂຫຍດຈາກພາຫະນະ; ມູນຄ່າຜົນປະໂຫຍດຈາກພາຫະນະປະຈຳເດືອນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມສູດຄິດໄລ່ ດັ່ງນີ້:

$$\frac{A \times 20\%}{12} = X :$$

- A : ແມ່ນ ມູນຄ່າທີ່ວິສາຫະກິດ ໄດ້ຊື້ ພາຫະນະດັ່ງກ່າວ ຕາມລາຄາຕົວຈິງ ຫຼື ລາຄາໃນທ້ອງຕະຫຼາດທີ່ໄວ້ໄປ;
- 20% ແມ່ນພຸດສ່ວນຜົນປະໂຫຍດທີ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ຮັບຈາກພາຫະນະ ຕາມການເຊື່ອມມູນຄ່າລົງເປັນແຕ່ລະປີ ແລະ ແຕ່ລະເດືອນ (ການຫັກຄ່າຫຼັຍຫ້ຽນ ຂອງລົດ);
- 12 : ແມ່ນມູນຄ່າຜົນປະໂຫຍດຈາກພາຫະນະໃນແຕ່ລະເດືອນ ທີ່ຫຼຸດລົງ ຕາມພຸດສ່ວນມູນຄ່າ ທີ່ຖືກສະໜອງໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນທີ່ເອົາໄປນຳໃຊ້ສ່ວນຕົວຕາມມາດຕະຖານການຫັກຄ່າຫຼັຍຫ້ຽນຂອງຊັບສົມບັດຄົງທີ່. ພາຫະນະທີ່ກ່າວມານີ້ ແມ່ນພາຫະນະຂົນສົ່ງຂະໜາດນ້ອຍຊຶ່ງມີນ້ຳໜັກຕໍ່າກວ່າ 1 ໂຕນ ແລະ ບັນຈຸຄົນໂດຍສານຕໍ່າກວ່າ 9 ຄົນ ຊຶ່ງໄດ້ຈັດເປັນຊັບສິນຂອງວິສາຫະກິດ;
- X : ແມ່ນຜົນປະໂຫຍດລາຍເດືອນ ທີ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ຮັບ.

ຕົວຢ່າງ : ສົມມຸດ A: 100.000.000 ກີບ (ມູນຄ່າຊື້ລົດ). ສະນັ້ນ, ຜົນປະໂຫຍດທີ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ຮັບໃນແຕ່ລະເດືອນ : $\frac{100.000.000 \times 20\%}{12} = 1.666.670$ ກີບ,

3. ຜົນປະໂຫຍດຈາກດອກເບ້ຍເງິນກູ້ທີ່ມີສ່ວນຫຼຸດ

ເງິນກູ້ຢືມທີ່ວິສາຫະກິດສະໜອງໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນ ແມ່ນຜົນປະໂຫຍດຈາກດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມທີ່ມີສ່ວນຫຼຸດ ໃນກໍລະນີທີ່ອັດຕາດອກເບ້ຍໄດ້ກຳນົດຕໍ່າກວ່າອັດຕາກູ້ຢືມຂອງຕະຫຼາດ. ມູນຄ່າຜົນປະໂຫຍດຈາກດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມທີ່ມີສ່ວນຫຼຸດປະຈຳເດືອນ ຖືກຄິດໄລ່ໂດຍອີງຕາມສູດ ດັ່ງນີ້:

A – B ; ຊຶ່ງ A : ແມ່ນ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ທີ່ໄວ້ໄປຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ແລະ B: ແມ່ນ ດອກເບ້ຍຕໍ່າກ່ວາ ຊຶ່ງພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ຈ່າຍໃນກໍລະນີກູ້ຢືມຈາກ ວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງ ໃນແຕ່ລະເດືອນ;

ສົມມຸດ ອັດຕາດອກເບ້ຍໃນທ້ອງຕະຫຼາດແມ່ນ 3% ຕໍ່ເດືອນ, ສໍາລັບອັດຕາດອກເບ້ຍທີ່ກູ້ຈາກວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງ ແມ່ນ 1,5% ຕໍ່ເດືອນ; ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ຮັບຈາກວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງ ແມ່ນ ສ່ວນຫຼຸດ : $3\% - 1,5\% = 1,5\%$

ຕົວຢ່າງ : ສົມມຸດວ່າວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງມີນະໂຍບາຍໃຫ້ ພະນັກງານ-ກຳມະກອນ ຢືມເງິນ ຈຳນວນ 5.000.000 ກີບ ໃນອັດຕາດອກເບ້ຍຕໍ່າ 1,5% ຕໍ່ເດືອນ ໃນຂະນະທີ່ອັດຕາດອກເບ້ຍໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ແມ່ນ 3% ຕໍ່ເດືອນ :

- ຄິດໄລ່ຕາມອັດຕາທ້ອງຕະຫຼາດທົ່ວໄປ : $5.000.000 \times 3\% = 150.000$ ກີບ/ເດືອນ;
- ຄິດໄລ່ອັດຕາຫຼຸດ (ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ) : $5.000.000 \times 1,5\% = 75.000$ ກີບ/ເດືອນ;
- ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຜູ້ອອກແຮງງານໄດ້ຮັບ : $150.000 - 75.000 = 75.000$ ກີບ.
(ຫຼຸດເຄິ່ງໜຶ່ງ).

4. ຜົນປະໂຫຍດຈາກການຍົກເລີກໜີ້

ກໍລະນີວິສາຫະກິດ ໄດ້ຍົກເລີກໜີ້ສິນໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ ແມ່ນ ຜົນປະໂຫຍດຈາກມູນຄ່າໜີ້ສິນທີ່ຖືກຍົກເລີກຕົວຈິງ(ບໍ່ໃຫ້ໃຊ້ແທນຄືນ).

5. ຜົນປະໂຫຍດຈາກສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການທີ່ຫຼຸດລາຄາ

ການມອບໂອນສິນຄ້າ ຫຼື ການສະໜອງການບໍລິການ ຈາກວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນ ແມ່ນຜົນປະໂຫຍດ ຈາກສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການ ທີ່ຫຼຸດລາຄາປົກກະຕິຕາມວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງໄດ້ສະໜອງ ຫຼື ຕາມລາຄາໃນທ້ອງຕະຫຼາດ; ມູນຄ່າຜົນປະໂຫຍດຈາກສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການ ທີ່ຫຼຸດລາຄາ ແມ່ນ:

- 1) ໃນກໍລະນີທີ່ ວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງໄດ້ຫຼຸດ ລາຄາ ສິນຄ້າ ຫຼື ຄ່າການບໍລິການ ຈາກລາຄາປົກກະຕິຂອງສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການ ດຽວກັນ ທີ່ສະໜອງໃຫ້ແກ່ລູກຄ້າອື່ນທົ່ວໄປ; ຈຳນວນມູນຄ່າທີ່ຫຼຸດນັ້ນ ແມ່ນຜົນປະໂຫຍດທີ່ ພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ຮັບ;
- 2) ໃນກໍລະນີ ທີ່ວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງ ໄດ້ປະກອບຊ່ວຍໃນການຊື້ສິນຄ້າຈາກບ່ອນອື່ນ ຫຼື ໄດ້ຈ່າຍຊ່ວຍຄ່າການສະໜອງບໍລິການ ຈາກຜູ້ອື່ນໃຫ້ແກ່ ພະນັກງານ-ກຳມະກອນ ບາງສ່ວນ ຫຼື ທັງໝົດ, ຈຳນວນມູນຄ່າທີ່ວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງ ຊ່ວຍຊື້ໃຫ້ ຫຼື ຊ່ວຍຈ່າຍໃຫ້ນັ້ນ ແມ່ນຜົນປະໂຫຍດທີ່ ພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ຮັບ;
- 3) ໃນກໍລະນີ ພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ເຊັ່ນ: ປີ້ເຮືອບິນ, ປີ້ລົດໄຟ ແລະ ອື່ນໆຜົນປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວຈະຖືກນຳໄປບວກເຂົ້າກັບລາຍໄດ້ປະຈຳເດືອນ ເພື່ອເປັນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້.

6. ການອອກໃບຢັ້ງຢືນສໍາລັບພະນັກງານ-ກຳມະກອນຢຸດເຊົາເຮັດວຽກ

ກໍລະນີ ທີ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ຢຸດເຊົາເຮັດວຽກ ຫຼື ລາອອກ ພາຍໃນປີປະຕິທິນ, ວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງຕ້ອງອອກໃບຢັ້ງຢືນ ກ່ຽວກັບການຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກອາກອນລາຍໄດ້ໄວ້ເພື່ອມອບຕໍ່ໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນ ດັ່ງກ່າວ ພາຍໃນ 7 ວັນ ດັ່ງນີ້:

- 1) ຈຳນວນລາຍໄດ້ທັງໝົດ ທີ່ວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນ ພາຍໃນປີປະຕິທິນທີ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ເຮັດວຽກຕົວຈິງຜ່ານມາ ກ່ອນໜ້າທີ່ຜູ້ກ່ຽວຈະເຊົາເຮັດວຽກ;
- 2) ຈຳນວນເງິນອາກອນລາຍໄດ້ທັງໝົດ ທີ່ຖືກຫັກ ຈາກລາຍໄດ້ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ;
- 3) ຍື່ນສຳເນົາໃບຢັ້ງຢືນກ່ຽວກັບການຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກອາກອນໄວ້ ເພື່ອມອບຕໍ່ໃຫ້ແກ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງເສຍອາກອນ.

ໃນກໍລະນີ ພະນັກງານ-ກຳມະກອນ ດັ່ງກ່າວ ຫາກໄດ້ເຮັດວຽກ ບ່ອນໃໝ່ພາຍໃນປີປະຕິທິນດຽວກັນຕໍ່ຈາກບ່ອນເກົ່ານັ້ນມາ, ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຍື່ນໃບຢັ້ງຢືນກ່ຽວກັບການຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກອາກອນໄວ້ ຈາກບ່ອນເກົ່າທີ່ຕົນເຮັດວຽກຜ່ານມາ ໃຫ້ແກ່ວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງໃໝ່ ພາຍໃນ 7 ວັນ ນັບແຕ່ມີເລີ່ມເຮັດວຽກຢູ່ບ່ອນໃໝ່ເປັນຕົ້ນໄປ ເພື່ອເປັນຫຼັກຖານໄວ້ຕິດຕາມຕໍ່ໄປ;

ໃນກໍລະນີທີ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນໄດ້ຢຸດເຊົາເຮັດວຽກ ຍ້ອນເສຍຊີວິດ, ວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງ ຕ້ອງອອກໃບຢັ້ງຢືນການຫັກອາກອນໄວ້ນັ້ນ ເພື່ອມອບຕໍ່ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຜູ້ກ່ຽວໄວ້ເປັນຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນ.

7. ຈຳນວນເງິນ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດອື່ນທີ່ສະໜອງໃຫ້ພະນັກງານ-ກຳມະກອນ ທີ່ອະນຸຍາດເປັນລາຍຈ່າຍ

ຈຳນວນເງິນ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດອື່ນ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ທີ່ວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງໄດ້ສະໜອງໃຫ້ພະນັກງານ-ກຳມະກອນ ແມ່ນສາມາດລົງເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນໄດ້ ຖ້າວ່າ ເງິນ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວ ຫາກຖືກນຳມາບວກເຂົ້າໃນພື້ນຖານຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງພະນັກງານ-ກຳມະກອນ.

8. ການຍົກເວັ້ນອາກອນລາຍໄດ້ຕາມມາດຕາ 35 ສຳລັບການຝຶກອົບຮົມ

ສຳລັບຈຸດປະສົງ ໃນມາດຕາ 35 ຂໍ້ 19 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກຳນົດ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງວິສາຫະກິດ ຫຼື ນາຍຈ້າງ ສຳລັບການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ການສຶກສາຕໍ່ ໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ-ກຳມະກອນ ຂອງຕົນ ຊຶ່ງແມ່ນລາຍໄດ້ທີ່ຖືກຍົກເວັ້ນອາກອນ ຂອງພະນັກງານ-ກຳມະກອນ. ດັ່ງນັ້ນ, ການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ການສຶກສາຕໍ່ນັ້ນ ຕ້ອງກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຮັບໃຊ້ໂດຍກົງກັບໜ້າທີ່ວຽກງານຂອງພະນັກງານ-ກຳມະກອນຢ່າງແທ້ຈິງ, ຖ້າກໍລະນີນອກເໜືອຈາກນັ້ນ ແມ່ນຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການຍົກເວັ້ນ, ບໍ່ຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ ສຳລັບວິສາຫະກິດ.

ໝວດທີ 2

ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ

ມາດຕາ 40 ຄວາມໝາຍ ຂອງອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ

ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ແມ່ນເງິນແບ່ງໃຫ້ຂາຮຸ້ນ ຫຼື ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ຊຶ່ງໄດ້ມາຈາກກຳໄລສຸດທິ ຂອງວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ຫຼື ບໍລິສັດ ພາຍຫຼັງຫັກຕົ້ນທຶນ ຫຼື ຄ່າຊື້ເບື້ອງ ແລະ ໜີ້ສິນຕ່າງໆອອກແລ້ວ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນ ມາດຕາ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ ຫຼື ແມ່ນຄ່າຕອບແທນ ຂອງວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນໃຫ້ແກ່ຂາຮຸ້ນ ຫຼື ບໍລິສັດຈຳກັດຜູ້ດຽວ, ບໍລິສັດຈຳກັດ ແລະ ບໍລິສັດມະຫາຊົນ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ຖືວ່າເປັນການ

ກະຈາຍຜົນກຳໄລໃນຮອບໄລຍະເວລາໃດໜຶ່ງຂອງການລົງທຶນ ຫລື ລົງທຶນຮ່ວມກັນ ຕາມຜົນການປະກອບທຶນຕົວຈິງ ໂດຍ ບໍ່ມີການຕົກລົງສຳລັບບໍລິສັດຈຳກັດຜູ້ດຽວ ຫລື ມີການຕົກລົງກັນຢູ່ໃນກອງປະຊຸມຮ່ວມ ຂອງຂາຮຸ້ນ ຫຼື ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ວ່າຈະມີການຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ປິດບັນຊີປະຈຳປີແລ້ວ, ກອງປະຊຸມຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດ (ແບ່ງປັນຜົນກຳໄລ) ຕ້ອງໄດ້ເຮັດບົດບັນທຶກການຕົກລົງຢ່າງເປັນເອກະສັນ ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ເກັບຮັກສາໄວ້ໃນແຟມຂໍ້ມູນ ຂອງວິສາຫະກິດ.

ມາດຕາ 41 ເງື່ອນໄຂທີ່ສາມາດຄິດໄລ່ ແລະ ມອບອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ.

ວິສາຫະກິດທີ່ຈົດທະບຽນໃນຖານະເປັນນິຕິບຸກຄົນໃນຮູບແບບວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ແລະ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຕ້ອງມີການຄິດໄລ່ ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລໃນເວລາທີ່ມີການແບ່ງປັນກຳໄລ ຕາມຊັດສ່ວນການປະກອບຕົວຈິງ ຂອງຂາຮຸ້ນ ຫຼື ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ດັ່ງນີ້ :

1. ກໍລະນີ ຕົກລົງແບ່ງປັນຜົນກຳໄລ ແມ່ນໃຫ້ຄິດໄລ່ ແລະ ມອບອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ພາຍຫຼັງມີບົດບັນທຶກກອງປະຊຸມຂາຮຸ້ນ ຫຼື ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 41 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້;
2. ກໍລະນີບໍ່ແຈ້ງຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ກ່ຽວກັບການບໍ່ເປີດກອງປະຊຸມ ຂາຮຸ້ນ ຫຼື ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ຫຼື ບໍ່ແຈ້ງການແບ່ງປັນຜົນກຳໄລ ກ່ອນວັນທີ 30 ມິຖຸນາ ຂອງປີຖັດໄປ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ສາມາດຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 6 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້;
3. ກໍລະນີ ນຳເອົາເງິນກຳໄລສະສົມໄວ້ຢູ່ໃນຄັງສຳຮອງຕາມລະບຽບການ ຫຼື ຄັງສຳຮອງອື່ນ ໄປເພີ່ມທຶນຈົດທະບຽນ ຂອງວິສາຫະກິດ;
4. ກໍລະນີ ຂອງບໍລິສັດ ຈຳກັດຜູ້ດຽວ ມີການປ່ຽນຮູບແບບມາເປັນບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຫຼື ບໍລິສັດມະຫາຊົນ ທີ່ມີຍອດເຫຼືອເງິນກຳໄລສະສົມຢູ່ໃນບັນຊີຈະຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ເພື່ອສະສາງ ໃຫ້ສຳເຫຼັດສາກ່ອນ ຈຶ່ງສາມາດປ່ຽນຮູບແບບວິສາຫະກິດໄດ້;
5. ກໍລະນີ ບໍລິສັດມີການ ຢຸດເຊົາ, ຄວບ, ແຍກ ກິດຈະການ ເງິນກຳໄລສະສົມຢູ່ໃນບັນຊີຈະຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ເພື່ອສະສາງໃຫ້ສຳເຫຼັດສາກ່ອນ;
6. ກໍລະນີ ບໍລິສັດ ຫາກແບ່ງກຳໄລໃນປີເຂົ້າຄັງສະສົມເກີນອັດຕາສ່ວນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 53 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ ສ່ວນທີ່ເກີນ ແມ່ນຈະຖືກຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນປັນຜົນກຳໄລ;
7. ກໍລະນີ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຕ່າງປະເທດມາລົງທຶນ ຫຼື ລົງທຶນຮ່ວມ ກ່ອນການໂອນເງິນກຳໄລກັບປະເທດ ຫຼັງການເສຍອາກອນກຳໄລແລ້ວ ຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ຈຶ່ງສາມາດດຳເນີນການໂອນໄດ້ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຈະມີການກຳນົດເປັນອັນສະເພາະ.

ມາດຕາ 42 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ແລະ ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ແມ່ນຈຳນວນເງິນ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດຢ່າງອື່ນທັງໝົດ ຕີມູນຄ່າເປັນເງິນ ທີ່ຂາຮຸ້ນ ຫຼື ຜູ້ຖືຮຸ້ນໄດ້ຮັບ. ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ສຳລັບບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ມີພູມລຳເນົາ ຫຼື ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ລວມທັງ

ຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແຕ່ມີລາຍໄດ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນອັດຕາ 10% ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 5 ຂົດໜ້າທີ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ໃນກໍລະນີທີ່ມີການກຳນົດອັດຕາອາກອນ ເປັນອັນສະເພາະຢູ່ໃນ ສັນຍາ ລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກັບຜູ້ລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ຫຼື ສິນທິສັນຍາ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການເກັບອາກອນຊຳຊ້ອນ ແລະ ສະກັດກັ້ນ ການຫຼົບຫຼີກເສຍອາກອນ ຈາກການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ ລະຫວ່າງ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ລັດຖະບານຂອງປະເທດຜູ້ມາລົງທຶນ, ສຳລັບຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດ ຕາມສັນຍາ ຫຼື ສິນທິສັນຍາ ດັ່ງກ່າວ (ຖ້າມີ).

ໃນກໍລະນີ ວິສາຫະກິດນິຕິບຸກຄົນ ໄດ້ນຳເອົາກຳໄລ ມາຈາກການປະກອບທຶນ ຫຼື ຊື້ຮຸ້ນ ກັບ ວິສາຫະກິດນິຕິບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ໄດ້ເສຍອາກອນກຳໄລ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ຊຶ່ງຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກໂດຍ ວິສາຫະກິດນິຕິບຸກຄົນອື່ນນັ້ນແລ້ວ ຈຳນວນເງິນກຳໄລດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ຖືເປັນລາຍຮັບ ທຸລະກິດ ຈະບໍ່ຖືກຄິດໄລ່ເສຍອາກອນກຳໄລ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ອີກ.

ມາດຕາ 43 ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລແຕ່ລະກໍລະນີ.

ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ແມ່ນໃຫ້ຄິດໄລ່ຕາມຜົນໄດ້ຮັບ ທາງດ້ານບັນຊີ ຂອງວິສາຫະກິດ ທີ່ໄດ້ລາຍງານປະຈຳປີ ສຳລັບກໍລະນີ ວິສາຫະກິດ ສະຫຼຸບບັນຊີ ແລະ ສິ່ງເອກະສານ ລາຍງານການເງິນຂອງຕົນ ຖືກຕ້ອງຕາມກຳນົດເວລາ ຕາມມາດຕາ 21 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນ ລາຍໄດ້ ແລະ ຕາມມາດຕາ 21 ຂອງຄຳແນະນຳ ສະບັບນີ້, ເນື່ອງຈາກວ່າ ວິສາຫະກິດ ທີ່ສະຫຼຸບບັນຊີ ແລະ ສິ່ງລາຍງານການເງິນ ຖືກຕ້ອງຕາມກຳນົດເວລາ ນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ສຳເລັດການແບ່ງປັນຜົນກຳໄລໃຫ້ຂາຮຸ້ນ ຫຼື ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ພາຍໃນປີ ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ. ສຳລັບວິສາຫະກິດທີ່ຖືກກວດກາບັນຊີປະຈຳປີ ຫາກພົບເຫັນ ການເຊື່ອງອຳດ້ານລາຍຮັບທຸລະກິດໂດຍເຈດຕະນາ ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລໃຫ້ຖື ເອົາຕາມຜົນການກວດກາ, ສຳລັບກໍລະນີບໍ່ໄດ້ສະຫຼຸບບັນຊີ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສິ່ງເອກະສານລາຍງານການເງິນ ຕາມກຳນົດເວລາ ຫາກເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ມີການດຳເນີນການກວດກາ ແມ່ນຈະຕ້ອງຖືເອົາຜົນ ຂອງການກວດກາ ເພື່ອຄິດໄລ່ ທັງອາກອນກຳໄລ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ຫຼື ໃຫ້ຖືເອົາ ຜົນຂອງການຄິດໄລ່ກຳໄລແບບບັງຄັບ.

ຕົວຢ່າງ ທີ 1. ກໍລະນີ ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ.

ສົມມຸດວ່າ ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ແຫ່ງໜຶ່ງ ດຳເນີນທຸລະກິດຂະແໜງການຄ້າທົ່ວໄປ, ປະກອບມີ ຂາຮຸ້ນ ທັງໝົດ 4 ຄົນ. ທຶນຈົດທະບຽນທັງໝົດ 600.000.000 ກີບ. ໃນນັ້ນ, ຂາຮຸ້ນ ກ ປະກອບທຶນ 40%, ຂາຮຸ້ນ ຂ ປະກອບ 20% , ຂາຮຸ້ນ ຄ ປະກອບ 30% ແລະ ຂາຮຸ້ນ ງ ປະກອບ 10% ; ປີ 2020 ສົມມຸດວ່າມີກຳໄລທັງໝົດ 200.000.000 ກີບ ແລະ ກອງປະຊຸມຂາຮຸ້ນຕົກລົງ ໄດ້ຫັກເງິນຄັງສຳຮອງ ແລະ ຄັງອື່ນໄວ້ ຕາມລະບຽບການ 10% ຂອງກຳໄລ ;

ວິທີຄິດໄລ່ ອາກອນກຳໄລ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນປັນຜົນກຳໄລ ດັ່ງນີ້ :

- ອາກອນກຳໄລ : $200.000.000 \times 20\% = 40.000.000$ ກີບ;
- ກຳໄລສຸດທິຫຼັງການເສຍອາກອນກຳໄລ: $200.000.000 - 40.000.000 = 160.000.000$ ກີບ;
- ຫັກເງິນຄັງ ອື່ນໆ : $160.000.000 \times 10\% = 16.000.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້: $160.000.000 - 16.000.000 = 144.000.000$ ກີບ;

- ອາກອນລາຍໄດເງິນປັນຜົນກຳໄລ : $144.000.000 \times 10\% = 14.400.000$ ກີບ;
- ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ທີ່ຂາຮຸ້ນຈະໄດ້ຮັບ : $144.000.000 - 14.400.000 = 129.600.000$ ກີບ;
- ແບ່ງປັນເງິນ ກຳໄລ ໃຫ້ແຕ່ລະຂາຮຸ້ນ :
 1. ຂາຮຸ້ນ ກ ໄດ້ຮັບ : $129.600.000 \times 40\% = 51.840.000$ ກີບ;
 2. ຂາຮຸ້ນ ຂ ໄດ້ຮັບ : $129.600.000 \times 20\% = 25.920.000$ ກີບ;
 3. ຂາຮຸ້ນ ຄ ໄດ້ຮັບ : $129.600.000 \times 30\% = 38.880.000$ ກີບ;
 4. ຂາຮຸ້ນ ງ ໄດ້ຮັບ : $129.600.000 \times 10\% = 12.960.000$ ກີບ.

ຕົວຢ່າງ ທີ 2. ກໍລະນີ ບໍລິສັດຈຳກັດ.

ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດຈຳກັດ ແຫ່ງໜຶ່ງ ດຳເນີນທຸລະກິດ ຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ, ມີຜູ້ຖືຮຸ້ນທັງໝົດ ຈຳນວນ 30 ຄົນ (ພໍດີເຕັມຕາມຈຳນວນອະນຸຍາດສ້າງຕັ້ງເປັນບໍລິສັດຈຳກັດ), ມູນຄ່າຮຸ້ນແຕ່ລະໃບໃນມື້ເລີ່ມດຳເນີນທຸລະກິດ ແມ່ນ 8.000 ກີບ, ລວມທຶນຈົດທະບຽນ ແມ່ນ 7.200.000.000 ກີບຈາກຈຳນວນຮຸ້ນທັງໝົດ: 900.000 ຮຸ້ນ .ໃນນັ້ນ, 5 ຄົນຖື ຜູ້ລະ 50.000 ໃບ, 15 ຄົນ ຖືຜູ້ລະ 30.000 ໃບ ແລະ ອີກ 10 ຄົນຖື ຜູ້ລະ 20.000ໃບ, ປີ 2020 ໄດ້ສະຫຼຸບບັນຊີ ສົມມຸດເຫັນມີກຳໄລດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ ຈຳນວນ 2.000.000.000ກີບ ແລະ ສົມມຸດໄດ້ຫັກເງິນຄັງສຳຮອງຕາມລະບຽບການ ແລະ ຄັງສຳຮອງອື່ນໄວ້ ຈຳນວນ 200.000.000 ກີບ:

ວິທີຄິດໄລ່ ອາກອນກຳໄລ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນປັນຜົນກຳໄລ ດັ່ງນີ້:

- ອາກອນກຳໄລ : $2.000.000.000 \times 35\% = 700.000.000$ ກີບ;
- ກຳໄລສຸດທິຫຼັງການເສຍອາກອນກຳໄລ : $2.000.000.000 - 700.000.000 = 1.300.000.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນ : $1.300.000.000 - 200.000.000 = 1.100.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນປັນຜົນກຳໄລ : $1.100.000.000 \times 10\% = 110.000.000$ ກີບ;
- ເງິນກຳໄລທີ່ບັນດາຜູ້ຖືຮຸ້ນໄດ້ຮັບ: $1.100.000.000 - 110.000.000 = 990.000.000$ ກີບ;
- ເງິນກຳໄລທີ່ແຕ່ລະໃບຮຸ້ນໄດ້ຮັບ : $\frac{990.000.000}{900.000} = 1.100$ ກີບ.
- ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ເອົາ ຈຳນວນເງິນກຳໄລ 1.100.00 ກີບ ຄູນກັບຈຳນວນຮຸ້ນຂອງແຕ່ລະຄົນ ຈຶ່ງຈະໄດ້ຈຳນວນເງິນກຳໄລຕົວຈິງປະຈຳປີຂອງແຕ່ລະຄົນທີ່ຖືຮຸ້ນດັ່ງນີ້ :
 1. ເງິນກຳໄລ ສຳລັບຜູ້ຖືຮຸ້ນ 50.000ໃບ : $50.000 \times 1.100 = 55.000.000$ ກີບ/ຄົນ;
 2. ເງິນຮກຳໄລສຳລັບຜູ້ຖືຮຸ້ນ 30.000ໃບ : $30.000 \times 1.100 = 33.000.000$ ກີບ/ຄົນ;
 3. ເງິນຮກຳໄລສຳລັບຜູ້ຖືຮຸ້ນ 20.000ໃບ : $20.000 \times 1.100 = 22.000.000$ ກີບ/ຄົນ.

ໝາຍເຫດ : ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ສຳລັບບໍລິສັດ ຈຳກັດຜູ້ດຽວ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນ ຄືກັບ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ, ເນື່ອງຈາກມີຜູ້ຖືຮຸ້ນພຽງຄົນດຽວ ກຳໄລສຸດທິ ຫຼັງຈາກການເສຍອາກອນກຳໄລ ແລະ ການຫັກອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກຳໄລອອກແລ້ວ ແມ່ນເປັນຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ກ່ຽວທັງໝົດ.

ຕົວຢ່າງທີ 3. ກໍລະນີ ນິຕິບຸກຄົນ ຊື້ຮຸ້ນ ຮ່ວມທຶນ ກັບ ນິຕິບຸກຄົນ.

ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດຈໍາກັດ ກ ໄດ້ປະກອບທຶນ ຫຼື ຊື້ຮຸ້ນ ກັບ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ຂ ດໍາເນີນທຸລະກິດ ການຄ້າ, ລວມໃບຮຸ້ນທັງໝົດມີ 850.000 ຮຸ້ນ, ມູນຄ່າແຕ່ລະຮຸ້ນ : 16.000 ກີບ, ເປັນທຶນຈົດທະບຽນ ທັງໝົດ : $850.000 \times 16.000 = 13.600.000.000$ ກີບ, ໃນນີ້ ບໍລິສັດຈໍາກັດ ກ ຖືໃນຊັດສ່ວນ 40% ຂອງຈໍານວນຮຸ້ນທັງໝົດ : $850.000 \times 40\% = 340.000$ ຮຸ້ນ ; ສະຫຼຸບບັນຊີ ປີ 2020 ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ຂ ມີກໍາໄລດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ 3.500.000.000 ກີບ, ວິທີຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ເງິນປັນຜົນກໍາໄລ ໂດຍ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ຂ ດັ່ງນີ້ :

- ອາກອນກໍາໄລ : $3.500.000.000 \times 20\% = 700.000.000$ ກີບ;
- ກໍາໄລຫຼັງການເສຍອາກອນກໍາໄລ: $3.500.000.000 - 700.000.000 = 2.800.000.000$ ກີບ;
- ຫັກຄັງສໍາຮອງຕາມລະບຽບການ 10% : $2.800.000.000 \times 10\% = 280.000.000$ ກີບ;
- ຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກໍາໄລ : $2.800.000.000 - 280.000.000 = 2.520.000.000$ ກີບ;
- ຈໍານວນ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກໍາໄລ ທັງໝົດ ທີ່ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ຂ ແລະ ບໍລິສັດຈໍາກັດ ກ ຕ້ອງ ມອບ: $2.520.000.000 \times 10\% = 252.000.000$ ກີບ.
ໃນນີ້, ພຸດສ່ວນ ຂອງ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ຂ : $252.000.000 \times 60\% = 151.200.000$ ກີບ ແລະ ພຸດສ່ວນຂອງ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ : $252.000.000 \times 40\% = 100.800.000$ ກີບ;
- ເງິນກໍາໄລ ທີ່ບໍລິສັດໄດ້ຮັບ : $2.520.000.000 - 252.000.000 = 2.268.000.000$ ກີບ;
- ຜົນກໍາໄລ ຂອງແຕ່ລະໃບຮຸ້ນ : $\frac{2.268.000.000}{850.000} = 2.668.235$ ກີບ;
- ກໍາໄລ ທີ່ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ ໄດ້ຮັບຕົວຈິງ : $340.000 \times 2.668.235 = 907.199.900$ ກີບ;

ໝາຍເຫດ : ຈໍານວນເງິນກໍາໄລ ທີ່ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ ໄດ້ຮັບ 907.199.900 ກີບ ຊຶ່ງຖືກຄິດໄລ່, ຫັກ ອາກອນກໍາໄລ ແລະ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກໍາໄລ ໂດຍບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ຂ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄົບ ຖ້ວນແລ້ວນັ້ນ ຖືວ່າເປັນກໍາໄລສຸດທິ ຂອງບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ ລ້ວນໆ ຈຶ່ງບໍ່ໃຫ້ຖືເປັນລາຍຮັບດ້ານສ່ວຍສາ ອາກອນ ສໍາລັບບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ ອີກ, ບໍ່ໃຫ້ເສຍອາກອນກໍາໄລ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນ ຜົນກໍາໄລ ອີກ. ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າວ່າ ບໍລິສັດຈໍາກັດ ຂ ພຽງແຕ່ປັນເງິນກໍາໄລ ສົ່ງມາໃຫ້ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ, ສ່ວນອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກໍາໄລ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກໄວ້ ຍ້ອນເຫດຜົນ ບໍ່ໄດ້ເປີດ ກອງປະຊຸມ ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ຫຼື ເຫດຜົນອື່ນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຈະຖືກ ຄິດໄລ່ ແລະ ສັ່ງໃຫ້ມາມອບ ໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຕາມມູນຄ່າຂອງເງິນກໍາໄລທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ ແບ່ງປັນຕາມຊັດສ່ວນຂອງການຖືຮຸ້ນ

ໃນກໍລະນີ ບໍລິສັດ ກ ເປັນນິຕິບຸກຄົນ ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫິກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ຊື້ຮຸ້ນ ຮ່ວມທຶນ ກັບ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ຂ ຊຶ່ງມີພູມລໍາເນົາ ແລະ ສ້າງຕັ້ງວິສາຫິກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນປັນຜົນກໍາໄລ ສໍາລັບ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ ທີ່ຖືກຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ໂດຍບໍລິສັດ ຂ ນັ້ນ ຈະຕ້ອງນໍາມາແຈ້ງມອບ ໂດຍບໍລິສັດ ຂ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ເບີກຈ່າຍ ຫຼື ວັນທີ່ໄດ້ສົ່ງເງິນກໍາໄລ ໃຫ້ ບໍລິສັດ ກ ເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ ໄດ້ກໍານົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 50 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ຕົວຢ່າງທີ 4. ກໍລະນີແບ່ງເງິນກຳໄລສະສົມເຂົ້າຄັງເກີນອັດຕາ .

ສົມມຸດວ່າ ປີ 2020 ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຄ ມີກຳໄລສະສົມ ພາຍຫຼັງໄດ້ເສຍອາກອນກຳໄລແລ້ວ ເປັນຈຳນວນເງິນ 2.000.000.000 ກີບ ແລະ ບໍລິສັດ ໄດ້ແບ່ງເງິນກຳໄລດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າຄັງສຳຮອງຕາມ ລະບຽບການ ຈຳນວນ 800.000.000 ກີບ ຫຼື ເທົ່າກັບ 40% ຂອງກຳໄລພາຍຫຼັງໄດ້ເສຍອາກອນກຳໄລ ແລ້ວ. ຜ່ານການກວດກາຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ພົບເຫັນວ່າໄດ້ມີການແບ່ງເງິນດັ່ງກ່າວເຂົ້າຄັງສຳ ຮອງຕາມລະບຽບການເກີນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 53 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ ທີ່ ອະນຸຍາດໃຫ້ບໍ່ເກີນ 10%. ດັ່ງນັ້ນ, ກໍລະນີດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງມີການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນປັນຜົນ ກຳໄລຄືນໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ດັ່ງນີ້ :

- ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນປັນຜົນກຳໄລທີ່ຕ້ອງມອບຕື່ມ :
 $(800.000.000 - (2.000.000.000 \times 10\%)) \times 10\% = 60.000.000$ ກີບ;
- ຄິດໄລ່ຄ່າປັບໃໝ : $60.000.000 \times 50\% = 30.000.000$ ກີບ.

**ໝວດທີ 3
ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ**

ມາດຕາ 44 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ແລະ ອັດຕາ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າອະສັງຫາລິມະຊັບ

ມາດຕາ 38 ຂໍ້ 9 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກຳນົດພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍ ໄດ້ ຈາກຄ່າເຊົ່າ ທີ່ດິນ, ເຮືອນ, ອາຄານ, ສາງສິນຄ້າ ຫຼື ຊັບສິນອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນລັກສະນະທຸລະກິດ ຂອງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ລວມທັງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ແມ່ນຈຳນວນເງິນຄ່າເຊົ່າ ຫຼື ມູນຄ່າຜົນ ປະໂຫຍດອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຕາມສັນຍາ ຫຼື ຂໍ້ບຸກພັນອື່ນ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ໂດຍທຽບໃສ່ລາຄາ ຍຸຕິທຳທີ່ປະກົດຕົວໃນທ້ອງຕະຫຼາດທົ່ວໄປ ຂອງສະຖານທີ່ ທີ່ມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັນ ຕັ້ງຢູ່ບໍລິເວນດຽວ ກັນ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ຫັກຄ່າບຸກເບີກ, ຄ່າບຸລະນະສ້ອມແປງສະຖານທີ່ໃຫ້ເຊົ່າ;

ມາດຕາ 39 ຂໍ້ 5 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໄດ້ກຳນົດອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ຈາກ ຄ່າເຊົ່າ 10%;

ຜູ້ທີ່ມີລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າຕ້ອງມີເລກປະຈຳຕົວຜູ້ເສຍອາກອນ (TIN) ເພື່ອສະດວກ ແລະ ເປັນ ບ່ອນອີງສຳລັບການແຈ້ງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ໂດຍແມ່ນຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນເມືອງ ບ່ອນຊັບສິນໃຫ້ ເຊົ່າຕັ້ງຢູ່ ເປັນຜູ້ອອກໃຫ້;

ສັນຍາກ່ຽວກັບການໃຫ້ເຊົ່າພາຍຫຼັງໄດ້ຜ່ານການຮັບຮອງລະຫວ່າງຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າ ແລະ ຜູ້ເຊົ່າແລ້ວ ຕ້ອງເຊັນຢັ້ງຢືນຈາກອຳນາດການປົກຄອງບ້ານບ່ອນທີ່ຊັບສິນໃຫ້ເຊົ່າຕັ້ງຢູ່; ກໍລະນີໄດ້ຮັບຄ່າເຊົ່າເປັນ ເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ເວລາຈະມອບອາກອນ ແມ່ນໃຫ້ຄິດໄລ່ເປັນເງິນກີບ ຕາມອັດຕາແລກປ່ຽນ ຂອງ ທະນາຄານ ແຫ່ງ ສປປລາວ ໃນມື້ທີ່ໄປມອບອາກອນ ນັ້ນ.

ໝາຍເຫດ : ສຳລັບລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ທີ່ເປັນຊັບສິນຂອງຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຖືບັນຊີຖືກຕ້ອງຕາມ ມາດຕະຖານການບັນຊີ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ແຕ່ໃຫ້ບວກຈຳນວນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າເປັນລາຍຮັບທຸລະກິດ ເພື່ອແຈ້ງເສຍອາກອນກຳໄລ; ສຳລັບລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ດຳເນີນກິດຈະການໃຫ້ເຊົ່າ ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ໂດຍທີ່ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບອາກອນລາຍໄດ້ຂອງຈຸນລະວິສາຫະກິດ.

ມາດຕາ 45 ກໍລະນີຕ່າງໆກ່ຽວຂ້ອງກັບການໃຫ້ເຊົ່າຊັບສິນ

1. ໄດ້ຮັບຄ່າເຊົ່າເປັນເງິນກີບ ຫຼື ເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດ;
2. ໄດ້ຮັບຄ່າເຊົ່າສ່ວນໜຶ່ງເປັນເງິນ ແລະ ອີກສ່ວນໜຶ່ງເປັນວັດຖຸ;
3. ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າເຊົ່າ ແຕ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຢ່າງອື່ນແທນ;
4. ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າເຊົ່າ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດອື່ນແທນ (ໃຫ້ຢູ່ລ້າ ຫຼື ໃຫ້ນໍ້າໃຊ້ລ້າ);
ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸຈາກຊັບສິນຂ້າງເທິງນີ້ ຫຼື ໃຫ້ລ້າ ລ້ວນແຕ່ຕ້ອງໄດ້ຄິດໄລ່
ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ;

ມາດຕາ 46 ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ກໍລະນີຕ່າງໆ :

1. ກໍລະນີໄດ້ຮັບຄ່າເຊົ່າເປັນເງິນ

ເດືອນມັງກອນ 2020 ສົມມຸດວ່າ ນາງ ກ ໄດ້ເອົາດິນ 01 ຕອນ ໃຫ້ ທ້າວ ຂ ເຊົ່າໃນມູນຄ່າ 20.000.000 ກີບ/ປີ; ໄລຍະການໃຫ້ເຊົ່າແມ່ນ 01 ປີ. ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ ນາງ ກ ຕ້ອງເສຍ ໃຫ້ຄິດໄລ່ ຄື :
 $20.000.000 \times 10\% = 2.000.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ກໍລະນີ ທ້າວ ຂ ບໍ່ນໍາໃຊ້ ແລະ ເອົາໃຫ້ຜູ້ອື່ນເຊົ່າຕໍ່ ແມ່ນຈະຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າຕໍ່ ຕາມຈໍານວນເຕັມຂອງຄ່າເຊົ່າຕົວຈິງ.

2. ກໍລະນີໄດ້ຮັບຄ່າເຊົ່າເປັນເງິນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆທີ່ບໍ່ແມ່ນເງິນ ໄລຍະເຊົ່າ 1 ປີ

ເດືອນສິງຫາ 2020 ສົມມຸດວ່າ ທ້າວ ກໍ ໄດ້ເອົາດິນ 1 ຕອນ ໃຫ້ບໍລິສັດຈໍາກັດ ຂ ທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນຢູ່ໃນລະບົບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ເຊົ່າ; ມູນຄ່າເຊົ່າ : 15.000.000 ກີບ, ໄລຍະການໃຫ້ເຊົ່າແມ່ນ 01 ປີ ແຕ່ມີເງື່ອນໄຂ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ຂ ຕ້ອງຖືມດິນໃຫ້ ທ້າວ ກໍ ຈໍານວນ 20 ລິດ ມູນຄ່າຖືມທັງໝົດ 6.000.000 ກີບ. ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ຖືວ່າການຖືມດິນແມ່ນຜົນປະໂຫຍດຢ່າງອື່ນ ທີ່ທ້າວ ກ ໄດ້ຮັບ ຈາກບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ຂ. ດັ່ງນັ້ນ, ມູນຄ່າຂອງການຖືມດິນຈະຕ້ອງເອົາມາບວກໃສ່ມູນຄ່າເຊົ່າ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ທີ່ ທ້າວ ກ ຕ້ອງມອບ ດັ່ງນີ້ :

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ : $15.000.000 + 6.000.000 = 21.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ : $21.000.000 \times 10\% = 2.100.000$ ກີບ.

3. ກໍລະນີໄດ້ຮັບຄ່າເຊົ່າເປັນເງິນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆທີ່ບໍ່ແມ່ນເງິນ ໄລຍະເຊົ່າຫຼາຍ ປີ

ເດືອນກໍລະກົດ 2019 ສະມາຄົມຈີນ ໄດ້ເອົາດິນ 01 ຕອນ ໃຫ້ ທ້າວ ຄໍ ເຊົ່າໃນໄລຍະ 05 ປີ ໃນມູນຄ່າ 100.000.000 ກີບ ແຕ່ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າຕົວຈິງ ເປັນແຕ່ລະປີ ປີລະ 20.000.000 ກີບ ໂດຍມີເງື່ອນໄຂ ທ້າວຄໍ ຕ້ອງຖືມດິນໃຫ້ສະມາຄົມຈີນ 100 ລິດ ມູນຄ່າ 32.000.000 ກີບ. ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ ສະມາຄົມຈີນ ຕ້ອງເສຍ ໃຫ້ຄິດໄລ່ດັ່ງນີ້:

- 1) ແບ່ງມູນຄ່າຖືມດິນອອກເປັນ 5 ສ່ວນ ຫຼື 5 ປີ : $\frac{32.000.000}{5} = 6.400.000$ ກີບ;
- 2) ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ : $20.000.000 + 6.400.000 = 26.400.000$ ກີບ;
- 3) ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າທີ່ຕ້ອງມອບຕໍ່ປີ: $26.400.000 \times 10\% = 2.640.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ: ສະມາຄົມຈົນເປັນນິຕິບຸກຄົນທີ່ບໍ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ແບບບຸກຄົນ; ຍ້ອນວ່າການກຳນົດຈ່າຍຄ່າເຊົ່າເປັນແຕ່ລະປີ, ການຄິດໄລ່ອາກອນ ກໍໃຫ້ຄິດໄລ່ເປັນແຕ່ລະປີ ຈົນຄົບກຳນົດເວລາການໃຫ້ເຊົ່າ.

4. ກໍລະນີບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າເຊົ່າເປັນເງິນ ແຕ່ ເປັນຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆທົດແທນ ຄ່າເຊົ່າໄລຍະຫຼາຍ ປີ

ຕົວຢ່າງທີ 1. ສົມມຸດວ່າໃນປີ 2019 ນາງ ຄຳ ໄດ້ເອົາດິນ 1 ຕອນ ມີເນື້ອທີ່ 2 ເຮັກຕາ ໃຫ້ ບໍລິສັດຈຳກັດ ກໍ ມາກໍ່ສ້າງຕຶກອາຄານພານິດໃສ່ຕອນດິນດັ່ງກ່າວຈຳນວນ 1 ຫຼັງ ໂດຍສອງຝ່າຍໄດ້ກຳນົດເງື່ອນໄຂ ຢູ່ໃນສັນຍາ ວ່າ ພາຍຫຼັງ ບໍລິສັດຈຳກັດ ກໍ ນຳໃຊ້ຕຶກອາຄານພານິດຄົບ 15 ປີແລ້ວ ຈະຕ້ອງມອບຕຶກດັ່ງກ່າວຄືນໃຫ້ນາງຄຳ ເຈົ້າທີ່ດິນ ແລະ ສົມມຸດວ່າ ມູນຄ່າການກໍ່ສ້າງທັງໝົດຂອງຕຶກນັ້ນ ແມ່ນ : 20.000.000.000 ກີບ. ໃນກໍລະນີ ດັ່ງກ່າວນີ້ ສຳລັບ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກໍ ທີ່ລົງທຶນກໍ່ສ້າງຕຶກອາຄານພານິດ ເພື່ອຈຸດປະສົງຮັບໃຊ້ໃນທາງທຸລະກິດ ຕາມຫຼັກການ ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດມີສິດຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນ ຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍກົງເຂົ້າໃນການດຳເນີນທຸລະກິດຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ດັ່ງນັ້ນ, ການຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນສຳລັບຕຶກອາຄານພານິດ ແມ່ນ ໄລຍະ 20 ປີ ຫຼື 5% ຕໍ່ປີ ຂອງມູນຄ່າທັງໝົດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 19 ຂໍ້ທີ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ (ສິ່ງປຸກສ້າງປະເພດຖາວອນ); ມູນຄ່າຂອງການຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນ ແຕ່ລະປີ : $20.000.000.000 \times 5\% = 1.000.000.000$ ກີບ/ປີ.

❖ ການໄລ່ລຽງ ຜົນປະໂຫຍດໃນກໍລະນີ ດັ່ງກ່າວ ມີຄືດັ່ງນີ້ :

- 1) ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ມີໂອກາດ ເກັບທຶນຄືນ ຈາກການຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນ ຂອງຕຶກອາຄານໃນໄລຍະ 15 ປີ ຂອງມູນຄ່າທັງໝົດ : $\frac{20.000.000.000}{20} \times 15 = 15.000.000.000$ ກີບ;
- 2) ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກໍ ສາມາດ ນຳເອົາ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມສິ້ນເຂົ້າ ທີ່ຕົນໄດ້ຈ່າຍ ສຳລັບການກໍ່ສ້າງຕຶກມາຫັກ ກັບ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມສິ້ນອອກ ຈົນກ່ວາຈະໝົດ ຫຼື ອາດຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງຄືນຕາມຫຼັກການ ຂອງອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ;
- 3) ມູນຄ່າຍັງເຫຼືອ ຂອງຕຶກອາຄານແມ່ນ : $20.000.000.000 - 15.000.000.000 = 5.000.000.000$ ກີບ ເປັນຜົນປະໂຫຍດ ຂອງ ນາງ ຄຳ ໄດ້ຮັບ ພາຍຫຼັງ 15 ປີ ຕາມສັນຍາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ ຊຶ່ງນາງ ຄຳ ສາມາດນຳໃຊ້ຕຶກຕາມຈຸດປະສົງຂອງຕົນໄດ້ໂດຍເອກະລາດ ເຊັ່ນວ່າ ຖ້າມີການມອບໃຫ້ ບໍລິສັດຈຳກັດ ກໍ ນຳໃຊ້ຕໍ່ ຈະຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ຕາມມູນຄ່າເຊົ່າຕົວຈິງ ຫຼື ຕາມລາຄາເຊົ່າໃນທ້ອງຕະຫຼາດ.

ຕົວຢ່າງທີ 2. ອ້າງອີງໃສ່ ກໍລະນີຂອງຕົວຢ່າງທີ 1 ເທິງນີ້ ສົມມຸດວ່າ ທັງສອງຝ່າຍໄດ້ ຕົກລົງກັນໂດຍມອບໃຫ້ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກໍ ນຳໃຊ້ຕຶກອາຄານພານິດ ໃນໄລຍະ 20 ປີ ຈຶ່ງມອບຕຶກດັ່ງກ່າວຄືນໃຫ້ແກ່ນາງ ຄຳ ເຈົ້າຂອງດິນ. ຂໍ້ສັງເກດໃນກໍລະນີ ນີ້ ຖືວ່າ ມູນຄ່າຂອງຕຶກອາຄານ ທີ່ເປັນຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ແມ່ນເທົ່າກັບ 0 ກີບ ເພາະໄດ້ຖືກເກັບຄືນດ້ວຍການຫັກຄ່າຫຼຸ້ຍຫ້ຽນໝົດແລ້ວ. ສະນັ້ນ, ຖ້າຫາກມີກໍລະນີແບບນີ້ເກີດຂຶ້ນ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

ຕີມູນຄ່າເຊົ່າ ຂອງດິນຕາມ ລາຄາຕົວຈິງ ທຽບໃສ່ລາຄາເຊົ່າທີ່ໄປໃນທ້ອງຕະຫຼາດທີ່ຕັ້ງຢູ່ເຂດນັ້ນ ແລະ ເວລານັ້ນ ເພື່ອຄິດໄລ່ ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ, ການເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນພາລະ ຂອງ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກໍ ເປັນຜູ້ເສຍ ເພາະວ່າ ບໍລິສັດຈຳກັດ ກໍ ເປັນ

ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ; ສົມມຸດວ່າ ຕີລາຄາຄ່າເຊົ່າ 50.000.000 ກີບ/ປີ; ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກຄ່າເຊົ່າແມ່ນ :

$$50.000.000 \times 10\% = 5.000.000 \text{ ກີບ/ປີ.}$$

ໝາຍເຫດ : ຖ້າມີການກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນສັນຍາ ການນໍາໃຊ້ດິນ ລະຫວ່າງ 2 ຝ່າຍ ຈະແຈ້ງຊັດເຈນ ຕາມເນື້ອໃນ ຂອງ ຕົວຢ່າງທີ່ 2 ນີ້ ການຄິດໄລ່ ໃຫ້ມອບ ອາກອນລາຍໄດ້ຄ່າເຊົ່າ ຈາກ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກໍ ຊຶ່ງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແມ່ນ ໃຫ້ຄິດໄລ່ ແລະ ມອບທັງໝົດເທື່ອດຽວ.

5. ກໍລະນີບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າເຊົ່າ ແຕ່ ເປັນຜົນປະໂຫຍດອື່ນທີ່ເປັນເງິນແທນ ໄລຍະເຊົ່າ ຫຼາຍປີ

ເດືອນທັນວາ 2019 ນາງ ສໍ ໄດ້ເອົາເຮືອນ 01 ຫຼັງ ໃຫ້ ທ້າວ ຊໍ ເຊົ່າ ເພື່ອເຮັດທຸລະກິດສ່ວນຕົວ ໂດຍບໍ່ເອົາຄ່າເຊົ່າໃນໄລຍະ 01 ປີ ແຕ່ມີເງື່ອນໄຂ ທ້າວ ຊໍ ຕ້ອງແບ່ງລາຍໄດ້ໃຫ້ ນາງ ສໍ ໃນພຸດສ່ວນ 5% ຂອງລາຍຮັບທຸລະກິດທັງໝົດພາຍໃນປີ.

ສົມມຸດວ່າໃນປີດັ່ງກ່າວ ທ້າວ ຊໍ ສາມາດສ້າງລາຍໄດ້ທັງໝົດ 500.000.000 ກີບ, ຊຶ່ງໃນນີ້ ຈະ ຕ້ອງໄດ້ແບ່ງໃຫ້ນາງ ສໍ 5% ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ.

ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ທີ່ ນາງ ສໍ ຕ້ອງເສຍ ໃຫ້ຄິດໄລ່ດັ່ງນີ້:

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກຄ່າເຊົ່າ : $500.000.000 \times 5\% = 25.000.000$ ກີບ;
- ຈຳນວນເງິນ ອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ຕ້ອງມອບ : $25.000.000 \times 10\% = 2.500.000$ ກີບ;
- ເງິນລາຍໄດ້ທີ່ນາງ ສໍ ໄດ້ຮັບພາຍໃນປີ : $25.000.000 - 2.500.000 = 22.500.000$ ກີບ;

ໝາຍເຫດ : ທ້າວ ຊໍ ກໍຕ້ອງແຈ້ງເສຍອາກອນປະເພດຕ່າງໆທີ່ຕິດພັນກັບການດຳເນີນທຸລະກິດຂອງຕົນ ຕ່າງຫາກຕື່ມ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການກຳນົດ.

6. ກໍລະນີໃຫ້ນຳໃຊ້ລ້າໂດຍບໍ່ເອົາເງິນຄ່າເຊົ່າຈາກຊັບສິນທີ່ບໍລິການໃຫ້ເຊົ່າ

ທ້າວ ເອ ເອົາເຮືອນໃຫ້ ທ້າວ ບິ ຢູ່ລ້າໆ ໂດຍບໍ່ເອົາຄ່າເຊົ່າ 2 ປີ; ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ຖືວ່າທ້າວ ບິໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກ ທ້າວເອ ແບບບໍ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນຄ່າຢູ່ເຮືອນ (ບໍ່ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າ). ສະນັ້ນ, ອາກອນລາຍໄດ້ຕ້ອງແມ່ນ ທ້າວ ເອ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບເສຍ ຫຼື ຈະມີການຕົກລົງກັນຕາງຫາກວ່າ ໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການໄດ້ຢູ່ເຮືອນເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບເສຍອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ໂດຍໃຫ້ອີງໃສ່ລາຄາປະເມີນຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຕາມລາຄາຍຸຕິທຳໃນທ້ອງຕະຫຼາດ, ສົມມຸດວ່າ ແມ່ນ 10.000.000 ກີບ ຕໍ່ປີ ໃຫ້ຄິດໄລ່ດັ່ງນີ້:

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ : $10.000.000 \times 2 = 20.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ : $20.000.000 \times 10\% = 2.000.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ທ້າວ ເອ ຫຼື ທ້າວ ບິ ຕາມການຕົກລົງ ຈະຕ້ອງນຳເງິນອາກອນລາຍໄດ້ຈຳນວນດັ່ງກ່າວ ມາ ມອບຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ອາໄສຢູ່ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ ທີ່ ມີການຄິດໄລ່ອາກອນ ຫຼືມື້ທີ່ ທ້າວ ບິ ເລີ່ມຕົ້ນເຂົ້າມາຢູ່ເຮືອນເປັນຕົ້ນໄປ ແລະ ໃຫ້ມອບທັງໝົດຄັ້ງດຽວ.

7. ກໍລະນີການແລກປ່ຽນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ

ໃນເດືອນມັງກອນ 2019 ທ້າວບຸນ ໄດ້ເອົາເຮືອນໜຶ່ງຫຼັງໃຫ້ແກ່ທ້າວຈັນຢູ່ໄລຍະ 1 ປີໂດຍບໍ່ເອົາ ຄ່າເຊົ່າ ແຕ່ມີເງື່ອນໄຂ ທ້າວຈັນຕ້ອງເອົາລົດດ້າມໃຫ້ທ້າວບຸນນຳໃຊ້ໃນໄລຍະ 1 ປີ ໂດຍບໍ່ເອົາຄ່າເຊົ່າຄືກັນ ແຕ່ບໍ່ສາມາດຮູ້ມູນຄ່າ ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຕ້ອງປະເມີນມູນຄ່າຄືນໂດຍອີງໃສ່ລາຄາ

ທ້ອງຕະຫຼາດເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ແລະ ກໍລະນີນີ້ ຖືວ່າສອງຄົນ ໄດ້ເຊົ່າຊັບສິນຂອງກັນ ແລະ ກັນ. ທ້າວບຸນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກທ້າວຈັນ ແມ່ນມູນຄ່າເຊົ່າຈາກ ລົດ ແລະ ທ້າວຈັນ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກ ທ້າວບຸນ ແມ່ນມູນຄ່າເຊົ່າເຮືອນ. ສະນັ້ນ, ທັງສອງຄົນລ້ວນແຕ່ຕ້ອງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ:

ສົມມຸດວ່າ ຜ່ານການຕິລາຄາ ຄ່າເຊົ່າເຮືອນດັ່ງກ່າວ ຕາມມູນຄ່າເຊົ່າທົ່ວໄປໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ແມ່ນ 5.000.000 ກີບ/ປີ ແລະ ການຕິລາຄາຄ່າເຊົ່າທົ່ວໄປໃນທ້ອງຕະຫຼາດຂອງລົດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນ 6.500.000 ກີບ/ປີ; ທ້າວ ບຸນ ແລະ ທ້າວຈັນ ຕ້ອງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ດັ່ງນີ້ :

- ທ້າວ ຈັນ ຕ້ອງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຄ່າເຊົ່າເຮືອນ ຈາກຜົນປະໂຫຍດຂອງການໄດ້ນໍາໃຊ້ລົດ = $16.773.01 \times 10\% = 650.000$ ກີບ;
- ທ້າວ ບຸນ ຕ້ອງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຄ່າເຊົ່າລົດ ຈາກຜົນປະໂຫຍດຂອງການໄດ້ຢູ່ເຮືອນ = $5.000.000 \times 10\% = 500.000$ ກີບ.

ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ຖືວ່າ ທ້າວ ຈັນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການທີ່ໄດ້ຢູ່ເຮືອນລ້າໆ ຈາກທ້າວບຸນ ຕາມມູນຄ່າເຊົ່າໃນທ້ອງຕະຫຼາດ 5.000.000 ກີບ/ປີ ແລະ ທ້າວບຸນກໍໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການໄດ້ນໍາໃຊ້ລົດ ຂອງທ້າວ ຈັນ ຕາມມູນຄ່າເຊົ່າໃນທ້ອງຕະຫຼາດ 6.500.000 ກີບ/ປີ. ຍ້ອນວ່າ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ແມ່ນເກັບນໍາຜູ້ມີລາຍໄດ້ ຫຼື ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການທີ່ໄດ້ນໍາໃຊ້ຊັບສິນ. ດັ່ງນັ້ນ, ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນ ຈຶ່ງຕ້ອງຖືກກໍານົດໄປຕາມຜົນປະໂຫຍດທີ່ຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ຮັບຕົວຈິງ ດັ່ງກໍລະນີຂອງ ທ້າວ ຈັນ ແລະ ທ້າວ ບຸນ ຕາມຕົວຢ່າງຂ້າງເທິງນີ້.

8. ກໍລະນີການໃຫ້ເຊົ່າຫຼາຍປີ ໂດຍເອົາຄ່າເຊົ່າເທື່ອດຽວ

ການຮັບເງິນລ່ວງໜ້າ ບໍ່ວ່າກໍລະນີ ໄດ້ຮັບເປັນເງິນສົດ ແລະ/ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ແລະ/ຫຼື ແລກປ່ຽນ ຜູ້ມີລາຍໄດ້ ຫຼື ຜູ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຕາມມູນຄ່າທີ່ຕົນໄດ້ຮັບຕົວຈິງ, ສົມມຸດວ່າເດືອນມັງກອນ 2019 ທ້າວ ກ ໄດ້ເອົາດິນ 1 ຕອນ ໃຫ້ ທ້າວ ຂ ເຊົ່າ ໃນມູນຄ່າ : 20.000.000ກີບ/ປີ ໄລຍະການໃຫ້ເຊົ່າແມ່ນ 05 ປີ ໂດຍທີ່ ທ້າວ ຂ ໄດ້ຈ່າຍເງິນລ່ວງໜ້າຄ່າເຊົ່າທັງໝົດເລີຍ. ດັ່ງນັ້ນ,ຖ້າວ່າຜູ້ເຊົ່າໄດ້ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າໃຫ້ເຈົ້າຂອງຊັບສິນລ່ວງໜ້າທັງໝົດແລ້ວ ແມ່ນຈະຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ທັງໝົດຄັ້ງດຽວ ດັ່ງກໍລະນີ ຂອງທ້າວ ກ ຕ້ອງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ດັ່ງນີ້:

- ລາຍໄດ້ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າທັງໝົດ(ພື້ນຖານຄິດໄລ່) : $20.000.000 \times 5 = 100.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ທີ່ທ້າວ ກ ຕ້ອງມອບ: $100.000.000 \times 10\% = 20.000.000$ ກີບ.

9. ກໍລະນີ ມີການຍົກເລີກ ການເຊົ່າຊັບສິນ ຢູ່ໃນໄລຍະອາຍຸຂອງສັນຍາເຊົ່າບໍ່ທັນສິ້ນສຸດແຕ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນຄ່າເຊົ່າ ແລະ ແຈ້ງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ໝົດແລ້ວ.

ກໍລະນີ ມີການຍົກເລີກ ການເຊົ່າຊັບສິນ ຢູ່ໃນໄລຍະອາຍຸຂອງສັນຍາເຊົ່າບໍ່ທັນສິ້ນສຸດ ແຕ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນຄ່າເຊົ່າທັງໝົດ ພ້ອມດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າທັງໝົດແລ້ວເຊັ່ນກັນ, ກ່ອນອື່ນ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຕ້ອງກວດຄືນສັນຍາເຊົ່າ ລະຫວ່າງ ຜູ້ເຊົ່າ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າ ທີ່ມີການຍັງຢືນ ຈາກອໍານາດການປົກຄອງບ້ານ ບ່ອນທີ່ຊັບສິນໃຫ້ເຊົ່ານັ້ນຕັ້ງຢູ່ ເພື່ອພິຈາລະນາເບິ່ງ ວ່າ ທັງສອງຝ່າຍໄດ້ກໍານົດເງື່ອນໄຂແນວໃດ ສໍາລັບກໍລະນີຍົກເລີກການເຊົ່າ ກ່ອນອາຍຸສັນຍາເຊົ່າຈະສິ້ນສຸດ. ຖ້າຫາກກໍານົດວ່າບໍ່ມີການສົ່ງເງິນຄ່າເຊົ່າຄືນໃຫ້ຜູ້ເຊົ່າ ແມ່ນຈະບໍ່ມີການພິຈາລະນາຄືນກ່ຽວກັບອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ທີ່

ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ມອບໄປແລ້ວນັ້ນ, ແຕ່ຖ້າກຳນົດໃຫ້ສິ່ງຄືນສຳລັບພຸດສ່ວນ ຂອງໄລຍະເຊົ່າທີ່ຍັງເຫຼືອ ແມ່ນຈະໄດ້ພິຈາລະນາສິ່ງຄືນອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ຕາມພຸດສ່ວນທີ່ສິ່ງຄືນນັ້ນ ດັ່ງນີ້ :

ສົມມຸດວ່າ ເດືອນ ມັງກອນ 2020 ທ້າວ ກ ໄດ້ເອົາອາຄານທີ່ ຈັດເປັນຫ້ອງການ ໃຫ້ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຂ ເຊົ່າໃນໄລຍະ 10 ປີ ມູນຄ່າເຊົ່າ : 80.000.000 ກີບ/ປີ ແລະ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຂ ໄດ້ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າທັງໝົດເທື່ອດຽວ, ຢູ່ໃນສັນຍາເຊົ່າໄດ້ຕົກລົງກັນວ່າ ໃນກໍລະນີ ມີການຍົກເລີກການເຊົ່າກ່ອນອາຍຸສັນຍາ ຈະສິ້ນສຸດ ຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າຈະຕ້ອງສົ່ງເງິນພຸດສ່ວນທີ່ຍັງເຫຼືອ ຄືນໃຫ້ຜູ້ເຊົ່າ. ມາຮອດປີທີ 7 ທ້າວ ກ ຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າຂໍຍົກເລີກສັນຍາເຊົ່າ ກ່ອນກຳນົດ ແລະ ຜູ້ກ່ຽວ ຕ້ອງສົ່ງເງິນຄືນ 3 ປີທີ່ບໍ່ໄດ້ເຊົ່າ ຄືນໃຫ້ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຂ ແລະ ໃຫ້ຄິດໄລ່ ດັ່ງນີ້ :

- ຄ່າເຊົ່າທີ່ໄດ້ຈ່າຍແລ້ວທັງໝົດ : $80.000.000 \times 10 = 800.000.000$ ກີບ;
 - ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກຄ່າເຊົ່າທີ່ໄດ້ມອບແລ້ວ : $800.000.000 \times 10\% = 80.000.000$ ກີບ;
- ຈຳນວນອາກອນລາຍໄດ້ທັງໝົດນັ້ນ ແມ່ນຖືກມອບ ໂດຍ ທ້າວ ກ ຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າ ໃນຕົ້ນປີ 2020 ຄືບຖ້ວນແລ້ວ;
- ມູນຄ່າທີ່ ທ້າວ ກ ຈະຕ້ອງສົ່ງຄືນ : $\frac{800.000.000}{10} \times 3 = 240.000.000$ ກີບ;
 - ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າທີ່ລັດຕ້ອງສົ່ງຄືນ : $240.000.000 \times 10\% = 24.000.000$ ກີບ.

ທ້າວ ກ ຕ້ອງເຮັດໃບສະເໜີ ຜ່ານການຢັ້ງຢືນຈາກອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ບ່ອນຊັບສິນໃຫ້ເຊົ່າຕັ້ງຢູ່ ຍື່ນຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນໄດ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ເພື່ອຂໍຄືນເງິນອາກອນໃນສ່ວນທີ່ໄດ້ຈ່າຍເກີນນັ້ນ; ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຕ້ອງພິຈາລະນາ ແລະ ປະກອບເອກະສານ ເພື່ອອະນຸມັດງົບປະມານ ສົ່ງຄືນໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ຕາມຕົວຈິງ.

ມາດຕາ 47 ການແຈ້ງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ

ຜູ້ມີລາຍໄດ້ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າຊັບສິນ ຕ້ອງມອບອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ຢູ່ຫ້ອງການສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຊັບສິນໃຫ້ເຊົ່າຕັ້ງຢູ່ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບເງິນ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດອື່ນ ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 42 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ໃຫ້ມອບຜ່ານລະບົບທະນາຄານ ສຳລັບບ່ອນທີ່ມີການບໍລິການ ຂອງທະນາຄານ.

ໝາຍເຫດ : ຈຳນວນອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າທີ່ໄດ້ມອບທັງໝົດແລ້ວ ຈະບໍ່ຖືກຄິດໄລ່ສ່ວນຕ່າງຄືນອີກ ຖ້າມີການດັດແກ້ກົດໝາຍຕາມພາຍຫຼັງ;

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ທີ່ຖືບັນຊີ ໄດ້ເອົາຊັບສິນຂອງວິສາຫະກິດໃຫ້ຜູ້ອື່ນເຊົ່າ ຈະບໍ່ຖືກເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຄ່າເຊົ່າຂອງບຸກຄົນ ແຕ່ໃຫ້ເອົາລາຍໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າດັ່ງກ່າວມາບວກກັບລາຍຮັບທຸລະກິດ ເພື່ອແຈ້ງເສຍອາກອນກຳໄລ ແລະ ອາກອນປະເພດອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 35 ຂໍ້ທີ 8 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ໝວດທີ 4
ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກກິດຈະການທີ່ບໍ່ແມ່ນທຸລະກິດ
ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ແລະ ສັງຄົມ

ມາດຕາ 48 ຄວາມໝາຍຂອງອາກອນລາຍໄດ້

ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກກິດຈະການທີ່ບໍ່ແມ່ນທຸລະກິດ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ແລະ ສັງຄົມ ແມ່ນອາກອນລາຍໄດ້ແບບບັງເອີນ ທີ່ໄດ້ຈາກການບໍລິການຕ່າງໆຈາກຊັບສົມບັດ ແລະ/ຫຼື ແຮງງານຂອງອົງກອນ ເຊັ່ນ: ການໃຫ້ເຊົ່າສະຖານທີ່, ການໃຫ້ເຊົ່າເຄື່ອງຈັກ, ການໃຫ້ເຊົ່າພາຫະນະ, ການໃຫ້ສໍາປະທານສະຖານທີ່ເພື່ອຂາຍອາຫານ-ເຄື່ອງດື່ມ ຫຼື ວາງສະແດງສິນຄ້າ, ການສະໜອງແຮງງານ ທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະເປັນທຸລະກິດ ໂດຍບໍ່ຈໍາແນກວ່າ ຈະເປັນໄລຍະສັ້ນ ຫຼື ໄລຍະຍາວ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 34 ຂໍ້ທີ 12 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ລວມທັງການຂາຍສິນຄ້າຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອຫາລາຍໄດ້ເປັນບາງຄັ້ງຄາວ ຫລື ການຂາຍຊັບພະຍາກອນຕາມການຕົກລົງຂອງລັດຖະບານ.

ມາດຕາ 49 ພື້ນຖານຄິດໄລ່, ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ແລະ ສັງຄົມ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ແມ່ນລາຍໄດ້ທັງໝົດ ທີ່ໄດ້ຮັບເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 38 ຂໍ້ທີ 12 ແລະ ອັດຕາ 10% ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 5 ຂີດໜ້າທີ່ 5 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້, ອາກອນລາຍໄດ້ ຕ້ອງແຈ້ງເສຍຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຜູ້ມີລາຍໄດ້ອາໄສຢູ່ ຫຼື ບ່ອນທີ່ມີລາຍໄດ້ເກີດຂຶ້ນຕົວຈິງ ເຊັ່ນ: ບ່ອນໃຫ້ເຊົ່າສະຖານທີ່, ບ່ອນໃຫ້ສໍາປະທານສະຖານທີ່ ດັ່ງນີ້:

1. ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ຂັ້ນກະຊວງ, ຂັ້ນກົມ ໃຫ້ແຈ້ງ-ມອບອາກອນ ຢູ່ກົມສ່ວຍສາອາກອນ;
2. ອົງການຈັດຕັ້ງລັດ-ສະມາຄົມ ຂັ້ນແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງ ໃຫ້ແຈ້ງ-ມອບອາກອນ ຢູ່ສ່ວຍສາອາກອນນະຄອນຫຼວງ ຫຼື ສ່ວຍສາອາກອນປະຈໍາແຂວງ;
3. ອົງການຈັດຕັ້ງລັດ-ສະມາຄົມ ຂັ້ນເມືອງ, ເທດສະບານ, ນະຄອນ ໃຫ້ແຈ້ງ-ມອບອາກອນ ຢູ່ສ່ວຍສາອາກອນປະຈໍາ ເມືອງ, ເທດສະບານ ຫຼື ນະຄອນ.

ມາດຕາ 50 ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ກໍລະນີຕ່າງໆ ສໍາລັບອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ແລະ ສັງຄົມ

1. ກໍລະນີໃຫ້ເຊົ່າສະຖານທີ່ໄລຍະສັ້ນ ຫຼື ເປັນຄັ້ງ :

ສົມມຸດວ່າ ໃນວັນທີ 10 ມັງກອນ 2021 ສູນກາງຊາວໜຸ່ມ ປະຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວ ໄດ້ເອົາສະຖານທີ່ໃຫ້ ທ່ານ ກ (ຫົວໜ້າບໍລິສັດ ຈໍາກັດຜູ້ດຽວ) ເຊົ່າ ເພື່ອຈັດງານພົບປະອະດີດນັກສຶກສາລຸ້ນດຽວກັນ ມູນຄ່າເຊົ່າ 10.000.000 ກີບ, ຕໍ່ມາໄດ້ຕົກລົງເຊົ່າໂຕະຕັ້ງອີກຕື່ມ ເປັນເງິນ : 5.000.000 ກີບ. ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ສູນກາງຊາວໜຸ່ມຕ້ອງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້ :

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ : $10.000.000 + 5.000.000 = 15.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ ຕ້ອງເສຍ : $15.000.000 \times 10\% = 1.500.000$ ກີບ;
- ລາຍໄດ້ທີ່ອົງການຊາວໜຸ່ມໄດ້ຮັບຕົວຈິງ : $15.000.000 - 1.500.000 = 13.500.000$ ກີບ.

2. ກໍລະນີໃຫ້ເຊົ່າສະຖານທີ່ໄລຍະຍາວ

ສົມມຸດວ່າ ເດືອນ ກັນຍາ 2020 ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມສົມບູນ ແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ເປີດການປະມຸນ ໃຫ້ສໍາປະທານສະຖານທີ່ຂອງໂຮງຮຽນສ່ວນໜຶ່ງ ເພື່ອຂາຍອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ ໃນລາຄາ ຊອງປະມຸນ 500.000 ກີບ/ຊອງ ແລະ ມີຜູ້ມາຊື້ຊອງເຂົ້າຮ່ວມປະມຸນ ຈໍານວນ 10 ຄົນ; ພາຍຫຼັງເປີດຊອງປະມຸນເຫັນວ່າ ນາງ ດວງດີ ເປັນຜູ້ຊະນະດ້ວຍມູນຄ່າ 45.000.000 ກີບ/ປີ, ໄລຍະສໍາປະທານແມ່ນ 10 ປີ; ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ໂຮງຮຽນແຫ່ງນີ້ ຕ້ອງມອບໃນແຕ່ລະປີ ດັ່ງນີ້ :

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ ປີ ທໍາອິດ : $45.000.000 + 5.000.000 = 50.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ປີທໍາອິດ : $50.000.000 \times 10\% = 5.000.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ ປີ ທີ່ 2 ເປັນຕົ້ນໄປ : $45.000.000$ ກີບ/ປີ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ປີ ທີ 2 ເປັນຕົ້ນໄປ : $45.000.000 \times 10\% = 4.500.000$ ກີບ/ປີ.

ໝາຍເຫດ : ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ ລາຍໄດ້ ຂອງປີທີ 1 ລວມມີ ລາຍໄດ້ຈາກການຂາຍຊອງປະມຸນ ຈໍານວນເງິນ 5.000.000 ກີບເຂົ້ານໍາ ແລະ ນັບແຕ່ປີທີ 2 ເປັນຕົ້ນໄປ ຈົນສິ້ນສຸດ ອາຍຸຂອງສັນຍາ ສໍາປະທານ ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນ ແມ່ນລາຍໄດ້ປົກກະຕິ ປີລະ 45.000.000 ກີບ.

3. ກໍລະນີການສະໜອງແຮງງານ

ສົມມຸດວ່າ ໃນເດືອນ ຕຸລາ 2020 ວິທະຍາໄລການເງິນແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບວຽກຈາກບໍລິສັດຈໍາກັດ ກເພື່ອຈັດຕັ້ງນັກສຶກສາ ຈໍານວນ 300 ຄົນ ໃຫ້ເດີນສໍາຫຼວດແບບສອບຖາມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈ ຂອງລູກຄ້າທີ່ມີຕໍ່ຜະລິດຕະພັນ ຂອງຕົນ ສໍາລັບເປັນຂໍ້ມູນວິໄຈການລົງທຶນໃນອະນາຄົດ ມູນຄ່າຄັ້ງນີ້ ເປັນເງິນຈໍານວນ 300.000.000 ກີບ. ສະນັ້ນ, ວິທະຍາໄລແຫ່ງນີ້ ຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງນີ້ :

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ : $300.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ : $300.000.000 \times 10\% = 30.000.000$ ກີບ;
- ລາຍໄດ້ທີ່ວິທະຍາໄລໄດ້ຮັບ: $300.000.000 - 30.000.000 = 270.000.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ສໍາລັບລາຍຈ່າຍທີ່ທາງໂຮງຮຽນໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ນັກຮຽນ ນັກສຶກສາ ລົງເດີນສໍາຫຼວດຕົວຈິງ ຖືວ່າເປັນເງິນເພີ່ມເບ້ຍລ້ຽງ ຂອງນັກຮຽນ ນັກສຶກສາ ແມ່ນຖືກຍົກເວັ້ນອາກອນ ຕາມມາດຕາ 35 ຂໍ້ທີ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ວິທະຍາໄລມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກເງິນອາກອນ ຈໍານວດັ່ງກ່າວ ມາມອບຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນໄດ້ຍື່ນໃບແຈ້ງເສຍອາກອນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ຮັບເງິນ ແລະ ໄດ້ຄິດໄລ່ຫັກອາກອນໄວ້ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ໝວດທີ 5
ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການ ຊື້-ຂາຍ
ແລະ ການໂອນກໍາມະສິດທີ່ດິນ ພ້ອມສິ່ງປຸກສ້າງ

ມາດຕາ 51 ຄວາມໝາຍຂອງອາກອນລາຍໄດ້

ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກ ການຊື້-ຂາຍ ແລະ ການໂອນກໍາມະສິດທີ່ດິນ ພ້ອມສິ່ງປຸກສ້າງ ແມ່ນອາກອນທີ່ຄິດໄລ່ເກັບຈາກ ລາຍໄດ້ແບບບັງເອີນ ຊຶ່ງໄດ້ຈາກການຊື້-ຂາຍ ດິນ ແລະ/ຫຼື ເຮືອນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນ, ການໂອນສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ/ຫຼື ເຮືອນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນ, ການແລກປ່ຽນ ດິນ ແລະ/ຫຼື ເຮືອນ

ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນ ກັບສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການ ຂອງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ທີ່ບໍ່ດໍາເນີນທຸລະກິດ; ກໍລະນີເພີ່ມ ຫຼື ຫຼຸດ ເຈົ້າຂອງກໍາມະສິດທີ່ດິນ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງ ກໍຖືວ່າເປັນການໂອນກໍາມະສິດ ທີ່ຖືກເສຍອາກອນລາຍໄດ້.

ມາດຕາ 52 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ , ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງມອບອາກອນ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນ ແມ່ນ ມູນຄ່າທັງໝົດ ເປັນເງິນ ແລະ/ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ທີ່ໄດ້ຮັບຕົວຈິງ ຫຼື ຕາມລາຄາປະເມີນເປັນແຕ່ລະເຂດ ທີ່ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ປະກາດໃຊ້ໃນແຕ່ລະໄລຍະ; ກໍລະນີທີ່ມີການແຈ້ງມູນຄ່າ ຊື້ - ຂາຍ ຢູ່ໃນສັນຍາຫາກຕໍາກວ່າລາຄາທ້ອງຖະຫຼາດ ທົ່ວໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 38 ຂໍ້ທີ 10 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ຕ້ອງໄດ້ຖືເອົາຕາມລາຄາປະເມີນ; ກໍລະນີລາຄາປະເມີນ ຫາກຕໍາກວ່າລາຄາຊື້-ຂາຍຕົວຈິງ ແມ່ນໃຫ້ຖືເອົາຕາມລາຄາຊື້-ຂາຍຕົວຈິງ.

ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນອັດຕາ 1% ສໍາລັບການຊື້-ຂາຍດິນ, ການໂອນສິດນໍາໃຊ້ປະເພດທີ່ດິນກະສິກໍາ ເພື່ອເປົ້າໝາຍເຮັດການຜະລິດກະສິກໍາ ເຊັ່ນ : ດິນນາ, ດິນໄຮ່, ດິນສວນ, ດິນລ້ຽງສັດ ແລະ ດິນກະສິກໍາອື່ນ; ອັດຕາ 2% ສໍາລັບການ ຊື້-ຂາຍ, ການໂອນສິດນໍາໃຊ້ ທີ່ດິນ, ເຮືອນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼື ທີ່ດິນ ພ້ອມສິ່ງປຸກສ້າງ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນ 39 ຂໍ້ທີ 2 ແລະ ຂໍ້ທີ 3 ຂິດໜ້າ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້; ຜູ້ມີລາຍໄດ້ຈາກ ການຊື້-ຂາຍ ແລະ ໂອນກໍາມະສິດທີ່ດິນພ້ອມສິ່ງປຸກສ້າງ ຕ້ອງມາແຈ້ງມອບອາກອນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີລາຍໄດ້ເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 44 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ມາດຕາ 53 ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການ ຊື້-ຂາຍ ແລະ ການໂອນກໍາມະສິດທີ່ດິນ ພ້ອມສິ່ງປຸກສ້າງເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ

ຕົວຢ່າງທີ 1. ກໍລະນີ ຂາຍດິນນາ (ດິນກະສິກໍາ):

ສົມມຸດວ່າ ໃນເດືອນ ມັງກອນ 2020 ທ້າວບຸນມາ ໄດ້ຂາຍນາ ຂອງຕົນ ຈໍານວນ 01 ເຮັກຕາ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ເຂດຊານເມືອງ ໃຫ້ ທ້າວ ພັນ ເພື່ອເຮັດນາປູກເຂົ້າ ຕາມລາຄາປະເມີນ : 25.000 ກີບ/ຕາແມັດ; ວິທີຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້ :

- ດິນ 1 ເຮັກຕາ = 10.000 ຕາແມັດ;
- ມູນຄ່າຂາຍທັງໝົດ ຫຼື ພື້ນຖານຄິດໄລ່ : $10.000 \times 25.000 = 250.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ທ້າວບຸນມາ ຕ້ອງມອບ : $250.000.000 \times 1\% = 2.500.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ: ວິທີຄິດໄລ່ ແລະ ມອບອາກອນລາຍໄດ້ ກໍລະນີ ຂອງ ທ້າວບຸນມາ ແມ່ນ ໃຫ້ຄິດໄລ່ ແລະ ມອບ ໃນເວລາທີ່ ຜູ້ຂາຍ ຫຼື ຜູ້ຊື້ ທີ່ດິນ ນໍາເອກະສານມາຈົດທະບຽນມອບໂອນ ສິດນໍາໃຊ້ ຢູ່ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຕົວຢ່າງທີ 2 ກໍລະນີ ການຂາຍ ທີ່ດິນ ພ້ອມສິ່ງປຸກສ້າງ (ເປັນດິນປຸກສ້າງ):

ສົມມຸດວ່າ ໃນເດືອນກຸມພາ 2020 ນາງຄໍາແພງ ໄດ້ຊື້ດິນ 01 ຕອນ ຕັ້ງຢູ່ເຂດ ຊານເມືອງ, ເມື່ອທີ່ທັງໝົດ 2 ເຮັກຕາ ພ້ອມດ້ວຍເຮືອນກໍ່ຂຶ້ນດຽວ ຈໍານວນ 01 ຫຼັງຕັ້ງຢູ່ຕອນດິນດັ່ງກ່າວ ຈາກທ້າວ ມີ , ກ່ອນຈະມີການມອບ-ໂອນກໍາມະສິດ ຕ້ອງໄດ້ມາແຈ້ງຕໍ່ຂະແໜງທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ ຂັ້ນເມືອງ ເພື່ອເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ມູນຄ່າຕາມການແຈ້ງແມ່ນ 450.000.000 ກີບ; ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນສັງເກດເຫັນ

ວ່າ ລາຄາທີ່ໄດ້ແຈ້ງມານີ້ ບໍ່ເໝາະສົມ ຈຶ່ງສະເໜີໃຫ້ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອນຳໃຊ້ລາຄາປະເມີນ, ຜ່ານການປະເມີນຄືນໃໝ່ເຫັນວ່າ ລາຄາປະເມີນ ດິນຢູ່ໃນເຂດນີ້ ແມ່ນ 25.000 ກີບ/ຕາແມັດ ແລະ ລາຄາເຮືອນ ແມ່ນ 70.000.000 ກີບ;

ວິທີຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

- ດິນ 2 ເຮັກຕາ = 20.000 ຕາແມັດ;
- ມູນຄ່າຊື້-ຂາຍທັງໝົດ : $20.000 \times 25.000 = 500.000.000$ ກີບ;
- ລວມມູນຄ່າຊື້-ຂາຍດິນ ແລະ ເຮືອນ : $500.000.000 + 70.000.000 = 570.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ທ້າວມີ ຕ້ອງມອບ : $570.000.000 \times 2\% = 11.400.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ: ວິທີຄິດໄລ່ ແລະ ມອບອາກອນລາຍໄດ້ ກໍລະນີ ຂອງ ທ້າວມີ ແລະ ນາງ ຄຳແພງ ແມ່ນ ໃຫ້ ຄິດໄລ່ ແລະ ມອບ ໃນເວລາທີ່ ຜູ້ຂາຍ ຫຼື ຜູ້ຊື້ທີ່ດິນ ນຳເອກະສານ ມາຈົດທະບຽນມອບໂອນ ສິດນຳໃຊ້ ຢູ່ ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຕົວຢ່າງທີ 3. ກໍລະນີຂາຍດິນບໍ່ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນກ່ຽວກັບທີ່ດິນ:

ສົມມຸດວ່າໃນປີ 2016 ທ້າວບຸນໄດ້ຂາຍດິນ 01 ຕອນ ຕັ້ງຢູ່ບ້ານບໍ່ໂອ, ເມືອງຫາດຊາຍຟອງ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ (ທາງເຊື່ອມຕໍ່) ຈຳນວນ 500m^2 ໃຫ້ແກ່ ທ້າວຈັນ ໃນລາຄາ 120.000.000 ກີບ ຊຶ່ງແມ່ນລາຄາຕາມການແຈ້ງໃນໃບຢັ້ງຢືນການ ຊື້-ຂາຍ ແຕ່ ລາຄາປະເມີນ $300.000\text{ກີບ}/\text{m}^2$ ເນື່ອງຈາກ ວ່າ ບໍ່ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນ ວ່າຕອນດິນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນດິນປະເພດໃດ (ກະສິກຳ, ປູກສ້າງ ຫຼື ອື່ນໆ...).ສະນັ້ນ ,ການຄິດໄລ່ເກັບອາກອນລາຍໄດ້ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງ ກຳນົດເອົາຕາມລາຄາປະເມີນ ແລະ ນຳໃຊ້ອັດຕາ ອາກອນ 2%.

ວິທີຄິດໄລ່ອາກອນໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

- ມູນຄ່າຊື້ - ຂາຍ ຕາມລາຄາປະເມີນ : $500 \times 300.000 = 150.000.000$ ກີບ,
- ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ ທ້າວ ບຸນ ຕ້ອງມອບ : $150.000.000 \times 2\% = 3.000.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ: ຜູ້ຂາຍ ຫຼື ຜູ້ຊື້ ຈະຖືກຄິດໄລ່ ແລະ ໃຫ້ມອບອາກອນລາຍໄດ້ ໃນເວລາທີ່ພວກກ່ຽວ ນຳ ເອກະສານ ມາຈົດທະບຽນມອບໂອນ ສິດນຳໃຊ້ ຢູ່ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດ ລ້ອມ.

ຕົວຢ່າງທີ 4. ກໍລະນີ ຊື້-ຂາຍ ຫລື ໂອນ ກຳມະສິດທີ່ດິນ ທອດທີ່ 1 ແລະ ຂາຍດິນຕອນ ດັ່ງກ່າວລວມເຮືອນ ທອດທີ່ 2 :

ສົມມຸດວ່າໃນປີ 2012 ທ້າວໂຕ ໄດ້ຊື້ດິນ 1 ຕອນ ຈາກ ທ້າວຕ້າ, ດິນດັ່ງກ່າວຕັ້ງຢູ່ ບ້ານບໍ່ໂອ, ເມືອງຫາດຊາຍຟອງ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ຕິດກັບທາງເຊື່ອມຕໍ່ ມີເນື້ອທີ່ທັງໝົດ 500 m^2 ລາຄາຕາມ ເຂດປະເມີນ $350.000/\text{m}^2 = 175.000.000$ ກີບ ແລະ ທ້າວຕ້າ ກໍໄດ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ໃນອັດຕາ 2% ເທົ່າກັບ : $3.500.000$ ກີບ (ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນ)ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍແລ້ວ. ຕໍ່ມາໃນປີ 2018 ທ້າວ ໂຕໄດ້ປຸກເຮືອນ 1 ຫລັງ ເປັນເຮືອນວິນລາ 2 ຊັ້ນ ຂະໜາດ $11 \times 12\text{ m}^2$ ໃສ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ແລ້ວໄດ້ຂາຍ ໃຫ້ແກ່ ທ້າວຈັນ ໃນລາຄາ $400.000.000$ ກີບ (ລາຄາຕາມການແຈ້ງໃນໃບຢັ້ງ ຢືນການ ຊື້-ຂາຍ ຕົວຈິງ).

ວິທີຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ ທ້າວໂຕ ຕ້ອງເສຍໃຫ້ ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

- ມູນຄ່າດິນ ຕາມລາຄາເຂດປະເມີນ : $500 \times 350.000 = 175.000.000$ ກີບ;
- ມູນຄ່າຂາຍເຮືອນຕາມລາຄາປະເມີນ : $(132 \text{ m}^2 \times 2) \times 1.050.000 = 277.200.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນ : $175.000.000 + 277.200.000 = 452.200.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ຕ້ອງມອບ : $452.200.000 \times 2\% = 9.040.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ: ຜູ້ມີລາຍໄດ້ຈາກການຂາຍຈະຖືກຄິດໄລ່ ແລະໃຫ້ມອບອາກອນລາຍໄດ້ ໃນເວລາທີ່ຕົນນໍາເອກະສານມາຈົດທະບຽນມອບໂອນສິດນໍາໃຊ້ ຢູ່ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ.

ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ກ່ຽວກັບການຊື້-ຂາຍທີ່ດິນ, ທີ່ດິນພ້ອມສິ່ງປຸກສ້າງ :

1. ກໍານົດເອົາ ລາຄາຊື້-ຂາຍຕົວຈິງ ເປັນຫຼັກ ກໍລະນີ ລາຄາຊື້-ຂາຍ ຫາກຕໍ່າກວ່າລາຄາປະເມີນ ແມ່ນເອົາລາຄາປະເມີນ ແລະ ຖ້າກໍລະນີມີການແຈ້ງລາຄາຊື້-ຂາຍ ສູງກວ່າລາຄາປະເມີນ ແມ່ນໃຫ້ເອົາຕາມການແຈ້ງລາຄາຊື້-ຂາຍ ເປັນບ່ອນອີງໃນການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້;
2. ຕິດຕາມເບິ່ງພາຍຫຼັງຈາກທີ່ສໍາເລັດການຂາຍ ແລະ ມອບ-ໂອນ ກໍາມະສິດແລ້ວ ໄດ້ມີການປ່ຽນຮູບແບບດິນ ແນວໃດ (ເປົ້າໝາຍນໍາໃຊ້);
3. ການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງບຸກຄົນ ຈາກການຊື້-ຂາຍ, ການໂອນກໍາມະສິດທີ່ດິນ ພ້ອມສິ່ງປຸກສ້າງ ແມ່ນບໍ່ກວມເອົາດິນ ທີ່ເປັນຊັບສິນຂອງຜູ້ດໍາເນີນທຸລະກິດຢູ່ໃນລະບົບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ, ດິນຂອງຜູ້ດໍາເນີນທຸລະກິດຢູ່ໃນລະບົບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ທີ່ເຄື່ອນໄຫວໃນຂະແໜງອະສັງຫາລິມະຊັບ, ດິນແບ່ງຂາຍ, ໂຄງການບ້ານຈັດສັນ ;
4. ຕ້ອງກວດກາ ແລະ ມີການຢັ້ງຢືນຄືນ ວ່າເປັນດິນສໍາລັບຜະລິດກະສິກໍາ ທີ່ຕ້ອງນໍາໃຊ້ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ 1% ຢ່າງແທ້ຈິງ.

ໝວດທີ 6

ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກ ຂອງຂວັນ ລາງວັນ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ

ມາດຕາ 54 ຄວາມໝາຍ ຂອງ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກ ຂອງຂວັນ, ລາງວັນ

ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກ ຂອງຂວັນ ລາງວັນ ແມ່ນອາກອນທີ່ຄິດໄລ່ຈາກລາຍໄດ້ບັງເອີນ ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ຮັບ ຂອງຂວັນ ແລະ/ຫຼື ລາງວັນ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ເນື່ອງໃນວັນສໍາຄັນຕ່າງໆ ຊຶ່ງມີມູນຄ່າ ເກີນ 1.300.000 ກີບ ສໍາລັບລາຍການໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍລາຍການລວມກັນ ຕໍ່ຜູ້ໜຶ່ງ ຕໍ່ໜຶ່ງຄັ້ງ ເຊັ່ນ: ເທດສະການ ປີໃໝ່ສາກົນ, ປີໃໝ່ລາວ ແລະ ປີໃໝ່ ຂອງຊາວຕ່າງດ້າວ ຈີນ ແລະ ຫວຽດນາມ ທີ່ອາໄສ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ການເປີດໂຕສິນຄ້າໃໝ່, ການໄດ້ຮັບຕໍາແໜ່ງໃໝ່, ໄດ້ຮັບໂຊກຈາກການຈົກສະຫຼາກຊຶ່ງລາງວັນ ຮຸບການ ບໍລິສັດຄືນກໍາໄລໃຫ້ລູກຄ້າ ຫຼື ຮັບໂຊກຕາມເງື່ອນໄຂ ອື່ນໆ.

ມາດຕາ 55 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ , ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງ-ມອບອາກອນ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນ ແມ່ນ ມູນຄ່າທັງໝົດ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ທີ່ໄດ້ຮັບຕົວຈິງ ໃນແຕ່ລະຄັ້ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 38 ຂໍ້ທີ 8 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໂດຍໃຫ້ຫັກຈໍານວນເງິນ ຫຼື ມູນຄ່າ ຂອງວັດຖຸເປັນເງິນ 1.300.000 ກີບ ອອກ ກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້.

ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນ ອັດຕາ 5% ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນ 39 ຂໍ້ທີ 4 ຂີດໜ້າ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ວິສາຫະກິດ ທີ່ ແຈກໂຊກ, ແຈກລາງວັນ ມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກເງິນອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການ ຮັບລາງວັນ ຫຼື ຮັບຂອງຂວັນ ໃນແຕ່ລະຄັ້ງ ແລ້ວຍື່ນໃບແຈ້ງ-ມອບ ຕໍ່ລັດຖະການສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 15 ວັນ ລັດຖະການ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ ແຈກໂຊກ, ແຈກລາງວັນ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 56 ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກ ຂອງຂວັນ ລາງວັນ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ເປັນແຕ່ລະ ກໍລະນີ

ຕົວຢ່າງ ທີ 1. ກໍລະນີ ໄດ້ຮັບລາງວັນເປັນເງິນ:

ສົມມຸດວ່າເດືອນກຸມພາ 2020 ທ້າວ ກ ໄດ້ຂອງຂວັນເປັນແຊັກເງິນສິດ ມູນຄ່າ 5.000.000 ກີບ ຈາກການຊົມໃຊ້ ບໍລິການ ເກີນ 20 ປີ ເພື່ອຄືນກຳໄລໃຫ້ແກ່ລູກຄ້າ ຂອງ ບໍລິສັດໂທລະຄົມ ແຫ່ງ ໜຶ່ງ ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ຫັກອາກອນ ດັ່ງນີ້:

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ : $5.000.000 - 1.300.000 = 3.700.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ຕ້ອງມອບ: $3.700.000 \times 5\% = 185.000$ ກີບ;
- ເງິນຂອງຂວັນທີ່ ທ້າວ ກ ໄດ້ຮັບຕົວຈິງ: $5.000.000 - 185.000 = 4.815.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ບໍລິສັດໂທລະຄົມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຜູ້ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ແຈ້ງມອບ ອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງກ່າວຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນໄວ້ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຕົວຢ່າງທີ 2 . ກໍລະນີ ໄດ້ຮັບລາງວັນ ເປັນເງິນ ແລະ ເປັນວັດຖຸ:

ສົມມຸດວ່າ ເດືອນມີນາ 2020 ທ້າວ ຂ ໄດ້ຖືກລາງວັນຈາກການຈັບສະຫຼາກມອບໂຊກໃຫ້ແກ່ ລູກຄ້າ ທີ່ຝາກເງິນຕາມເງື່ອນໄຂຂອງທະນາຄານແຫ່ງໜຶ່ງ ເປັນລົດຈີບ ໂຕໂຢຕ້າ ປຼາໂດ 1 ຄັນ, ຮູ້ວ່າມູນ ຄ່າຂອງລົດປຣາໂດ ແມ່ນ 640.000.000ກີບ ພ້ອມທັງເງິນສິດອີກ ຈຳນວນ 10.000.000 ກີບ; ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ຫັກອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້:

- ລວມຍອດລາຍໄດ້ລາງວັນຕີເປັນເງິນ: $640.000.000 + 10.000.000 = 650.000.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ : $650.000.000 - 1.300.000 = 648.700.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ຕ້ອງມອບ : $648.700.000 \times 5\% = 32.435.000$ ກີບ;
- ມູນຄ່າລາງວັນທີ່ທ້າວ ກໄດ້ຮັບຕົວຈິງ: $650.000.000 - 32.435.000 = 617.565.000$ ກີບ.

ກໍລະນີ ທ້າວ ຂ ຫາກເລືອກເອົາລົດໄປນຳໃຊ້ ໂດຍທີ່ ບໍ່ຮັບລາງວັນເປັນເງິນ ທ້າວ ຂ ຕ້ອງນຳເງິນອາກອນລາຍໄດ້ ຈຳນວນ 32.435.000 ກີບ ມາມອບ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ພາຍໃນກຳນົດ 15 ວັນລັດຖະການ ; ຫຼັງຈາກນັ້ນ ທະນາຄານ ຈຶ່ງ ມອບ ລາງວັນ (ລົດ) ໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ.

ຕົວຢ່າງທີ 3. ກໍລະນີ ໄດ້ຮັບລາງວັນເປັນວັດຖຸ:

ສົມມຸດວ່າ ເດືອນເມສາ 2020 ທ້າວ ຄໍ ຖືກລາງວັນໄປທ່ຽວຍີ່ປຸ່ນ ຈາກການສົ່ງຄູປອງຊິງໂຊກ 02 ທີ່ນັ່ງ ຂອງບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ ຈຳກັດ ກ (ຮູ້ວ່າ ມູນຄ່າລວມທັງໝົດຂອງການໄປທ່ອງທ່ຽວ ເທົ່າກັບ

13.000.000 ກີບ/ຄົນ,ກໍລະນີນີ້ ຜູ້ກ່ຽວມີສິດ ເອົາບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ໄປນໍາໄດ້ ຈໍານວນ 1 ຄົນ ຍ້ອນວ່າໄດ້ ຮັບໂຊກ ຄັ້ງນີ້ ມີ 2 ທີ່ນັ່ງ;

ວິທີຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້:

- ລວມຍອດລາຍໄດ້ທັງໝົດ : $13.000.000 \times 2 = 26.000.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ : $26.000.000 - 1.300.000 = 24.700.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ຕ້ອງມອບ : $24.700.000 \times 5\% = 1.235.000$ ກີບ;
- ຈໍານວນເງິນທີ່ທ້າວ ກ ໄດ້ຮັບຕົວຈິງ: $26.000.000 - 1.235.000 = 24.765.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ໃນກໍລະນີ ມູນຄ່າທ່ອງທ່ຽວ ຕ່າງປະເທດ ເປັນມູນຄ່າ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍເຕັມຕາມມູນຄ່າ ທີ່ໄດ້ຂຶ້ນແຜນມາ ຈຶ່ງສາມາດໄປທ່ອງທ່ຽວປະເທດ ຍີ່ປຸ່ນໄດ້ ຄືດັ່ງຕົວຢ່າງ ຂອງ ທ້າວ ຄ ຊຶ່ງຜູ້ໜຶ່ງ ຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍ 13.000.000 ກີບ; 2 ທີ່ນັ່ງ ເທົ່າກັບ 26.000.000 ກີບ. ສະນັ້ນ,ເງິນອາກອນລາຍໄດ້ ພາຍຫຼັງທີ່ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ຄິດໄລ່ ອອກມາແລ້ວ ຕ້ອງສະເໜີໃຫ້ ທ້າວ ຄ ນໍາຈໍານວນເງິນດັ່ງກ່າວ ມາມອບ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ອອກຜົນສະຫຼາກຄູປອງ ແລະ ໄດ້ຄິດໄລ່ ອາກອນ ເປັນຕົ້ນໄປ ຫຼື ຈະແມ່ນບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບມອບອາກອນແທນ ກໍແລ້ວແຕ່ ຕາມນະໂຍບາຍທີ່ບໍລິສັດໄດ້ກໍານົດໄວ້.

ໝວດທີ 7

ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການ ຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ຂອງ ບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ

ມາດຕາ 57 ຄວາມໝາຍ ແລະ ຫຼັກການ ຂອງການ ຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ

ການຂາຍ ຫຼື ການໂອນຮຸ້ນ ອາດມີສາຍເຫດ ມາຈາກ ການເສຍຊີວິດ, ການຍຸດເຊົາທຸລະກິດ, ມີ ຄວາມຕ້ອງການຢາກແບ່ງຂາຍ ຈໍານວນໜຶ່ງອອກ ແລະ ກໍລະນີອື່ນໆ ຂອງຜູ້ຖືຮຸ້ນ; ຜູ້ໄດ້ຮັບການໂອນຮຸ້ນ ຕ້ອງສະແດງຫຼັກຖານ ຢ່າງຄົບຖ້ວນກ່ຽວກັບການໄດ້ມາ ຂອງການໂອນຮຸ້ນ ດັ່ງກ່າວ ພ້ອມດຽວກັນ ຕ້ອງ ແຈ້ງໃບຮຸ້ນຕໍ່ບໍລິສັດ ຈໍາກັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອ ອອກໃບຮຸ້ນ ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນເປັນຜູ້ຖືຮຸ້ນໃໝ່ ຂອງ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ.

ມາດຕາ 58 ພື້ນຖານຄິດໄລ່, ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງ-ມອບອາກອນ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການ ຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ແມ່ນ ມູນຄ່າຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ທັງໝົດໃນແຕ່ລະຄັ້ງ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ຫັກລາຍຈ່າຍສິ້ນເບື້ອງໃດໆອອກກ່ອນການ ຄິດໄລ່ອາກອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 38 ຂໍ້ທີ 5 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ຕາມ ກໍລະນີລຸ່ມນີ້ :

- ໃນກໍລະນີການຊື້-ຂາຍຮຸ້ນ ຫາກມີການແຈ້ງມູນຄ່າສູງກ່ວາ ຫຼື ເທົ່າກັບມູນຄ່າເດີມ ແມ່ນໃຫ້ຖືເອົາຕາມ ມູນຄ່າສູງກ່ວາ ຫຼື ມູນຄ່າເດີມ ເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້;
- ໃນກໍລະນີການຊື້-ຂາຍຮຸ້ນ ສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງ ແມ່ນໃຫ້ຖືເອົາມູນຄ່າເດີມເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນ ລາຍໄດ້;

- ໃນກໍລະນີການຊື້-ຂາຍຮຸ້ນ ທັງໝົດ ຫາກມີການແຈ້ງຕໍ່າກ່ວາມູນຄ່າເດີມ ແມ່ນໃຫ້ຖືເອົາມູນຄ່າຊັບສິນ ຍັງເຫລືອ ເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ໂດຍການຕີລາຊັບສິນຄືນໃໝ່ຂອງຄະນະກຳມະການ ຈາກຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ.

ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການ ຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ຈະແມ່ນບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ກໍຕາມ ແມ່ນ ໃຫ້ປະຕິບັດອັດຕາເອກະພາບ ອັດຕາ 2% ຂອງມູນຄ່າຂາຍ ຫຼື ໂອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນ 39 ຂໍ້ທີ 3 ຂິດໜ້າທີ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ອີງໃສ່ວ່າຈະຂາຍມີກຳໄລ ຫຼື ຫຼຸດທຶນ ແລະ ມາດຕາ 44 ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ ແຈ້ງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການ ຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະ ການ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຄຸ້ມຄອງຕົນ ນັບແຕ່ມື້ທີ່ໄດ້ຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ກໍລະນີ ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ ມີລາຍຮັບຈາກການຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ຈະຖືກຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ມອບ ອາກອນລາຍໄດ້ໂດຍວິສາຫະກິດທີ່ສ້າງຕັ້ງຢູ່ ສປປ ລາວ.

ມາດຕາ 59 ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກ ການຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ

ຕົວຢ່າງ ທີ 1. ກໍລະນີ ຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ຂອງບຸກຄົນ ທີ່ມີກຳໄລ:

ສົມມຸດວ່າໃນປີ 2010 ນາງ ຂ ໄດ້ຊື້ຮຸ້ນ ຢູ່ທະນາຄານ ແຫ່ງໜຶ່ງ ຈຳນວນ 20.000 ຮຸ້ນ, ມູນຄ່າ ເວລາຊື້ ແມ່ນ 10.000 ກີບ/ຮຸ້ນ ແລະມາໃນວັນທີ 1 ສິງຫາ 2020 ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຂາຍຮຸ້ນອອກ ຈຳນວນ 10.000 ຮຸ້ນ, ມູນຄ່າຂາຍ 15.000 ກີບ/ຮຸ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ສັງເກດເບິ່ງເຫັນວ່າ ຜູ້ກ່ຽວ ຂາຍມີກຳໄລ ຈຳນວນ 5.000 ກີ/ຮຸ້ນ : $10.000 \times 5.000 = 50.000.000$ ກີບ. ແຕ່ອີງໃສ່ ມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 3 ຂິດໜ້າ 1 ເຖິງວ່າການຂາຍ ຫຼື ໂອນຈະມີກຳໄລ ຫຼື ບໍ່ກໍຕາມ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ຖືເອົາຕາມຜົນໄດ້ຮັບດັ່ງກ່າວ ແຕ່ໃຫ້ປະຕິບັດ ອັດຕາ 2% ຂອງມູນຄ່າຂາຍ ຫຼື ໂອນຕົວຈິງເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ, ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການຂາຍຮຸ້ນ ຂອງ ນາງ ຂ ທີ່ຕ້ອງມອບ ໃຫ້ຄິດໄລ່ດັ່ງນີ້ :

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ : $10.000 \times 15.000 = 150.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ຕ້ອງມອບ : $150.000.000 \times 2\% = 3.000.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ທະນາຄານມີໜ້າທີ່ ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກເງິນອາກອນລາຍໄດ້ ແລ້ວ ນຳມາມອບຕໍ່ຂະແໜງ ສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ ທີ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກອາກອນ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຕົວຢ່າງ ທີ 2. ກໍລະນີ ການຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ຂອງບຸກຄົນ ທີ່ຫຼຸດທຶນ:

ອ້າງອີງຕົວຢ່າງເທິງໃນປີ 2010 ນາງ ຂ ໄດ້ຊື້ຮຸ້ນ ຢູ່ທະນາຄານ ແຫ່ງໜຶ່ງ ຈຳນວນ 20.000 ຮຸ້ນ , ມູນຄ່າເວລາຊື້ ແມ່ນ 10.000 ກີບ/ຮຸ້ນ ແລະມາໃນວັນທີ 1 ສິງຫາ 2020 ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຂາຍຮຸ້ນອອກ ຈຳ ນວນ 10.000 ຮຸ້ນ ມູນຄ່າຂາຍ 8.000 ກີບ/ຮຸ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ສັງເກດເບິ່ງເຫັນວ່າ ຜູ້ກ່ຽວ ຂາຍຫຼຸດທຶນ ຮຸ້ນ ໃບໜຶ່ງ 2.000 ກີ; $10.000 \times 2.000 = 20.000.000$ ກີບ. ແຕ່ອີງໃສ່ ມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 3 ຂິດໜ້າ 1 ເຖິງວ່າການຂາຍ ຫຼື ໂອນຈະມີກຳໄລ ຫຼື ບໍ່ກໍຕາມ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ຖືເອົາຕາມຜົນໄດ້ຮັບດັ່ງກ່າວ ແຕ່ໃຫ້ ປະຕິບັດອັດຕາ 2% ຂອງມູນຄ່າຂາຍ ຫຼື ໂອນຕົວຈິງເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ, ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການຂາຍຮຸ້ນ ຂອງ ນາງ ຂ ທີ່ຕ້ອງມອບໃຫ້ຄິດໄລ່ດັ່ງນີ້ :

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ : $10.000 \times 8.000 = 80.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ຕ້ອງມອບ : $80.000.000 \times 2\% = 1.600.000$ ກີບ;

ໝາຍເຫດ : ທະນາຄານ ມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ນຳເງິນອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງກ່າວມາແຈ້ງມອບ ຕໍ່ ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ;

ຕົວຢ່າງ ທີ 3. ກໍລະນີ ການຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ຂອງບໍລິສັດ ນິຕິບຸກຄົນ:

ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຂອງຕ່າງປະເທດ ແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຊື້ຮຸ້ນ ຈຳນວນ 50.000 ຮຸ້ນ, ມູນຄ່າ 10.000 ກີບ/ຮຸ້ນ ເພື່ອຮ່ວມທຶນ ກັບ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ທີ່ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ໄດ້ດຳເນີນທຸລະກິດມາຫຼາຍປີແລ້ວ, ມາຮອດປີ 2020 ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຂອງ ຕ່າງປະເທດ ມີຄວາມຕ້ອງການຂາຍຮຸ້ນ ຂອງຕົນອອກ ຈຳນວນເຄິ່ງໜຶ່ງ = 25.000 ຮຸ້ນ ໃນມູນຄ່າຂາຍ 10.000 ກີບ/ຮຸ້ນ; ກໍລະນີ ບໍລິສັດຈຳກັດ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ໄດ້ຂາຍຮຸ້ນນັ້ນ ເຖິງຈະເປັນຮູບແບບນິຕິບຸກຄົນ ກໍຕາມ ເມື່ອມີການຂາຍ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ຕາມກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຈະ ຖືກກຳນົດເປັນອາກອນລາຍໄດ້ແບບບຸກຄົນ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດ 39 ຂໍ້ທີ 3 ຂິດໜ້າທີ 1 ຂອງກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ມາດຕາ 3 ຂໍ້ທີ 7 ແລະ ຂໍ້ທີ 8 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ ສະບັບເລກທີ 46/ສພຊດລົງວັນທີ 13 ທັນວາ 2013. ສະນັ້ນ,ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

- ມູນຄ່າ ຂາຍທັງໝົດ ຫຼື ພື້ນຖານຄິດໄລ່ : $25.000 \times 10.000 = 250.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ຕ້ອງມອບ : $250.000.000 \times 2\% = 5.000.000$ ກີບ;
- ຈຳນວນເງິນຂາຍຮຸ້ນທີ່ອະນຸຍາດສົ່ງໄປໃຫ້ຂອງບໍລິສັດ ຈຳກັດຢູ່ຕ່າງປະເທດ:
 $250.000.000 - 5.000.000 = 245.000.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ກ່ອນຈະໂອນເງິນຈາກການຂາຍຮຸ້ນໄປໃຫ້ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ຢູ່ຕ່າງປະເທດນັ້ນ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ທີ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ນຳເງິນ ອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງກ່າວມາແຈ້ງມອບຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 15 ວັນ ລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກເປັນຕົ້ນໄປ.

ໝວດທີ 8

ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການຖືກຫວຍ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ

ມາດຕາ 60 ຄວາມໝາຍ ຂອງ ລາຍໄດ້ ຈາກການຖືກຫວຍ

ການຖືກຫວຍ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ແມ່ນລາຍໄດ້ບັງເອີນ ຂອງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ເກີດຈາກການລົງທຶນສ່ຽງໂຊກ ຊຶ່ງລາງວັນ ປະເພດໃບຫວຍຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ຫວຍ ພັດທະນາ.

ມາດຕາ 61 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ , ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງ-ມອບ ອາກອນ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການຖືກຫວຍ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ແມ່ນ ຈຳນວນເງິນ ຫຼື ມູນຄ່າວັດຖຸ ທີ່ໄດ້ຮັບຕົວຈິງທັງໝົດໃນແຕ່ລະຄັ້ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 38 ຂໍ້ທີ 7 ຂອງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້; ໃນກໍລະນີໄດ້ຮັບລາງວັນຖືກຫວຍເປັນວັດຖຸ ຈະຕ້ອງຕີມູນຄ່າວັດຖຸ

ດັ່ງກ່າວເປັນເງິນ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້; ກ່ອນການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃດໆ ອອກກ່ອນ.

ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການຖືກຫວຍເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸແມ່ນ ອັດຕາ 5% ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 4 ຂີດໜ້າ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ບໍລິສັດຫວຍ ຫຼື ສາຂາ ຈຳໜ່າຍຫວຍ ຢູ່ແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ, ແຕ່ລະບ່ອນ ມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ນຳອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການຖືກຫວຍ ຂອງບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຊື້ ແລະ ຖືກຫວຍ ນຳຕົນມາມອບ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ໃນແຕ່ລະຄັ້ງ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ທີ່ຖືກຫວຍເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມມາດຕາ 43 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ມາດຕາ 62 ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການຖືກຫວຍ ເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ

ຕົວຢ່າງທີ 1 . ກໍລະນີ ໄດ້ຮັບລາງວັນເປັນເງິນ:

ເດືອນກຸມພາ 2020 ທ້າວ ກໍ ໄດ້ຖືກຫວຍລັດຖະບານ ທີ່ຊື້ ຈາກສາຂາ ຈຳໜ່າຍໃບຫວຍໂດຍກົງ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ເປັນເງິນ 5.000.000 ກີບ, ຜູ້ກ່ຽວຖືກຄິດໄລ່ຫັກອາກອນ ໂດຍ ບໍລິສັດຫວຍ ດັ່ງນີ້:

- ອາກອນລາຍໄດ້ : $5.000.000 \times 5\% = 250.000$ ກີບ;
- ຈຳນວນເງິນຖືກຫວຍທີ່ ທ້າວ ກໍ ໄດ້ຮັບຕົວຈິງ $5.000.000 - 250.000 = 4.750.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ສາຂາ ຈຳໜ່າຍໃບຫວຍ ທີ່ ທ້າວ ກໍ ໄດ້ຊື້ ແລະ ຖືກຫວຍ ດັ່ງກ່າວ ມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ນຳເງິນອາກອນລາຍໄດ້ ມາແຈ້ງມອບຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ຜູ້ກ່ຽວຖືກຫວຍ ຫຼື ມື້ອອກລາງວັນເປັນຕົ້ນໄປ.

ຕົວຢ່າງທີ 2. ກໍລະນີ ໄດ້ຮັບລາງວັນເປັນວັດຖຸ:

ສົມມຸດວ່າໃນເດືອນມິຖຸນາ 2020 ທ້າວ ຂໍ ໄດ້ຖືກຫວຍພັດທະນາ ເປັນລົດກະບະ ໂຕໂຍຕາ 4 ປະຕູ ລຸ້ນສູງ ຂັບເຄື່ອນ 4 ລໍ້ ຈຳນວນ 1 ຄັນ; ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ກ່ອນຈະຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈະຕ້ອງຕິມູນຄ່າລົດຄັນດັ່ງກ່າວຕາມລາຄາຂາຍທົ່ວໄປໃນທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລານັ້ນ. ສົມມຸດວ່າ ໃນເດືອນມິຖຸນາ 2020 ລາຄາຂາຍລົດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນ 48.000 \$ ແລະ 1 \$ = 9.800 ກີບ. ສະນັ້ນ, ມູນຄ່າຂອງລາງວັນ(ລົດກະບະ)ເປັນເງິນກີບດັ່ງກ່າວ ທ້າວ ຂໍ ຈະຖືກຄິດໄລ່ ແລະ ໃຫ້ມອບ ອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້:

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ : $48.000 \times 9.800 = 470.400.000$ ກີບ,
- ອາກອນລາຍໄດ້ : $470.400.000 \times 5\% = 23.520.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ເນື່ອງຈາກວ່າ ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບລາງວັນຫວຍເປັນວັດຖຸ ຊຶ່ງບໍລິສັດຫວຍພັດທະນາບໍ່ສາມາດ ຫັກ ເງິນອາກອນນັ້ນໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ບໍລິສັດ ຫວຍພັດທະນາມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່ ແລະ ຫວງເອົາເງິນອາກອນລາຍໄດ້ ຈຳນວນດັ່ງກ່າວ ນຳ ທ້າວ ຂໍ ເພື່ອມາແຈ້ງມອບຕໍ່ກົມສ່ວຍສາອາກອນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ຜູ້ກ່ຽວຖືກຫວຍ ຫຼື ມື້ ອອກລາງວັນເປັນຕົ້ນໄປ ແລະ ຫຼັງຈາກຜູ້ກ່ຽວໄດ້ນຳເອົາເງິນອາກອນມາ ມອບ ຄືຍຖ້ວນແລ້ວ ຈຶ່ງມອບລາງວັນ (ລົດກະບະ)ໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ.

ໝວດທີ 9

ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກຜູ້ປະກອບອາຊີບອິສະຫຼະ

ມາດຕາ 63 ຄວາມໝາຍ ຂອງ ອາຊີບອິດສະຫຼະ

ອາຊີບອິດສະຫຼະ ແມ່ນການໃຫ້ບໍລິການວິຊາຊີບ ຫຼື ກິດຈະການໃດໜຶ່ງ ທີ່ເປັນເອກະລາດທາງດ້ານແຮງງານຮ່າງກາຍ ແລະ ມັນສະໜອງ ຂອງຕົນເອງ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບຜູ້ອື່ນ ຊຶ່ງນໍາໃຊ້ສະຕິປັນຍາ ຂອງຕົນເປັນຕົ້ນຕໍ ລວມທັງການເຄື່ອນໄຫວທາງດ້ານວິທິຍາສາດ, ວັດທະນະທໍາ, ສິນລະປະກໍາ, ການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ ເຊັ່ນ: ຄູສອນ, ນັກວິທະຍາສາດ, ທະນາຍຄວາມ, ວິສາວະກອນ, ແພດ, ພະຍາບານ, ທີ່ປຶກສາ, ນາຍບັນຊີ, ນັກຊ່ຽວຊານ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ມີການເຄື່ອນໄຫວລັກສະນະເປັນອິດສະຫຼະ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້;

ມາດຕາ 64 ພື້ນຖານຄິດໄລ່, ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງ-ມອບອາກອນ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກຜູ້ປະກອບອາຊີບອິດສະຫຼະ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດ ແມ່ນລາຍໄດ້ທັງໝົດເປັນເງິນ ຫຼື ຖ້າເປັນວັດຖຸ ຕ້ອງຕີມູນຄ່າເປັນເງິນ ທີ່ໄດ້ຮັບ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 38 ຂໍ້ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 4 ຂີດໜ້າທີ 4 ໄດ້ກໍານົດອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນອັດຕາ 5% ຂອງມູນຄ່າທີ່ໄດ້ຮັບທັງໝົດ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃດໆອອກ ກ່ອນການຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການປະກອບອາຊີບອິດສະຫຼະ; ກໍລະນີຜູ້ປະກອບອາຊີບອິດສະຫຼະ ຍັງບໍ່ມີເລກປະຈຳຕົວຜູ້ເສຍອາກອນ ຜູ້ເປັນນາຍຈ້າງຕ້ອງເຮັດໜ້າທີ່ ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນລາຍໄດ້ ແລ້ວນໍາມາມອບຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີ ທີ່ມີລາຍໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ມີທີ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກເງິນອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 65 ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຜູ້ປະກອບອາຊີບອິດສະຫຼະ ເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ

ຕົວຢ່າງທີ 1. ກໍລະນີ ຊ່ຽວຊານຕ່າງປະເທດເອກະລາດ ທີ່ບໍ່ແມ່ນໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ:

ທ່ານ ກໍ ຄົນຕ່າງປະເທດເປັນຊ່ຽວຊານ ດ້ານທະນາຄານ ໄດ້ເຂົ້າມາເຊັນສັນຍາ ຮັບຈ້າງເປັນທີ່ປຶກສາ ໃຫ້ທະນາຄານເອກະຊົນແຫ່ງໜຶ່ງ ທີ່ ສປປ ລາວ; ສົມມຸດວ່າຢູ່ໃນສັນຍາວ່າຈ້າງໄດ້ກໍານົດໜ້າວຽກໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວຮັບຜິດຊອບ ແບບມອບເໝົາ ໄລຍະ 6 ເດືອນ ຕ້ອງໃຫ້ສໍາເລັດ ເລີ່ມວັນທີ 1 ມັງກອນ ຫາ 30 ມິຖຸນາ 2020 ດ້ວຍຄ່າຈ້າງ 45.000 \$; ອັດຕາແລກປ່ຽນໃນເວລານັ້ນ ແມ່ນ 1 \$ = 9.800 ກີບ . ການຄິດໄລ່ ຫັກອາກອນລາຍໄດ້ສໍາລັບທ່ານ ຊ່ຽວຊານ ກໍ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ : $45.000 \times 9.800 = 441.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ຕ້ອງມອບ : $441.000.000 \times 5\% = 22.050.000$ ກີບ;
- ເງິນລາຍໄດ້ທີ່ທ່ານ ກໍ ໄດ້ຮັບ : $441.000.000 - 22.050.000 = 418.950.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ທະນາຄານ ທີ່ເປັນນາຍຈ້າງ ມີໜ້າທີ່ ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ນໍາເງິນອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວມາແຈ້ງມອບຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງເສຍອາກອນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີ ມີລາຍໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ມີໄດ້ຫັກອາກອນ ດັ່ງກ່າວເປັນຕົ້ນໄປ. ໃນກໍລະນີທີ່ມີການຕົກລົງຈ່າຍເງິນເປັນງວດ ຫຼື ຕາມຜົນສໍາເລັດຂອງການຮັບເໝົາເປັນແຕ່ລະໜ້າວຽກ

ແມ່ນໃຫ້ຄິດໄລ່ ແລະ ແຈ້ງມອບອາກອນລາຍໄດ້ຕາມການເບີກຈ່າຍເງິນໃນແຕ່ລະງວດ ຫຼື ແຕ່ລະໜ້າ ວຽກທີ່ສໍາເລັດ.

ຕົວຢ່າງທີ 2. ກໍລະນີ ທະນາຍຄວາມເອກະລາດ :

ທ່ານ ຄໍ ຊະນະຄະດີ ເປັນທະນາຍຄວາມເອກະລາດ ໄດ້ຮັບເອົາຄະດີຄວາມ ນໍາບຸກຄົນເອກະລາດ ໜຶ່ງມາດໍາເນີນການ ໂດຍມີເງື່ອນໄຂ ວ່າ ຖ້າຊະນະຄະດີ ຜູ້ວ່າຈ້າງຈະຈ່າຍຄ່າດໍາເນີນການໃຫ້ 30.000.000 ກີບ, ຜ່ານການໄຕ່ສວນຄະດີ ແລະ ຄໍາຕັດສິນຂອງສານເຫັນວ່າ ທະນາຍ ຄໍ ຊະນະຄະດີ ເປັນຝ່າຍຊະນະ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບເງິນຄ່າຈ້າງ ຈໍານວນເຕັມ 30.000.000 ກີບ ຈາກເຈົ້າຂອງຄະດີ;

ວິທີຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງທ່ານ ຄໍ ຊະນະຄະດີ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

- ອາກອນລາຍໄດ້ທີ່ຄິດໄລ່ໄດ້ : $30.000.000 \times 5\% = 1.500.000$ ກີບ;
- ເງິນລາຍໄດ້ທີ່ ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບຕົວຈິງ : $30.000.000 - 1.500.000 = 28.500.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ທ່ານທະນາຍ ຄໍ ຊະນະຄະດີ ມີພັນທະໜ້າທີ່ ເຂົ້າໄປແຈ້ງ-ມອບອາກອນລາຍໄດ້ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ (ຫ້ອງການສ່ວຍສາອາກອນເມືອງ ທີ່ຕົນອາໄສຢູ່) ການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການດໍາເນີນ ອາຊີບທະນາຍຄວາມ ຊຶ່ງ ເປັນລັກສະນະ ບຸກຄົນ ແລະ ເຈົ້າຂອງຄະດີ ກໍແມ່ນບຸກຄົນ ເຫັນວ່າຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ສໍາລັບການໄດ້ມາຂອງຂໍ້ມູນ, ເນື່ອງຈາກຜູ້ວ່າຈ້າງບໍ່ແມ່ນການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ. ສະນັ້ນ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນມີຄວາມສາມາດໄປພົວພັນເອົາຂໍ້ມູນ ການດໍາເນີນ ແລະ ຕັດສິນຄະດີ ນໍາອີງການສານ ຫຼື ສະພາທະນາຍຄວາມ ເພື່ອຄິດໄລ່ ເກັບອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ.

ໝວດທີ 10

ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການ ຊື້ - ຂາຍອອນລາຍ ຂອງບຸກຄົນ

ມາດຕາ 66 ຄວາມໝາຍ ຂອງການຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍ ທົ່ວໄປ

ການຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍ ແມ່ນການຄ້າທາງດ້ານອີເລັກໂທຣນິກ (E-Commerce) ຊຶ່ງເປັນການຊື້-ຂາຍ, ແລກປ່ຽນ ສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການ ທຸກຮູບແບບຜ່ານລະບົບອິນເຕີແນັດ ໂດຍບໍ່ຈໍາເປັນພົບກັນ ລະຫວ່າງຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຂາຍ; ການ ຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍໄດ້ກາຍເປັນອາຊີບທີ່ນິຍົມກັນຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ໃນຍຸກປະຈຸບັນ ແລະ ການຊື້-ຂາຍອອນລາຍ ແບ່ງອອກເປັນ 2 ກຸ່ມ ຄື : ກຸ່ມທີ 1 ແມ່ນບຸກຄົນທົ່ວໄປ ອາດຈະເປັນພະນັກງານລັດຖະກອນ, ພະນັກງານຂອງວິສາຫະກິດ ໂດຍບໍ່ຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງລາອອກການມາດໍາເນີນການຊື້-ຂາຍອອນລາຍກໍໄດ້ ຫຼື ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ ທີ່ບໍ່ໄດ້ດໍາເນີນທຸລະກິດ, ກຸ່ມທີ 2 ແມ່ນ ຜູ້ທີ່ຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດ ດໍາເນີນທຸລະກິດໃດໜຶ່ງ ໂດຍມີການ ຊື້-ຂາຍອອນລາຍຄຽງຄູ່ໄປນໍາ; ທັງ 2 ກຸ່ມນີ້ ຕ້ອງມາຈົດທະບຽນ ການຊື້-ຂາ ອອນລາຍ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍກໍານົດ. ຜູ້ທີ່ມີລາຍໄດ້ ຈາກການຊື້ -ຂາຍ ອອນລາຍທີ່ເປັນບຸກຄົນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນໃນຮູບແບບວິສາຫະກິດ ຫຼື ບໍລິສັດ ແມ່ນໃຫ້ແຈ້ງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ໃນຮູບແບບບຸກຄົນທໍາມະດາ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນ ພາກທີ 3 ໝວດທີ 1 ຂອງກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້; ໃນກໍລະນີຫາກມີການຈົດທະບຽນໃນຮູບແບບວິສາຫະກິດ ຫຼື ບໍລິສັດ ແມ່ນໃຫ້ແຈ້ງ ເສຍອາກອນກໍາໄລ ຕາມຮູບແບບອາກອນລາຍໄດ້ຂອງວິສາຫະກິດ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ ຢູ່ໃນພາກທີ 2 ໝວດທີ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ພາກທີ 2 ໝວດທີ 1

ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້; ການຊື້ - ຂາຍ ອອນລາຍ ປະກອບມີການຊື້-ຂາຍ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຊື້-ຂາຍກັບຕ່າງປະເທດ ດ້ວຍການສົ່ງຜ່ານລະບົບອິນເຕີແນັດ ດັ່ງທີ່ກ່າວໄວ້ເບື້ອງເທິງ.

ສຳລັບກໍລະນີບຸກຄົນທີ່ສົ່ງຊື້ ສິນຄ້າ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຜ່ານລະບົບອິນເຕີແນັດ (ການຊື້-ຂາຍອອນລາຍ) ຖືວ່າ ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ແມ່ນຖານະເປັນຜູ້ມີລາຍໄດ້ຈາກການ ຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍ ແຕ່ແມ່ນຜູ້ຮັບການສະໜອງສິນຄ້າ ຫຼື ຜູ້ມີລາຍຈ່າຍໃນການຊື້ສິນຄ້າ. ສະນັ້ນ, ການຄິດໄລ່ພັນຕ່າງໆ ສຳລັບຜູ້ກ່ຽວ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ ມາດຕາ 8 ຂໍ້ທີ 2 ຕົວຢ່າງທີ 3 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 67 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ , ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງ-ມອບອາກອນໃນຮູບແບບ ຂອງບຸກຄົນທຳມະດາ ຈາກການຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍ ຂອງບຸກຄົນ ແມ່ນລາຍໄດ້ທັງໝົດ ຈາກການຊື້-ຂາຍຕົວຈິງໂດຍບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຊັ້ນເບື້ອງໃດໆ ອອກກ່ອນ ການຄິດໄລ່ອາກອນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 38 ຂໍ້ທີ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້, ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນອັດຕາ 2% ໂດຍບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຕົ້ນທຶນ ຫຼື ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃດໆອອກກ່ອນການຄິດໄລ່ອາກອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 3 ຂິດໜ້າທີ 5 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້; ການແຈ້ງມອບອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການ ຊື້ - ຂາຍ ອອນລາຍ ຂອງບຸກຄົນທີ່ມີລາຍໄດ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແມ່ນໃຫ້ ນຳມາແຈ້ງມອບ ຕໍ່ ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕິນອາໄສຢູ່ (ຫ້ອງການສ່ວຍສາອາກອນ ເມືອງ ທີ່ຕິນອາໄສຢູ່) ພາຍໃນກຳນົດ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີລາຍໄດ້ເກີດຂຶ້ນເປັນຕົ້ນໄປ. ການໄປແຈ້ງມອບອາກອນ ແຕ່ລະຄັ້ງ ຕ້ອງປະກອບ ສຳເນົາເອກະສານໃບອະນຸຍາດຈົດທະບຽນກ່ຽວກັບ ການຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍໄປພ້ອມ ເພື່ອຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍ;

ມາດຕາ 68 ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການ ຊື້ - ຂາຍອອນລາຍ ຂອງບຸກຄົນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນໃນຮູບແບບ ວິສາຫະກິດ ຫຼື ບໍລິສັດ.

ຕົວຢ່າງ : ສົມມຸດວ່າ ນາງ ກໍ ເປັນພະນັກງານ ຂອງວິສາຫະກິດແຫ່ງໜຶ່ງ ນອກຈາກການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ປົກກະຕິ ຢູ່ບໍລິສັດແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວ ຍັງມາຂໍຈົດທະບຽນຊື້ - ຂາຍ ສິນຄ້າອອນລາຍ ອີກຕື່ມ; ໃນເດືອນ 8/2020 ຜູ້ກ່ຽວ ໄດ້ຊື້ ແລະ ຂາຍສິນຄ້າ ປະເພດ ຢາຕູແຂ້ວຈຳນວນ 30 ຫຼອດ ລາຄາ 75.000 ກີບ/ຫຼອດ ,ການຄິດໄລ່ ອາກອນ ລາຍໄດ້ ຈາກ ການຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍ ສຳລັບ ນາງ ກໍ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

- ລາຍຮັບ ຈາກການຂາຍທັງໝົດ ຫຼື ພື້ນຖານຄິດໄລ່ : $30 \times 75.000 = 2.250.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກ ການຊື້-ຂາຍອອນລາຍ : $2.250.000 \times 2\% = 45.000$ ກີບ;

ໝາຍເຫດ : ນາງ ກໍ ຕ້ອງນຳເງິນອາກອນລາຍໄດ້ ມາແຈ້ງມອບ ຢູ່ຫ້ອງການສ່ວຍສາອາກອນ ເມືອງ ທີ່ຕິນອາໄສຢູ່ ພາຍໃນ ກຳນົດ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີ ມີລາຍໄດ້ເກີດຂຶ້ນເປັນຕົ້ນໄປ.

ໝວດທີ 11

ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການ ຊື້ - ຂາຍອອນລາຍ ຂອງວິສາຫະກິດ

ມາດຕາ 69 ຄວາມໝາຍ ການຊື້ - ຂາຍ ອອນລາຍ ຂອງວິສາຫະກິດ

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາແລ້ວ ຢູ່ມາດຕາ 67 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້ ສຳລັບການຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍ ຂອງ ບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ຈົດທະບຽນໃນຮູບແບບວິສາຫະກິດ ຫຼື ບໍລິສັດ ແມ່ນໃຫ້ແຈ້ງ ເສຍ ອາກອນກຳໄລ ຕາມຮູບແບບອາກອນລາຍໄດ້ຂອງວິສາຫະກິດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນພາກທີ 2 ໝວດທີ 1 ຂອງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ພາກທີ 2 ໝວດທີ 1 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບ ນີ້; ເນື່ອງຈາກວ່າ ການຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍໃນຍຸກປະຈຸບັນ ກາຍເປັນການດຳເນີນທຸລະກິດກວມເອົາ ເກືອບທຸກກິດຈະການ ທີ່ມີການສະໜອງສິນຄ້າ ແລະ ສະໜອງການບໍລິການ ຢ່າງກ້ວາງຂວາງໃນ ລະບົບເຊື່ອມໂຍງກັນ ທັງ ຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ດັ່ງນັ້ນ, ອີງໃສ່ເງື່ອນໄຂທາງດ້ານລາຍຮັບ ທຸລະກິດປະຈຳປີ ຂອງວິສາຫະກິດ ຖ້າຫາກເກີນ 400.000.000 ກີບ ວິສາຫະກິດດັ່ງກ່າວ ຍັງຈະ ຕ້ອງໃຫ້ເຂົ້າໃນລະບົບອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ແບບບັງຄັບ ແລະ ມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່ ເກັບອາກອນມູນຄ່າ ເພີ່ມນຳອີກ.

ມາດຕາ 70 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ , ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງ-ມອບອາກອນໃນຮູບແບບ ຂອງວິສາຫະກິດ ຫຼື ບໍລິສັດ ຈາກການຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ ກຳໄລ ຈາກ ການຂາຍອອນລາຍ ຂອງ ວິສາຫະກິດ ຫຼື ບໍລິສັດ ໃຫ້ ປະຕິບັດຕາມພາກທີ 2 ໝວດທີ 1 ມາດຕາ 7, ມາດຕາ 9 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້ ໝາຍຄວາມວ່າ ສຳລັບຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຖືບັນຊີຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານລາຍງານການເງິນ ແມ່ນກຳໄລຕົວຈິງ; ກຳໄລຕົວຈິງ ແມ່ນກຳໄລສຸດທິ ກ່ອນການເສຍອາກອນກຳໄລ, ກຳໄລສຸດທິກ່ອນການເສຍອາກອນກຳໄລ ທີ່ຖືວ່າເປັນກຳໄລດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ ແມ່ນສ່ວນຜິດດ່ຽງລະຫວ່າງລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີ ລົບໃຫ້ລາຍຈ່າຍທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເປັນລາຍຈ່າຍ ດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ ຫຼື ກຳໄລດ້ານການບັນຊີ ບວກ ລາຍຈ່າຍທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເປັນລາຍຈ່າຍດ້ານສ່ວຍສາອາກອນ.

ສຳລັບຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຖືບັນຊີບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານການບັນຊີ ແລະ ຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີການເຄື່ອນໄຫວມີລາຍຮັບ ຢູ່ສປປ ລາວ ແມ່ນກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ; ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກລາຍຮັບທຸລະກິດປະຈຳປີຄຸນ ກັບອັດຕາສ່ວນກຳໄລລວມຂອງແຕ່ລະກິດຈະການຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 14 ຂໍ້ທີ 2 ຂອງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້. ອັດຕາ , ການແຈ້ງ ແລະ ການມອບ ອາກອນກຳໄລ ຈາກ ກິດຈະການ ຂາຍອອນລາຍ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ ມາດຕາ 20 ແລະມາດຕາ 22 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ອາກອນລາຍໄດ້, ສ່ວນລາຍລະອຽດ ຂອງການ ແຈ້ງ ແລະ ການມອບນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ອີງໃສ່ ມາດຕາ 20 ແລະ ມາດຕາ 21 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 71 ການຄິດໄລ່ ອາກອນກຳໄລຈາກ ການບໍລິການ ຜ່ານລະບົບ ຊື້ - ຂາຍອອນລາຍ ຂອງວິສາຫະກິດ

ຕົວຢ່າງ ທີ 1. ກໍລະນີ ຂອງ ວິສາຫະກິດ ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດການບໍລິການ ຈັດສົ່ງສິນຄ້າ ຈາກ ຜູ້ເສຍອາກອນ ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ໄປໃຫ້ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ເປັນຜູ້ຊົມໃຊ້ ຫຼື ຜູ້ຊື້.

ຜູ້ດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ເຮັດບົດບາດ ກ່ຽວກັບ ການສະໜອງການບໍລິການ ສົ່ງສິນຄ້າ ລະຫວ່າງ ຜູ້ເສຍອາກອນ ທີ່ເປັນຜູ້ສະໜອງ ຫຼື ຜູ້ຂາຍ ແລະ ຜູ້ຮັບການສະໜອງ ທີ່ເປັນຜູ້ຊື້ ຫຼື ຜູ້ຊົມໃຊ້ ແມ່ນການບໍລິການແບບສອງສິ້ນ ແລະ ໃຫ້ຖືກິດຈະການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນການດຳເນີນທຸລະກິດ ຂະແໜງການບໍລິການ ຊຶ່ງຈະຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນ ແຕ່ລະປະເພດດັ່ງນີ້:

ສົມມຸດວ່າ ວິສາຫະກິດ ຮຸ້ນສ່ວນ ຈຳກັດ ແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຈົດທະບຽນ ຊື້-ຂາຍ ອອນລາຍ ດຳເນີນທຸລະກິດ ບໍລິການຮັບສົ່ງອາຫານຈາກຮ້ານອາຫານ (ຜູ້ສະໜອງ) ໄປໃຫ້ຜູ້ຮັບການສະໜອງ (ຜູ້ຊື້ ຫຼື ຜູ້ຊົມໃຊ້) ການດຳເນີນງານຂອງວິສາຫະກິດດັ່ງກ່າວ ມີການເຮັດສັນຍາ ຮັບຈ້າງສົ່ງແບບປະຈຳ ກັບບັນດາຮ້ານອາຫານ ໂດຍກຳນົດຫັກຄ່າບໍລິການ ຈັດສົ່ງ ໃນອັດຕາ 30% ຂອງມູນຄ່າອາຫານທີ່ລຸກຄ້າສົ່ງ; ນອກຈາກນັ້ນຍັງໄດ້ເຮັດສັນຍາ ວ່າຈ້າງ ບຸກຄົນທົ່ວໄປອີກ ເພື່ອເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຜູ້ສົ່ງອາຫານໃຫ້ເຖິງມືລຸກຄ້າຕົວຈິງ ແລ້ວອາດເກັບເງິນຄ່າອາຫານນຳລຸກຄ້າທີ່ປາຍທາງເລີຍ ແລະ ຜູ້ກ່ຽວກໍໄດ້ຮັບຄ່າຈັດສົ່ງຕາມຄວາມເໝາະສົມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ. ການດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເຮັດຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ໄດ້ເປີດເວບໄຊສ ສຳລັບລຸກຄ້າທົ່ວໄປ ເພື່ອສະດວກໃນການສັ່ງຊື້ອາຫານ.

ສົມມຸດວ່າໃນປີ 2020 ວິສາຫະກິດດັ່ງກ່າວສະຫຼຸບລາຍຮັບຈາກການບໍລິການຈັດສົ່ງອາຫານ ທັງໝົດ 600.000.000 ກີບ ຊຶ່ງໄດ້ມາຈາກການຫັກເອົາ 30% ຂອງມູນຄ່າອາຫານຂອງບັນດາຮ້ານອາຫານ. ສະນັ້ນ, ອີງໃສ່ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ເຫັນວ່າ ທຸລະກິດ ທີ່ມີລາຍຮັບປະຈຳປີ ເກີນ 400 ລ້ານກີບ ຈະຕ້ອງເຂົ້າໃນລະບົບ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມແບບບັງຄັບ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 34 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ສະບັບເລກທີ 48/ສພຊ, ລົງວັນທີ 20 ມິຖຸນາ 2018 ແລະໃຫ້ຖືວ່າ ໃນລາຍຮັບທຸລະກິດຈຳນວນ 600.000.000 ກີບນີ້ ມີອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມລວມຢູ່ນຳແລ້ວ 10% ແລະ ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ຜູ້ຈັດສົ່ງຄ່າອາຫານທັງໝົດ ພາຍໃນປີ ແມ່ນ 48.000.000 ກີບ.

❖ ການຄິດໄລ່ ອາກອນປະເພດຕ່າງໆ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

1. ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ :

- ລາຍຮັບທີ່ບໍ່ລວມ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ : $\frac{600.000.000}{110} \times 100 = 545.454.550$ ກີບ;
- ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມສິ້ນອອກ : $545.454.550 \times 10\% = 54.545.455$ ກີບ;
- ສຳລັບ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ທີ່ຈະຕ້ອງມອບ ຫຼື ໃຫ້ຫັກຕໍ່ນັ້ນ ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ໄລ່ລຽງກັບ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມສິ້ນເຂົ້າ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກສາກ່ອນ; ຖ້າຜົນການໄລ່ລຽງຫາກມີຈຳນວນ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມສິ້ນອອກສູງກວ່າ ຖືວ່າ ມີອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມທີ່ຕ້ອງມອບ ຫຼື ຖ້າ ຈຳນວນ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມສິ້ນເຂົ້າ ສູງກວ່າ ຖືວ່າມີອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມໃຫ້ຫັກຕໍ່ໄປ.

2. ອາກອນກຳໄລ :

- ອາກອນກຳໄລ ສາມາດຄິດໄລ່ ດ້ວຍ 2 ທາງເລືອກ ຄື :

- ທາງເລືອກທີ 1. ຄິດໄລ່ ຕາມກຳໄລຕົວຈິງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນ ມາດຕາ 6 ຮູບແບບທີ່ 1 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້;
- ທາງເລືອກທີ 2. ຄິດໄລ່ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ ຕາມມາດຕາ 6 ຮູບແບບທີ 2 ຂອງ ຄຳແນະນຳສະບັບນີ້;

ສົມມຸດວ່າ ວິສາຫະກິດ ດັ່ງກ່າວ ຖືບັນຊີ ບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຕາມມາຕະຖານ ລາຍງານ ການເງິນ ແລະ ການບັນຊີ ແມ່ນຈະຕ້ອງ ຖືກຄິດໄລ່ອາກອນກຳໄລ ແບບບັງຄັບ ຕາມຮູບແບບທີ 2 ດັ່ງນີ້:

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ ແບບບັງຄັບ : $545.454.550 \times 15\% = 81.818.180$ ກີບ;
- ອາກອນກຳໄລ ຕ້ອງມອບ : $81.818.180 \times 20\% = 16.363.636$ ກີບ.

3. ອາກອນລາຍໄດ້ ບຸກຄົນ

ສຳລັບ ບຸກຄົນ ທີ່ເປັນພະນັກງານຈັດສິ່ງ ອາຫານ ໃຫ້ລູດຄ້າ ຊຶ່ງມີລາຍໄດ້ ຈາກ ນາຍຈ້າງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ດັ່ງກ່າວ ຖືວ່າເປັນລາຍໄດ້ ຈາກອາຊີບອິດສະຫຼະຂອງບຸກຄົນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດ ຈະຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກອາຊີບອິດສະຫຼະ ແບບບຸກຄົນ ໃນອັດຕາ 5% ຂອງລາຍໄດ້ທັງໝົດແຕ່ລະຄັ້ງໂດຍບໍ່ໃຫ້ຫັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃດໆ ອອກກ່ອນ ການຄິດໄລ່ອາກອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 4 ຂີດໜ້າທີ່ 4 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້; ກ່ອນການເບີກຈ່າຍເງິນໃຫ້ແກ່ ລູກຈ້າງ ນາຍຈ້າງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ຕ້ອງຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ແລ້ວ ເຮັດບັນຊີສັງລວມ ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ເພື່ອນຳມາມອບ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນ ຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງ ເສຍອາກອນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 44 ຂອງກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ສົມມຸດວ່າ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ ວິສາຫະກິດໄດ້ຫັກໃຫ້ແກ່ ຜູ້ສິ່ງອາຫານ ໃນປີ 2020 ຈຳນວນ 48.000.000 ກີບ ນັ້ນ ແມ່ນ ມີລູກຈ້າງ ຈຳນວນ 10 ຄົນ, ຖ້າລາຍໄດ້ມີຈຳນວນເທົ່າກັນທຸກຄົນ ສະແດງວ່າ ຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ເງິນ 4.800.000 ກີບ/ປີ (ເປັນລາຍໄດ້ແບບເໝົາໜ້າວຽກ ຈາກອາຊີບອິດສະຫຼະ) . ສະເລ່ຍຜູ້ໜຶ່ງ ຈະຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ໂດຍນາຍຈ້າງ ຄື : $4.800.000 \times 5\% = 240.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ກໍລະນີ ຂອງ ວິສາຫະກິດ ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດການບໍລິການ ຈັດສິ່ງຄົນ ໂດຍສານ ແຫ້ກຊີ ຫຼື ໂດຍສານດ້ວຍພາຫະນະອື່ນທີ່ມີການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດແບບດຽວກັນ ແລະ ດຳເນີນການຜ່ານລະບົບອອນລາຍ ກໍ່ໃຫ້ຄິດໄລ່ ເກັບອາກອນປະເພດຕ່າງໆໃນເງື່ອນໄຂດຽວກັນ ກັບ ກໍລະນີ ຈັດສິ່ງອາຫານ ທີ່ໃຫ້ຕົວຢ່າງເທິງນີ້.

ໝວດທີ 12

ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກຊັບສິນທາງປັນຍາ

ມາດຕາ 72 ຄຳນິຍາມ ຫຼື ຄວາມໝາຍ ຂອງຊັບສິນທາງປັນຍາ

ຊັບສິນທາງປັນຍາ ແມ່ນຜົນງານທີ່ໄດ້ມາຈາກສະຕິປັນຍາ ຂອງມະນຸດ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ປະດິດສ້າງ ແລະ ປະດິດຄິດແຕ່ງຂຶ້ນມາ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຊັບສິນທາງປັນຍາ, ລາຍໄດ້ຈາກ

ຊັບສິນທາງປັນຍາ ເຊັ່ນ: ລິຂະສິດ, ສິດທິບັດ, ເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ ຫຼື ສິດອື່ນ ແມ່ນລາຍໄດ້ແບບ ບັງເອີນ ຂອງບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຈາກການປະດິດຄິດແຕ່ງ, ຈາກໃບຢັ້ງຢືນ ທີ່ເປັນທາງການຂອງ ການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອປົກປ້ອງສິ່ງປະດິດສ້າງທີ່ເປັນອັນໃໝ່ ຊຶ່ງສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າສູ່ການຜະລິດອຸດສາຫະ ກຳໄດ້ ແລະ ຈາກສັນຍາລັກໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍສັນຍາລັກລວມກັນ ຂອງເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ ຊຶ່ງ ສາມາດຈຳແນກສິນຄ້າ ຫຼື ການບໍລິການ ຂອງບໍລິສັດໃດໜຶ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັບບໍລິສັດອື່ນ.

ມາດຕາ 73 ພື້ນຖານຄິດໄລ່, ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງ-ມອບ ອາກອນ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຊັບສິນທາງປັນຍາເຊັ່ນ : ລິຂະສິດ, ສິດທິບັດ, ເຄື່ອງໝາຍ ການຄ້າ ຫຼື ສິດອື່ນ ຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ແມ່ນລາຍໄດ້ທັງໝົດເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ທີ່ໄດ້ຮັບ ຕາມສັນຍາ ຫຼື ຂໍ້ຜູກພັນອື່ນ ໂດຍບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຊື້ເບື້ອງໃດໆ ອອກກ່ອນການຄິດໄລ່ ອາກອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 38 ຂໍ້ທີ 11 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້, ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນອັດຕາ 5% ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 4 ຂິດ ໜ້າທີ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ການແຈ້ງມອບອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກຊັບສິນທາງປັນຍາ ເຊັ່ນ: ລິຂະສິດ, ສິດທິບັດ, ເຄື່ອງໝາຍ ການຄ້າ ຫຼື ສິດອື່ນ ຂອງບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແມ່ນໃຫ້ນຳມາແຈ້ງມອບເປັນແຕ່ລະຄັ້ງທີ່ມີລາຍໄດ້ ຕໍ່ ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ ພາຍໃນກຳນົດ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີລາຍໄດ້ ແລະ ໄດ້ຄິດໄລ່ ຫັກອາກອນໄວ້ເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 44 ຂອງກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ມາດຕາ 74 ການຄິດໄລ່ ອາກອນກໍລະນີຂອງລາຍໄດ້ ຈາກຊັບສິນທາງປັນຍາ

ຕົວຢ່າງ ທີ 1. ການຄິດໄລ່ ອາກອນກໍລະນີຂອງເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ ທີ່ໄດ້ຮັບເປັນເງິນ:

ສົມມຸດວ່າໃນເດືອນ ສິງຫາ 2020 ທ້າວ ວໍ ໄດ້ເອົາເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ ຂອງຕົນໃຫ້ ບໍລິສັດ ຈຳ ກັດ ກໍ ເຊົ່າໃນໄລຍ 2 ປີ, ມູນຄ່າເຊົ່າ ເປັນເງິນ 25.000.000 ກີບ/ປີ; ການຄິດໄລ່ອາກອນ ໃຫ້ ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

- ລາຍໄດ້ທັງໝົດ ຫຼື ພື້ນຖານຄິດໄລ່ : $25.000.000 \times 2 = 50.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກຊັບສິນທາງປັນຍາ : $50.000.000 \times 5\% = 2.500.000$ ກີບ;
- ລາຍໄດ້ທີ່ ທ້າວ ວໍ ໄດ້ຮັບຕົວຈິງ : $50.000.000 - 2.500.000 = 47.500.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກໍ ມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກເງິນອາກອນໄວ້ ແລ້ວນຳມາມອບ ຕໍ່ ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີ ທີ່ມີການຈ່າຍ ເງິນໃຫ້ຜູ້ມີລາຍໄດ້ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຕົວຢ່າງ ທີ 2. ການຄິດໄລ່ ອາກອນກໍລະນີຂອງລິຂະສິດ ທີ່ໄດ້ຮັບເປັນວັດຖຸ

ສົມມຸດວ່າໃນເດືອນ ກັນຍາ 2020 ທ້າວ ຄໍ ໄດ້ຂາຍລິຂະສິດ ຈາກ ບົດເພງ ຈຳນວນ 5 ບົດທີ່ ຕົນປະດິດຄິດແຕ່ງຂຶ້ນມາໃຫ້ແກ່ຄ້າຍເພງດັງແຫ່ງໜຶ່ງ ຊຶ່ງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດ ຖືກຕ້ອງຕາມ

ກົດໝາຍ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວ ຂໍຮັບຄ່າລິຂະສິດ ບົດເພງນັ້ນເປັນວັດຖຸ ລິດຈັກ ຮອນດ້າເວບ 100 ຈຳນວນ 1 ຄັນແທນເງິນ. ກ່ອນການຄິດໄລ່ອາກອນ ຕ້ອງຕິມູນຄ່າຂອງວັດຖຸ (ລິດຈັກ)ມາເປັນເງິນ ດັ່ງນີ້ :

- ສົມມຸດວ່າ ລາຄາ ຊື້-ຂາຍລິດຈັກ ຮອນດ້າເວບ 100 ໃນຮ້ານທົ່ວໄປ ແມ່ນ 15.000.000 ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງ ທ້າວ ຄໍ ທີ່ຖືກຄິດໄລ່ : $15.000.000 \times 5\% = 750.000$ ກີບ;

ໝາຍເຫດ : ກໍລະນີຮັບເປັນວັດຖຸ ແມ່ນໃຫ້ບໍລິສັດຄ້າຍເພງ ຄິດໄລ່ ແລະ ທວງເອົາເງິນອາກອນລາຍໄດ້ ຈຳນວນດັ່ງກ່າວ ຈາກທ້າວ ຄໍ ເພື່ອມາແຈ້ງມອບຕໍ່ ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງເສຍອາກອນ ພາຍໃນກຳນົດ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີ ມີລາຍໄດ້ ຫຼື ມີທີ່ມີການແລກປ່ຽນກັນເປັນຕົ້ນໄປ.

ໝວດທີ 13

ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກ ດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມນອກລະບົບທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ

ມາດຕາ 75 ຄວາມໝາຍ ຂອງລາຍໄດ້ຈາກດອກເບ້ຍເງິນກູ້ນອກລະບົບທະນາຄານ

ລາຍໄດ້ຈາກດອກເບ້ຍເງິນໃຫ້ກູ້ຢືມ ນອກລະບົບທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ ແມ່ນຜົນປະໂຫຍດຕອບແທນສໍາລັບ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດ ຊຶ່ງໄດ້ປ່ອຍເງິນກູ້ໃຫ້ຜູ້ອື່ນຢືມ ຫຼື ໃຫ້ເຊົ່າເງິນ ໂດຍຄິດໄລ່ເອົາດອກເບ້ຍຕາມອັດຕາທີ່ຕົກລົງກັນ.

ມາດຕາ 76 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ , ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງ-ມອບ ອາກອນ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກດອກເບ້ຍໃຫ້ກູ້ຢືມ ນອກລະບົບທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ ແລະ ຈາກການຄ້າປະກັນຕາມສັນຍາ ຫຼື ຂໍ້ຜູກພັນອື່ນ ແມ່ນຈຳນວນເງິນດອກເບ້ຍຕົວຈິງ ທີ່ໄດ້ຮັບຕາມສັນຍາ ທີ່ຕົກລົງກັນ ລະຫວ່າງ ຜູ້ໃຫ້ຢືມ ແລະ ຜູ້ກູ້ຢືມ ແລະ ແມ່ນຈຳນວນເງິນທີ່ໄດ້ຮັບ ຈາກການຄ້າປະກັນຕາມສັນຍາ ຫຼື ຂໍ້ຜູກພັນອື່ນ ໂດຍບໍ່ອະນຸຍາດຫັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃດໆ ອອກກ່ອນການຄິດໄລ່ອາກອນ, ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນອັດຕາ 10% ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 5 ຂົດໜ້າທີ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້, ອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງນໍາມາມອບ ພາຍໃນກຳນົດ 15 ວັນລັດຖະການ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 44 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ການແຈ້ງ-ມອບ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກດອກເບ້ຍເງິນໃຫ້ກູ້ຢືມ ນອກລະບົບທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນອື່ນເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ ແລະ ທຸກຄັ້ງ ທີ່ມີການກູ້ຢືມ ດັ່ງນີ້ :

- ຖ້າບຸກຄົນ ກູ້ຢືມ ນໍາບຸກຄົນ ແມ່ນຜູ້ທີ່ຈ່າຍຄ່າດອກເບ້ຍເປັນຜູ້ຄິດໄລ່ ຫັກໄວ້ ແລະ ນໍາມາມອບ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່;
- ຖ້າບຸກຄົນ ກູ້ຢືມ ນໍາການຈັດຕັ້ງ ແມ່ນການຈັດຕັ້ງທີ່ໃຫ້ເງິນກູ້ຢືມ ເປັນຜູ້ຄິດໄລ່ ແລະ ນໍາມາມອບ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງເສຍອາກອນປະເພດອື່ນ.

ມາດຕາ 77 ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມນອກລະບົບທະນາຄານ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ

ຕົວຢ່າງທີ 1 : ກໍລະນີ ບຸກຄົນກູ້ຢືມເງິນນໍາ ບຸກຄົນ :

ສົມມຸດວ່າ ນາງ ໄມ ເປັນແມ່ຄ້າ ຂາຍເຄື່ອງແຫ້ງ ຢູ່ຕະຫຼາດແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ຈາກ ນາງ ຄໍາມີ ປະຊາຊົນ ຈໍານວນເງິນ 20.000.000 ກີບ, ອັດຕາດອກເບ້ຍ 5% ຕໍ່ເດືອນ ໄລຍະກູ້ຢືມແມ່ນ 6 ເດືອນ, ສັງລວມເງິນດອກເບ້ຍແຕ່ລະເດືອນທີ່ ນາງ ຄໍາມີ ໄດ້ຮັບ ແລະ ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້ :

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ດອກເບ້ຍ ຕໍ່ເດືອນ : 20.000.000 ກີບ;
- ຈໍານວນດອກເບ້ຍ ຕໍ່ເດືອນ : $20.000.000 \times 5\% = 1.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກ ດອກເບ້ຍຕໍ່ເດືອນ : $1.000.000 \times 10\% = 100.000$ ກີບ;
- ເງິນດອກເບ້ຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຕົວຈິງ ຕໍ່ເດືອນ : $1.000.000 - 100.000 = 900.000$ ກີບ.

ກ່ອນການຈ່າຍ ດອກເບ້ຍ ໃຫ້ ນາງ ຄໍາມີ ໃນແຕ່ລະເດືອນ ນາງ ໄມ ຕ້ອງຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນລາຍໄດ້ ດັ່ງກ່າວ ແລ້ວ ນໍາມາມອບເອງ ຫຼື ໄປແຈ້ງ ຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ ສ່ວຍສາອາກອນ ທີ່ຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕິນອາໄສຢູ່ (ໜ່ວຍງານ ສ່ວຍສາອາກອນ ປະຈໍາເມືອງ ຫຼື ປະຈໍາ ຕະຫຼາດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ).

ຕົວຢ່າງທີ 2 : ກໍລະນີ ບຸກຄົນກູ້ຢືມເງິນນໍາການຈັດຕັ້ງ :

ສົມມຸດວ່າ ທ້າວ ວັນ ເປັນພະນັກງານປະຈໍາ ຂອງ ສະມາຄົມຈີນ, ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບຄ່າຕອບແທນຈາກການເຮັດວຽກດ້ວຍເງິນເດືອນປະຈໍາແບບປົກກະຕິ, ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຂໍຢືມເງິນ ນໍາສະມາຄົມຈີນ ເພື່ອເສີ່ງຮ້ານ ຂາຍເຄື່ອງແຫ້ງໃຫ້ເມຍ ຈໍານວນ 30.000.000 ກີບ, ໄລຍະກູ້ຢືມ 1 ປີ ດ້ວຍດອກເບ້ຍອັດຕາ 4% ຕໍ່ເດືອນ, ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກດອກເບ້ຍ ທີ່ທ້າວ ວັນຕ້ອງເສຍໃນແຕ່ລະເດືອນ ໃຫ້ຄິດໄລ່ ດັ່ງນີ້ :

- ລາຍໄດ້ຈາກດອກເບ້ຍຕໍ່ເດືອນ : $30.000.000 \times 4\% = 1.200.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ຕໍ່ເດືອນທີ່ຕ້ອງເສຍ : $1.200.000 \times 10\% = 120.000$ ກີບ;
- ລາຍໄດ້ທີ່ສະມາຄົມຈີນຜູ້ໃຫ້ກູ້ຢືມເງິນໄດ້ຮັບຕົວຈິງຕໍ່ເດືອນ : $1.200.000 - 120.000 = 1.080.000$ ກີບ.

ສະມາຄົມຈີນມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່ ເກັບ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກດອກເບ້ຍ ນໍາຕົນເອງ ແລະ ນໍາເອົາເງິນ ອາກອນດັ່ງກ່າວມາມອບ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕິນອາໄສຢູ່ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕິນຍື່ນໃບແຈ້ງ ມອບອາກອນ ຕາມປົກກະຕິ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີໄດ້ຮັບຄ່າດອກເບ້ຍ ແລະ ໄດ້ຄິດໄລ່ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຕົວຢ່າງທີ 3 : ກໍລະນີ ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ ທີ່ໃຫ້ການກູ້ຢືມຢູ່ ສປປ ລາວ

ກໍລະນີບຸກຄົນ ຫລື ນິຕິບຸກຄົນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ຈາກບຸກຄົນທີ່ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ ຢູ່ ສປປ ລາວ ລວມທັງຜູ້ທີ່ຢູ່ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ, ໃນເວລາມີການຊໍາລະຄ່າດອກເບ້ຍຜ່ານລະບົບທະນາຄານ ໄປໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຈະຖືກຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກດອກເບ້ຍ ໃນອັດຕາ 10% ໃນແຕ່ລະຄັ້ງທີ່ມີການຊໍາລະໂດຍທະນາຄານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ໝວດທີ 14

ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການສືບທອດມໍລະດົກ

ມາດຕ 78 ຄວາມໝາຍ ຂອງ ລາຍໄດ້ ຈາກການສືບທອດມໍລະດົກ

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມໍລະດົກ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ: ມໍລະດົກ ໝາຍເຖິງຊັບສິມບັດທຸກປະເພດ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ລວມທັງສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ກ່ຽວ; ການສືບທອດມໍລະດົກ ແມ່ນການຕົກທອດ ຂອງຊັບສິມບັດ ທີ່ເປັນກຳມະສິດ ຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ລວມທັງສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ກ່ຽວໃຫ້ແກ່ຜູ້ສືບທອດ, ການສືບທອດມໍລະດົກ ມີ 2 ປະເພດຄື: ສືບທອດມໍລະດົກຕາມກົດໝາຍ ແລະ ສືບທອດມໍລະດົກຕາມພິໄນກຳ ; ລາຍໄດ້ຈາກການສືບທອດມໍລະດົກທີ່ຖືກເສຍອາກອນ ແມ່ນລາຍໄດ້ຈາກການຕົກທອດຂອງຊັບສິມບັດ ທີ່ເປັນກຳມະສິດ ຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ລວມທັງສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງຜູ້ກ່ຽວໃຫ້ແກ່ຜູ້ສືບທອດມູນມໍລະດົກທຸກກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 35 ຂໍ້ທີ 18 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ຊຶ່ງຢູ່ໃນມາດຕາດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດໃຫ້ຍົກເວັ້ນອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການສືບທອດມໍລະດົກ ໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນທີ່ພົວພັນກັບເຈົ້າຂອງມູນມໍລະດົກ ເປັນແຕ່ລະກໍລະນີດັ່ງນີ້:

1. ພໍ່ເຖົ້າ ແລະ ແມ່ເຖົ້າ ໝາຍເຖິງ ພໍ່ ແລະ ແມ່ ຂອງແມ່ ເຈົ້າມູນມໍລະດົກ;
2. ປູ່ ແລະ ຍ່າ ໝາຍເຖິງ ພໍ່ ແລະ ແມ່ ຂອງພໍ່ ເຈົ້າມູນມໍລະດົກ;
3. ພໍ່ ແລະ ແມ່ ໝາຍເຖິງ ພໍ່ ແລະ ແມ່ ເຈົ້າມູນມໍລະດົກ;
4. ຜົວ , ເມຍ ໝາຍເຖິງ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ເຈົ້າມູນມໍລະດົກ;
5. ລູກຄົງ ໝາຍເຖິງ ລູກ ທີ່ເກີດໂດຍສາຍເລືອດແທ້ ຂອງເຈົ້າມູນມໍລະດົກ;
6. ລູກລ້ຽງ ໝາຍເຖິງ ລູກທີ່ເຈົ້າມູນມໍລະດົກ ເອົາມາລ້ຽງ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ(ໄດ້ຜ່ານການຈົດທະບຽນສານຕາມກົດໝາຍ);
7. ລູກນ້ຳ ໝາຍເຖິງ ລູກທີ່ຕິດມານ້ຳ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ເຈົ້າມູນມໍລະດົກ;
8. ອ້າຍຄົງ, ເອື້ອຍຄົງ ແລະ ນ້ອງຄົງ ໝາຍເຖິງ ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງຮ່ວມສາຍເລືອດ ດຽວກັນ ກັບເຈົ້າມູນມໍລະດົກ;
9. ຫຼານ ໝາຍເຖິງ ລູກຂອງ ລູກຊາຍ ຫຼື ລູກຂອງລູກສາວ ເຈົ້າມູນມໍລະດົກ.

ໝາຍເຫດ : ນອກຈາກ 9 ຂໍ້ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ຍົກເວັ້ນອາກອນ ເທິງນີ້ ເມື່ອມີການມອບມູນມໍລະດົກ ຈະຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ຕາມທີ່ໄດ້ ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 34 ຂໍ້ທີ 13 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ມາດຕາ 79 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ , ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງ-ມອບ ອາກອນ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການສືບທອດມໍລະດົກ ຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ແມ່ນມູນຄ່າມໍລະດົກທັງໝົດ ເປັນເງິນ ຫຼື ເປັນວັດຖຸ ທີ່ໄດ້ຮັບ ໂດຍບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຫັກຕົ້ນທຶນ ແລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຊັ້ນເປືອງໃດໆ ອອກກ່ອນການຄິດໄລ່ອາກອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 38 ຂໍ້ທີ 13 ຂອງ

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້, ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນອັດຕາ 2% ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 3 ຂົດໜ້າທີ 4 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ການແຈ້ງ-ມອບອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການສືບທອດມໍລະດົກ ແມ່ນໃຫ້ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສືບທອດ ມໍລະດົກ ເປັນຜູ້ນຳມາແຈ້ງມອບໃນແຕ່ລະຄັ້ງທີ່ໄດ້ມໍລະດົກ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນ ອາໄສຢູ່ ພາຍໃນກຳນົດ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີຕົນໄດ້ຮັບ ມໍລະດົກ ເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດ ໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 44 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ມາດຕາ 80 ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການສືບທອດມໍລະດົກ

ຕົວຢ່າງທີ 1 : ກໍລະນີ ນາງ ຂໍ ເປັນຜູ້ສືບທອດຕາມພີໄນກຳ :

ສົມມຸດວ່າ ທ້າວ ກໍ ເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດມູນມໍລະດົກ ປະກອບມີ: ເຮືອນ 1 ຫຼັງ, ດິນ ສວນ 1 ຕອນ ເນື້ອທີ່ 3 ເຮັກຕາ, ດິນນາ 1 ຕອນ ເນື້ອທີ່ 2 ເຮັກຕາ, ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ມີເມຍ, ບໍ່ມີລູກ ແລະ ບໍ່ ມີຍາດຕາມສາຍຕັ້ງ ແຕ່ມີ ນາງ ຂໍ ທີ່ເປັນບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ເປັນຜູ້ໃກ້ຊິດຮັກແພງ ແລະ ເບິ່ງແຍງຜູ້ກ່ຽວມາ ຕະຫຼອດ. ທ້າວ ກໍ ໄດ້ຂຽນພີໄນກຳເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຕາມເຈດຈຳນົງຂອງຕົນໄວ້ວ່າ: ເມື່ອຕົນເສຍ ຊີວິດແລ້ວ ຊັບສົມບັດ ຫຼື ມູນມໍລະດົກ ຂອງຕົນໃຫ້ແບ່ງໄປຕາມທີ່ໄດ້ຂຽນໄວ້ຢູ່ໃນພີໄນກຳ ດັ່ງນີ້ :

1. ເຮືອນ 1 ຫຼັງ ພ້ອມທີ່ດິນປູກເຮືອນ ແລະ ດິນສວນ 1 ຕອນ ເນື້ອທີ່ 3 ເຮັກຕາ ຂໍ ມອບໃຫ້ ນາງ ຂໍ ເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍລະດົກ;
2. ດິນນາ 1 ຕອນ ເນື້ອທີ່ 2 ເຮັກຕາ ຂໍມອບໃຫ້ການຈັດຕັ້ງລັດ ເປັນຜູ້ຮັບມູນມໍລະດົກ.

ສັງເກດເບິ່ງການແບ່ງມູນມໍລະດົກ ຂອງທ້າວ ກໍ ຕາມພີໄນກຳ ເຫັນວ່າມູນມໍລະດົກ ຕາມ ຂໍ້ທີ 1 ແມ່ນມອບໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນຍາດສາຍຕັ້ງຂອງຜູ້ກ່ຽວ ແມ່ນຈະຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍ ໄດ້ ໃນອັດຕາ 2% ຂອງມູນຄ່າມູນມໍລະດົກ ຕາມມາດຕາ 39 ຂໍ້ທີ 3 ຂົດໜ້າທີ 4 ຂອງກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້; ສຳລັບມູນມໍລະດົກ ຕາມຂໍ້ທີ 2 ທີ່ຜູ້ກ່ຽວມອບໃຫ້ການຈັດຕັ້ງລັດ ແມ່ນຈະບໍ່ ຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ຍ້ອນວ່າມູນມໍລະດົກທີ່ມອບໃຫ້ ການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ນັ້ນ ແມ່ນ ຈະກາຍເປັນຊັບສິນຂອງລັດຄືນ ແລະ ຈະຖືກນຳໃຊ້ໃນເປົ້າໝາຍ ສາທາລະນະ. ສ່ວນນາງ ຂໍ ແມ່ນຈະຕ້ອງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການສືບທອດມູນມໍລະດົກ. ດັ່ງນັ້ນ; ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ສຳລັບ ນາງ ຂໍ ທີ່ໄດ້ຮັບມູນມໍລະດົກ ໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້ :

- ຕີມູນຄ່າ ເຮືອນ ພ້ອມ ດິນປູກເຮືອນ ແລະ ດິນສວນ ເປັນເງິນ ຕາມລາຄາໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ສົມມຸດວ່າ: ເຮືອນ ມູນຄ່າ 100.000.000 ກີບ, ດິນປູກເຮືອນ ມູນຄ່າ 90.000.000 ກີບ, ດິນສວນ ມູນຄ່າ 250.000.000 ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ : $100.000.000 + 90.000.000 + 250.000.000 = 440.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກມູນມໍລະດົກ : $440.000.000 \times 2\% = 8.800.000$ ກີບ;

ນາງ ຂໍ ຈະຕ້ອງ ນຳເງິນອາກອນລາຍໄດ້ຈຳນວນດັ່ງກ່າວ ມາແຈ້ງ-ມອບ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາ ອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີ ເປີດພີໄນກຳ ຫຼື ມີ ທີ່ ຕົນໄດ້ຮັບມູນມໍລະດົກເປັນຕົ້ນໄປ; ພາຍຫຼັງຜູ້ກ່ຽວໄດ້ມອບຄົບຖ້ວນແລ້ວ ການຈັດຕັ້ງທີ່ຮັບຜິດຊອບ ດ້ານພີໄນກຳ ຈຶ່ງອະນຸມັດມອບຊັບສິນທີ່ເປັນມໍລະດົກນັ້ນໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ກ່ຽວ.

ຕົວຢ່າງທີ 2 : ກໍລະນີ ທ້າວ ຄ ເປັນຜູ້ສືບທອດຕາມກົດໝາຍ :

ສົມມຸດວ່າ ທ້າວ ສີ ເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດມູນມໍລະດົກ ດົນ 1 ຕອນ ພ້ອມເຮືອນ 1 ຫຼັງ ຢູ່ ໃນດິນຕອນດັ່ງກ່າວ. ຖານະຂອງ ທ້າວ ສີ ແມ່ນບໍ່ມີເມຍ, ບໍ່ມີລູກ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຂຽນພິໄນກຳກ່ຽວກັບຊັບສິນ ຂອງຕົນໄວ້, ຕໍ່ມາ ທ້າວ ສີ ໄດ້ເສຍຊີວິດ ແລະ ພາຍຫຼັງການເສຍຊີວິດຂອງຜູ້ກ່ຽວ ການຈັດຕັ້ງໄດ້ກວດກາເບິ່ງ ຍັງພົບເຫັນ ຫຼານ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ ຊື່ ນາງ ມໍ (ເປັນລູກ ຂອງ ອ້າຍທ້າວ ສີ) ຊຶ່ງເປັນຍາດສາຍຂວາງທີ່ໃກ້ຊິດກ່ວາຜູ້ອື່ນ, ການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈຶ່ງຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ມອບ ມູນມໍລະດົກດັ່ງກ່າວໃຫ້ຫຼານຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ອີງໃສ່ 9 ຂໍ້ ຕາມມາດຕາ 79 ຂອງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້ ເຫັນວ່າ ຫຼານ ຊື່ ນາງ ມໍ ບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ ໃນການຍົກເວັ້ນອາກອນລາຍໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ນາງ ມໍ ຈະຕ້ອງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ໃຫ້ຄິດໄລ່ ດັ່ງນີ້ :

- ຕີມູນຄ່າ ເຮືອນ ພ້ອມ ດິນປູກເຮືອນ ຕາມລາຄາໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ສົມມຸດວ່າ: ເຮືອນ ມູນຄ່າ 100.000.000 ກີບ, ດິນປູກເຮືອນ ມູນຄ່າ 90.000.000 ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ : 100.000.000 + 90.000.000 = 190.000.000 ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກມູນມໍລະດົກ : 190.000.000 x 2% = 3.800.000 ກີບ;

ນາງ ມໍ ຈະຕ້ອງນຳເງິນອາກອນລາຍໄດ້ຈຳນວນ ດັ່ງກ່າວມາແຈ້ງມອບ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ ທີ່ຕົນໄດ້ຮັບມູນມໍລະດົກເປັນຕົ້ນໄປ; ພາຍຫຼັງຜູ້ກ່ຽວໄດ້ມອບອາກອນຄົບຖ້ວນແລ້ວ ການຈັດຕັ້ງທີ່ຮັບຜິດຊອບຕາມກົດໝາຍ ຈຶ່ງອະນຸມັດມອບຊັບສິນທີ່ເປັນມໍລະດົກນັ້ນໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ກ່ຽວ.

ໝວດທີ 15 ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ

ມາດຕາ 81 ຄວາມໝາຍ ຂອງລາຍໄດ້ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ

ລາຍໄດ້ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ແມ່ນ ລາຍໄດ້ ຂອງ ຜູ້ທີ່ທຳມາຫາກິນ ຫຼື ດຳເນີນທຸລະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແຕ່ ບໍ່ດຳລົງຊີວິດ ແລະ ບໍ່ມີທີ່ຢູ່ຖາວອນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ລວມທັງຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາທັງບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແຕ່ມີລາຍໄດ້ ຈາກການສະໜອງສິນຄ້າ ຫຼື ບໍລິການ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງທັງໝົດນີ້ ເຮັດໃຫ້ເກີດແຫຼ່ງລາຍໄດ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ ລ້ວນແຕ່ຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ໃຫ້ ສປປ ລາວ, ບັນດາລາຍໄດ້ ທີ່ຕ້ອງເສຍອາກອນ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ປະກອບມີ :

- ເງິນເດືອນ, ຄ່າແຮງງານ, ເງິນລ່ວງເວລາ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອື່ນ ເປັນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸ;
- ຄ່າຕອບແທນແກ່ຄະນະກຳມະການ, ຜູ້ສິດສອນ, ນັກຄົ້ນຄ້ວາ, ສິນລະປິນ, ນັກກິລາ ແລະ ຜູ້ອື່ນ;
- ຄ່ານາຍໜ້າ, ຄ່າທີ່ປຶກສາ;
- ການຖືກຫວຍເປັນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸ;
- ເງິນປັນຜົນກຳໄລ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດອື່ນ, ດອກເບ້ຍເງິນໃຫ້ກຸຢືມ;
- ຄ່າລິຂະສິດ, ສິດທິບັດ, ເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ;
- ການຊື້-ຂາຍ ແລະ ໃຫ້ເຊົ່າ ເຊັ່ນ: ພາຫະນະ, ສິ່ງປຸກສ້າງ, ເຄື່ອງກົນຈັກ ແລະ ຊັບສິນອື່ນ.

ມາດຕາ 82 ພື້ນຖານຄິດໄລ່ , ອັດຕາ ແລະ ການແຈ້ງມອບອາກອນ

ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ແລະ ອັດຕາ ອາກອນລາຍໄດ້ ສໍາລັບ ຜູ້ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ ມາດຕາ 46 ແລະ ມາດຕາ 49 ຂອງກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ໝາຍຄວາມວ່າ ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ແລະ ອັດຕາອາກອນ ລາຍໄດ້ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີພູທລໍາເນົາ ແມ່ນຖືກກຳນົດ ໃນເງື່ອນໄຂດຽວກັນກັບ ຜູ້ມີພູມລໍາເນົາ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ຢູ່ ສປປ ລາວ ທີ່ມີຂໍ້ຜຸກພັນ ຫຼື ໄດ້ຮັບການສະໜອງ ສິນຄ້າ ແລະ/ຫຼື ການບໍລິການ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີ ພູມລໍາເນົາ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ແຈ້ງເສຍ ອາກອນ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ ພາຍໃນກຳນົດ 15 ວັນ ລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນ ທີ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນໃຫ້ແກ່ຜູ້ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ ເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນ ມາດຕາ 50 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ມາດຕາ 83 ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ

ຕົວຢ່າງທີ 1 : ກໍລະນີ ຄົນຕ່າງປະເທດເຂົ້າມາ ສະໜອງແຮງງານ ຢູ່ ສປປລາວ

ສົມມຸດວ່າ ທ້າວ ກ ເປັນນາຍຊ່າງໂບກ ຊີມັງ ສັນຊາດໄທ ໄດ້ເຂົ້າມາ ອອກແຮງງານຮັບຈ້າງໂບກ ຝາເຮືອນໃຫ້ກັບ ບໍລິສັດ ກໍ່ສ້າງ ຈຳກັດ ໂດຍແມ່ນບໍລິສັດ ຈຳກັດດັ່ງກ່າວ ເປັນຜູ້ດຳເນີນກ່ຽວກັບ ການ ເຂົ້າມາ ສປປ ລາວ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ; ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບຄ່າແຮງງານ 300.000 ກີບ/ມື້ ແລະ ຜູ້ກ່ຽວ ໄດ້ເຮັດວຽກ ຢູ່ລາວທັງໝົດ 18 ວັນເຕັມ , ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າ ແຮງງານ ສໍາລັບ ນາຍຊ່າງ ກ ໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້ :

- ຈໍານວນເງິນລາຍໄດ້ ທັງໝົດ ທີ່ໄດ້ຮັບ : $300.000 \times 18 = 5.400.000$ ກີບ;
- ຄິດໄລ່ລາຍໄດ້ໃຫ້ເຕັມເດືອນ : $\frac{5.400.000}{18} \times 30 = 9.000.000$ ກີບ;
- ຈໍານວນອາກອນລາຍໄດ້ເຕັມເດືອນ ຂອງຜູ້ກ່ຽວ ເບິ່ງຕາມຕາຕະລາງ ລຸ່ມນີ້ :

ຂັ້ນ	ຖານລາຍໄດ້ແຕ່ລະເດືອນ	ຖານຄິດໄລ່	ອັດຕາ	ອາກອນແຕ່ລະ ຂັ້ນ	ອາກອນທັງໝົດ
1	1.300.000 ລົງມາ	1.300.000	0%	0	0
2	5.000.000 - 1.300.000	3.700.000	5%	185.000	185.000
3	15.000.000- 9.000.000	6.000.000	10%	600.000	600.000
	ລວມເງິນອາກອນເຕັມເດືອນ				785.000

- ອາກອນລາຍໄດ້ ຕາມຈໍານວນວັນງານທີ່ຕ້ອງມອບ : $\frac{785.000}{30} \times 18 = 471.000$ ກີບ;
- ຈໍານວນເງິນລາຍໄດ້ທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບຕົວຈິງ : $5.400.000 - 471.000 = 4.929.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ກ່ອນການເບິກຈ່າຍເງິນ ຄ່າແຮງງານ ໃຫ້ ນາຍຊ່າງ ກ ບໍລິສັດ ກໍ່ສ້າງ ຈຳກັດ ຕ້ອງຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກແຮງງານ ຈໍານວນ 471.000 ກີບ ແລ້ວນໍາມາມອບ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາ ອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງເສຍອາກອນປະເພດອື່ນຕາມປົກກະຕິ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ ທີ່ໄດ້ຫັກເງິນອາກອນດັ່ງກ່າວນັ້ນໄວ້ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ການເຂົ້າມາເຮັດວຽກໃນລັກສະນະຂອງບຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄ່າແຮງງານເບ້ຍມື້ແບບປົກກະຕິ ໂດຍ ທີ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດເປັນການຮັບເໝົາວຽກ(ເປັນໜ້າວຽກ) ຖືວ່າເປັນລາຍໄດ້ຈາກແຮງງານເງິນເດືອນ ແລະ

ຈະບໍ່ໃຫ້ຖືເປັນການເຄື່ອນໄຫວອາຊີບອິສະລະ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງຕ້ອງຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນເດືອນ.

ຕົວຢ່າງທີ 2 : ກໍລະນີ ຄົນຕ່າງປະເທດຖືກຫວຍເປັນເງິນ

ສົມມຸດວ່າ ໃນເດືອນ ສິງຫາ 2020 ມີ ທ້າວ ອາດູນ ເປັນຄົນຕ່າງປະເທດ ທີ່ເຂົ້າມາຢ້ຽມຢາມ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ຢູ່ ສ ປປ ລາວ ໄດ້ຊື້ ແລະ ຖືກຫວຍ ຂອງ ຫວຍພັດທະນາລາວ ເປັນຈໍານວນເງິນ 30.000.000 ກີບ ກ່ອນການເບີກເງິນລາງວັນຖືກຫວຍໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ວິສາຫະກິດຫວຍພັດທະນາ ຕ້ອງຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນລາຍໄດ້ໄວ້ ດັ່ງນີ້ :

- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ (ຈໍານວນເງິນທີ່ໄດ້ຮັບຕົວຈິງ) : 30.000.000 ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກການຖືກຫວຍ : $30.000.000 \times 5\% = 1.500.000$ ກີບ;
- ເງິນທີ່ຜູ້ຖືກຫວຍໄດ້ຮັບ (ທ້າວ ອາດູນ): $30.000.000 - 1.500.000 = 28.500.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ວິສາຫະກິດຫວຍພັດທະນາ ຕ້ອງນໍາເງິນອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ມາມອບຕໍ່ກົມສ່ວຍສາອາກອນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ອອກຫວຍ ຫຼື ວັນທີ່ໄດ້ຫັກເງິນອາກອນດັ່ງກ່າວ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຕົວຢ່າງທີ 3 : ກໍລະນີ ກໍາມະການກາງ ກິລາເຕະບານ

ສົມມຸດວ່າ ທ້າວ ໄມເຄິນ ເປັນກໍາມະການກາງອາຊີບກິລາເຕະບານ ສັນຊາດ ປອກຕຸຍເກດ ຖືກເຊີນ ຈາກສະມາຄົມກິລາບານເຕະແຫ່ງຊາດລາວ ໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ມາເປັນກໍາມະການກາງຕັດສິນເດັດຂາດ ນັດຊິງແຊມ ບານເຕະ ລີກ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໃນເດືອນ ມິຖຸນາ 2019 ດ້ວຍຄ່າຕອບແທນ ຫຼື ຄ່າໂຕ 10.000 \$; ໃນກໍລະນີຂອງ ທ້າວ ໄມເຄິນ ນີ້ ຖືວ່າ ເປັນລາຍໄດ້ ຈາກຄ່າຕອບແທນຂອງກໍາມະການກິລາ ຈະຕ້ອງເສຍອາກອນລາຍໄດ້ໃນອັດຕາ 10% ຕາມມາດຕາ 49 ຂໍ້ທີ 2 ຂິດໜ້າທີ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະ ໃຫ້ຄິດໄລ່ອາກອນ ດັ່ງນີ້ : (ສົມມຸດ ອັດແລກປ່ຽນ : 1 \$ = 9.800 ກີບ;

- ຈໍານວນເງິນທີ່ໄດ້ຮັບ ເປັນເງິນກີບ : $10.000 \times 9.800 = 98.000.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ ອາກອນ (ຈໍານວນເງິນທີ່ໄດ້ຮັບຕົວຈິງ) : 98.000.000 ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍ : $98.000.000 \times 10\% = 9.800.000$ ກີບ;
- ເງິນທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບຕົວຈິງ : $98.000.000 - 9.800.000 = 88.200.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ກວດກາເບິ່ງແລ້ວ ເຫັນວ່າ ສປປ ລາວ ບໍ່ມີສິນທິສັນຍາເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການເກັບອາກອນຊໍ້າຊ້ອນ ແລະ ສະກັດກັ້ນການຫຼີບຫຼີກເສຍອາກອນຈາກການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ ກັບປະເທດ ປອກຕຸຍເກດ. ດັ່ງນັ້ນ, ກ່ອນການເບີກຈ່າຍ ເງິນຄ່າຕົວໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ສະມາຄົມກິລາບານເຕະ ແຫ່ງຊາດລາວ ມີໜ້າທີ່ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນລາຍໄດ້ ຄ່າກໍາມະການ ຈໍານວນ 9.800.000 ກີບ ແລ້ວນໍາມາມອບ ຕໍ່ກົມສ່ວຍສາອາກອນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ ທີ່ໄດ້ຫັກເງິນອາກອນດັ່ງກ່າວນັ້ນໄວ້ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຕົວຢ່າງ ທີ່ 4 : ກໍລະນີເງິນປັນຜົນກໍາໄລ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີພູມລໍາເນົາ

ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ ເປັນຜູ້ມີພູມລໍາເນົາ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ໃນນັ້ນ, ມີນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ມາຊື້ຮຸ້ນ ຮ່ວມທຸລະກິດກັບ ບໍລິສັດ ຈໍາກັດ ກ ກວມ 30% ຂອງມູນຄ່າທຶນຈົດທະບຽນທັງໝົດ. ໃນປີ 2020 ບໍລິສັດ ຈໍາ

ກັດ ກ ສະຫຼຸບບັນຊີ ເຫັນມີ ກຳໄລ 1.800.000.000 ກີບ ພາຍຫຼັງໄດ້ແຈ້ງເສຍອາກອນ ກຳໄລແລ້ວ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ໄດ້ເປີດປະຊຸມ ຜູ້ຖືຮຸ້ນ ເພື່ອຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ກອງປະຊຸມເຫັນ ແບ່ງບັນກຳ ໄລສຸດທິ ຫຼັງການເສຍພັນທະຕ່າງໆຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ ການຄິດໄລ່ ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນບັນຜົນກຳໄລ ດັ່ງນີ້:

- ຫັກຄັງສຳຮອງຕາມລະບຽບການ 10% : $1.800.000.000 \times 10\% = 180.000.000$ ກີບ;
- ຫັກຄັງສຳຮອງອື່ນ 5% : $1.800.000.000 \times 5\% = 90.000.000$ ກີບ;
- ລວມເງິນຄັງສຳຮອງ : $180.000.000 + 90.000.000 = 270.000.000$ ກີບ;
- ພື້ນຖານຄິດໄລ່ອາກອນລາຍໄດ້ ເງິນບັນຜົນກຳໄລ : $1.800.000.000 - 270.000.000 = 1.530.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ເງິນບັນຜົນກຳໄລ : $1.530.000.000 \times 10\% = 153.000.000$ ກີບ;
- ເງິນກຳໄລ ຂອງບໍລິສັດ : $1.530.000.000 - 153.000.000 = 1.377.000.000$ ກີບ;
- ເງິນກຳໄລທີ່ນິຕິບຸກຄົນຕ່າງປະເທດໄດ້ຮັບ: $1.377.000.000 \times 30\% = 413.100.000$ ກີບ.

ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ມີໜ້າທີ່ ນຳເອົາ ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກເງິນບັນຜົນກຳໄລ ທັງໝົດ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ລວມມີເງິນອາກອນລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ຂອງນິຕິບຸກຄົນຕ່າງປະເທດຢູ່ນຳ 30% ມາມອບຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາ ອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີ ໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກໄວ້ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຕົວຢ່າງທີ 5. ກໍລະນີ ດອກເບ້ຍ ເງິນກູ້ຢືມ ຂອງນິຕິບຸກຄົນ ຈາກທະນາຄານຕ່າງປະເທດ

ກໍລະນີ ບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ມີພູມລຳເນົາ ຫຼື ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກທະນາຄານ ຢູ່ຕ່າງປະເທດໂດຍມີຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄົບຖ້ວນ, ເມື່ອເວລາຊຳລະຄ່າດອກເບ້ຍໃຫ້ແກ່ທະນາຄານທີ່ເປັນເຈົ້າໜີ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຈະຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ເສຍ ອາກອນລາຍໄດ້ຂອງວິສາຫະກິດໃນຮູບແບບອາກອນກຳໄລແບບບັງຄັບ ບົນພື້ນຖານຈຳນວນດອກເບ້ຍ ຄຸນໃຫ້ອັດຕາສ່ວນກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ ແລ້ວຄຸນກັບອັດຕາອາກອນກຳໄລ ຕາມມາດຕາ 14 ຂໍ້ທີ 2 (ຄ) ແລະ ມາດຕາ 15 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້; ວິທີຄິດໄລ່ອາກອນໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ເປັນການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ຈາກທະນາຄານຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຈຳນວນ 1.000.000 \$ ໄລຍະກູ້ຢືມ 5 ປີ ດ້ວຍອັດຕາ ດອກເບ້ຍ 6% ຕໍ່ປີ (ສົມມຸດວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນ 1 \$ = 9.800 ກີບ);

- ມູນຄ່າເປັນເງິນກີບ : $1.000.000 \times 9.800 = 9.800.000.000$ ກີບ;
- ຈຳນວນເງິນດອກເບ້ຍ /ປີ : $9.800.000.000 \times 6\% = 588.000.000$ ກີບ;
- ກຳໄລລວມແບບບັງຄັບ : $588.000.000 \times 15\% = 88.200.000$ ກີບ;
- ອາກອນກຳໄລ : $88.200.000 \times 20\% = 17.640.000$ ກີບ;
- ເງິນດອກເບ້ຍຈາກການໃຫ້ກູ້ຢືມທີ່ຕ້ອງສົ່ງໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ ຢູ່ຕ່າງປະເທດ : $588.000.000 - 17.640.000 = 570.360.000$ ກີບ.

ໝາຍເຫດ : ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ (ລູກໜີ້) ມີໜ້າທີ່ ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ນຳເງິນອາກອນກຳໄລດັ່ງກ່າວ ມາມອບແທນເຈົ້າໜີ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນ ໃບແຈ້ງອາກອນແບບປົກກະຕິ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມີທີ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 50 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້.

ຕົວຢ່າງທີ 6. ກໍລະນີດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມຂອງນິຕິບຸກຄົນ ຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ລວມທັງວິສາຫະກິດ ຫຼື ບໍລິສັດໃນເຄືອຢູ່ຕ່າງປະເທດ ທີ່ບໍ່ແມ່ນລະບົບທະນາຄານ

ກໍລະນີ ບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ມີພູມລຳເນົາ ຫຼື ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກຜູ້ບໍ່ມີພູມລຳເນົາ ລວມທັງ ບໍລິສັດໃນເຄືອຂອງຕົນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນການກູ້ຢືມ ຜ່ານລະບົບທະນາຄານ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຈາກທະນາຄານແຫ່ງ ສ ປປ ລາວ ແມ່ນຈະຖືກຄິດໄລ່ໃຫ້ ເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກດອກເບ້ຍແບບບຸກຄົນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນມາດຕາ 46 ຂໍ້ທີ 5 ແລະ ມາດຕາ 49 ຂໍ້ທີ 2 ຂີດໜ້າທີ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນລາຍໄດ້; ວິທີຄິດໄລ່ອາກອນໃຫ້ ປະຕິບັດດັ່ງນີ້ :

ອ້າງອີງໃສ່ຕົວເລກກູ້ຢືມເທິງນີ້ ສົມມຸດວ່າ ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ຈາກກຸ່ມ ບໍລິສັດໃນເຄືອ ຂອງຕົນເອງ ທີ່ມີສະຖານທີ່ຕັ້ງຖາວອນຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຈຳນວນ 1.000.000 \$ ໄລຍະກູ້ ຢືມ 5 ປີ ດ້ວຍການແຈ້ງອັດຕາດອກເບ້ຍ 8% ຕໍ່ປີ :

- ມູນຄ່າເປັນເງິນກີບ : $1.000.000 \times 9.800 = 9.800.000.000$ ກີບ;
- ຈຳນວນເງິນດອກເບ້ຍ/ປີ : $9.800.000.000 \times 8\% = 784.000.000$ ກີບ;
- ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມ : $784.000.000 \times 10\% = 78.400.000$ ກີບ;
- ຈຳນວນເງິນດອກເບ້ຍສິ່ງໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດ : $784.000.000 - 78.400.000 = 705.600.000$ ກີບ.

ບໍລິສັດ ຈຳກັດ ກ (ລູກໜີ້) ມີໜ້າທີ່ ຄິດໄລ່, ຫັກ ແລະ ນຳເງິນອາກອນລາຍໄດ້ ຈາກດອກ ເບ້ຍໃຫ້ກູ້ຢືມເງິນ ມາມອບແທນເຈົ້າໜີ້ ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຕໍ່ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ ບ່ອນທີ່ຕົນຂຶ້ນກັບ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຕົນຍື່ນໃບແຈ້ງອາກອນແບບປົກກະຕິ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ທີ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ເປັນຕົ້ນໄປ. ໃນກໍລະນີ ການແຈ້ງ ອັດຕາດອກເບ້ຍຫາກຕ່ຳກ່ວາອັດຕາ ຂອງທະນາຄານ ແຫ່ງສປປ ລາວ ກຳນົດ ແມ່ນໃຫ້ຖືເອົາຕາມອັດຕາ ຂອງທະນາຄານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

ກໍລະນີ ການກູ້ຢືມດັ່ງກ່າວ ຫາກບໍ່ໄດ້ມີການຢັ້ງຢືນຈາກທະນາຄານແຫ່ງ ສ ປປ ລາວ ຈະຖືບໍ່ ວ່າເກີດມີການກູ້ຢືມ ແລະດອກເບ້ຍຈາກການກູ້ຢືມດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຖືກເສຍອາກອນລາຍໄດ້ ແລະບໍ່ ອະນຸຍາດໃຫ້ວິສາຫະກິດທີ່ກູ້ຢືມລົງເປັນລາຍຈ່າຍໄດ້.

ໝາຍເຫດ : ການກຳນົດວ່າ ໃຫ້ມາແຈ້ງມອບອາກອນ ພາຍໃນກຳນົດ 15 ວັນລັດຖະການ ແມ່ນໝາຍ ເຖິງຈະມາມອບມື້ໃດກໍໄດ້ ອາດຈະເປັນມື້ທີ 1, ມື້ທີ 2 ຫຼື ມື້ທີ 3 ພາຍຫຼັງທີ່ມີລາຍໄດ້ ຫຼື ມື້ທີ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ແລະ ຫັກ ອາກອນໄວ້ ແຕ່ຕ້ອງຢູ່ໃນຂອບເວລາ 15 ວັນລັດຖະການເທົ່ານັ້ນ.

**ພາກທີ IV
ບົດບັນຍັດສຸດທ້າຍ**

ມາດຕາ 84 ການຈັດຕັ້ງເຜີຍແຜ່

ພາຍຫຼັງຄຳແນະນຳສະບັບນີ້ ຖືກຮັບຮອງ ຢ່າງເປັນທາງການ ໂດຍ ທ່ານລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງ ການເງິນແລ້ວ ກົມສ່ວຍສາອາກອນ ຕ້ອງຮີບຮ້ອນສ້າງແຜນຈັດຕັ້ງເຜີຍແຜ່ ໃຫ້ບັນດາຂະແໜງການຂຶ້ນ

ສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ລວມທັງຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ ຮັບຮູ້, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປັນເອກະພາບໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ.

ມາດຕາ 85 ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ບັນດາກະຊວງ, ອົງການທຽບເທົ່າກະຊວງ, ຂະແໜງການ, ບັນດາແຂວງ, ນະຄອນ, ບັນດາກົມ ອ້ອມຂ້າງກະຊວງການເງິນ, ຂະແໜງສ່ວຍສາອາກອນ, ພະແນກການເງິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງ ແລະ ທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈົ່ງຮັບຮູ້ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບການ ສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 86 ຜົນສັກສິດ

ຄຳແນະນຳ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ອາກອນລາຍໄດ້ ສະບັບນີ້ ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ ນັບແຕ່ ມີລົງລາຍເຊັນເປັນຕົ້ນໄປ.

ລັດຖະມົນຕີກະຊວງການເງິນ

ສິມຕິ ດວງຈິ